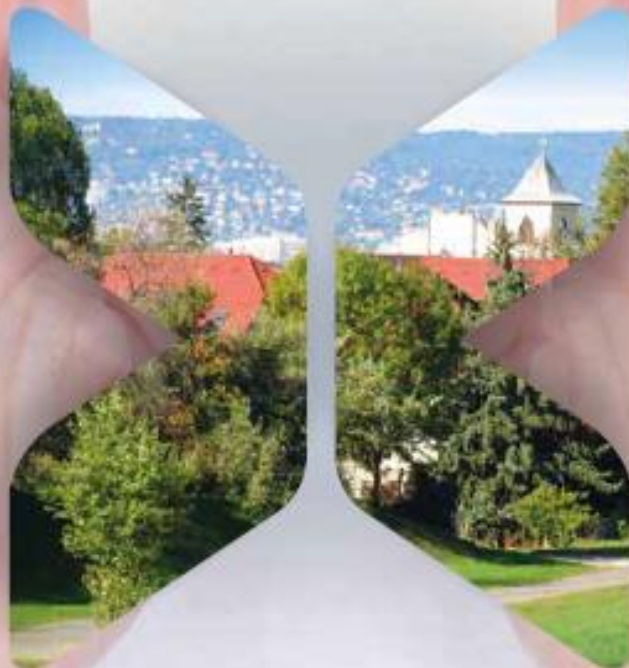


KŐBÁNYA KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMJA 2025-2029



Tartalomjegyzék

I. Bevezetés	6
I.1. Kőbánya múltja, zöldfelületeinek története	7
I.1.1. Népliget.....	10
I.1.2. Óhegy park.....	13
I.1.3. Újhegy – Mély-tó	15
I.1.4. Csajkovszkij park.....	15
I.1.5. Rottenbiller park	16
I.1.6. Sportliget.....	16
I.1.7. Egyéb zöldfelületek	17
II. Környezeti állapot aktualizálása	18
II.1. Környezetvédelmi szervezet az Önkormányzatnál.....	18
II.2. Környezeti információk, környezetvédelmi gyakorlat a Polgármesteri Hivatalban.....	19
II.3. Alkalmazott szakági jogszabályok, helyi településrendezési eszközök	20
II.3.1. Jogszabályi környezet.....	20
II.3.2. Településrendezési eszközök.....	31
II.4. Ipari és kereskedelmi tevékenység, szálláshely-szolgáltatás.....	34
II.4.1. Működési engedély-köteles és bejelentés-köteles kereskedelmi tevékenységek	36
II.4.2. Telepengedély köteles és bejelentés-köteles ipari tevékenységek	37
II.4.3. Szálláshely-üzemeltetés.....	39
II.5. A gazdálkodó szervezetek környezetvédelmi tevékenysége.....	40
II.5.1. Fenntartható fejlődés	41
II.5.2. Energiahatékonyság.....	45
II.5.3. Levegőtisztaságvédelem.....	50
II.5.4. Hulladékgazdálkodás.....	53
II.5.5. Talaj-és talajvízvédelem	57
II.5.6. Zaj-és rezgésvédelem.....	60
II.5.7. Környezetvédelemre nevelés és zöldfelület-kezelés	62
II.5.8. Pályázatok és célok.....	66
II.6. Az Önkormányzat kerületszépítő és szemléletformáló akciói.....	70
II.6.1. Kerülettakarítási akciók	70
II.6.1.1. "Tisztítsuk meg az Országot!" pályázat.....	70

II.6.1.2. Faltól falig takarítás.....	71
II.6.1.3. "Te szedd" akció – hulladékgyűjtési akció a lakosság bevonásával.....	72
II.6.1.4. "Föld Napja" –kerület takarítás, környezetrendezési akció.....	75
II.6.1.5. Önkéntes civil kezdeményezések a "Föld Napja" alkalmából.....	76
II.6.1.6. A közös kerülettakarítási akció.....	77
II.6.1.7. Használt sütőolaj gyűjtése.....	77
II.6.2. Kerületszépítési programok, rendezvények.....	78
II.6.2.1. "Fogadj örökbe egy fát" akció.....	78
II.6.2.2. "Adj örökbe egy fát" akció.....	78
II.6.2.3. Ökoágysok – vadvirágos, biodiverz rétek a parkokban.....	79
II.6.2.4. "Tanösvény séták" – program.....	79
II.6.2.5. "Virágot a szemét helyére!".....	80
II.6.2.6. Kőbányai Komposztálási Program és zöldhulladékgyűjtés.....	80
II.6.2.7. Kőbányai Csapadékvíz-gyűjtési Program.....	82
II.6.2.8. "Tiszta udvar, rendes ház", "Tiszta, rendezett Kőbányáért" és "Virágos Kőbányáért" címek.....	83
II.6.2.9. "Önnek is szeretnék adni virágot" növénypályázat.....	85
II.6.2.10. "Virágos Lakóközösség" Program.....	86
II.6.2.11. Madarak és Fák Napjához kapcsolódó programok.....	87
II.6.2.12. "Színes Kőbánya" akció.....	92
II.6.2.13. "Állatok Világnapja" akció.....	92
II.6.2.14. Ivartalanítási akció.....	92
II.6.2.15. Virágos Magyarország környezetszépítő verseny és Legszebb konyhakertek program.....	93
II.6.2.16. Műanyagmentes július.....	94
II.6.2.17. "Bringázz a munkába" és "Kerékpárosbarát munkahely".....	94
II.6.2.18. Európai Mobilitási Hét – Autómentes Nap.....	95
II.6.2.19. Zöld Családi Nap.....	97
II.6.2.20. "Föld órája" akció.....	98
II.6.2.21. „Virággal a Földért! – Virágültetés a Föld napján.....	99

II.6.3 Szemléletformálás és környezeti nevelés	100
II.6.3.1. Bölcsődék.....	100
II.6.3.2. Óvodák.....	101
II.6.3.3. Iskolák.....	117
III. A környezeti tényezőkben bekövetkezett változások	119
III.1. Levegőminőség	119
III.2. Környezeti zaj és rezgés	127
III.2.1. Közúti közlekedés zaja.....	130
III.2.2. Vasúti zajterhelés.....	132
III.2.3. A légi közlekedés zaja.....	133
III.2.4. Üzemi és szabadidős zajterhelés.....	140
III.3. Hulladékgazdálkodás.....	141
III.3.1. Hulladékgazdálkodásra vonatkozó jogszabályi változások.....	141
III.3.2. Települési szilárd hulladék.....	143
III.3.3. Az Önkormányzat köztisztasággal kapcsolatos szerepe.....	143
III.3.4. Illegális hulladék.....	145
III.3.5. Komposztáló telep és hulladékgyűjtő udvar.....	147
III.3.6. Szelektív hulladékgyűjtés.....	150
III.3.7. Lomtalanítás.....	151
III.3.8. Zöldhulladék.....	151
III.4. Vízgazdálkodás	152
III.4.1. Kutak engedélyezése.....	152
III.4.2. Felszíni vizek: Rákospatak és a Mély-tó.....	155
III.5. Zöldfelület	158
III.6. A Felsőrákosi-rétek és a Felsőrákosi-tó helyi természetvédelmi területei.....	166
III.7. Közlekedés	172
III.7.1. Közúti közlekedés.....	172
III.7.2. Közösségi közlekedés.....	181
III.7.3. Kerékpáros kultúra a kerületben.....	181
III.8. Klímavédelem	183

III.9. Környezetbiztonság.....	188
III.10. Talaj- és talajvízvédelem.....	191
III.11. Állatvédelem.....	193
IV. A 2025-2029 évekre szóló kerületi környezetvédelmi célok és feladatok.....	198
IV.1. Felülvizsgálati és programalkotási szempontok.....	198
IV.2. A korábbi, 2020-2024 évekre szóló Környezetvédelmi Program megvalósulásának elemzése.....	199
IV.3. Az 5. Nemzeti Környezetvédelmi Program releváns célkitűzései.....	203
IV.4. Budapest Főváros Környezetvédelmi Programja a 2021-2026 időszakra.....	211
IV.5. A 2025-2029 évekre szóló kerületi környezetvédelmi célok és feladatok.....	215
IV.5.1. Levegőtisztaság-védelem.....	216
IV.5.2. Zaj- és rezgésvédelem.....	218
IV.5.3. Hulladékgazdálkodás.....	222
IV.5.4. Vízvédelem és vízhasználat.....	225
IV.5.5. Szennyvízkibocsátás és kommunális létesítmények.....	228
IV.5.6. Föld és talaj.....	229
IV.5.7. Természet- és tájvédelem.....	231
IV.5.8. Környezetbiztonság.....	232
IV.5.9. Zöldfelület és épített környezet.....	234
IV.5.10. Energiagazdálkodás.....	240
IV.5.11. Környezeti nevelés.....	245
IV.5.12. Kerületszépítési akciók.....	247
IV.5.13. Ipar és pincerendszer.....	249
IV.5.14. Közlekedés.....	251
IV.5.15. Környezetvédelmi irányítás az Önkormányzatnál.....	257
V. A Környezetvédelmi Program (2025-2029) összefoglalása, intézkedési terve.....	260
V.1. A Környezetvédelmi Program megvalósításának költségigénye és előrehaladásának nyomonkövetése, monitoring.....	287
VI. Összefoglalás.....	288

I. Bevezetés

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat (a továbbiakban: Önkormányzat) környezetvédelmi feladata egyrészt, hogy segítse illetékességi területén az országos környezetvédelmi feladatok teljesítését, másrészt hogy saját eszközeivel gondoskodjék a helyi környezet megóvásáról, minősége romlásának megakadályozásáról, a kerület sajátos jellegének megőrzésében és helyreállításában jelentőséggel bíró helyi természeti és kulturális értékek védelméről. Olyan megoldások és esetleges döntések mellett áll ki, mint a természet megóvása, a fenntartható fejlődés, a tudatos fogyasztás, a megújuló energiaforrások használatának támogatása vagy az energiahatékonyság növelése.

A kerületi lakosok életminőségének és jólétének javítása hosszú távon csak akkor biztosítható, ha a fejlődés a környezetvédelem szempontjainak figyelembevételével valósul meg. A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.) 46. § (1) bekezdés e) pontja szerint a környezet védelme érdekében a települési önkormányzat (Budapesten a kerületi önkormányzat is) illetékességi területén elemzi, értékeli a környezet állapotát.

Kőbánya környezetpolitikai céljainak és intézkedéseinek átfogó keretét a 2003. év óta készülő Kerületi Környezetvédelmi Programok jelentik, amelyek már több mint 20 éve jelen vannak az Önkormányzat szakmai és politikai döntéseiben.

A Kvt.-ben foglaltak alapján a Környezetvédelmi Program az emberi egészség védelme, valamint a természeti erőforrások és értékek megőrzése és fenntartható használata érdekében a környezettel, annak védelmével, illetve a környezetet veszélyeztető tényezőkkel kapcsolatos átfogó környezetvédelmi terv.

A Program feladata az, hogy kijelölje a kerület környezetvédelemmel kapcsolatos céljait és cselekvési irányait, amely a környezeti elemek, rendszerek, valamint hatótényezők szerint határozza meg a követendő célkitűzéseket és az ahhoz kapcsolódó beavatkozási tervrendszert. A környezetvédelmi akciók különálló megvalósítása helyett egy átfogó stratégiai tervezés szükséges, kihasználva azt, hogy a különböző környezetvédelmi célú intézkedések – a fent

említett pozitív hatások mellett – egymást is erősíthetik. A zöldfelületek ésszerű, fenntartható kezelése a helyi klímára és a levegőtisztaságra gyakorolt kedvező hatások révén életminőség javító funkciót is betölt. Az energiahatékonyság növelése a CO₂-kibocsátás csökkentése mellett jelentős megtakarításokat eredményezhet. A helyes hulladékgazdálkodási gyakorlat, ami elsősorban a hulladékképződés csökkentését, a hulladékok anyagában történő hasznosítását, továbbá a zöldhulladékok esetében a helyben történő hasznosítást célozza meg, összességében a környezeti terhelés mérséklését eredményezi. Célunk, hogy az elmúlt években elkészült Kőbánya Klímastratégiájában, a Fenntartható Energia- és Klíma Akciótervben javasolt főbb feladatok megjelenjenek és integrálódjanak egy összefoglaló dokumentumban, azaz a jelenlegi Környezetvédelmi Programban.

A feladat teljesítése érdekében a dokumentumban a 2020-2024. évek vizsgálatával igyekeztünk a környezeti elemekre vonatkozó, tényeken alapuló adatok összegyűjtésével, hosszabb távon nyomon követhető tendenciák felvázolásával megállapításokat tenni, valamint a 2025-2029. évekre vonatkozó programpontokat kidolgozni.

Jelen dokumentumban a környezetvédelmi programalkotás a Kvt. 48/E. § (1) bekezdése alapján kötelező, és a (2) bekezdés ajánlásainak megfelelően figyelembe vett szakterületek szerint foglaljuk össze a legfontosabb jellemzőket. Felépítését illetően jelen dokumentáció – az előzményként is említhető – általunk készített „Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Környezetvédelmi Programja a 2020-2024 évekre” című dokumentum pilléreire nyugszik.

A 2024-2029 évekre meghatározott feladatoknál figyelembe vettük a 2021-2026 évekre szóló Nemzeti Környezetvédelmi Programban megfogalmazott, a kerület szempontjából fontos célkitűzéseket és intézkedéseket, továbbá az ugyanerre az időszakra szóló Budapest Környezetvédelmi Programjában foglaltakat.

I.1. Kőbánya múltja, zöldfelületeinek története

Budapest X. kerülete egészen a múlt század végéig önálló település volt és az 1950-es évekig a főváros peremkerületének számított. A kerület történetét a legutóbbi időkig jelentősen meghatározó Kewer (Kőér) hegy első említése IV. Béla egy adomány leveléből maradt ránk. A

"hegy" 148 méter magasságával valóban kimagasodik a Pesti-síkságból s nevéből következően valószínűsíthető, hogy már a XIII. században ismerték kőbányáit. Az itt található úgynevezett „szarmata” mészkő a földtörténeti középkorban keletkezett, amikor a Kárpát-medence nagy részét tenger borította. Ez a terület valószínűleg egy tengeröböl lehetett, ahol a mészvázcsigák maradványai, majd az újkorban agyag nagy mennyiségben rakódott le.

Az itteni bányákban már a XVII. századtól intenzív kitermelés folyt, amit a gyarapodó város építőanyag igénye csak növelt az évszázadok során. A hegybe vájt üregek és pincék megmaradtak és alapul szolgáltak az ide települő borászat és a sörfőzés számára. A hatalmas pincerendszer a mai Körösi Csoma Sándor út és Kápolna utca találkozásánál kezdődik. Több tucat bejárata van, és teljes hossza eléri a 30 km-t.

A bányászaton kívül a szőlőtermesztés is virágzott a környéken. A pestiek, mint kellemes kirándulóhelyet és helyi borvidéket tartották számon a régi Kőbányát. Két szőlőhegy volt a környéken, az Ó-hegy és az Új-hegy, mindkettő helyét ma utcanevek őrzik.

A XIX. század legelején alakult az első téglagyár a Drasche, ezt vette át 1868-ban a „Kőszénbánya s Téglagyár Társulat Pesten”. A híres kőbányai sörgyárak alapjait az 1850-es években rakták le, ekkor kezdte meg működését a Perlmutter, a Barber és a Klusemann-féle serfőző. A Perlmutterből lett a későbbi Dreher gyár, a másiból pedig az Első Magyar Részvény Serfőző.

1906-ban alapított Richter Gedeon híres gyógyszerész gyárat a Gyömrői úton, amely 40 év után ma ismét viselheti nevét. Néhány hónap alatt felépítették az Egis Gyógyszergyár épületeit a Keresztúri úton, ahol a termelés 1914. első hónapjaiban megindult. A magyarországi gyógyszergyártás méltán ismert és elismert világszerte, számos bravúros műszaki megoldással, kémiai eljárással és egyéb újításokkal írta be magát az iparág egyetemes történetébe.

A kerület fejlődésének fontos eleme, hogy befejeződött az egykor bányászott területek feltöltése az Akna utca és a Gergely utca mentén. A Harmat utca, Sibrik Miklós út és Noszlopy utca közötti terület 35 hektáros, a Jászberényi út, Kozma utca, Újhegyi utca, Sírkert utca, Maglódi út és Gránátos utca közötti terület pedig 50 hektáros.

A X. kerület lakónépessége 2022. október 1-jén 75 628 fő volt, ami Budapest össznépességének 4,5%-át tette ki. A 2011-es népszámlálás óta 5350 fővel csökkent a kerület lakosság száma. A XIX. század utolsó harmadától Kőbánya lakosság száma dinamikusan növekedett, egészen 1941-ig. A második világháború következtében a kerület a lakosságának a 8,7%-át veszítette el. A 70-es években ugrásszerűen megnőtt a kerület népessége, azonban a 80-as évektől, egészen napjainkig csökken a kerület népessége száma, ma már kevesebben laknak a X. kerületben, mint 1970-ben. A legtöbben 1980-ban éltek a kerületben 104 656 fő.

A lakások számának növekedésével egyre több felhagyott ipari terület válik parkos, fás zöldövezetté. Budapesten az 1 főre jutó zöldterületek szempontjából a legjobban ellátott kerületek az I., a III., a X. és a XIV. kerület.

A gondozott parkok összterületét tekintve Kőbánya kiemelkedő fővárosi kerületnek számít, a zöldfelületének felét a kerülethez tartozó nagymúltú Népliget adja, azonban számos más parkja is kellemes kikapcsolódást nyújt környékbeli lakosainak, mint az Óhegy Park, Csajkovszkij Park, Rottenbiller Park, Újhegyi-tó Park, Sportliget.

A fent említett jelentősebb kőbányai parkok mai arculatának kialakuláshoz hosszú út vezetett, tekintsük át a történetüket.

Kőbányai parkjai közül a legnagyobb területen elhelyezkedő Népliget sajátos jogállással bír, mivel területe Budapest Főváros Önkormányzatának tulajdonában álló közterület, így a Népliget területén álló fák kezelője a BKM Zrt. (a továbbiakban: BKM Zrt.) Főkert Kertészeti Divíziója.

A terület tulajdonjoga hosszú múltra nyúl vissza. A városi kertészet XVIII. századi megjelenése és elterjedése – a Városliget Mária Terézia rendelete nyomán megkezdett fásítása, a Margitsziget angolkertté alakítása, a népligeti homok megkötése akácfák telepítésével – után 1867-ben egész Pestre kiterjedő hatáskörrel megalakult a Városi Kertészet (Pest, Buda és Óbuda 1873-as egyesítésétől Fővárosi Kertészet) a főváros parkjainak és fasorainak gondozására. Ilseman Keresztélynek, Budapest II. főkertészének az érdeme, hogy a főváros kertjeit valóban a nép szolgálatába állította, legjelentősebb munkájának az addig parlagon heverő Népliget kialakítása, valamint a Városliget korszerű átalakítása számít.

Budapest ostromakor a parkok 90%-a, az épületek 40%-a elpusztult, a gondozott zöldterület nagysága töredékére csökkent, és csak 1948-ban érte el a háború előtti szintet. 1949-ben a Fővárosi Kertészet költségvetési intézményből önálló községi vállalattá alakult, amit az államosítás követett.

Jancsó Vilmosnak a Fővárosi Kertészet igazgatójaként (1945-1949) legfontosabb feladata a háborús károk eltüntetése és a fasorok pótlása volt, amit a faiskolákban szerencsésen megmaradt anyagból azonnal el lehetett végezni. Vezetésével átvizsgálták a nyilvános parkokat, eltávolították a romokat, beplombálták a bombarepeszekről megsérült fákat, valamint rekonstrukciókat végeztek számos zöldterületen.

1980 után az egész országot sújtó romló gazdasági környezet miatt már nem volt pénz új parkok létesítésére, sőt a meglévők fenntartására is kevesebb jutott. A forráshiány orvoslására tett sikertelen kísérlet egyik elemeként a kiemelt zöldfelületek és a legfontosabb fasorok kivételével a fenntartói feladatokat a kerületekhez helyezték át, a Népliget azonban maradt a Fővárosi Önkormányzatnál.

I.1.1. Népliget

A Népliget a X. kerület, VIII. kerület és IX. kerület határán helyezkedik el, de területe teljesen egészében az X. kerületben található. Története több mint 120 éves. Korábban homokbánya, majd szeméttelep volt a helyén. A kőbányai futóhomok megkötésére 1855-ben akácfákkal kezdték beültetni a poros területet. 1868-ban született meg a terv egy park létrehozására az Üllői út mellett. Utat építettek, fákat ültettek. Az egykori homokbánya és szeméttelep helyén az 1860-as évek végétől kezdődtek a parkosítási munkálatok. 1870-ben platánfákat, hársfákat, amerikai kőriseket, juharfákat ültettek és ezzel létrejött a park ma is látható, sajátos hangulata. A park fejlesztésének – közvetett módon – az 1896-os millenniumi ünnepség adott lendületet. A Városligetet ekkor parkból kiállítási területté alakították, ezért a Népliget fejlesztésével igyekeztek kárpótolni a zöldre vágyó budapestieket. A Városliget tehermentesítésére új, nagy városi park létesítését határozták el. Ennek nyomán egy korábban elhanyagolt, külvárosi területen létrehozták a Népligetet. Terveit Ilseman Keresztély készítette, a megvalósításra két fázisban került sor (1893-1896, 1900).

Az I. világháború változásokat hozott a park életében: a háború alatt nemcsak a liget területe csökkent, de a fellépő tüzelőanyag-hiány miatt a növényzet is megfogyatkozott, károsodott. Szerencsére a fakivágásoknak főleg a jó tűzifát adó, de dendrológiailag kevésbé értékes akácállomány esett áldozatul. A Népliget főleg a munkáskerületek emberei szórakozására lett hivatott, volt mozi, vendéglők, dodzsem, cirkusz, barlangvasút, hajóhinta, hullámvasút. 1935-ben a parképítés mellett MÁVAG 3 kilométeres próbapályát épített ide. Akkoriban híres volt a Népliget hárs- és tölgyfagyűjteménye, a II. világháború azonban megritkította a gyűjteményt. Hírmondóként maradtak a kezdeti korszakból a Tölgyfa téren található 100-120 éves kocsányos tölgyóriások. A Népliget 1942-ben érte el mai méretét.

A park a két világháború között élte a fénykorát. Legnépszerűbb része a Mutatványosok tere volt, aminek környékén vurstli és vigalmi negyed alakult ki. A Népligetben egészen az 1970-es évekig rangos autóversenyeket is rendeztek. 1977 és 2017 között működött a Planetárium. A Centenárium Park Pest, Buda és Óbuda egyesítésének 100 éves évfordulójára készült, mára azonban csak néhány pusztuló emlékmű és üres medence őrzi az emlékét. A II. világháborút követően a bódékat elbontották.

A Népliget faállománya több adottsága miatt is különleges. A város sűrűn beépített részén nagy, korlátozott forgalmú zöldsziget, színtezett növényállománnyal, különböző élőhely típusokkal, magas zöldfelületi intenzitással. A park kialakításakor nagy fajdiverzitással rendelkezett. A leírások 500 különböző lombhullató fa- és cserjefajt említene. Két területre osztható, az akácfákkal borított Óliget, amely a korábban ültetett akácos és faiskola miatt erdősültebb, valamint a később létrehozott Újliget, aminek növényállománya szellősebb elrendezést mutat, nyílt gyepfelülettel rendelkezett.



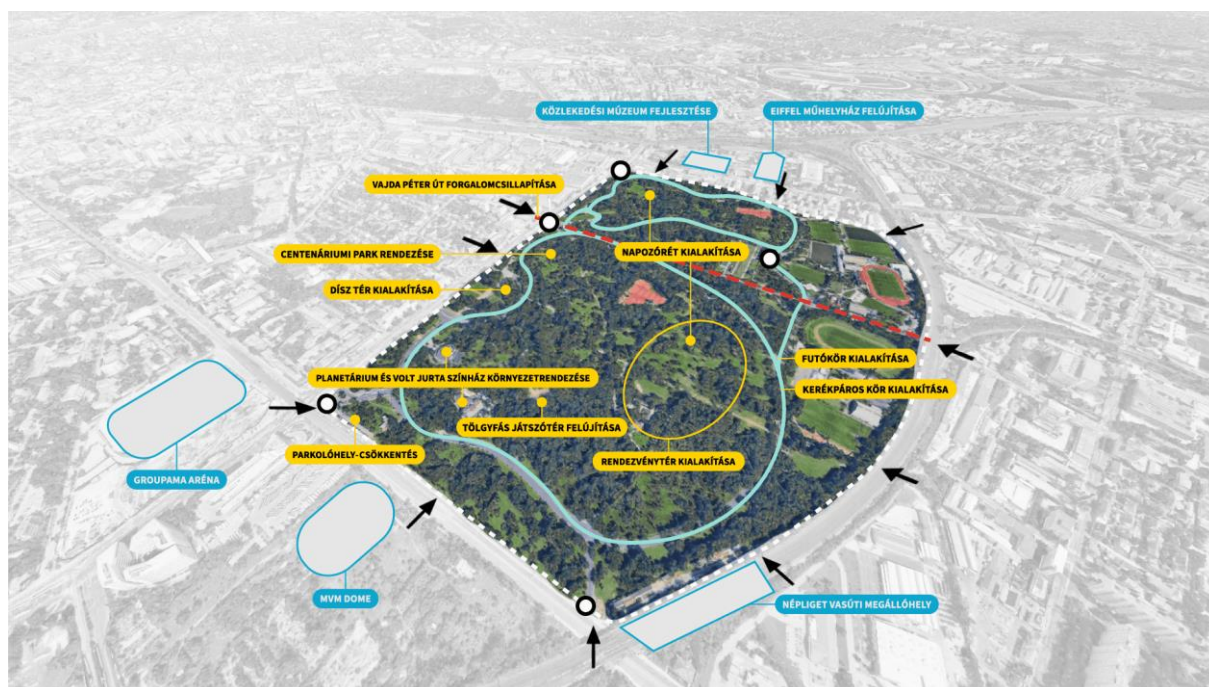
(1908. Központi fasor a Népligetben)

A Népliget arculatát, karakterét és térszerkezetét már a kezdetektől fogva meghatározták a fasorok, amelyek a park markáns kompozíciós elemei voltak és maradtak napjainkig. A belső úthálózatok fásítása ugyanakkor nem volt jellemző még az 1970-es években sem.

Az Óligethez hasonlóan az Újligetben is a reprezentatív díszter és a körbejáró sétány volt fásított. A Népliget fasorai állományukat tekintve, stílustörténetileg értékes, megőrzendő fajokból állnak. Ezek többségének értéke egyértelműen a történetiségből adódik, hiszen bizonyos fajok nem képviselnek különlegességeket, sőt kifejezetten özönnövényként, invazív fajként van nyilvántartva. A növényállomány elöregedése a területen az 1980-90-es évektől kezdődött.

A Népliget 2005 óta védett, történeti kertként nyilvántartott közpark. A védettséget az itt található képzőművészeti alkotások, valamint a kulturális és sportlétesítmények is indokoltá teszik. A jelenlegi fás állományban a spontán megjelenésű és gyorsan terjedő fa- és cserjefajok térhódítása jelentős mértékű, az invazív fajok aránya magas, elérve a faállomány 34%-át. Ugyanakkor az értékes fajok a park faállományának hozzávetőlegesen felét alkotják, ráadásul ezek közül a kiemelkedően értékes fajok aránya 17%. Az értékes faállomány jó része kezelésre szorul, általánosságban a faegyedek hozzávetőlegesen egyharmada pedig rövid- vagy középtávon lecserélendő a rossz egészségi, illetve balesetveszélyes állapota vagy tájidegen (invazív) jellege miatt.

A Népliget megújítása a Radó Dezső-terv egyik projektje. Tervben van a zöldfelületek megújítása, a park megközelíthetőségének javítása, a rekreációs funkciók bővítése, a parkot szétaszfaltozott autópályák forgalomcsillapítása, a bezárt pavilonok elbontása és a terület tulajdonviszonyainak rendezése. A szomszédos fejlesztéseknek köszönhetően a Népliget környezete is átalakul, így a park szervesen integrálódni tud a város életébe.



(Budapest Főváros Önkormányzata által tervezett fejlesztések a Népligetben)

I.1.2. Óhegy park

A városrész magja a 148 m magas Ó-hegy, amelyen a XIX. században még nagy szőlőskertek voltak. A XVIII. századi Óhegyen virágzott a szőlőkultúra, a piaristák már 1739-ben szüreteltek itt. A csőszök által felügyelt szőlőskertek, öröknyók és présházak mellett azonban a táj jellegzetessége volt a kőfejtő is. Egy 1860-as dokumentum szerint Feszl Ágoston és Unger Ferenc rendezni kényszerült a birtokviszonyt, és telkekre osztották az óhegyi területet. Az összefogásra szükségük is volt, hiszen ekkor tört ki az a viszálykodás, amely a tulajdonjogokért másfél esztendőn keresztül a város és a birtokosok között dúlt. Mindez azonban nem rántotta vissza a téglagyárak fejlődését. A nagy mennyiségű, könnyen kibányászható agyag egyre vonzotta ide a vállalkozókat.



(1973 – szovjet katonák fát ültetnek az Óhegy parkban)

A második világháború után a gyárak dolgozóit sem sok jóval kecsegtették. Jött az államosítás, amelyet csupán két gyár élt túl, és elkezdődött Óhegy „újratervezése” is. Az 1960-as évek térképein már a régmúlt jegyei, az őrkunyhók, présházak is mind eltűntek, kitisztították a területet, majd az Óhegy körül egyre-másra épültek fel az új házak is. Ebben az időben került elsőként a köztudatba az a gondolat, hogy az Óhegy kijelölt részén létesítsenek parkot.

A bányagödrök feltöltése után a 20 hektáros területen 1973. február 13-án kezdték meg a munkálatokat. Már az első tudósítások arról szóltak, hogy civilek és a szovjet Déli Hadseregcsoporthoz katonái „együtt építik” a magyar–szovjet barátság új szimbólumát, a Magyar-Szovjet Barátság Parkot, avagy a „Bariparkot”. A park kialakítása becslés szerint „csaknem egymillió óra társadalmi munkát” jelentett. Az ünnepélyes átadó ünnepségre 1975. április 2-án került sor. A rendszerváltás után, 1992-ben a parkot Óhegy parkká keresztelték át.

Az Önkormányzat célja, hogy a 15 hektáros Óhegy park a kőbányai lakosok egyik kedvenc találkozási pontja, Budapest egyik legszebb ligete legyen. A fejlesztések nyomán a meglévő növényzet védelmét szem előtt tartva kerültek kialakításra az új utak, valamint a fák fejlődését nem akadályozó vízáteresztő burkolatok. Jelenleg is folyamatban van a park megújítására irányuló tervek előkészítése.

I.1.3. Újhegy – Mély-tó

A területen egykor a Guttmann-család téglagyárának három agyagfejtője tátongott, a külszíni fejtést követően a mélyebben fekvő területeket hirtelen elárasztotta a belvíz. Három tó közül mára egy maradt, a többi feltöltötték. A szomszédos területen, Újhegy kukorica mezein az 1970-es évek második felében modern lakótelepi házakat kezdtek építeni.

1977-ben jórészt a Vörös Hadsereg katonái a Magyar Néphadsereg segítségével, valamint társadalmi munkában a környékbéli lakosok keze munkájával került kialakításra a tó körüli park. A Szocialista Brigádok Parkját Varga Imre „Munkás” névre keresztelt szobrával 1977. november 7-én adták át egy nagyszabású rendezvényen.



(1980- Szocialista Brigádok Parkja)

I.1.4. Csajkovszkij park

Havas József jogász, közhivatalnok, újságíró és vállalkozó az 1830-as években vásárolta fel a kőbányai szőlőbirtokok egy részét, majd úgy döntött, konyakgyárat alapít a birtokán. Az üzem 1856-ban kezdte meg a működését, később Perlmutter Jakab tulajdonába került, aki a szomszédos telken korábban sörgyárat létesített. A sörgyár – Havas egykori villájával egyetemben – 1862-ben Dréher Antal birtokába került. A villához tartozott egy magánpark is, amelyet az 1950-es években leválasztották és államosították, jórészt társadalmi munkában alakították át közparkká. 1963-ban keresztelték át Pjotr Iljics Csajkovszkij orosz zeneszerzőről Csajkovszkij parkra.



1971 óta itt működött a Kőbányai Ifjúsági Park, amely a Pataky István Művelődési Házhoz tartozott. Két világítótorony és egy vetítővászon is volt itt, így szabadtéri mozik, színházi előadások és szabadtéri beat- és rockkoncertek kerültek megrendezésre.

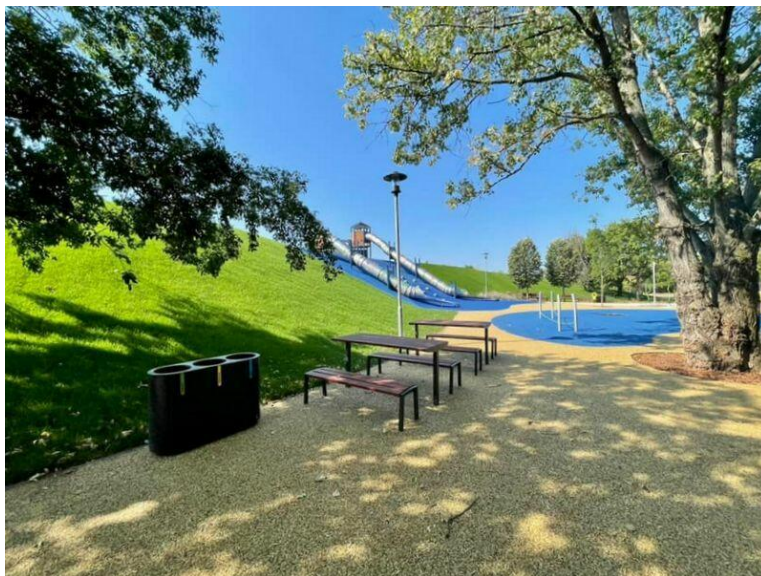
I.1.5. Rottenbiller park

Az egykori kert már a XIX. században a Rottenbiller család tulajdonában volt. Rottenbiller Lipót, egykori volt pesti főpolgármester halála után a területet megvásárolta a Dréher család, akik 1913-ban eladták a fővárosnak. A cél egy közpark kialakítása volt, nem kezdték meg azonban a munkálatokat, így a kert hamar vadregényessé vált, és a korabeli újság tudósítása szerint „csavargók menedékévé vált”. Az 1930-as években kezdték parkosítani, de a park teljes rendbehozatalára egészen az 1950-es évekig kellett várni. A közparkban 1973-ban állították fel Rottenbiller Lipót bronz mellszobrát, Kamotsay István szobrászművész alkotását.

I.1.6. Sportliget

Újhegyen, a Harmat utca, Újhegyi út, Bányató utca és Hangár utca által határolt területen helyezkedik el a Sportliget, nevéhez hűen egyszerre látja el a sport és a liget funkcióit.

Korábban agyagbánya-terület volt, amelyből építkeztek, majd feltöltötték, parkosították és szabadidős programokra tették alkalmassá. Az Önkormányzat több mint 40 év után, két ütemben végezte el a liget megújítását. A közel 14 hektáros ligeterdős területen lehetőség van számos sportolási lehetőségre, mint például a streetball, techball, lánitenisz, műfüves foci, kosárlabda, ping-pong, futás az 1200 m hosszú rekortán futókörön, gördeszkázás.



Helyet kaptak még játszóterek, fitnesspark, frizbi-golf pálya, Petanque pálya, BMX flatland pálya, Pump-Track pálya, valamint nagy területű kutya futtató is.

I.1.7. Egyéb zöldfelületek

A felsorolt parkok a kőbányai gyermekek, családok, idősek és fiatalok számára biztosítják a városon belüli, de mégis természetközeli kikapcsolódási lehetőségeket, további kisebb parkos részeket is rejt azonban a X. kerület. Ilyen például a lakóházak között megbúvó Ihász köz park, a Gépmadár park vagy a Dausz Gyula park.

Vannak azonban jelenleg még kihasználatlan zöldfelületek is a kerületben, ilyen a 36 hektáros Terebesi-erdő, amely a Népligethez hasonlóan szintén Budapest Főváros Önkormányzatának tulajdonában áll. A területen a növényzet elburjánzott, nincs kiépített része, amelyet a lakosság használni tudna. A hajléktalanok nagy számban elfoglalták a területet. A Terebesi-erdő területén lehetőség kínálkozik új rendezett, akár szabadidős funkciókkal rendelkező zöldfelület, (pihenőerdő, park) kialakítására, bővítve a lakosság számára használható zöldfelületeket, tehermentesítve a városi nagyparkokat, javítva a környék zöldterületi ellátottságát.

A területet, a Budapest 2030 Hosszútávú városfejlesztési koncepció, az Otthon Budapesten integrált városfejlesztési stratégia és a Radó Dezső Terv is fejlesztési helyszíneként jelöli. A Radó Dezső Terv a Főváros Zöld Infrastruktúra Fejlesztési és Fenntartási Akcióterve 59 olyan fejlesztési javaslatot fed le, amelyek határozott javulást hoznának a terület rendezése érdekében. A koncepció egyik fő célkitűzése az, hogy 2030-ra a közparkok egy főre vetített aránya 1 négyzetméterrel, vagyis hatról hétre emelkedjen.

A Budapest Főváros Önkormányzata által a Radó Dezső Terv Népligetet és a Terebesi-erdő területét érintő elképzelései a főváros honlapján elérhetőek, megvalósulásuk azonban a jövő kérdése.

II. Környezeti állapot aktualizálása

Ebben a fejezetben bemutatásra kerülnek a korábbi környezetvédelmi program időszaka (2020-2024) alatt történt országos és lokális szinten bekövetkezett jogszabályváltozások, a megvalósult fejlesztések, elnyert pályázatok, minden olyan intézkedés és cselekedet, amely Kőbánya környezetvédelemével összefügg.

II.1. Környezetvédelmi szervezet az Önkormányzatnál

A környezetvédelmi feladatokat a Polgármesteri Hivatalban az Építésügyi és Környezetvédelmi Osztály, 2019. június 1-jétől a Környezetvédelmi Osztály munkatársai látják el, de a kerület környezetminőségét javító, illetve arra irányuló tevékenységeket a Polgármesteri Hivatal más szervezeti egységei is véghezvisznek, kiemelve a Városüzemeltetési Osztályt és a Főépítészeti Osztályt. Az egyes szervezeti egységek között a kölcsönös együttműködés megvalósul, egymást tájékoztatják tevékenységükről és eredményeikről.

Fontos szereplői a környezetvédelemnek az Önkormányzat tulajdonában lévő Kőkert Kőbányai Kerületgondnoksági és Településfejlesztési Non-profit Közhasznú Kft. (a továbbiakban: Kőkert Kft.), valamint a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. is. A Kőkert Kft. a zöldterületek karbantartásában és fejlesztésében, a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. pedig elsősorban az energiahatékonysági beruházások, útfelújítások megvalósítása területén játszik szerepet.

A Környezetvédelmi Program célja Kőbánya környezeti állapotának javítása, a várható új környezeti kihívásokra megoldásokat javasolni, szem előtt tartva a kőbányai lakosok egészségét, valamint Kőbánya zöldfelületeinek védelmét.

A Környezetvédelmi Program alapján az egyes területeken összehangolt rövid- és középtávú intézkedési tervek kidolgozása válik lehetővé, melyek az egyes szakterületek szabályozása, fejlesztése során az erőforrások optimális felhasználását biztosítják. A környezetvédelem fejlesztése csak megfelelő környezetpolitika és az erre épülő környezetvédelmi stratégia alapján lehetséges.

II.2. Környezeti információk, környezetvédelmi gyakorlat a Polgármesteri Hivatalban

A Kvt. a környezet védelme és változásainak nyomon követése érdekében aktív információpolitikát ír elő. A Kvt. szerint az állami szervek és az önkormányzatok feladatkörükben kötelesek a környezet állapotát és annak az emberi egészségre gyakorolt hatását figyelemmel kísérni, az így szerzett adatokat nyilvántartani, és – a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló törvény által megállapított kivételekkel – hozzáférhetővé tenni, továbbá a megfelelő tájékoztatást megadni. Ezen túlmenően előírja, hogy az agrárterületért felelős miniszter a környezet állapotának és használatának figyelemmel kísérésére, igénybevételi és terhelési adatainak mérésére, gyűjtésére, feldolgozására és nyilvántartására – a Kormány által meghatározottak szerint – mérő-, észlelő-, ellenőrző (monitoring) hálózatot, Országos Környezetvédelmi Információs Rendszert létesít és működtet.

A kerület környezetminőségét javító tevékenységeket a Polgármesteri Hivatal különböző szervezeti egységei egymástól függetlenül is véghezvisznek. A belső kommunikáció, az információáramlás és feldolgozás az alapvető működési feladatok vonatkozásában megfelelő. A Polgármesteri Hivatalban a környezeti információk számos módon (pl. e-mail, személyes egyeztetések, értekezletek) áramolnak az egyes belső szervezeti egységek között.

A külső kommunikációt illetően a Polgármesteri Hivatal a saját honlapján (www.kobanya.hu), valamint annak aloldalán (www.zoldkobanya.hu), a „Kőbányai Hírek” című újságban, az ATV csatornája segítségével, valamint plakátok, szóróanyagok útján rendszeresen tájékoztatja a lakosságot az aktuális feladatokról, kerületi akciókról és hírekről. A honlapon az érdekelt felek, kiemelten a lakosság, tematikus tájékoztatók közreadásával tájékoztatást kapnak az Önkormányzat környezetvédelmi terveiről, programjairól, intézkedéseiről.

A Környezetvédelmi Osztály részére leggyakrabban zajjal, állattartással, rendezetlen közterületi területekkel, illegális hulladéklerakásokkal, valamint faápolási feladatokkal kapcsolatban érkeznek bejelentések, leginkább online felületen keresztül, de a lakosok személyesen is tehetnek bejelentést ügyfélfogadási időben.

Az Önkormányzat Képviselő-testülete évente közmeghallgatást tart, amely során a kőbányai állampolgárok jelezhetik észrevételeiket a városvezetés felé.

II.3. Alkalmazott szakági jogszabályok, helyi településrendezési eszközök

II.3.1. Jogszabályi környezet

A környezetvédelmi program intézkedési tervének, illetve az önkormányzati gyakorlatot befolyásoló jogszabályok ismerete elengedhetetlen a felülvizsgálathoz és a további célok megfogalmazásához. A kerületi környezetvédelmi munkát szabályozó, valamint figyelembeveendő környezetvédelmi tárgyú jogszabályokat és a kerületi környezetvédelem szempontjából jelentősebb előírásokat az alábbi táblázat tartalmazza.

Általános környezetvédelem	
A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény	A törvény célja az ember és környezete harmonikus kapcsolatának kialakítása, a környezet egészének, valamint elemeinek és folyamatainak magas szintű, összehangolt védelme, a fenntartható fejlődés biztosítása. E törvény IV. fejezete írja elő a helyi önkormányzatok környezetvédelmi feladatait.
A környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 624/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet	E rendelet határozza meg az egyes államigazgatási szervek környezetvédelmi hatósági feladatait. Kijelöli a felügyeleti és törvényességi hatásköröket.

A Kőbányai Önkormányzat Környezetvédelmi Alapjáról szóló 46/2004. (IX. 17.) önkormányzati rendelete	Az Alap létrehozásának célja, hogy hatékonyan segítse az Önkormányzat környezetvédelmi feladatainak ellátását.
Levegővédelem	
A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet	A rendelet levegőminőségi előírásokat határoz meg, és szabályozza a légszennyező anyagok kibocsátását. 2013. január 1. napjától a levegővédelmi eljárások lefolytatására a kormányhivatalok rendelkeznek hatáskörrel, a jegyző hatásköre levegőtisztaságvédelmi ügyekben megszűnt.
Budapest Főváros szmogriadótervéről szóló 69/2008. (XII. 10.) Főv. Kgy. rendelet	A rendelet határozza meg a környezetveszélyeztetést okozó légszennyezettség kialakulása esetén az emberi élet és egészség megóvása érdekében a szükséges intézkedéseket, valamint azok elrendelésének és végrehajtásának szabályait. A szmogriadót, annak fokozatát és az adott fokozathoz meghatározott intézkedéseket a főpolgármester rendeli el és szünteti meg. A rendelet 2011. december 1-jétől tiltja a főváros területén az avar és kerti hulladékok elégetését, amely tilalom betartását a fővárosi kormányhivatal (fővárosi kerületi) hivatala jogosult ellenőrizni.
A levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM rendelet	A rendelet hatálya a levegőterheltségi szintre és az arra vonatkozó határértékekre, valamint a helyhez kötött légszennyező pontforrásokra, azok üzemeltetőire és a pontforrások kibocsátására terjed ki.

Magyarország nemzeti meteorológiai szolgáltatójáról és a meteorológiai tevékenységről szóló 547/2023. (XII. 12.) Korm. rendelet	A rendelet által kijelölt nonprofit gazdasági társaság látja el a korábbi Levegőtisztaság-védelmi Referencia Központ feladatait. Ellátja továbbá a Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Központ feladatait, és a hatáskörébe utalt környezetvédelmi feladatokat. Ilyen a nemzeti meteorológiai adatbázisra támaszkodó elemző, értékelő és előrejelző rendszer működtetése, meteorológiai adatok és meteorológiai információk előállítása, a meteorológiai tevékenység során előállított hiteles meteorológiai adatok és meteorológiai információk közzététele, a polgári és állami célú repülések végrehajtásához szükséges speciális meteorológiai adatok és meteorológiai információk előállítása, valamint az állami rendezvények és programok meteorológiai támogatása és az állami vízgazdálkodási közfeladatok ellátásához meteorológiai adatok és meteorológiai előrejelzések biztosítása.
Zaj- és rezgésvédelem	
A környezeti zaj és rezgésvédelem szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet	A rendelet 1. mellékletében meghatározott tevékenységek esetében a zaj- és rezgésvédelmi ügyekben, valamint a védendő épületek védendő helyiségeinek belső terére előírt zaj- és rezgésvédelmi követelmények teljesítésére vonatkozó ügyekben, továbbá valamennyi az adott épületen belüli, illetve az adott épületen kívüli rezgésforrás okozta rezgésterhelés esetén az elsőfokú hatósági jogkört a jegyző gyakorolja.
A zajkibocsátási határértékek megállapításának, valamint a zaj- és rezgés-kibocsátás ellenőrzésének módjáról szóló 93/2007. (XII. 18.) KvVM rendelet	A rendelet a zajforrásokra vonatkozó zajkibocsátási határértékek megállapítását, a zajforrás hatásterületét és a zaj- és rezgés-kibocsátás ellenőrzésének módját határozza meg.

A környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (X. 29.) Korm. rendelet	A rendelet tartalmazza az üzemi- és szabadidős létesítményektől, az építési kivitelezési tevékenységtől és a közlekedéstől származó zajterhelési határértékeket a zajtól védendő területeken, továbbá az emberre ható rezgés vizsgálati küszöbértékeit és terhelési határértékeit az épületekben.
A repülőterek környezetében létesítendő zajgátló védőövezetek kijelölésének, hasznosításának és megszüntetésének szabályairól szóló 176/1997. (X. 11.) Korm. rendelet	A rendelet hatálya kiterjed minden olyan repülőtérre, amelyet motoros repülőgépek és helikopterek rendszeresen használnak. E rendelet alkalmazásában kerül kijelölésre a kerületet is érintő, a Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér környezetében a zajgátló védőövezet. A rendelet öt különböző övezetet különböztet meg és külön-külön meghatározza az övezetekben végrehajtandó intézkedéseket.
A környezeti zaj értékeléséről és kezeléséről szóló 280/2004. (X. 20.) Korm. rendelet	A rendelet két fontos témakörre terjed ki, a stratégiai zajtérképek készítésére és az adataik alapján kidolgozott intézkedési tervre, valamint a zajbizottság létrehozására, feladataira és jogkörére.
Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének a környezeti zajvédelem helyi szabályairól szóló 65/2008. (XII. 20.) önkormányzati rendelete	A rendelet célja a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet hatálya alá nem tartozó közterületi rendezvényeken használt zajforrásokra, valamint a műsor- és zeneszolgáltatás alkalmazására és magánszemélyek háztartási igényeit kielégítő zaj- és rezgésforrások működtetésére vonatkozó helyi zajvédelmi szabályok megalkotása, Kőbánya közigazgatási területén a társas együttélés követelményeinek figyelembe vételével az emberi környezet és az emberi egészség megóvása érdekében.

Hulladékgazdálkodás	
A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény	A törvény hatálya kiterjed szinte minden hulladékra, a hulladékképződés megelőzését szolgáló tevékenységekre, a hulladékgazdálkodásra és a hulladékgazdálkodási létesítményekre. E rendeletet kell alkalmazni a közterületeken és magán-ingatlanokon elhagyott hulladékok tárgyában indult hulladékgazdálkodási eljárásokban, amely eljárásokban a kormányhivatalok járnak el.
A hulladékjegyzékről szóló 72/2013. (VIII. 27.) VM rendelet	E rendelet határozza meg a hulladékok fő- és alcsoportját és az egyes hulladéktípusokat, valamint megjelöli a veszélyes és nem veszélyes hulladékokat.
A hulladékgazdálkodási bírság mértékéről, valamint kiszabásának és megállapításának módjáról szóló 271/2001. (XII. 21.) Korm. rendelet	E rendelet előírásainak figyelembe vételével, illetve szorzóinak használatával határozható meg a hulladékgazdálkodási bírság mértéke a kormányhivatal által folytatott hatósági eljárásokban.
A főváros köztisztaságáról szóló 48/1994. (VIII. 1.) Főv. Kgy. rendelet	A rendelet hatálya a főváros közigazgatási területére terjed ki. E rendelet írja elő pl. az ingatlanok tulajdonosainak, kezelőinek, használóinak kötelezettségét, miszerint gondoskodni kell az ingatlan – beleértve az ingatlan nyilvántartásban közterületként nyilvántartott belterületi földrészletet is – és az ingatlan előtti járda, továbbá a járda és a kociút közötti kiépített vagy kiépítetlen terület gondozásáról, tisztán tartásáról, szemét- és gyommentesítéséről, hóeltakarításáról és síkosság mentesítéséről.

Vízgazdálkodás	
A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény	A törvény hatálya kiterjed a felszín alatti és a felszíni vizekre, a felszín alatti vizek természetes víztartó képződményeire, illetve a felszíni vizek medrére és partjára, valamint arra a tevékenységre és létesítményre, amely a vizek lefolyási és áramlási viszonyait, mennyiségét, minőségét, medrét, partját vagy a felszín alatti vizek víztartó képződményeit befolyásolja vagy megváltoztathatja. Továbbá kiterjed a vizek hasznosítására, hasznosíthatóságának megőrzésére és a vízkészletekkel való gazdálkodásra, és a vizek megismeréséhez, állapotának feltárásához szükséges mérésre, adatok gyűjtésére, feldolgozására, szolgáltatására és felhasználására, valamint a vizek állapotának értékelésére, kutatására és a vízkárok elleni védelemre és védekezésre.
A vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet	A rendelet meghatározza a vízgazdálkodással összefüggő vízügyi hatósági hatásköröket és a hatósági jogköröket.
A vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges dokumentáció tartalmáról szóló 41/2017. (XII. 29.) BM rendelet	A rendelet az elvi vízjogi engedélyhez, a helyi vízgazdálkodási, a vízügyi hatósági jogkörbe tartozó eljárásokhoz, a vízügyi szakhatósági állásfoglaláshoz szükséges kérelmek, mellékletek és tervek tartalmát határozza meg.

Zöldfelület	
A fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet	A rendelet hatálya a fákra, cserjékre terjed ki. E rendelet tiltja meg a fás szárú növények felületének jogellenes megsértését, csonkítását, továbbá részeinek közvetlen vagy közvetett károsítását. Szabályozza, hogy a használó köteles gondoskodni az ingatlanon lévő fás szárú növények fenntartásáról, az adott faj tulajdonságainak megfelelő szakszerű kezeléséről (így különösen víz- és tápanyag-utánpótlásról, metszésről, növény-egészségügyi beavatkozásról), valamint szükség szerinti pótlásáról. A rendelet 2024. október 1-jével hatályon kívül lett helyezve.
A települési zöldinfrastruktúráról, a zöldfelületi tanúsítványról és a zöld védjegyről szóló 282/2024. (IX. 30.) Korm. rendelet	A rendelet 2024. október 1-jétől szabályozza a zöldfelület-kezelést. A rendelet a fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendeletet váltotta fel.
Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének 15/2023. (VI. 23.) önkormányzati rendelete a fás szárú növények védelmének, kivágásának és pótlásának helyi szabályairól	A rendelet célja a fás szárú növények pusztításának, rongálásának és értékük csökkenésének a megakadályozása, a növényállomány indokolatlan megszűnésének vagy károsodásának a megelőzése, a bekövetkezett károsodás csökkentése, valamint a növényállomány pótlásáról való gondoskodás. A rendelet hatálya kiterjed Kőbánya közigazgatási területén fekvő valamennyi ingatlanra és az azokon található fára és cserjére. A rendelet szabályozza a magán- és közterületeken lévő fás szárú növények kivágásával és pótlásával kapcsolatos kötelezettségeket.

Állattartás	
Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény	E törvény célja, hogy elősegítse az állatvilág egyedeinek védelmét, fokozza az emberek felelősségtudatát az állatokkal való kíméletes bánásmód érdekében, valamint meghatározza az állatok védelmének alapvető szabályait. E célkitűzés érdekében határozza meg többek között az állattartás szabályait, a kísérleti, oktatási vagy egyéb tudományos céllal tartott állatokra vonatkozó szabályokat, az állatok szállítására vonatkozó előírásokat, az állatkert, a cirkusz, az állatpanzió és az állatmenhely létesítésének és fenntartásának szabályait, az ebnyilvántartást, valamint az alkalmazható intézkedések és közigazgatási szankciók körét.
A kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról szóló 41/2010. (II. 26.) Korm. rendelet	E rendelet alkalmazási köre a kedvtelésből tartott állatok tartására és forgalmazására terjed ki. A rendelet szabályozza pl. az ebek pórázon történő vezetését, az ebek transzponderrel történő megjelölését, valamint a veszélyes ebekre vonatkozó rendelkezéseket.
Az állatvédelmi bírságról szóló 244/1998. (XII. 31.) Korm. rendelet	E rendelet határozza meg az állatvédelmi bírságok alapösszegét, valamint a jogsértés körülményeitől függő szorzókat.

Közösségi együttélés szabályai	
Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének a közösségi együttélés alapvető szabályairól szóló 32/2015. (XII. 18.) önkormányzati rendelete	A rendelet előírja, hogy a közösségi együttélés alapvető szabályainak megsértésével kapcsolatos hatósági eljárást átruházott hatáskörben a jegyző folytatja le. A rendelet szabályokat állapít meg a Kőbánya címerének, nevének, a településrészek megnevezésének használatára, valamint az utcák megjelölésére, Kőbánya rendezettségének védelmére, a zöldterület védelmére, a szeszesital- és bódítószer-fogyasztással, valamint az üzletek környezetének tisztán tartásával kapcsolatos szabályokra, a játszóterek használatára, az állattartásra, az üzletek éjszakai nyitva tartásának rendjére, a közterületen történő szolgáltatásnyújtás tilalmára, az együttélés szabályainak megszegésére, a közutak használatára és a burkolatbontására, illetve a közterületen történő dohányzásra vonatkozóan.
Környezetszépítés	
Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének a Kőbánya környezetének szépítéséről szóló 4/2014. (II. 24.) önkormányzati rendelete	A helyi környezet szépítésének terén nyújtott kiemelkedő teljesítmény elismerésére az Önkormányzat a Kőbánya Építészeti Díja, a Tiszta udvar, rendes ház, a Tiszta, rendezett Kőbányáért, a Virágos Kőbányáért, valamint a Madárbarát Kert elismeréseket adományozhatja. A társasházak és lakásszövetkezetek részére pályázati lehetőséget biztosít a lakóépületek előkertjeinek szépítésére.
Energiahatékonyság	
Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének a lakóközösségek lakóépületek fejlesztését	A rendelet hatálya kiterjed Kőbánya közigazgatási területén lévő társasházakra, valamint lakásszövetkezetekre. A rendelet alapján az Önkormányzat a lakóközösségek részére pályázat útján vissza nem térítendő támogatást nyújt a lakóépületek fejlesztését célzó beruházásaihoz az Önkormányzat

célzó beruházásainak támogatásáról szóló 14/2018. (V. 25.) önkormányzati rendelete	költségvetéséről szóló önkormányzati rendeletben meghatározott forrás erejéig.
Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének a lakóközösségek lakóépületek energiahatékonysága és megújulóenergia-felhasználása növelését célzó beruházásainak támogatásáról szóló 10/2017. (III. 24.) önkormányzati rendelete	Az Önkormányzat pályázat útján vissza nem térítendő támogatást nyújt a Kőbánya közigazgatási területén lévő társasházak, valamint lakásszövetkezetek részére a lakóépületek energiahatékonyságának és megújulóenergia-felhasználásának növelését célzó beruházásaihoz az Önkormányzat költségvetéséről szóló önkormányzati rendeletben meghatározott forrás erejéig.

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.) 101-102 § (1) bekezdése szerint a környezethasználó felelősséggel tartozik a tevékenységének a környezetre gyakorolt hatásaiért. A Kvt. fenti rendelkezése alapján a kármentesítés eredményességének biztosítása érdekében az ingatlan tulajdonosa, birtokosa (használója) a megelőző és helyreállítási intézkedéseket tűrni köteles.

Az Önkormányzat elkötelezett abban, hogy a Kvt. -ben megfogalmazott környezethasználatból eredően fennálló felelősségről széles körben tájékoztassa a kerületben élőket, valamint a kerületben működő gazdasági tevékenységet folytató szervezeteket. Ezekről részletesen jelen program II. 5. pontjában számolunk be.

A Kvt. a 102. § (1) bekezdése alapján a környezetkárosodásért, illetve a környezetveszélyeztetésért való felelősség – az ellenkező bizonyításáig – annak az ingatlanak a környezetkárosodás, illetve környezetveszélyeztetés bekövetkezésének időpontját követő

mindenkori tulajdonosát és birtokosát (használóját) egyetemlegesen terheli, amelyen a környezetkárosítást, illetve környezetveszélyeztető magatartást folytatták.

Fontos kiemelni, hogy az Önkormányzat környezetvédelmi tevékenységének szerves részét képezik a megalkotott környezetvédelmi vonatkozású önkormányzati rendeletek.

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének a közösségi együttélés alapvető szabályairól szóló 32/2015. (XII. 18.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Közösségi rendelet) az ingatlantulajdonos, -kezelő vagy -birtokos részére kötelezettséget írt elő az ingatlanok előtt található közterületek gondozására, tisztán tartására, gyomnövényektől, illetve gyomfáktól történő mentesítésére, síkosság-mentesítésére és a hó eltakarítására vonatkozóan. A kötelezettség teljesítésének elmulasztása esetén az Önk. R. közigazgatási bírság kiszabását írja elő.

A Közösségi rendelet 7. § (1) és (2) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik.

*“7. § (1) * Az az ingatlantulajdonos, -kezelő vagy -birtokos, aki*

a) nem gondoskodik az ingatlana előtti járda, az ingatlanához csatlakozó járda, valamint a telekhatár és a járda, illetve a járda és az úttest közötti kiépített vagy kiépítetlen terület, járda hiányában az ingatlana telekhatárától számított öt méter széles, de legfeljebb az úttestig terjedő területsáv gondozásáról, tisztán tartásáról, gyomnövényektől, illetve gyomfáktól történő mentesítéséről, síkosság-mentesítéséről és a hó eltakarításáról,

b) az ingatlanán lévő felépítmény homlokzatát vagy az ingatlana kerítését nem tartja tisztán, nem gondoskodik az építménye falának, illetve az ingatlana kerítésének a tövéből kinövő gyomnövényektől, illetve gyomfáktól történő mentesítéséről,

c) nem gondoskodik a telekingatlan tiszta tartásáról és gyomnövényektől, illetve gyomfáktól történő mentesítéséről, vagy

d) nem gondoskodik a telekingatlanról a közterületre kinyúló ágak és bokrok megfelelő nyeséséről,

megsérti a közösségi együttélés alapvető szabályait, és természetes személy esetében

százötvenezer forintig, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet esetében ötszázezer forintig terjedő közigazgatási bírsággal sújtható.

(2) Az (1) bekezdés a) pontja alkalmazásában a terület akkor gondozott, ha

- a) a talajtakaró növényzet magassága a húsz centimétert nem haladja meg,*
- b) a fás szárú növények, illetve bokrok két és fél méter magasság alatti része nem nyúlik az úttest, illetve a járda fölé, és*
- c) a fás szárú növény sarját eltávolították.*

Az Önkormányzat Képviselő-testülete 2023. júniusi ülésén módosította a Községi rendeletet.

Számos esetben az ingatlanok előtti közterület rendezetlen képet mutatott, mivel a telekhatártól számított egy méteres területsáv és az azon túli, úttestig elhelyezkedő közterület rendbe tételére eltérő időpontban került sor. A köztes időben így a közterület egy része rendezett, míg a másik része rendezetlen állapotú. A szabályozott területsáv egy méterről öt méterre történő kiszélesítése a legtöbb ingatlan esetében lefedi a telekhatártól az úttestig terjedő teljes területet. A tudatos tulajdonosi szemléletformálás mellett a társadalmi felelősségérzet növelése is fontos szempont volt a rendelet módosításának elfogadásánál.

A járda hiánya esetében az ingatlantulajdonos által rendben tartandó közterület méretének kiszélesítésével Kőbánya területén lényeges változás mehet végbe a rendezettség biztosításában.

II.3.2. Településrendezési és településképi eszközök

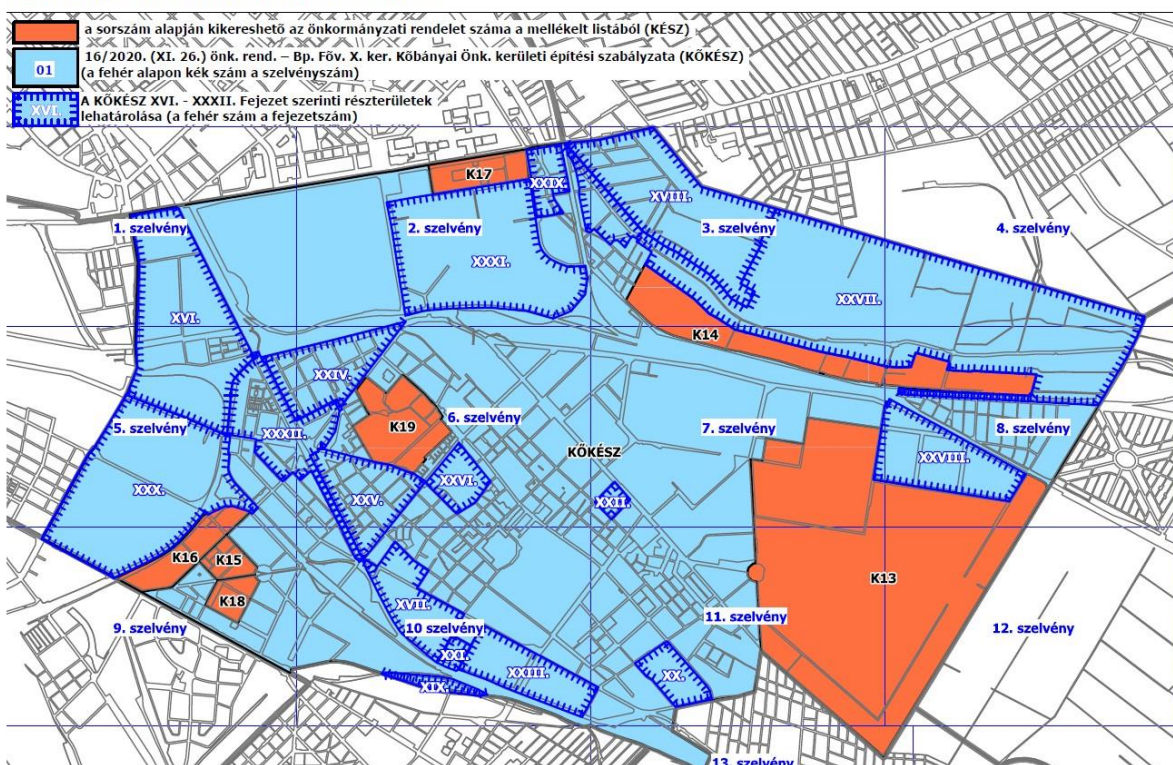
A kerület környezetminőségét befolyásoló intézkedések alapját nemcsak a helyi környezetvédelmi tárgyú rendeletek képezik, kiemelendők a településrendezési eszközök is.

A településrendezés, kerületi építési szabályok, a településképi védelmével kapcsolatos szabályok megalkotása és alkalmazása hozzájárul a környezetvédelmi szempontok érvényesítéséhez.

2020. december 26-án hatályba lépett a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat kerületi építési szabályzatáról szóló 16/2020. (XI. 26.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: KÖKÉSZ). Jelenleg Kőbánya közigazgatási területére a KÖKÉSZ és 7 különálló kerületi építési szabályzat (a továbbiakban: KÉSZ) tartalmazza a településrendezési szabályozást, amelyet az alábbi ábra és lista mutat be.

Cél, hogy a X. kerület egységes kerületi építési szabályzattal rendelkezzen, ezért folyamatban van a különálló KÉSZ-ek integrálása a KÖKÉSZ-be.

X. KERÜLETI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZATOK ÉS SZABÁLYOZÁSI TERVEK



2023. január 16-ától hatályos állapot

X. KERÜLETI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZATOK ÉS SZABÁLYOZÁSI TERVEK

K17 kerületi építési szabályzatok (KÉSZ):
a sorszám alapján kikereshető a helyi önkormányzati rendelet száma az alábbi listából

SORSZÁM	RENDELET	TERÜLET
K13	1/2021. (I. 21.)	Újkozmetető és környéke KÉSZ
K14	3/2021. (II. 18.)	Keresztúri út és környéke KÉSZ
K15	13/2022. (VI. 24.)	Fertő u. - Hízlaló tér - Ceglédi út - Balkán u. - Bihari u.
K16	18/2022. (IX. 16.)	Üllői út - Ceglédi út - Bihari utca - vasút által határolt terület
K17	20/2022. (X. 21.)	Kerepesi út - Keresztúri út - Gyakorló u. - Gyakorló köz által határolt terület
K18	28/2022. (XII.16.)	Ceglédi - Hízlaló - Gém - Zágrábi - Somfa által határolt terület
K19	29/2022. (XII.16.)	Körösi Cs. S. út - Előd - Bebek - Harmat - Olajliget - Dausz - Kőér köz - Óhegy - Kápolna tér - Halom - Ászok - Bánya - Szt. László tér által határolt

01 16/2020. (XI. 26.) önk. rend. – Bp. Főv. X. ker. Kőbányai Önk. kerületi építési szabályzata (KÖKÉSZ)
(a fehér alapon kék szám a szelvénytípus)

XVI. A KÖKÉSZ XVI. - XXXII. Fejezet szerinti részterületek lehatárolása
(a fehér szám a fejezetszám)

reszt_ssz_nev
XVI. A Hungária körút, Kerepesi út, Pongrácz út, Horog utca és Kőbányai út által határolt részterület (Laposdűlő)
XVII. Az Örmény utca, Cserkesz utca, Alkér utca, Gyömrői út, Noszlopy utca, Vaspálya utca és Gyömrői út által határolt részterület
XVIII. A Kerepesi út, Pilisi utca, 40907/7 telek ÉK-i határa, Rákospatak vonala, Erdőterület NY-i határa, Pesti határút és Sárgarózsa utca által határolt részterület
XIX. Az É-D metróvonal és a kerülethatár (Liszt Ferenc Nemzetközi repülőtérre vezető út) által határolt részterület
XX. Az Újhegyi út, Harmat utca, Hangár utca és Bányató utca által határolt részterület
XXI. A Sárosi utca, Vasgyár utca, Vaspálya utca és Noszlopy utca által határolt részterület
XXII. A Maglódi út, Szentimre utca, Sörgyár utca és Lavotta utca által határolt részterület
XXIII. A Gyömrői út, Újhegyi út, Robert Bosch utca, Vaspálya utca és Vasgyár utca által határolt részterület
XXIV. A Kolozsvári utca, Körösi Csoma Sándor út, Szent László tér, Állomás utca és Korponai utca által határolt részterület
XXV. A Vaspálya utca, Liget tér, Körösi Csoma Sándor út, Kápolna utca, Kápolna tér, Óhegy utca és Kőér utca által határolt részterület
XXVI. A Kőér utca, Dér utca, Szilágyi utca és Óhegy utca által határolt részterület
XXVII. A Pilisi utca, 42718 hrsz.-ú közterület, ... Nemes utca, Hortobágyi utca, Ek/1 övezet nyugati határa és Kerepesi út által határolt részterület
XXVIII. A Tündérfürdő utca, Eszterlánc utca, Ezüstfa utca, Tarkaréti utca és Jászberényi út által határolt részterület
XXIX. A Kerepesi út, MÁV körvasútpálya, Méhes utca, Rákospatak árapasztó medre, Ladányi utca és Keresztúri út által határolt részterület
XXX. A Népliget és környéke: Könyves Kálmán körút, Kőbányai út, vasútvonal és Üllői út által határolt részterület
XXXI. A Fehér út, Gyakorló utca, Keresztúri út és vasútvonal által határolt részterület
XXXII. Az Állomás utca, Szent László tér, Körösi Csoma Sándor út, Vaspálya utca, 38405 hrsz.-ú telek déli határvonala, ... és Korponai utca által határolt részterület

A környezetvédelmi szempontokkal összhangban Kőbánya építészeti, illetve városképi értékeinek védelme és igényes alakítása a városképi illeszkedéssel és a településfejlesztési célokkal összefüggő követelmények kiegyensúlyozott érvényesítése, összességében az épített környezet esztétikus kialakítása is fontos önkormányzati feladat.

A településképi védelméről szóló 15/2019. (VI. 27.) önkormányzati rendelet az építmények településképhez való illeszkedését biztosító anyaghasználatára, tömegformálására, homlokzati kialakítására és a zöldfelületek kialakításának módjára tér ki, a településszerkezet, a táji környezet, a településkarakter vagy egyéb helyi adottság miatti településképi szempontból meghatározó területeket jelöl ki, valamint az egyes meghatározó karakterterületekre vonatkozóan részletes településképi szabályokat határoz meg.

Előírásokat fogalmaz meg a helyi építészeti örökség egyedi és területi védelmére, védetté nyilvánítására és a védettség megszüntetésére, illetve a reklámok, reklámhordozók, cégek és egyéb műszaki berendezések elhelyezésére, alkalmazására és tilalmára vonatkozóan.

Mindezek hozzájárulnak ahhoz, hogy a kerület környezetminőségének javítását szabályozási eszközökkel is elősegítse az Önkormányzat.

II.4. Ipari és kereskedelmi tevékenység, szálláshely-szolgáltatás

A kerületben működő vállalkozások mindamellett, hogy értékteremtő, az ország teljesítményét befolyásoló gazdasági szereplők, hatással vannak környezetükre. A vállalkozásoknak számos kihívással kellett szembe nézniük az elmúlt években, 2020 óta globális és nemzeti szinten is több válsághelyzet alakult ki (koronavírus-járvány, orosz-ukrán háború, energiaválság, alap- és nyersanyag hiány, infláció), ezen túlmenően a már működő és a gazdasági piacra újként érkező vállalkozásoknak a szabályozási változásokat is nyomon kellett követniük.

A Kőbányai Polgármesteri Hivatal Hatósági Főosztály Hatósági Osztálya (a továbbiakban: Hatósági Osztály) feladatkörébe tartoznak a telepengedélyezési és a bejelentés-köteles ipari tevékenységekkel, valamint a működési engedélyek kiadásával, a bejelentés-köteles kereskedelmi tevékenységekkel, a vásárok, piacok engedélyezésével, a bevásárlóközpontok bejelentésével, továbbá a szálláshely-szolgáltatással kapcsolatos ügyek (a továbbiakban: iparkereskedelmi ügyek).

A gazdálkodó szervezetek, így a Kőbánya közigazgatási területén működő vállalkozások is, 2022. évtől beadványaikat kizárólag elektronikusan, az Önkormányzati Hivatali Portálon (<https://e-onkormanyzat.gov.hu>) a megfelelő űrlap kötelező használatával nyújthatják be.

A Hatósági Osztály feladatkörében meghozza az ipari és kereskedelmi ügyekkel kapcsolatos döntéseket, igazolást ad ki, vezeti a nyilvántartásokat, valamint helyszíni ellenőrzést folytat le. Az elmúlt évek adatait az alábbi táblázatok mutatják.

Engedélyezési eljárások	2020	2021	2022	2023
Működési engedély	34	34	15	12
Telepengedély	2	3	3	1
Rendezvénytartási engedély	0	6	11	13

Nyilvántartásba vételi eljárások	2020	2021	2022	2023
Kereskedelmi ügyek	181	216	241	217
Ipari tevékenység	21	36	25	20
Szálláshely-szolgáltatás	0	0	3	3

Megszüntetések	2020	2021	2022	2023
Kereskedelmi ügyek	483	709	456	221
Ipari tevékenység	33	73	163	65
Szálláshely-szolgáltatás	14	7	2	1

Ellenőrzött tevékenység	2020	2021	2022	2023
Kereskedelmi tevékenység ellenőrzése	152	153	123	100
Ipari tevékenység ellenőrzése	22	42	46	28
Szálláshely ellenőrzés	16	9	5	7
Zenés, táncos rendezvény ellenőrzése	0	4	3	3

II.4.1. Működési engedély-köteles és bejelentés-köteles kereskedelmi tevékenységek

Kereskedelmi szempontból a Budapest X. kerületben lévő üzletek esetében kereskedelmi hatóságként a jegyző jár el. A jegyző, mint kereskedelmi hatóság hatáskörét a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény (a továbbiakban: Kertv.) és a kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről szóló 210/2009. (IX. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Ker. R.), valamint a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló 2009. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szolgtv.) szabályozza.

Az üzletben folytatott kereskedelmi tevékenységet be kell jelenteni a kereskedelmi hatóság felé. A bejelentést 8 napon belül kell elbírálni, és amennyiben a bejelentés megfelel a jogszabály előírásainak, erről a jegyző igazolást állít ki és a kereskedelmi tevékenységet bejegyzí a nyilvántartásba. A bejelentés másolata megküldésre kerül a Ker. R.-ben meghatározott hatóságoknak.

Működési engedélyt kizárólag a Ker. R. 3. mellékletében felsorolt termékek (ún. üzletköteles termékek) forgalmazása esetén kell beszerezni.

Kizárólag üzletben forgalmazható termékek:

- „2.a kémiai biztonságról szóló törvény szerinti veszélyes anyagok és keverékek, kivéve a jövedéki adóról szóló törvény szerinti tüzelő-, fűtőanyag célú gázolaj, LPG és az üzemanyag;*
- 3. az egyes festékek, lakkok és járművek javító fényezésére szolgáló termékek szerves oldószer tartalmának szabályozásáról szóló kormányrendelet hatálya alá tartozó termékek;*
- 4. állatgyógyászati készítmények és hatóanyagaik;*
- 5. fegyver, lőszer, robbanó- és robbantószer, gázspray, pirotechnikai termék, a polgári célú pirotechnikai tevékenységekről szóló kormányrendelet szerinti 1., 2. és 3. pirotechnikai osztályba tartozó termékek, az ott meghatározott kivételekkel;*
- 6. növényvédő szerek és hatóanyagaik;*
- 7. nem veszélyes hulladék;*
- 8. az Országos Tűzvédelmi Szabályzat szerint fokozottan tűz- vagy robbanásveszélyes osztályba tartozó anyag, kivéve a jövedéki adóról szóló törvény szerinti tüzelő-, fűtőanyag célú gázolaj, LPG és az üzemanyag.”*

A működési engedélyezési eljárásba kötelezően bevonandó szakhatóságokat az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet jelöli ki. Amennyiben a szakhatóságok megadják a hozzájárulásukat, és az üzlet megfelel a vonatkozó jogszabályi előírásoknak, a jegyző a működési engedély megadásával egyidejűleg az üzletet nyilvántartásba veszi.

2019-ben létrejött a Nemzeti Turisztikai Adatszolgáltató Központ (a továbbiakban: NTAK). A jogszabály értelmében minden Magyarországon működő vendéglátó üzlet üzemeltetőjének regisztrálnia kell vendéglátó üzletét az NTAK-ba. A turisztikai térségek fejlesztésének állami feladatairól szóló 2016. évi CLVI. törvény veszélyhelyzet ideje alatti eltérő szabályairól szóló 255/2023. (VI. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 255/2023. Korm. R.) alapján azok a vendéglátó üzletek, amelyek vendéglátásból származó 2022. évi nettó árbevétele meghaladta a 100 millió forintot, a jogszabályi előírásoknak megfelelő vendéglátó szoftver használatával 2023. július 1-jétől kötelesek adatot szolgáltatni az NTAK-ba.

A 12-100 millió forint közötti nettó árbevétellel rendelkező vendéglátó üzletek 2024. január 1-jétől szolgáltatnak adatot. A regisztráció meglétét és az adatszolgáltatási kötelezettség teljesítését a jegyző mint kereskedelmi hatóság ellenőrzi.

2021. január 1-jétől létrejött az Országos Kereskedelmi Nyilvántartó Rendszer (a továbbiakban: OKNYIR), amely egy új, a korábban is működő nyilvántartások összhangját megteremtő, országos adatbázis, amelynek célja a kereskedelmi és egyéb szolgáltatási tevékenységet végzők hatósági nyilvántartására vonatkozó szabályok pontosítása az adatvédelmi szabályoknak megfelelően.

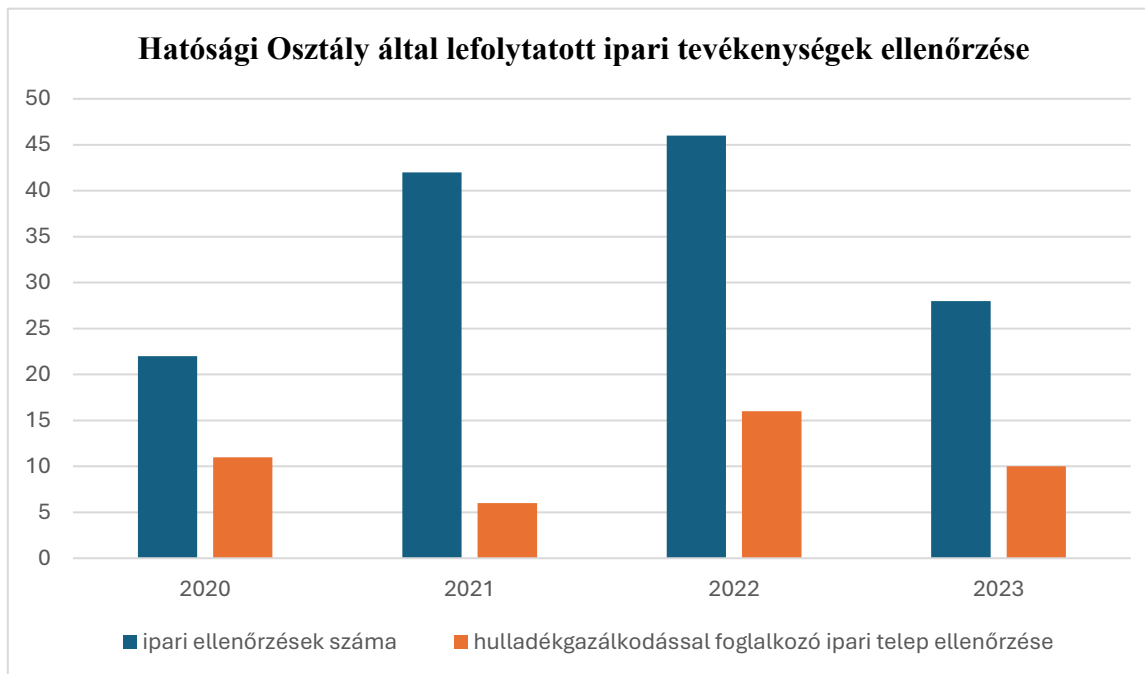
II.4.2. Telepengedély köteles és bejelentés-köteles ipari tevékenységek

Az ipari tevékenységek folytatását a telepengedély, illetve a telep létesítésének bejelentése alapján gyakorolható egyes termelő és egyes szolgáltató tevékenységekről, valamint a telepengedélyezés rendjéről és a bejelentés szabályairól szóló 57/2013. (II. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Ipar.R.) szabályozza. Az Ipar.R. 1. mellékletében meghatározott bejelentés-köteles ipari tevékenységeket be kell jelenteni a jegyző felé, amelyet a bejelentését követően 8 napos sommás eljárásban kell elbírálni.

A bejelentés elbírálása során a Hatósági Osztály megvizsgálja, hogy a helyi építési szabályzat alapján a tárgyi telepen az adott tevékenység végezhető-e. Amennyiben az övezeti besorolás szerint az adott tevékenység a telepen nem végezhető, a Hatósági Osztály az ipari tevékenység végzését megtiltja. Ha a bejelentés megfelel a jogszabályi előírásoknak a jegyző a telepet nyilvántartásba veszi.

Az Ipar.R. 2. mellékletében meghatározott telepengedély-köteles ipari tevékenységeket csak jogerős telepengedély birtokában lehet folytatni. A Hatósági Osztály az eljárás során szintén vizsgálja a telep övezeti besorolását, és beszerzi a szükséges szakhatósági hozzájárulásokat. Amennyiben a telephely megfelel a jogszabályi előírásoknak, illetve a szakhatóságok megadják a hozzájárulásukat, úgy a jegyző a telepengedély megadásával egyidejűleg a telepet nyilvántartásba veszi.

A Hatósági Osztály ipari tevékenységet végzőkről vezetett nyilvántartása alapján jelenleg 45 telephelyen folyik „31. nem veszélyes hulladék hulladékgazdálkodási engedély köteles gyűjtése, hasznosítása, ártalmatlanítása”, „32. veszélyes hulladék hulladékgazdálkodási engedély köteles gyűjtése, hasznosítása, ártalmatlanítása” telepengedély-köteles ipari tevékenység. Ezeket a telephelyeket a Hatósági Osztály éves ellenőrzési terv alapján ellenőrzi.



A Hatósági Osztály a

- 2020. évben 22 ipari tevékenységet végző telepet ellenőrzött, ebből 11 esetben hulladékgazdálkodással foglalkozó ipari telep ellenőrzésére került sor.
- 2021. évben 42 ipari tevékenységet végző telepet ellenőrzött, ebből 6 esetben hulladékgazdálkodással foglalkozó ipari telep ellenőrzésére került sor.
- 2022. évben 46 ipari tevékenységet végző telepet ellenőrzött, ebből 16 esetben hulladékgazdálkodással foglalkozó ipari telep ellenőrzésére került sor.
- 2023. évben 28 ipari tevékenységet végző telepet ellenőrzött, ebből 10 esetben hulladékgazdálkodással foglalkozó ipari telep ellenőrzésére került sor.

II.4.3. Szálláshely-üzemeltetés

A szálláshely-szolgáltatási tevékenység megkezdését a Kertv. 6/D. §-a és a szálláshely-szolgáltatási tevékenység folytatásának részletes feltételeiről és a szálláshely-üzemeltetési engedély kiadásának rendjéről szóló 239/2009. (X. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 239/2009. Korm. R.) 3.§ (1) bekezdése alapján a szálláshely fekvése szerinti jegyzőhöz kell bejelenteni. A jegyző a nyilvántartásba vett szálláshely-szolgáltatót 6 évente legalább egy alkalommal hatósági ellenőrzés keretében ellenőrzi.

Az NTAK 2019-ben történő elindulásának első ütemében a 239/2009. Korm. R. hatálya alá tartozó szálláshelyeknek a NTAK-hoz kellett regisztrálniuk és regisztrációt követően folyamatos adatszolgáltatási kötelezettséget teljesíteni, melyhez szálláshely kezelő szoftver igénybevétele szükséges.

2022. évtől a szálláshely-szolgáltatás olyan szálláshelyen folytatható, amely rendelkezik szálláshelykezelő szoftverrel, az NTAK felé folyamatos adatszolgáltatási kötelezettséget teljesíti, valamint érvényes szálláshely-minősítéssel rendelkezik. A Magyar Turisztikai Minőség Tanúsító Testület Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: szálláshely-minősítő szervezet) látja el a szálláshely-minősítési tevékenységet.

A 239/2009. Korm. R. értelmében a szálláshelyre vonatkozó jogszabályi és hatósági előírások megsértése esetén a jegyző megtiltja a szálláshely üzemeltetését, és pénzbírságot szab ki.

II.5. A gazdálkodó szervezetek környezetvédelmi tevékenysége

A gazdaság, a társadalom és a környezet kölcsönhatásban állnak egymással, a köztük lévő kapcsolat összetett. A környezeti elemek megvédése, a természet károsításának megelőzése a jövő kulcskérdése. Nemzetközi és regionális szinten is fontos a környezetvédelmi szerepvállalás.

Mivel a környezetvédelem lokális szinten történő kezelése legalább annyira fontos mint a globális szintén folytatott szerepvállalás, ezért számos Kőbánya területén működő gazdasági társaságot és szolgáltatót kerestünk meg a 2019-2023 közötti időszakban megtett környezetvédelemmel összefüggő eredményeik bemutatása érdekében.

A megkeresésre több cég, illetve szervezet küldte meg tájékoztatását.

- BAUMGARTNER AUTÓCENTRUM Kft.,
- KÖBÁNYAHŐ Kft.
- LAREX-TRADE Kft.
- METALLOGLOBUS-IMMO Kft.
- WOCO Kft.
- DUNA Hulladékhasznosító Bt.
- Reflex Kft.
- BM HEROS Zrt.
- ORION Elektronikai Kft.
- MIKROPAKK Kft.
- Egis Gyógyszergyár Zrt.
- HUNGAROPHARMA Zrt.
- ANY Biztonsági Nyomda Nyrt.
- JÁSZ GOLD Kft.
- KLING Kft.
- Budapesti Bajcsy-Zsiliszky Kórház és Rendelőintézet
- Richter Gedeon Nyrt.
- BKK Zrt.
- XELLIA Kft.
- BKM Zrt.
- MÁV Zrt.

- Bábolna Bio Kft.
- Robert Bosch Kft.
- Dreher Sörgyárak Zrt.
- NIKOM Kft.

A beérkezett beszámolók alapján a Kőbánya területén működő gazdasági társaságok 2019-2023 közötti időszakban elért eredményei, valamint a jövőre vonatkozó céljai a következő fejezetben kerülnek bemutatásra.

II.5.1. Fenntartható fejlődés

A X. kerület területén működő vállalkozások saját tevékenységük folytatása során figyelembe veszik a fenntartható fejlődés alappilléreit, törekednek a természeti erőforrások minél hatékonyabb felhasználására, a környezeti elemek védelmére, környezetbarát technológiák alkalmazására az új beruházások során, a régi elavult rendszerek cseréjére. Minden szervezet tevékenysége környezeti hatással jár, ezért minden szervezetnek fontos érdeke fűződik hozzá, hogy a környezeti teljesítményét javítsa, és ennek eredményeiről környezetének számot adjon.

Tevékenysége során a Budapest X. kerület, Keresztúri út 30-38. szám alatt található központi telephelyű **Egis Gyógyszergyár Zrt.** (a továbbiakban: EGIS) közössége szellemi erejét arra összpontosítja, hogy a fenntartható fejlődés feltételeinek figyelembe vételével állít elő gyógyszer hatóanyagokat, gyógyszerkészítményeket és végzi mindennapi tevékenységét. A környezetről való globális gondolkodás és lokális cselekvés elve alapján, környezetvédelmi elvárásainak érdekében környezetvédelmi célokat tűz ki, amelyeket évente felülvizsgál és folyamatos oktatással tájékoztatást ad a telephelyeken dolgozó valamennyi munkatársnak, hogy a tevékenységüket a követelményeknek megfelelően végezhessék. Az EGIS-nek kiemelt környezetvédelmi célja a gyártástechnológiák műszaki infrastruktúrájának fejlesztése, a technológiai berendezések, a csatornahálózat, a szennyvízkezelés és az anyagtárolás korszerűsítése. Az EGIS környezeti politikájából és a jogszabályi előírásokból adódóan egyik legfontosabb célja, hogy alkalmazott technikáik és a műszaki feltételek a legmagasabb gyártási színvonalat képviseljék.

A Budapest X. kerület, Tündérfürt utca 13-15. szám alatti telephelyen működő **HUNGAROPHARMA Zrt.** (a továbbiakban: Hungaropharma) 2023 évtől fenntarthatósági jelentést készít a megelőző naptári évre vonatkozóan. A 2023-as jelentés alapján a Hungaropharma a koronavírus-járvány időszaka alatt képes volt zökkenőmentesen biztosítani a szigorú tárolási és szállítási körülményeket megkövetelő vakcinák disztribúcióját, a használt járművek darabszámának növelése nélkül.

A Hungaropharma 2020-ban vezette be és 2021-es 2022-es év során folytatta „Ökopatika” nevű kezdeményezését, amelyhez önkéntes alapon bármelyik, hálózathoz tartozó vagy független patika csatlakozhatott. A program célja az volt, hogy segítséget nyújtson a gyógyszertáraknak a zöldebb működéshez. Külső környezetvédelmi szakértő bevonásával összeállításra került a patikák zöld működésére vonatkozó keretrendszer, amelyben a gyógyszertárak fenntarthatósági stratégiájának megléte, energetikai hatékonysága, vízfelhasználása és hulladékkibocsátása kerül vizsgálatra. A program a 2023-as évre a magas költségek miatt nem került meghirdetésre, de hosszabb távon a Hungaropharma célja a program újraindítása, az Ökopatika tanúsító védjegy létrehozása.

Az **ANY Biztonsági Nyomda Nyrt.** (a továbbiakban: ANY Nyrt.) fenntarthatósági jelentése alapján, egyre nagyobb hangsúlyt fektet a megújuló energiaforrásokon és energiahatékonyságot szem előtt tartó működésen. Az Any Nyrt. célja, hogy a társadalmi és környezeti felelősségvállalás jegyében olyan üzleti modellt teremtsen, amely jelenlegi sikerükön túl a fenntartható fejlődés zálogaként is szolgál.

A **Bábolna Bio Zrt.** a gyártási folyamatok fenntarthatóságának növelése érdekében újfajta technológiai módszer alkalmazásán dolgozik. Az új technológia révén a fajlagos idő, energia, és alapanyagfelhasználás, valamint a hulladék csökkentése a cél. A 2020-2024 közötti időtartamban lezajló kísérleti fázis eredményei biztatóak a jövőre nézve. A Bábolna Bio Zrt. termékpalettájának összeállítása során figyelemmel van a lakossági-társadalmi elvárásnak, hogy a piacon irtószermes termékek is megtalálhatóak legyenek, amelynek gyártása és felhasználása, lakossági alkalmazása kisebb környezetterhelést eredményez.

A **Dreher Sörgyárak Zrt.** a papír POS anyagok és az árcímkék esetében 2021-től zöld nyomtatási eljárást alkalmaz, amely nem jelent plusz CO₂ kibocsátást a nyomtatási folyamat során. Több műanyag POS eszköz esetében is újrahasználatos műanyag alapanyagra tértek át,

és ezeknél a nyomtatási eljárás is környezetbarát, ugyanis a használt festék vízbázisú, nem oldószeres.

A **Richter Gedeon Nyrt.** évek óta fenntarthatósági teljesítményéről jelentést tesz közzé. Az egyik legfontosabb környezetvédelmi vállalása a karbonlábnyom csökkentése, a cég minden kulcsfontosságú leányvállalatánál bevezette a karbonlábnyom-számítást, amely ezáltal lehetővé teszi a csoportszintű célmeghatározást, irányelvek kialakítását és cselekvési tervek kidolgozását. A másik jelentős környezetvédelmi vállalása a gyógyszerhatóanyagok monitorozása a telephelyről kibocsátott szennyvízben. Évente mérési és mintavételi tervet készít a cég, elvégzik a kockázatértékelést, egy szakértő által készített módszertan alapján vizsgálják, hogy a kibocsátott szennyező anyag mennyisége okozhat-e hatást az élővízi környezetben.

2023. január 5-én hatályba lépett az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2464 Irányelve (új Vállalati Fenntarthatósági Jelentési Irányelv – CSRD, a továbbiakban: Irányelv) a 537/2014/EU rendeletnek, a 2004/109/EK irányelvnek, a 2006/43/EK irányelvnek és 2013/34/EU irányelvnek a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolás tekintetében történő módosításáról.

Az Irányelv 2025. január 1-jétől érinti a 250 főnél több munkavállalót foglalkoztató és/vagy 40 millió EUR árbevétellel rendelkező és/vagy 20 millió EUR eszközállománnyal rendelkező vállalatokat, így többek között a **BKV Zrt.-t** is. Az első kötelező jelentéstétel a 2025. évről 2026-ban lesz esedékes. Az Irányelv jelentőségét, valamint a felkészülésre fennmaradó időt figyelembe véve a BKV Zrt. már 2023-ban elkezdte a felkészülést az irányelv alkalmazására. A BKV Zrt.-nek azonosítania kell és összegyűjteni a fenntarthatósággal kapcsolatos információkat, a környezeti, társadalmi és vállalatiirányítási (ESG) kockázatokat és meg kell határoznia a célokat és a teljesítménymutatókat. Ennek érdekében együtt dolgozik a Főpolgármesteri Hivatal Klíma és Környezetügyi Főosztályával. A felkészülés részeként szakmai egyeztetéseken, képzéseken vesznek részt. A BKV Zrt. 2022. évi fenntarthatósági jelentése ennek a hosszútávú munkának a megalapozását hivatott szolgálni, amely alapját képezheti a jövőben elkészítendő fenntarthatósági jelentéseknek.

A **BKM Zrt.** kiemelt célja, hogy a tevékenységi körébe tartozó közszolgáltatások ellátása fenntartható módon, klíma- és környezettudatosan, a környezet erőforrásait optimálisan hasznosítva történjen. A BKM Zrt. ezért célul tűzte ki a fenntarthatósági szempontok egyre szélesebb és teljesebb körű érvényesítését a közszolgáltatási tevékenységek megvalósítása során, az ESG (Environment – környezeti változások vizsgálata, Social – társadalmi kérdések kezelése, Governance – vállalat irányítás) rendszernek megfelelően. 2022 decemberében megalakult a BKM Zrt. Fenntarthatósági munkacsoportja, amely biztosítja egy közös fenntarthatósági platform működtetését, valamint a különböző fenntarthatósági projektek, kezdeményezések, ESG szempontú külső megkeresések (pl. intézményi kérdőívek kitöltése, kutatásokban történő részvétel stb.) egységes, egykapus kezelését. A munkacsoport éves munkaterv alapján végzi tevékenységét és fenntarthatósági kérdésekben, konkrét témákban (pl. ESG kötelezettség teljesítése, zöld szempontok beépítése a beszerzési eljárásokba, dolgozói fenntarthatósági kérdőív összeállítása, kiadása és értékelése stb.) dolgoz ki javaslatokat és hajt végre feladatokat.

A **Robert Bosch Kft.** tanúsított integrált irányítási rendszert üzemeltet a következő szabványok követelményei szerint: ISO 9001, ISO 14001, ISO 45001. Az integrált irányítási rendszer által meghatározott egyértelmű keretrendszerrel, valamint innovatív megoldások bevezetésével és alkalmazásával biztosítja a fenntartható működést, a jogszabályi és egyéb hatósági előírásoknak való megfelelést, és egyúttal formálja munkatársai szemléletét az egészség-, biztonság- és környezettudatosság terén.

A **BKK Zrt.** jelentése alapján az elmúlt években a fővárosi autóbuszállomány jelentősen megújult. Az elmúlt 5 évben 350 új busz állt forgalomba, amelyek a legszigorúbb környezeti normáknak megfelelő járművek. Az elmúlt években folyamatosan álltak forgalomba új, alacsonypadlós, légkondicionált felsővezeték nélküli, ún. önjáró közlekedésre is képes Solaris-Skoda trolibuszok. A BKK Zrt. által kidolgozott járműstratégia hangsúlyos eleme a zéróemissziós közlekedési módok és eszközök előtérbe helyezése, ideértve a dízelbusz-flotta elektrifikációját is, melynek keretében 195 csuklós és 125 szóló trolibusz beszerzésével folytatódna a karbonsemleges közösségi közlekedés előmozdítása. 2022 szeptemberétől meghosszabbított útvonalon, egészen a Népligetig jár a 83-as trolibusz.

A trolibusz-beszerzések alapján lehetőség nyílik arra, hogy a 75-ös trolivonal 2024. augusztustól meghosszabbodjon Kőbánya központja felé, ezáltal bővítve a közvetlen kapcsolatot az X. kerület és a XIV., illetve a XIII. kerület között. Várhatóan az X. kerületet érintően több útvonal kipróbálására is lesz lehetőség.

Folyamatos egyeztetés zajlik Kőbánya autóbuszos hálózatának átalakítása kapcsán, hogy a mai kisforgalmú és a korábbi utasforgalmi igények mentén közlekedő járatok helyett hatékonyabb és gyorsabb metrókapcsolatot nyújtó, valamint a Bajcsy-Zsilinszky Kórház új rendelőjét és az új munkahelyet (pl. Bosch) jobban kiszolgáló hálózat jöjjön létre. A hálózat módosítását széleskörű társadalmi egyeztetés fogja megelőzni tervezetten a 2024. év végi és 2025. év elejei időszakban.

Európai Unió forrás rendelkezésre állása esetén 2026 végéig megvalósulhat a 72-es trolibuszvonal meghosszabbítása Kőbánya alsó vasútállomásig a Kőbányai úton keresztül, illetve a Pongrácz úton végig kiépülhet a trolibusz-felsővezeték.

Európai Unió forrásból megvalósulhat az Üllői úti kerékpársávok fejlesztése az Ecseri úti metróállomásig, amellyel folytonos kerékpárosbarát összeköttetés jönne létre a belváros és a X. kerület kapcsolódó területei között.

Szintén Európai Unió forrásból történhet meg a Rákospatak menti kerékpárút hiányzó X. kerületre eső szakasza, folytonos összeköttetést biztosítva a meglévő szakaszok, illetve a XIV. és a XVII. kerület között.

A Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtérre vezető úthálózat tervezett fejlesztéséhez kapcsolódóan, állami projektben, folyamatos kerékpárút jön létre a Kőér utca és Budapest közigazgatási határa között. Tervben van a Kőér utcai kerékpárút rekonstrukciója.

II.5.2. Energiahatékonyság

Az elsőszámú felelőse a CO₂-kibocsátásnak az épületek energiafelhasználása, a második a közlekedés. Budapest X. kerület közigazgatási területén működő gazdasági társaságok a tevékenységük során folyamatosan növekvő ütemben használnak megújuló energiahordozókat,

ezzel a tudatos környezetvédelmi lépéssel hozzájárulnak a terület energiamegtakarításához. A napelem, a napkollektor és a hőszivattyú alkalmazása jelentős környezeti előnnyel jár. Az épületek energiahatékonyságának növelése érdekében a versenyszféra résztvevői komplex energetikai felújítást végeztek vagy terveznek a közeljövőben, így különösen az épületek külső szigetelése, tetőszigetelés, gépészeti rendszer korszerűsítése, nyílászárók cseréje, hűtési- és fűtési rendszer korszerűsítése, alternatív energiaforrások beépítése terén. A világítási és hűtés-fűtési rendszerek korszerűsítésének eredményeként folyamatosan csökken a villamosenergia-felhasználásból eredő fogyasztás. A vállalatok tevékenységük során törekednek az egyéni megoldásokra is, így például a **Dreher Sörgyárak Zrt.** 2021 óta elkezdte a csurgalékvizet (a töltés előtt álló üres, új sörösdobozok vegyszer nélküli öblítővize és a palackfejtő gép vákuum szivattyújának hűtő-, öblítővize) gyűjteni, és azt a hűtésrendszereibe újrahasználni. A hűtőkondenzátorok vízkezelésének automatizálása javította a hűtővíz felhasználás hatékonyságát.

A beérkezett beszámolók alapján a területben működő cégek kiemelt figyelmet fordítanak a meglévő épületek rekonstrukciójára, valamint az új épületek korszerű tervezésére, kivitelezésére. A **Richter Gedeon Nyrt.** 2024-ben átadásra kerülő új épülete a „LEED gold” minősített környezettudatos építési rendszer követelményei szerint került kivitelezésre. A **Robert Bosch Kft.** magas szintű karbantartások mellett az intelligens épületfelügyeleti rendszer üzemeltetésével minimalizálja az esetleges meghibásodásokból eredő problémákat, így épületei esetében az épületautomatizálási rendszerek (pl. árnyékolás, világítás, légkondicionálás) optimalizációjával folyamatosan fejlesztik az épületek energiafelhasználásának hatékonyságát. Az új telephely tervezése és létesítése során az intelligens épületfelügyeleti rendszerek betervezésével egy korszerű komplexum létesülhetett.

Szintén fő szempont a vállalatok környezetvédelmi felelősségvállalásában a világítótestek LED technológiára történő cseréje. A gazdasági társaságok nagy része jelentős lépéseket tesz az általuk használt benzin, illetve dízel üzemű gépjárművek elektromos járművekre történő cseréje érdekében.

Az elmúlt években a területben működő több vállalat bevezette a Nemzetközi Szabványügyi Szervezet által 2011-ben kibocsátott ISO 50001 Energiairányítási rendszerszabványt (a továbbiakban: EgIR). A szabvány célja a szervezet energiateljesítmény fejlődése, ezáltal

csökkentve a vállalat energiafelhasználásának mértékét, az energiaköltségeket és az üvegházhatású gázok kibocsátásának mennyiségét is. Többek között a **Richter Gedeon Nyrt.** által is használt EgIR eredményeként a vállalat telephelyén az összes energiafelhasználás tekintetében 2023-ban 6,5%-os csökkenést értek el 2022. évhez képest, valamint 25%-os csökkenést 2018. évhez képest.

A **BAUMGARTNER AUTÓCENTRUM Kft.** környezettudatos viselkedése nyomán a telephelyén belüli közlekedést is elektromos gépjárművekkel biztosítja, valamint gondoskodott elektromos töltőoszlopok telepítéséről, amelyet az ügyfelei részére is elérhetővé tett.

A **LAREX TRADE Kft.** saját házi erőművet létesített, amellyel a telephely teljes elektromos energia felhasználását 80-90%-ban fedezi. A **BM Heros Zrt.** a minél hatékonyabb energiafelhasználás érdekében a korábban vízsugaras vágóberendezések helyett lézervágó berendezések beszerzésével tette hatékonyabbá a korábbi lemezvágási eljárást.

A **BKM Zrt.** a X. kerületben két telephellyel rendelkezik, a Keresztúri út 130. és a Kozma utca 8-10. szám alatt. Mindkét telephelyen energiahatékonyság szempontjából az épületek hőszigetelése, a nyílászárók cseréje és a fűtőkorszerűsítés tekintetében tettek lépéseket.

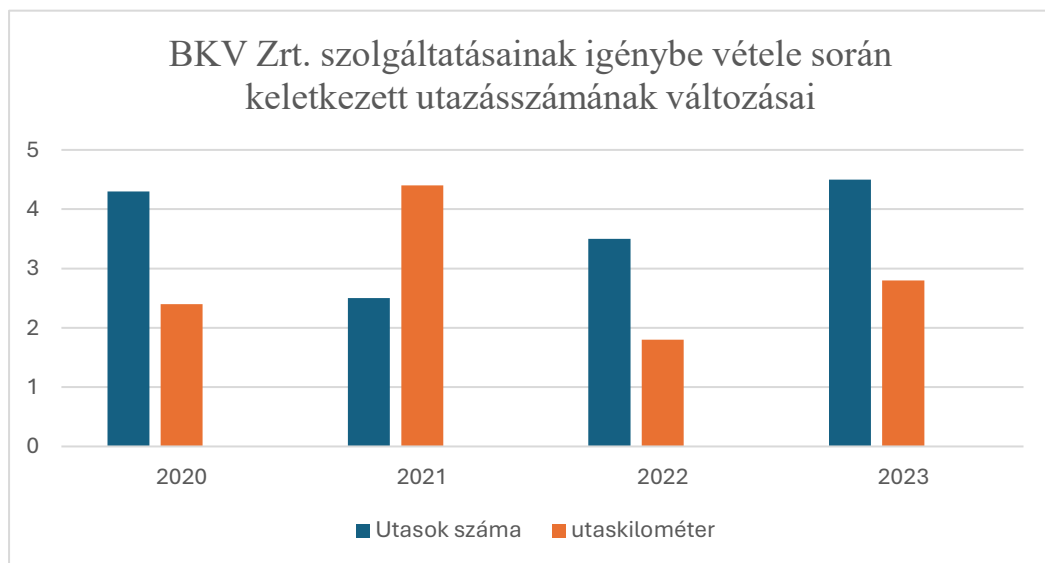
A **Hungaropharma** 2023-as fenntarthatósági jelentése alapján a cég törekszik a tevékenysége során kifejtett környezeti hatás minimalizálására, ezért felmérte az elektromos járműflotta alkalmazásának lehetőségét. A felmérés eredménye azt mutatta, hogy az elektromos járművek alkalmazása a rendelkezésre álló töltő infrastruktúra országos elérhetőség és kapacitás hiány miatt nem megvalósítható, mivel a szállítmányok fix hőmérsékleti körülményeinek garantálása nagyon energiaigényes tevékenység, így rövid és középtávon a gázolajjal hajtott járművek jelentik az egyetlen opciót. Emellett a cég törekszik a kibocsátás csökkentésére, fuvarozó alvállalkozóitól elvárja a folyamatos gépkocsi frissítéseket és a legújabb környezeti standardnak megfelelő járművek beállítását a Hungaropharma számára végzett szállításokra. Járatszám-csökkentési törekvésként elindult a gyógyszerértékesítési partnerek edukációja a rendelési gyakoriság redukálása érdekében. Az intézkedéssel a Hungaropharma célja a járatszámok optimalizálása olyan módon, hogy az ne csorbítsa partnerei érdekeit, ugyanakkor a cég számára a költségek és környezeti hatása csökkentésével járjon.

Az **ANY Nyrt.** fenntarthatósági jelentése alapján az elmúlt években jelentős gépberuházásokat hajtottak végre, egyrészt a korábbi, elavultabb technológiát frissítették, másrészt kapacitást és technológiát bővítettek. Az energiahatékonysági beruházások eredményeként jelentősen csökkent a távhőfelhasználás. Kerékpárral közlekedő dolgozói számára minden telephelyen fedett biciklitárolót biztosít, az elektromos autóval rendelkező kollégák számára elektromos töltőállomás érhető el. A szállításban a legrövidebb úton való megközelítés érdekében előírt sorrendben és útvonalon közlekednek a gépkocsivezetők, akiknek az üzemanyagfogyasztási norma megállapítása mellett, a havi megtakarítást honorálja a munkáltató.

Budapesten a közlekedés ma a második legnagyobb CO₂-kibocsátó az épületek energiafelhasználása után, részesedése a teljes kibocsátáson belül 28%-os, a közösségi közlekedés a fővárosi üvegházhatású gáz (ÜHG) kibocsátás mindössze 2,5%-áért felelős.

A **BKV Zrt.** által megküldött dokumentum alapján az elsődleges stratégiai célkitűzésük, hogy a közösségi közlekedésnek valós alternatívát kell nyújtania az egyéni motorizált közlekedéssel szemben, hiszen részarányának növelésével érhető el a legnagyobb hatékonyságnövekedés társadalmi szinten. A BKV Zrt. utasszáma 2023-ban mintegy 9%-kal haladta meg az előző évit, azonban még így is 4%-kal elmarad az utolsó covid előtti évben, 2019-ben mért utasszámtól. Az utasszállítási teljesítmény 4,2 milliárd utaskilométer volt. Ez a teljesítmény 842 ezer tonnával kevesebb CO₂-kibocsátást okozott annál, mintha mindezt személygépkocsival tették volna meg. (Összehasonlításképpen az éves budapesti kibocsátás mintegy 8 millió tonna.)

A BKV Zrt. utasszámának változását az alábbi diagramm mutatja 2019-2023. év között.



A BKV Zrt. minden tevékenységével a közösségi közlekedés részarányának növelésén dolgozik úgy, hogy közben kiemelt figyelmet fordít saját tevékenysége során az emissziócsökkentésre – CO₂-kibocsátás csökkentésre – az energiahatékonyság növelésére, a megújuló energiaforrások használati arányának növelésére, valamint technológia-váltások által a környezeti terhelés csökkentésére.

A vonzó közösségi közlekedés szolgáltatás alapja, hogy jó állapotú, esztétikus, akadálymentesített és magas színvonalú szolgáltatást biztosító járművek álljanak rendelkezésre, melyek a lehetőségekhez mérten minél alacsonyabb környezetterheléssel működnek. A legnagyobb elmozdulást a zöld fenntartható közlekedés irányába úgy lehet megtenni, ha kivonásra kerülnek a régi, környezetvédelmi szempontból elavult, kedvezőtlen károsanyag-kibocsátású autóbuszok és új, környezetkímélőbb járművek kerülnek forgalomba. Ennek elérése érdekében 2022-ben a BKV Zrt. saját forrásból vásárolt 35, bérleti konstrukcióban 100 darab új dízel autóbust, így a szolgáltatás minőségének javulása mellett az autóbuszpark károsanyag kibocsátása is csökkent, a szállópor kibocsátás kb. 7 tonnával, a HC kibocsátás 42 tonnával, a NO_x kibocsátás kb. 350 tonnával évente.

A BKV Zrt. folyamatosan vizsgálja, hogy milyen mértékben járulhat hozzá az országos szintű CO₂-kibocsátás csökkentéséhez, ezért az energiahatékonyságot javító fejlesztések közül a járművek cseréje és a hozzájuk kapcsolódó infrastruktúra felújítások mellett fontos figyelmet szentel a telephelyi energiafogyasztás mérséklésére is.

Kőbányát 9 villamos és 40 autóbuszjárat érinti. Jelenleg a kerületben elektromos autóbusz nem közlekedik. A Kőbányát érintő gerincvonalakon az Ikarus járműveket korszerű, EURO6 emissziós osztályba tartozó alacsonypadlós dízel autóbuszok, illetve CNG-vel üzemelő járművek váltották fel. A BKK által beszerzett korszerű, önjárásképes trolibuszokkal lehetővé vált a korábbi hálózat kibővítése.

Budapest X. kerületben három járműtelep üzemel, az M2 és M3 Metró Járműtelep, valamint a Kőbánya Autóbusz-Trolibusz Járműtelep. A telephelyek tekintetében 2022-ben takarékosági intézkedések kerültek bevezetésre, amely jelentős földgáz és hő megtakarítást eredményezett, a téli fűtési szezonban elrendelt korlátozások eredményeként 30-40%-os energiamegtakarítás keletkezett.

Energiatudatos, felelős nagyvállalként a BKV Zrt. hosszú ideje törekszik arra, hogy a lehető legkisebb ökológiai lábnyom mellett végezze mindennapi tevékenységét. A főváros legnagyobb közlekedési szolgáltató cége az elmúlt években megvalósult energiahatékonyságot javító fejlesztéseivel évi csaknem 35 000 tonna szén-dioxid csökkenést ért el. A BKV-s utazások kétharmada elektromos energiával működtetett járművel történik. A metróknál, villamosoknál a visszatáplálás alkalmazásával is lehetőség nyílik az energiahatékonyság növelésére.

A **BKK Zrt.** energiahatékonysági lépésként gondoskodott arról, hogy a metróágazatban az elmúlt évben kevésbé intenzív gyorsítást és lassítást alkalmazó menetrendek kerültek bevezetésre a X. kerületet is némileg érintő M3-as vonalon.

A villamoságazatban a BKK Zrt. csökkentette bizonyos villamosvonalakon a kocsiszíni menetek hosszát, valamint a kedvezőtlen TW6000 („hannoveri”) szerelvények közlekedését a lehetőségekhez képest kiváltották az alacsonyabb energiafogyasztású korszerűbb villamosokkal.

A Népligetet érintő autóbuszközlekedés mérséklésre került, az autóbuszok napközbeni tárolása elkerült a területről, illetve a Népliget belső részén áthaladó Hazslinszky Frigyes sétányon közlekedő autóbuszok száma jelentősen csökkent.

A **MÁV Zrt.** 2020-2024 közötti időszakban több Kőbányát érintő energiahatékonysági beruházást végzett. Többek között megtörtént Kőbánya felső vasútállomáson az I-II. vágányok melletti peron sk+55 emelése és a burkolat átépítése, utasbeálló létesítése, MÁV Zrt. Kertészeti telephelyén a B típusú gázkazánok cseréje korszerű, energiatakarékos üzemű kondenzációs gázkazánokra.

II.5.3. Levegőtisztaságvédelem

A környezettudatos magatartásnak megfelelően a vállalatok a tüzelőberendezések üzemelés közben keletkező és kibocsátott füstgáz, egyéb gáz-, gőz-, illetve szilárd állapotú levegőszennyező anyagokra vonatkozóan évente emisszió mérést, valamint monitoring tevékenységet végeznek. Karbantartásuk, műszaki ellenőrzésük rendszeres, külső szakcég által

biztosított. Több vállalat telephelyén találhatóak bejelentett pontforrások. A pontforrásokat változó gyakorisággal akkreditált vizsgálólaboratórium ellenőrzi és vizsgálja. A cégek környezeti politikájában a karbonlábnyom csökkentése is megjelenik.

A **BM HEROS Zrt.** beszámolója alapján a pontforrások üzemideje mérésre, nyilvántartásra kerül, az üzemeltetés ellenőrzése mellett (negyedévente) az éves légszennyezés mértéke bejelentés elkészítéséhez. A pontforrásokat 5 évente akkreditált vizsgálólaboratórium ellenőrzi. A szennyezőanyag kibocsátásuk a megállapított határértékek alatt vannak.

A környezetvédelmi szempontokat előtérbe helyező stratégiák, direktívák és előírások egyre szigorúbb kritériumokat támasztanak a gazdasági szereplőkkel szemben, amelyek jelentősen befolyásolják a működésüket. Az Európai Unió tagjaként Magyarországra is vonatkoznak az Unió előírásai, mint például a nemrégiben elfogadott „Fit for 55” intézkedéscsomag, amely az uniós zöld átállási terv részeként felülvizsgálja az éghajlat-, energia- és közlekedéspolitikai jogszabályait annak érdekében, hogy a hatályos jogszabályokat összhangba hozza a 2030-ra, illetve a 2050-re vonatkozó célkitűzésekkel. A tervek szerint az Európai Unió karbonlábnyomát 2030-ig 55%-kal kell csökkenteni az 1990-es szinthez képest. A csökkentést követően fennmaradó energiafelhasználást a megújuló energia arányának növelésével, illetve egyéb közvetett intézkedésekkel kell közelíteni a nettó nulla kibocsátáshoz, azaz a klímasemlegességhez 2050-ig. A „Fit for 55” programhoz több kerületi cég is csatlakozott.

A **Richter Gedeon Nyrt.** környezeti terhelésének jelentős része a magas energiaigényű gyógyszergyártáshoz kapcsolódó energia felhasználásából ered, ezért csatlakozott a „Fit for 55” programhoz, aminek keretein belül 2021 óta végez karbonlábnyom-mérést. A Richter Gedeon Nyrt. a légszennyező anyagok kibocsátását folyamatosan nyomon követi és törekszik annak csökkentésére. A monitoringnak köszönhetően az esetlegesen növekvő kibocsátásra a lehető legrövidebb időn belül tud reagálni a cég. Fenntarthatósági jelentése alapján a 2023-as gyártási év csoportszinten megfelelt az előírásoknak a károsanyag-kibocsátás tekintetében.

Az **ANY Nyrt.** „Fit for 55” programnak való megfelelés érdekében évente végez karbonlábnyom-számítást, illetve vizsgálja a célértéknek való megfelelést, és a kapott eredmények alapján meghatározza a csoportszintű csökkentési intézkedéseket a rögzített célok

eléréséhez. Az ANY Nyrt. mindkét telephelyén (Fátyolka utca és Halom utca) üzemeltet bejelentett pontforrásokat, ahol határértéket meghaladó értéket nem mértek.

A **Bábolna Bio Kft.** beszámolója alapján a telephelyen üzemelő légszennyező pontforrások a szükséges környezetvédelmi engedéllyel rendelkeznek, üzemeltetésük, emissziómérésük az engedélyben foglaltak szerint történnek. Karbantartásuk, műszaki ellenőrzésük rendszeres, külső szakcég által biztosított. A mért szennyező anyag koncentrációk lényegesen határérték alattiak.

A **NIKOM Kft.**, valamint a **Mineral Processing Kft.** a gyártás során használt elszívó és porleválasztó rendszert üzemeltetett be, ezáltal a munkahelyi levegő minőségét is javította, a környezetre ható levegőszennyező anyagok csökkentésével.

A **Dreher Sörgyárak Zrt.** 2023-ban kiaknáztta a tevékenysége során a telephely adta előnyöket, és a pincei hideg levegő hasznosítására alkalmas szellőző-rendszer került telepítésre.

A **Budapesti Bajcsy-Zsilinszky Kórház és Rendelőintézet** tájékoztatása alapján a korábbi 500 kWh teljesítményt meghaladó kazánokat kisebb teljesítményű kazánokra cserélték.

Az **EGIS** jelentése alapján 3 mérőponton havi rendszerességgel végez passzív monitorozást a megadott légszennyező anyagokra nézve, továbbá éves összefoglaló jelentést készít. A monitoring hálózat üzemeltetésének célja, hogy adatokat szolgáltatson a telephely közvetlen környezetében lévő területek gyógyszergyár általi oldószerek terheléséről. 2020, 2021, 2022 és 2023-ban a legnagyobb koncentrációban talált, EGIS által is használt oldószerek, a 3 mintavételi pont alapján a toluol, IPA, a xilolok, az acetone, az etil-acetát és a MTBÉ.

A Tiszta Járművek Európai Unió direktívát a hazai jogrendbe illesztő a tiszta közúti járművek beszerzésének az alacsony kibocsátású mobilitás támogatása érdekében történő előmozdításáról szóló 397/2022. (X. 20.) Korm. rendelet előírja, hogy Budapesten 2025. december 31-ig a beszerzendő városi buszok legalább 53%-ának, illetve 2030. december 31-ig minimum 75%-ának "tisztá" üzemmódúnak (gáz- vagy áramüzemű) kell lennie. A **BKV Zrt.** 2023-ban elkészítette és a hatósághoz benyújtotta a BKK-val egyeztetett autóbusz beszerzési tervét.

Az Európai zöldmegállapodás levezette a közösség 2020-ban elfogadott közlekedési stratégiáját, a Fenntartható és intelligens mobilitási stratégiát, eszerint a közlekedési szektor legnagyobb kihívása, hogy jelentős mértékben csökkentse a károsanyag-kibocsátást és fenntarthatóbbá váljon. A Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia 2020-2050 vázolja fel a 2050-es hazai klímasemlegesség elérésének útvonalát. Ebben megtalálható, hogy 2018-ra a közlekedés nem csak az energiaszektoron belül, hanem az összes alszektor közül a legnagyobb kibocsátóvá vált, a magyar kibocsátás 22%-áért felelős. A közúti közlekedés dominálja a közlekedésen belül a kibocsátásokat, amelyek az elmúlt öt évben közel 40%-kal emelkedtek. A stratégia ezért egy fenntarthatóbb, zöldebb, biztonságosabb és jobb összeköttetésű közlekedés megvalósítását tűzte ki célul, a CO₂-kibocsátás szempontjából előnyös utazási módok ösztönzésével. BKV Zrt. telephelyein üzemelő légszennyező pontforrások rendszeresen karbantartottak, pontforrás működési engedéllyel rendelkeznek és az abban foglalt előírások alapján működnek.

II.5.4. Hulladékgazdálkodás

A hulladékgazdálkodás jelentősen átalakult az elmúlt években, 2021. szeptember 1-jével létrejött a BKM Zrt., ezzel egységes irányítás alá került Budapest közszolgáltatási feladatainak (hulladékgazdálkodás, kertészet, kéményseprés, köztisztaság, távfűtés, temetkezés) ellátása.

A MOHU MOL Hulladékgazdálkodási Zrt. (a továbbiakban: MOHU), mint koncessziós társaság 2023. július 1-jétől kezdve, 35 évig felelős a magyarországi települési szilárdhulladék gyűjtéséért és gondoskodik annak kezeléséről is.

2024. április 1-jétől a FKF Hulladékgazdálkodási Divízió átkerült a MOL Nyrt. és BKM Zrt. által közösen létrehozott MOHU Budapest Zrt.-be, hogy Budapest és agglomerációjának hulladékgazdálkodási feladatai zavartalanul továbbra is el legyenek látva a hulladékgazdálkodási koncesszióban történt változásokat követően is.

Az intézményi és gazdálkodó szervezetek által koncesszió alá tartozó elkülönítetten gyűjtött hulladék gyűjtését kizárólag a MOHU és annak szerződött intézményi szolgáltatója végezheti.

Az emberi tevékenység során, folyamatosan, sokfajta hulladék keletkezik. A hulladékokat szelektív szétválasztással és gyűjtéssel tudjuk leghatékonyabban kezelni, és szétválasztott

formában lehet a legnagyobb arányban újra felhasználni, hasznosítani. A keletkezett hulladékot alapvetően két csoportba osztjuk, veszélyes és nem veszélyes hulladékok.

A Kőbánya területén működő vállalatok jellemzően a veszélyes és nem veszélyes hulladékot külön gyűjtik, kezelik, amelyet a MOHU-val kötött szerződés alapján, az erre szerződött partnerek útján elszállítják.

A megkeresett vállalatok beszámolói alapján a cégek nagy hangsúlyt fektetnek a tevékenységük során előállított hulladék újrahasznosítására, valamint az irodai munkavégzés során a szelektív hulladékgyűjtésre. A papírhulladék csökkentése érdekében a vállalatok zöme papír-adatbázis helyett elektromos nyilvántartásra tért át, valamint elektronikus számlát állítanak ki a partnerek számára, elektronikus bérpapírt a munkavállalók részére. Az irodai papírfelhasználás csökkentése érdekében az elfekvő, maradék készletet használják a nyomtatások során.

Az **ANY Nyrt.** fenntarthatósági jelentése alapján a gyártástervezés során a jobb anyagkihozatal és hulladékcsökkentés érdekében lehetőség szerint a kedvezőbb szélességű, alacsonyabb négyzetméter tömegű tekercspapír használatát részesítik előnyben. A nagy volumenű projekteknél egyedi papírméret rendelésével, több tonna alapanyag megtakarítását érik el. A grafikai elrendezés kialakításánál a vevőkkel való egyeztetés során további anyagtakarékosságra törekednek. A vállalat jelentős mennyiségben használ a legnagyobb papír beszállítója által gyártott, környezetvédelmi minősítéssel rendelkező tekercspapírokat. A jelentés alapján a legnagyobb igény a környezetbarát alapanyagokra a bank- és pénzügyi szektor irányából érkezik. A bankkártya gyártásnál 2023-ban az újrahasznosított alapanyagból készülő kártyák aránya 73% volt. Az ANY Nyrt. beszámolója alapján anyagában hasznosítják a papír, a műanyag és fém hulladék jelentős részét. A papír hulladékokat hat, a műanyag hulladékot tizenegy, a fémet négy féle szempont szerint szelektálják.

A **MIKROPAKK Kft.** az elkülönítetten gyűjtött hulladékok körét bővítette, ezzel a termelési vagy kevert csomagolási hulladék típussal jelentősen csökkentette a végső megsemmisítésre kerülő kommunális hulladék mennyiségét, így a hetente elszállított kommunális hulladék 10 m³-ről 3 m³-re csökkent. A technológiai folyamatba újrahasznosító berendezés van beépítve, amely csökkenti a gyártásból kikerülő fel nem dolgozott hulladék mennyiségét. A takarításhoz többször használatos tisztítókendőket használ, ezzel is csökkentve a környezetterhelést.

A **Mineral Processing Kft.** és a **NIKOM Kft.** tevékenysége során olyan újrahasznosítási technológiát alkalmaz, amely által a hasznosított hulladékból teljesen egészében termék kerül előállításra. A NIKOM Kft. 2005-től saját fejlesztésű, komplex szilícium-karbit hulladék feldolgozó technológiai rendszert fejlesztett ki, évi 9000 tonnás hulladékhasznosítási kapacitásra. Az üzem feldolgozó kapacitása európai mércével is jelentős szerepet tölt be a SiC tartalmú hulladékok hasznosításában, a SiC-por visszanyerésében és a fenntarthatóságban. A Mineral Processing Kft. 2010 óta jelen van az újrahasznosított hulladékból készült másodnyersanyag piacon. A hulladékgazdálkodási tevékenységének célja hozzájárulni az európai körforgásos gazdálkodáshoz kiváló minőségű erőforrások hulladékokból történő kinyerésével.

A **Dreher Sörgyárak Zrt.** tevékenysége során az újrahasznosítás számos lehetőségét kihasználja, így a gyártás során használt csomagolóanyagok is újrahasznosítottak. Az FSC védjeggyel ellátott – a környezettudatos és társadalmilag felelős termelés és gyártás feltételeinek megfelelő, felelős erdőgazdálkodást igazoló tanúsítvány rendszer által minősített – papír használatával 2021-ben (a nyomdai végtermékek súlyát tekintve) 2383 kg védjeggyel nem ellátott papírt sikerült kiváltani. A partnerek által használt napernyők ponyvája 2020 óta 100%-ban újrahasznosított anyagból készül. A partnerektől visszaérkező elhasznált napernyők szintén 100%-ban újrahasznosításra kerülnek, olyan hulladékkezelőnek adja le a vállalat, aki az ernyő minden anyagát szétválogatja, bedarálja és újrahasznosítja, ez történik minden csapolóberendezésnél és vitrinhűtőnél is. A cég 2022 májusától a 30%-os újrahasznosított tartalmú zsugor fóliát 50%-os újrahasznosított tartalmúra cserélte. A Dreher Sörgyárak Zrt. a papír POS anyagai és az árcímkék esetében 2021-től zöld-nyomtatási eljárást alkalmaz, amely nem jelent plusz CO₂-kibocsátást a nyomtatási folyamat során. Több műanyag POS eszköz esetében újra használható műanyag alapanyagra váltott a vállalat, ezeknél a nyomtatási eljárás során használt festék vízbázisú, nem oldószeres. A csomagolóanyagok is újrahasznosítottak.

Az **EGIS** tájékoztatása alapján a telephelyén összegyűjtött veszélyes hulladék többsége folyékony halmazállapotú, ezek zöme tartályautós szállítással kerül ártalmatlanításra. A szilárd veszélyes hulladékok zömét a szennyezett csomagolóanyagok, valamint a feltárt szennyezett talaj, valamint a gyógyszergyártásból származó veszélyes gyártásihulladék/gyógyszerselejt adja. Az EGIS Zrt. olyan újrahasznosítási alternatívákat keres mint a biodegradáció, amely

során a bontási folyamatok végén biogáz képződik. A vállalat célja az égetés helyett az oldószerek újrahasznosítási arányának növelése.

A **Hungaropharma Zrt.** korszerűbb tömörítési módszer alkalmazása mellett a papír csomagolóanyagok újbóli felhasználásával a több rétegű fóliatasakok helyett egyrétegű csomagolásra tért át, amely 1,5 millió darab buborékos tasak leváltását eredményezte.

A **Bajcsy-Zsilinszky Kórház** a kommunális hulladék optimalizálásához előtömörítő rendszert használ.

A **Richter Gedeon Nyrt.** működésének környezeti szempontból fontos területe a vegyianyag- és oldószerezhasználat. A felhasznált anyagok jelentős része a gyógyszerhatóanyagok gyártása esetében oldószerek, ún. illékony szerves vegyület, amelyek közel felét a cég újra felhasználja, azaz kezelés nélkül vagy tisztítást követően visszaforgatja a gyártási folyamatokba. A hazai telephelyek a környezetvédelmi célként kitűzöttnek megfelelően 5% alatt tartják a VOC emissziót (oldószerveszteség levegőbe és vízbe) a teljes kibocsátásra vonatkozóan. A Richter fontos feladatának tartja a gyógyszergyártás folyamán keletkező hulladék mennyiségének csökkentését, illetve a minél nagyobb mértékű újrahasznosítást. A Richter a budapesti telephelyen fejlesztette a szelektív hulladékgyűjtés rendszerét, újrászervezte a kommunális hulladékgyűjtést és folyamatban van egy központosított hulladékmenedzsment rendszer, amelynek teljes körű átalakítása 2024-ben valósul meg. A gyógyszerkészítmények és hatóanyagaik környezetbe kerülése a gyógyszeripar sajátos környezetvédelmi kihívása. Ennek oka, hogy ezek az anyagok a környezetben sokszor nehezen bomlanak le, így később visszakerülhetnek a táplálékláncba és az emberi szervezetbe is. A Richter számára kiemelt szempont a gyógyszerek gyártása során a hatóanyagok környezetbe kerülésének megakadályozása, illetve nyomon követése. Az élővizekben megjelenő, az Európai Unió által kiemelt figyelemmel kísért három gyógyszerhatóanyag közül, – diklofenák, 17 β -ösztadiol, 17 α -etinil-ösztadiol – az utóbbi kettő esetében a Richter is érintett.

A Richter Csoport 2021 óta követi nyomon a környezetbe kerülő anyagok mennyiségét és elemzi azok hatását. A Gyömrői út 19-21. szám alatti telephelyén 2023-ban vezették be a nyomonkövetést. A vállalat fenntarthatósági jelentése alapján a vizsgált hatóanyagokra (norelgesztromin, drospirenon, ösztetrol, dezogesztrel, 17 β -ösztadiol, ösztadiol-17 β -acetát,

ösztadiol-metiléter-acetát, noretiszteron) az általuk a környezetbe bocsátott mennyiség legalább egy nagyságrenddel kisebb, mint a környezetben potenciálisan káros hatással járó érték. A vizsgált anyagok listáját évente bővítik.

A **Robert Bosch Kft.** tájékoztatása alapján a hulladékgazdálkodási rendszer folyamatos fejlesztése mellett 2020 óta 30%-kal sikerült növelni az anyagában történő hasznosítás arányát a teljes hulladékmennyiség tekintetében.

II.5.5. Talaj-és talajvízvédelem

Kőbánya közigazgatási területén ipari tevékenységet folytató gazdasági társaságok jelentései alapján több vállalat üzemeltet monitoring kutat a telephelyén, szivárgásmentes burkolt felületet alakítottak ki, valamint szivárgásmentes tárolókat használnak. Működése során több helyi cég alkalmazza az ISO 14001 jelölésű szabványt, amely előírja azokat az alapvető szabályokat, amivel egy vállalat hatékony környezetközpontú szemlélettel tudja kialakítani működését, valamint kijelöli az ehhez kapcsolódó eszközöket, amelyek költséghatékonyak, rendszeralapúak és rugalmasak, valamint tükrözik az összegyűjthető, beépíthető, releváns környezetvédelmi információkat kommunikáló legjobb szervezeti gyakorlatokat.

A **BM HEROS Zrt.** telephelyén található 5 épületből 4 épületben történik vízfelhasználás és keletkezik szennyvíz. A gépjárműmosóban keletkező szennyvíz az olaj-iszapfogó berendezésbe folyik, veszélyes anyag nem kerül a csatornába. A **Hungaropharma** a csapadékvizet záportározókba gyűjti, ahonnan szivattyúk segítségével kerül átemelésre a csatornahálózatra, egy részét pedig felhasználják a telephely zöldfelületeinek locsolására. Az **ANY Nyrt.** nem enged szennyező anyagot a vizekbe, gondosan kezeli a csapadékvizet, a burkolt felületeken és tetőkön keletkező csapadékvíz kezelésére olaj- és homokfogó lett kialakítva, amelyen keresztül átvezetve átmeneti tárolás-szikkasztás után a csatornába folyik a víz. A **Bajcsy-Zsilinszky Kórház és Rendelőintézet** jelentése alapján a kórház területén megszűnt a mosoda, így jelentős mértékben csökkent a víz felhasználása, ezáltal a csatorna rendszerbe bocsátott szennyvíz mennyisége is.

A **BKM Zrt.** Főkert Kertészeti Divíziója által kezelt területeken a korábban használt totális gyomirtók használata helyett termikus gyomirtás került bevezetésre.

A **BKV Zrt.** két telephelyén üzemeltet talajvíz monitoring kutakat. Az M3 Metró Járműtelepen a két figyelőkút 2003. óta kerül mintázásra éves gyakorisággal összes szénhidrogén (TPH), és általános vízkémia és toxikus fémek tekintetében. Kőbánya Autóbusz-Trolibusz Járműtelepen az egyik monitoring kút éves gyakorisággal összes szénhidrogén (TPH) és általános vízkémia, a másik monitoring kút negyedéves rendszerességgel összes szénhidrogén (TPH) és általános vízkémia és toxikus fémek tekintetében kerül mintázásra. A BKV Zrt. jelentése alapján az elmúlt 5 évben az analitikai eredmények alapján beavatkozásra nem volt szükség.

Kőbánya területén számos gyár létesült a XIX. század elejétől kezdve, az ekképp létrejött ipari tevékenységek magukkal hozták a talaj, illetve a felszín alatti víz szennyezettségének lehetőségét is. Az egykor külvárosnak számító ipari tevékenységekre használt területek nagyobb részén ma már lakóépületek állnak, ezért nem minden felszín alatti szennyezésről áll rendelkezésünkre információ. A jelenlegi szabályozás értelmében azonban egy-egy terület funkcióváltozása során a terület vizsgálata is megtörténik, így feltárásra kerülhet a korábbi szennyezettség ténye, ezáltal a környezet rehabilitációjára is sor kerülhet.

A feltárt szennyezést el kell távolítani a talajból, talajvízből, amennyiben ez nem lehetséges meg kell akadályozni, hogy a talajvíz mozgásával más területekre áterjedjen, ezáltal más környezeti vagy természeti kárt okozzon.

A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet szabályozza a kármentesítési folyamat lépéseit. A kármentesítés első lépése a szennyezés észlelését vagy feltételezését követően a tényfeltárás, azaz részletes, átgondolt, mintavételeken alapuló szennyezettség feltérképezés, majd a helyzet ismeretében lehetséges a terület tervezett hasznosítását is figyelembe vevő kockázatelemzés, az elérendő célállapot meghatározása és a műszaki beavatkozás megtervezése.

Kármentesítési eljárás van folyamatban a X. kerületben az EGIS, a MÁV Zrt., a Richter Gedeon Nyrt., a BKM Zrt. területein.

Az **EGIS** önellenőrzési terv keretében a telephelyet elhagyó szennyvíz minőségét folyamatosan ellenőrzi 3 kibocsátási ponton, a szennyvíz minőségi vizsgálatait az akkreditált Egészség-,

biztonság és környezetvédelmi (EBK) laboratórium végzi, valamint 7 monitoring kúttal rendelkezik. A több mint 100 éve folyó vegyipari tevékenység következtében a korábban keletkezett talaj- vagy talajvízszennyeződés következményeként kármentesítési eljárás van folyamatban. A feltárt talajvízszennyezéseket az EGIS lehatárolta és a hatósági előírásoknak megfelelően kezeli. A szennyezés koncentrációváltozásainak figyelése folyamatos a telephelyen és környezetében. A központi telephely és környezetének monitoring rendszerét 68 talajvíz monitoring kút alkotja. Ezt kiegészíti a két termelő kút, amelyek mintavételezését előírt gyakorisággal szintén el kell végezni. A 2021. évben végzett monitoring tevékenység eredményeiről féléves előrehaladási jelentésekben és a FAVI-MIR-K adatlapok elkészítésével számolt be.

A MÁV Zrt. beszámolója alapján a kerületben talaj- és talajvízszennyezéssel érintett kárhelyek száma kettő, az egyik Rákos vasútállomás, a másik a Keresztúri úti vasúti terület. A területek kármentesítése folyamatban van.

Rákos vasútállomás szénhidrogénnel szennyezett terület, ami 1995 óta ismert. Több alkalommal történt felmérés, tényfeltárás, beavatkozás (talajcsere, talajvíztisztítás, ágyazatcsere stb.), 2005-től folyamatos a monitoring tevékenység. Jelenleg Rákos állomás területén feltárt felszín alatti szennyezettséget érintően ismételt kármentesítési monitoring tevékenység van folyamatban.

A Keresztúri út 39-41. szám alatti telephelyen évtizedeken keresztül üzemanyag átfajtást és felszín alatti szénhidrogén tárolást végeztek, amelynek következtében jelentős szénhidrogén szennyezettség alakult ki, mind a földtani közeg, mind a felszín alatti víz tekintetében. Számos vizsgálat, tervezés, hatósági kötelezés és beavatkozás történt, amely során közel 900 m³ talaj kitermelése és a potenciális szennyezőforrásnak számító felszín alatti és felszíni (épületen belüli) tartályok felszámolása történt meg, illetve a talajvíz tisztítása, monitoringozása folyt. Ismételt tényfeltárást követően 2021-ben új beavatkozási terv került elfogadásra, mely alapján a beavatkozás és kármentesítési monitoring megvalósítása, az ahhoz kapcsolódó beszerzési eljárás előkészítése zajlik.

A MÁV Zrt. a talaj szennyezettségének függvényében különböző módszerekkel tervezi a kármentesítést megvalósítani. A kivitelezési munkák megkezdéséig a meglévő kutak

állapotfelmérését követően, és az alkalmas kutak bevonásával kármentesítési monitoring végzése tervezett.

A **Richter Gedeon Nyrt.** szintén kármentesítő rendszert üzemeltet múltbéli talaj- és talajvízszennyezés felszámolására.

A **BKM Zrt.** jelentése alapján a Budapest X. kerületben található Keresztúri úti telephelyen a használaton kívüli földalatti üzemanyagtartályok szakcég bevonásával kiemelésre kerültek, annak környezetében kármentesítési monitoring tevékenységet folytatnak.

A komposztáló környezetében figyelőkutak kerültek kialakításra, amelyek segítségével folyamatosan monitorizálásra kerül a talajvíz minősége.

A **Robert Bosch Kft.** Campus 1. és Campus 2. telephely beruházása barnamezős szennyezett ipari területen történt. Az előzetes feltárás, vizsgálat és szakszerű kármentesítés nagyban hozzájárult a korábbi időszakból örökölt jelentős ipari talaj- és talajvízszennyezések felszámolásához. A kármentesítés eredményét talajvíz monitoringkút-rendszer üzemeltetésével és rendszeres mintázással felügyelet alatt van tartva. A Robert Bosch Kft. önkéntes alapon rendszeresen ellenőrizteti akkreditált mintavételezéssel a kibocsátott szenny- és csapadékvíz minőségét, a csatornahálózat és a rendszerhez tartozó előkezelő műtárgyak (zsír- és olajleválasztó) tisztítását, valamint karbantartását. Biotóp csapadékvíz tározó tavuk részt vesz az Ökológiai Kutatóintézet Vízi Ökológiai Intézetének „MyPond – Az én kistavam” projektjében, amelynek célja, hogy citizen science (közösségi tudomány) megközelítésben felmérje a Budapesten található kistavak számát, azok vízminőségét és biodiverzitását.

II.5.6. Zaj-és rezgésvédelem

Kőbánya közigazgatási területén működő vállalatok jelentései alapján zaj-és rezgésvédelmi intézkedések kapcsán gondoskodnak a munkavégzés során használt gépek, eszközök rezgéscsillapító berendezésekkel való ellátásáról, valamint a berendezések cseréjénél az elérhető alacsony zajkibocsátású típusú beszerzést választják. A jelentések alapján a vállalkozások rendszeres zajmérést végeztenek tevékenységük során, valamint a hozzájuk érkező lakossági zajpanasz ügyeket kivizsgálják, és amennyiben szükséges intézkednek.

Az **EGIS**-hez 2023-ban lakossági panasz érkezett a Hortobágyi utca felől tapasztalt zajjal kapcsolatban. Az eset kivizsgálását követően megállapításra került, hogy a cég egyik épülete tetején üzemelő ventilátor meghibásodásából ered, ezért a ventilátor leállításáról és javításáról intézkedtek, a panaszos tájékoztatása mellett.

A **Robert Bosch Kft.** jelentősebb kültéri épületgépészeti berendezések telepítésekor szakértő bevonásával vizsgálja a vonatkozó zajkibocsátási határértékeknek való megfelelést.

A **BKM Zrt.** által az Ezüstfa utca 12. szám alatti telephelyén folytatott hulladékkezelési tevékenység teljes egészében a fedett csarnokban történik. A válogatómű hatásterületén határértéket meghaladó levegőterheltség az üzem tevékenységével összefüggésben nincsen, a hatásterület lakóterületet nem érint. A technológia során használt gépek a rájuk vonatkozó jogszabályok, szabványok szerinti kialakításúak, ami biztosítja a lehető legkisebb zajkibocsátást. A BKM Zrt. beszámolója alapján a tevékenység zajkibocsátása nem érint védendő területet, sem védendő létesítményt.

A **MÁV Zrt.** részére 2020 és 2023 közötti időszakban 5 esetben érkezett lakossági bejelentés, amelyeket kivizsgáltak, és szükség esetén intézkedtek.

A legutóbbi, 2017-ben készült fővárosi stratégiai zajtérkép alapján Budapest zajterhelésének elsődleges forrása a közlekedés, ezen belül a közúti közlekedés. A zajtérkép bemutatja Budapest egész évre vonatkozó átlagos zajterhelését egész napra és éjszakára.

A zajtérkép alapján megállapítható, hogy az X. kerületben különösen magas zajterhelés ($L_{den} > 75$ dB) 100 számú vasútvonalszakasz esetében két helyszínen mérhető, a Gyömrői út vasút felőli oldalán, valamint a Teherkocsi utcában.

A zajtérkép alapján nagyon magas a zajterhelés ($L_{den} = 70-75$ dB) 100 számú vasútvonalszakasz esetében a Kőbánya-Kispest vasútállomás közelében, a Teherkocsi utcában, valamint a Fehér köz, a Jászberényi út, a Porcelán utca, a Kozma utca, a Fátyolka utca és a Tarkarét utca egyes részein.

Magas zajterhelés ($L_{den}=65-70$ dB) 100 számú vasútvonal esetében a Gyömrői út vasút felőli mellékutcáinál, a Korponai utcánál, a Barabás utcánál, a Pongrácz út Kerepesi út és Csilla utca közötti szakaszán, 150 számú és 100 számú vasútvonalakat összekötő vasútvonalszakasz esetében a Horog utca Száva utca és Bihari út közötti szakaszán, a Teherkocsi utca, Bihari utca és Fertő utca találkozásánál, a 150 számú vasútvonal esetén Balkán utca, a 80 és 120 számú vasútvonalszakasz esetében a Fehér köz, a Jászberényi út Porcelán utca és Kozma utca közötti szakaszán, valamint a Jászberényi út Fátyolka utca és Tarkarét utca közötti szakaszán mérhető.

II.5.7. Környezetvédelemre nevelés és zöldfelület-kezelés

A Budapest X. kerületben működő vállalatok felelős munkáltatóként a munkavállalók részére évenkénti oktatást nyújtanak környezetvédelmi, fenntarthatósági témakörben, támogatják a dolgozóikat a környezeti felelősségvállalás és hulladékcsökkentés elérésében. A belső oktatás és a munkavállalók szemléletformálásának alakítása fontos kérdés a munkáltatók körében. A legtöbb nagyvállalat belső elektronikus felületein ingyenes tudásanyagot tesz közzé környezetvédelmi témakörben.

Méretétől függetlenül minden vállalkozás tehet a fenntarthatóság és a környezettudatos életmód javítása érdekében. Egyre több cég esetében bevett gyakorlat a szelektív hulladékgyűjtés és a papírhasználat csökkentése, néhol energiatakarékos fényforrásokkal biztosítják a megfelelő világítást.

Több kerületi nagyvállalat van, amely nem csak saját munkavállalói részére biztosít ingyenes tudásanyagot, hanem pályaorientációs előadásokat tart a kerületi középiskolákban környezetvédelem és fenntarthatóság témakörben. A példamutatás megjelenik a telephelyek zöldfelület-kezelésében is, ezzel nyújtva kellemes környezetet a munkában töltött időhöz, valamint hozzájárul Kőbánya minél zöldebb megjelenéséhez.

A **BKV Zrt.** 2023-ban már nyolcadik alkalommal Energiahatékonysági Szakmai Fórumot szervezett, amelyen az előadók ismertették az eddig elért eredményeket, a következő időszak terveit, és lehetőség nyílt a tapasztalatok megosztására, további hasznos tudás megszerzésére is.

A BKV Zrt. beszámolója alapján hazánkban 2016. év óta minden évben megrendezik a Fenntarthatósági Témahetet, hogy a diákok figyelmét koncentráltan ráirányítsák a

fenntarthatóság fontosságára és az ő személyes érintettségükre. 2024. április 22-26. között munkavállalói aktivitásának köszönhetően 10 munkatársuk számos iskolában, mintegy 30 tanórán tartott interaktív előadást a fenntarthatóság fontosságáról és a közösségi közlekedés kiemelt szerepéről a diákoknak. A BKV Zrt. 2024-ben az önkéntes előadókon kívül két lehetőséggel (Budafok kocsiszín és Száva kocsiszín) is csatlakozott a programhoz. A Témahét sikerét bizonyítja az is, hogy a BKV Zrt. kollégái a megadott héten kívül is kaptak felkéréseket több iskolából. A BKV Zrt. számára fontos, hogy az általános- és középiskolások is találkozzanak azokkal az ismeretekkel Budapest közlekedési rendszeréről, a közlekedési szakma szépségeiről és kihívásairól, amelyek segítenek az egyéni igényeiknek megfelelő tudatos és minél fenntarthatóbb utazás megtervezésében.

A Kőbánya Autóbusz-Trolibusz Járműtelepen nagy érdeklődés mellett megrendezett nyílt napokon a nagyközönség is bepillantást nyerhet a közösségi közlekedés kulisszatitkaiba, a járműtelepek működésébe. A járműbemutatókkal, a gyermekeknek szóló interaktív programokkal bemutatják a közösségi közlekedés „szerethető oldalát” a lakosságnak.

A vállalatok nem csak oktatás formájában próbálják dolgozóikat közelebb hozni a környezetvédelem, fenntarthatóság témaköréhez. Több felelős nagyvállalat ösztönzi oktatáson kívül is a munkavállalókat a környezetvédelemre, ennek keretein belül a MÁV Zrt., valamint a Bábolna Bio Kft. munkatársai minden évben részt vesznek az országos TeSzedd! – Önkéntesen a tiszta Magyarországért akcióban. A munkáltatók ezeken kívül egyéni módszerekkel is igyekeznek a dolgozókat edukálni a környezettudatos életmódra.

A Bábolna Bio Kft. 2020 óta ingyenes gyümölcs-és zöldségellátást biztosít, nagy hangsúlyt fektetve ezáltal az egészségmegőrzés fontosságára.

Az **EGIS** számára fontos, hogy környezettudatos munkavállalói legyenek, ezért 2019-től minden év áprilisa a Környezettudatos Hónap, amely során a környezetvédelem fontosságának hangsúlyozására kerül sor leginkább intraneten keresztül, különböző cikkek, kvízek segítségével, másrészt aktivitásokban is formát ölt. Minden év májusában megrendezésre kerül az EBK Nap, amelynek célja, hogy a munkavállalók jobban megismerhessék a környezetvédelem részleteit.

A **MÁV Zrt.** szintén felelősen részt vállal abban, hogy munkavállalói hozzájáruljanak a hulladécsökkenéséhez, példamutatóként a MÁV Zrt. már második alkalommal csatlakozott az Európai Hulladécsökkentési Hét akcióhoz.

A **Richter Gedeon Nyrt.** növény-örökbefogadási napot szervez a munkavállalói részére, melynek során növényt cserélhetnek a kollégák.

A **BKM Zrt.** mindamellett, hogy a 2023-2024-es tanév során 11 kőbányai oktatási intézményben tartott foglalkozást, szemléletformáló tanórát, részt vett a Kőbányai Zöld Napok rendezvényen, valamint a „Fogadj örökbe egy zöldterületet” program létrehozásával a jövőben is lehetőséget biztosít a lakosoknak, civil szervezeteknek, hogy az általuk kiválasztott közterületeken a Főkert Kertészeti Divízió által meghatározott szakmai irányelvek alapján időszakosan munkát végezzenek a fővárosi fenntartású parkokban.

A BKM Zrt. évente mintegy 24 millió m² pázsitterület kaszálásáról gondoskodik a kiemelt zöldterületeken, 540 ezer egy- és kétnyári virágot, valamint 40 ezer nagyméretű cserjét ültetett el az általa fenntartott parkokba. A parki növények ápolásán túl, a társaság gondoskodik a játszóterek, sportterek fenntartásáról, a szökőkutak, ivókutak folyamatos karbantartásáról. A BKM Zrt. a kertészeti tevékenységük során a növények neveléséhez víztakarékos öntözési technológiát alkalmaz, ezzel csökkentve a vízfelhasználást.

A Budapest Főváros Önkormányzata megbízásából a BKM Zrt. összesen 918 hektár területű, helyi jelentőségű védett természeti értéket, ezen felül több mint 300 hektár erdőterületet kezel városszerte mint természetvédelmi kezelő, ezen belül a X. kerületben a Felsőrákosi-rétek természetvédelmi területet. Ez a tevékenység nemcsak a zöldfelületvédelmet, hanem komplex élőhelyvédelmet jelent.

Az elmúlt 20 évben a fasor rekonstrukciós munkák során mintegy 5000 fa telepítésére került sor. Speciális tevékenysége a fasorok nyilvántartása, valamint a fák állapotának műszeres vizsgálata, a faállomány növényvédelme. 2023. évben 200 őshonos fa- és cserjefaj ültetésével Miyawaki erdő került telepítésre a Népliget területén.

A **Robert Bosch Kft.** életében 2021 novembere óta működik Green Campus Budapest néven egy kezdeményezés és közösség, a témában dolgozó munkatársakat bevonva. Célja a

telephelyen belüli környezetvédelmi és energiahatékonysági projektek, valamint a dolgozók és a vállalat által érintett társadalmi szerepek tudatosságának fejlesztése és formálása a fent említett témakörökben. A Green Campus a szemléletmód formálást tematikusan végzi, havi bontásban dolgoz fel témákat, amelyek kapcsolódnak a fenntarthatósághoz, úgy mint a biodiverzitás, slow fashion, hulladékmentes háztartás, műanyagmentes július, fenntartható étkezés, túlfogyasztás, komposztálás stb.. A Robert Bosch Kft. tagja az X-Gain formálódásnak, amelyben több munkacsoportban aktívan részt vállal. 2024-ben célul tűzték ki, hogy az X-Gain tagok bevonásával minden kerületi önkormányzati óvodába komposztálót és rovarhotel készítenek. A készítés során kiemelt figyelmet kap a gyermekek nevelése és érzékenyítése a fenntartható gazdálkodás, házvezetés, kertészkedés vonatkozásában. A vállalat törekszik a zöldfelület megóvására, növelésére és fejlesztésére (ilyen például a tetőkertek kialakítása a Campus 1 és Campus 2 közötti híd felső szintjén). A telephely növényesítése, olyan biodiverz és extenzív növényfajokkal történt, amelyek megfelelő életteret biztosítanak a rovarok számára is, megfelelően bírják a klímát és egyben vizuális élményt is nyújtanak.

A **Richter Gedeon Nyrt.** stratégiai céljai elérése érdekében valamennyi munkavállalóját bevonja a minőségügyi tevékenységbe, a tervezésbe, valamint a GMP iránymutatás alkalmazásába és ellenőrzésébe, ezzel elősegítve a fejlett minőségszemlélet fenntartását a cég minden dolgozójában. Ezt biztosítja a dolgozók részére az egész évre kiterjedő oktatás, a megfelelő tájékoztatás és a követelményeknek eleget tevő munkakörülmények. A Richter Csoport 2023-ban összesen 2,5 milliárd forint értékben támogatott egészségügyet, természettudományos oktatást, valamint kiemelten a nők egészségét, társadalmi és szakmai elismerését célzó kezdeményezéseket.

A Richter Gedeon Nyrt. az elbontott épületek helyére változatos növényzetet telepített, parkosított környezetet alakított ki, a kiöregedett faállományt lecserélte, a Gyömrői úttól északra eső területen 13%-os zöldfelületi arányt ért el. Terveik között szerepel, hogy 2024-2025-ben a cég telephelye lesz a KÖVET Egyesülettel együttműködve az egyik pilot területe az ökológikus zöldfelület fenntartó projektnek.

A **Jász Gold Ingatlanfejlesztő Kft.** a KLING Kft.-vel együttműködve célul tűzte ki, hogy környezetvédelmi témájú feladatokat lát el, mint például a különböző állatok és fák védelmének segítése városias környezetben.

A **Hungaropharma** zöldfelületeinek kezeléséhez locsolórendszert épített ki, valamint a telephelyén elültetésre került 40 fa és cserje.

Az **ANY Nyrt.** a területén lévő meglévő faállományt az elmúlt években folyamatosan növelte, saját komposztban kezelik a keletkezett zöldhulladékot, közösségi tér került kialakításra, ahol a kollégák közös sütögetésére, rendezvények megtartására és gyermekek táboroztatására kerül sor.

A **KLING Kft.** a telephelyén gyümölcsfákat ültetett a munkavállalóik nagy örömére.

II.5.8. Pályázatok és célok

A cégek beszámolóai alapján a következő 5 éves időszakra vonatkozóan elsődleges cél az energiahatékonyság optimalizálása. Ezen belül nagy hangsúlyt fektetnek a megújuló energiaforrások felhasználására. Jellemzően a fenti pilléren belül tervezik az elektromos gépjármű állomány növelését, a fényforrások LED izzóra történő cseréjét, a nyílászárók korszerűsítését. Kiemelt figyelmet fordítanak a működésük során a természeti erőforrások felhasználására, a környezetszennyezések és kibocsátások, valamint a környezeti terhelések, környezeti kockázatok hatékony csökkentésére. A kerületben több cég által már használt ISO 50001 szerint tanúsított energiagazdálkodási irányítási rendszer bevezetését további vállalatok tervezik. A hulladékcsökkentés, valamint a keletkezett hulladék újrahasznosítása minden cég számára meghatározó célkitűzés a következő 5 éves időszakra.

A **Mineral Processing Kft.**-nek a hulladékgazdálkodási tevékenysége keretein belül célja hozzájárulni az európai körforgásos gazdálkodáshoz, kiváló minőségű erőforrások hulladékokból történő kinyeréséhez.

A **NIKOM Kft.** tervei közt szerepel szintén a jelenleg még nem hasznosítható hulladékok hasznosítási lehetőségeinek vizsgálata, valamint bővíteni az aktuális hulladékgazdálkodási technológiát új módszerekkel és kiterjeszteni a szekunder alapanyagok körét.

A **BKV Zrt.** 2020-2024 között a kőbányai telephelyein gondoskodott a nyílászáró cserékről, világításkorszerűsítésről, és a következő 5 évben a járműtelepek energiahatékonyságának növelése érdekében jelentős beruházásokat tervez. Az M2 járműtelepen fűtési rendszerének földgáz hálózatról történő leválasztását és geotermikus rendszer kialakítását, nyílászáró cserét, világításkorszerűsítést, napelemes rendszer telepítését tervezi. Az M3 járműtelep vonatkozásában tervben van a PFT épület mozdonytároló és dízeljavító csarnok tetőszigetelés felújítása, a világításkorszerűsítés, valamint napelemes rendszer telepítése. Az Autóbusz-trolibusz Járműtelep tekintetében az irodaépület határoló épületszerkezeteinek felújítása, hőtechnikai jellemzők javítása, korszerűsítése (homlokzati és tetőszigetelése), világításkorszerűsítés, valamint napelem telepítése a cél.

A **Dreher Sörgyárak Zrt.** jelentése alapján megállapodás született az Enery és az Asahi Europe & International leányvállalatai között, amely szerint az Enery 2025 januárjától kezdődően a Dreher Sörgyárak Zrt. számára tanúsított megújuló villamosenergiát fog szolgáltatni, a szerződésben rögzített körülbelül 14 GWh éves mennyiségben. A Dreher Sörgyárak Zrt. célja a papír POS anyagok kapcsán, hogy 100%-ban FSC minősített papírra térjenek át. A Dreher Sörgyárak Zrt. Asahi Europe & International 2030-ig szóló „Better Future” elnevezésű vállalati stratégia négy pillére: bolygó, emberek, portfólió, profit. A cég a bolygó pillérhez tartozó konkrét célkitűzései közé tartozik: a 100%-ban fenntartható módon beszerzett alapanyagok 2023-ra, körforgásos csomagolás, 100%-ban újrahasználható vagy újrahasznosítható csomagolás 2030-ra, 2,75 liter víz minden sörhöz 2025-re, karbonsemleges sörgyárak 2030-ra.

A **BKM Zrt.** kiemelt célja, hogy a tevékenységi körébe tartozó közszolgáltatások ellátása fenntartható módon, klíma- és környezettudatosan, a környezet erőforrásait optimálisan hasznosítva történjen. A társaság ezért célul tűzte ki a fenntarthatósági szempontok egyre szélesebb és teljesebb körű érvényesítését a közszolgáltatási tevékenységek megvalósítása során, az ESG (Environment – környezeti változások vizsgálata, Social – társadalmi kérdések kezelése, Governance - vállalat irányítás) rendszernek megfelelően.

A **Robert Bosch Kft.** a következő évekre vonatkozóan a hulladékaíramainak körforgásos gazdaság elvei alapján történő átalakítását és fejlesztését tűzte ki célul, amellyel további előrelépéseket tudnak tenni hulladékgazdálkodási mutatóikban, elsődlegesen a megelőzéssel. A társaság a jövőben is nyitott további olyan aktivitásokra, amellyel fejleszthetik környezetüket

és a területet, a cél az X-Gain keretein belül a tagokkal együttműködve, de akár önállóan is (pl. biodiverz virágágyások további bővítése a Sibrik Miklós úton) megvalósítható.

A **XELLIA Kft.** által benyújtott dokumentáció alapján a Kft. rövidtávú céljai között szerepel a víz- és talajvédelem érdekében a csatornába bocsátott sómennyiség csökkentése. Előirányozták a kibocsátott csúcsok kiegyenlítése érdekében a szennyvízvezeték és automatikus szabályozás kiépítését, új helyiség bekötését a technológiai szennyvízvezetékbe, valamint az AMR kialakulásának megelőzését, és az antibiotikum mérését a szennyvízben és a komposztban.

A cégek beszámolói alapján a környezetvédelmi témájú pályázatokon örömmel vesznek részt, ezek száma azonban korlátozott, és előfordul az is, hogy a pályázat feltételeinek nem felelnek meg. Ennek ellenére a kőbányai gazdasági társaságok több pályázaton is részt vettek az elmúlt évek során, a jövőre nézve pedig figyelemmel kísérik a gazdasági és környezeti szempontból előrelépést segítő pályázati lehetőségeket.

A **Larex Trade Kft.** beszámolója alapján a tevékenysége során használt dízel üzemű tehermozgató emelőgépek cseréjéhez „A mikro-, kis- és középvállalkozások modern üzleti és termelési kihívásokhoz való alkalmazkodását segítő fejlesztések támogatása. VEKOP-1.2.6-20-2020-01150.” pályázat jelentős segítséget biztosított.

Az **EGIS** 2020-ban a KÖVET 25 Program, Környezeti megtakarítás Díj 2020. „Hulladékból nyersanyag, avagy egy gyógyszeripari hulladékáram zöld útja” elnevezésű pályázatokon vettek részt.

Az **ANY Nyrt.** 13 alkalommal vehette át „Az Év Zöld Nyomdája” elismerést, valamint egy alkalommal „Az Év Családbarát Zöld Nyomdája” címet is elnyerte. A cég 2023-ban több pályázaton indult, amelyek közül a nagyvállalatok részére energiahatékonysági és energiatermelő beruházásokhoz vissza nem térítendő támogatást nyújtó „Gyármentő garancia- és hitelprogram” pályázaton való részvétele sikeresen zárult. Sajnálatos módon egy másik a „Termékdíjköteles termékekből keletkező hulladékkal kapcsolatos hulladékgazdálkodási iparfejlesztési támogatás” című pályázaton a részvétele sikertelen volt.

A **Bábolna Bio Kft.** 2021-ben a GINOP-4.1.4-19 „Megújuló energia használatát, energiahatékonyság növelését célzó épületenergetikai fejlesztések támogatása” elnevezésű pályázati forrást is igénybe véve tudott energiahatékonysági beruházást kivitelezni. A program keretein belül 32,7 millió forint támogatást nyert a Kft., amelyet a szociális épület felújítására, valamint az üzemcsarnok tetőszigetelésére fordított. A projekt teljes költségvetése meghaladta a 220 millió forintot.

A **NIKOM Kft.** a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap finanszírozásával megvalósuló 2020-1.1.1-KKV-START keretében támogatást nyert a Szilícium Karbit (SiC) tartalmú hulladékok újrahasznosítási technológiájának kidolgozására. A projekt 2020-2023 között zajlott le.

A **Mineral Processing Kft.** a Közép-Magyarország Operatív Program támogatási rendszerének finanszírozásával megvalósuló VEKOP- 1.2.6-20-2020 keretében támogatást nyert a cég a Szekunder szilícium-karbit por gyártási technológia fejlesztésére. A projekt 2020-2023 között valósult meg.

A **BKV Zrt.** 2023-ban hetedszer nyerte el az „Energiatudatos Vállalat” címet a Virtuális Erőmű Program által indított Energhatékonsági Kiválósági Pályázaton. A cég évek óta részt vállal a Virtuális Erőmű Program által kitűzött célok megvalósításában, azaz abban, hogy minél nagyobb megtakarítással járuljon hozzá egy virtuális erőmű „felépítéséhez”. A program célja, hogy összegyűjtse, rendszerezze, számszerűsítse és közzé tegye a vállalkozások energiahatékonyság terén elért eredményeit.

A **Budapesti Bajcsy-Zsilinszky Kórház és Rendelőintézet** jelentése alapján a „Budapesti egészségügyi intézmények energetikai korszerűsítése” elnevezésű KEHOP-5.2.2-16-2016-00107 pályázaton részt vettek 2023-ban, és jelenleg kiépítés alatt áll a projekt.

A **BKK Zrt.** beszámolója alapján 2023. évben Kőbányán a VEKOP-5.3.1-15-2020-00014 azonosítószámú „Kerékpáros Infrastruktúra fejlesztések Budapest X. kerületben” című projekt keretében a kőbányai kerékpárút-hálózat több hiányzó szakasza megépítésre került, bővült a forgalomcsillapított övezetek száma és területe is.

A **MIKROPAKK Kft.** 2024 februárjában adott be pályázatot az elektromos járművek beszerzésével kapcsolatban, amely keretein belül a 8 darabból álló céges autó flotta egy részét dízel/benzin üzemű változatról elektromos hajtású gépkocsikra cserélné, melynek a megvalósítását 2025. évre tervezik.

A **Richter Gedeon Nyrt.** sikeresen vett részt a Gyármentő garancia- és hitelprogramban, amelyet 2025-2026. év közötti időszakban napelem telepítésre fognak felhasználni. Továbbá az Európai Unió pályázaton kiemelt fontosságú európai érdeket szolgáló projektnek minősítette az Európai Bizottság a Richter Gedeon Nyrt. egyik innovációs projektjét.

A **Duna Hulladékhasznosító Bt.** jelentése alapján egy csapadékvíz-gyűjtő rendszer telepítését célzó pályázaton kívánnak részt venni.

II.6. Az Önkormányzat kerületszépítő és szemléletformáló akciói

A kerület szépítése, városképi megjelenésének rendezettebbé, esztétikusabbá tétele, a kerület lakóinak közösségformálása, esztétikai igényeinek fejlesztése közös érdekünk. Az Önkormányzat céljai között mindig is kiemelt szerepet kapott a kulturált és vonzó városkép kialakítása, a kerületben élők összefogásának ösztönzése, az életminőség javítása, a környezettudatos gondolkodás és szemlélet erősítése.

Ezen célok eléréséhez nélkülözhetetlen a kerületi pályázatok kiírása, illetve a lakosság bevonását ösztönző programok lebonyolítása. E fejezetben az Önkormányzat elmúlt években végrehajtott kiemelkedő akcióinak és helyi pályázatainak bemutatására kerül sor.

II.6.1. Kerülettakarítási akciók

II.6.1.1. „Tisztítsuk meg az Országot” pályázat

2021-ben az Önkormányzat sikeresen pályázott az egykori Innovációs és Technológiai Minisztérium megbízásából az IFKA Közhasznú Nonprofit Kft. által közzétett „Tisztítsuk meg az Országot!” pályázaton, melynek célja az illegális hulladéklerakók megszüntetése volt. Az Önkormányzat a közigazgatási területén 28 önkormányzati tulajdonban lévő hulladékkal

szennyezett helyszín megjelölésével pályázott, és az illegális szemétkerakók felszámolásának támogatására 35 408 836 Ft-ot nyert el. 2021. április 29-étől 2021. május 31-éig 28 helyszínről összesen 1361 m³ (481 075 kg) illegálisan elhelyezett hulladék került elszállításra. A megtisztított helyszínekre az Önkormányzat figyelemfelhívó táblákat helyezett ki, valamint 5 helyszínen összesen 18 391 024 Ft értékű kamerafejlesztésre került sor, ebből a támogatás összege 12 999 979 Ft volt. A teljes pályázati forrás 49 608 815 Ft volt.

II.6.1.2. Faltól falig takarítás

2021-ben a BKM Zrt. (korábban FKF Nonprofit Zrt.) egyedi árajánlata alapján az Önkormányzat négy helyszínen, a Liget téren, az Állomás utcában, a Kápolna utcában és a Bihari úton rendelte meg a faltól falig takarítást.

A faltól falig takarítás magában foglalta a terület kézi takarítását, a gyalogos felületek magasnyomású gőzborotvás felülettisztítását, az útpálya szegélytől szegélyig történő, önfelszedő gépi seprését, majd a gépi locsolást és mosást is, valamint a hulladékgyűjtő edények ürítését, fertőtlenítését. A Budapest Közút Zrt.-től kapott, az ideiglenes forgalmi rendre vonatkozó forgalomtechnikai engedély alapján két nappal a takarítást megelőzően a helyszínekre mobil megállási tilalmat jelző táblát, a várakozó járművek szélvédőjére pedig tájékoztatást helyeztünk ki. A szórólapozást a takarítást megelőző napon háromszor megismételtük. A Kőbányai Közterület-felügyelet a szabálytalanul parkoló gépjárművek áthelyezéséről gondoskodott. A takarítás minden helyszínen probléma nélkül lezajlott.



(Az Állomás utca a faltól falig takarítás után)



(A Liget tér az Állomás utca felől)

Az Önkormányzat 2022-ben és 2023-ban is biztosította saját forrása terhére a BKM Zrt. közreműködésével ugyanazon a négy helyszínen a faltól falig takarítást.

	2021	2022	2023	2024
Állomás utca és a Kápolna tér	2021. szeptember 16.	2022. július 21.	2023. augusztus 13.	2024. augusztus 6. – 2024. augusztus 7.
Kápolna utca	2021. szeptember 22.	2022. július 28.	2023. augusztus 4.	2024. augusztus 6.
Liget tér	2021. szeptember 28.	2022. augusztus 4.	2023. augusztus 8.	2024. augusztus 8.
Bihari út (a Mázsa tér és a Zágrábi utca között)	2021. október 16.	2022. augusztus 13.	2023. augusztus 8.	2024. augusztus 8.

II.6.1.3. „Te Szedd” akció – hulladékgyűjtési akció a lakosság bevonásával

Csatlakozva az országos „Te Szedd – Önkéntesen a tiszta Magyarországért” akcióhoz az Önkormányzat meghirdette a kőbányaiak számára a „Te Szedd” helyi akciót. A program megtartására 2019. március 18-án és március 21-én került sor.

A március 18-ai hétfői programon a lakosság mellett a Polgármesteri Hivatal több dolgozója is részt vett. A szemétszedés helyszíne a Korponai utca volt, a 30 fős csapat egy kisebb teherautónyi és 25 zsák hulladékot szedett össze.

A 2019. március 21-ei hulladékgyűjtés helyszíne a Csajkovszkij park volt, ahonnan a szemet összegyűjtése után a csapat a Barabás utcában is végig összegyűjtötte az elszórt szemetet. A 17 fő önkéntes csapat 35 zsák futó szemetet és egy fél kisteherautónyi építési törmelékot gyűjtött össze. A hulladék elszállításában a Kőkert Kft. közreműködött.



(Barabás utcai helyszín)

2021-ben az Önkormányzat október 18-a és 24-e között csatlakozott a kezdeményezéshez, összesen hat helyszínen. 2021. október 20-án délelőtt három helyszínen történt gyűjtés, a Korponai utcában, a Gyógyszergyári úton és a Venyige utcában.

A „Te Szedd!” akcióhoz csatlakozott a Fővárosi Büntetés-Végrehajtási Intézet (a továbbiakban: BVI) is. A fogvatartottakra vonatkozó szigorú szabályok miatt a gyűjtésre zárt csoportban 2021. október 20-án 3 fogvatartott és 3 fő munkáltató részvételével került sor. A Venyige utca végén lévő bokros-ligetes területen 12 zsák szemetet gyűjtöttek.

2021. október 23-án az Abacus Medicine Hungary Kft. részéről 8 fő 7 zsák szemetet gyűjtött össze a Téglavető utca és a Maglódi út környékén. Ugyanezen a napon a szemétygyűjtés a Horog utcában a Szállás köztől a Fokos utcáig folytatódott, majd az Ukrán Nemzetiségi Önkormányzat 17 fő önkéntese és a 2 fő önkormányzati munkatárs 2021. október 24-én a Barabás utcában 23 zsák háztartási hulladékot és futószemetet gyűjtött össze.

A „TeSzedd! - Önkéntesen a Tiszta Magyarországért” akció ma hazánk legnagyobb önkéntes mozgalma, amely 2022-ben immár tizedik alkalommal valósult meg. A szemétygyűjtési akció keretében 2022. május 2 és 8. között szerte az országban „nagytakarítottak” a TeSzedd önkéntesei, míg Kőbányán a Polgármesteri Hivatal munkatársainak a közreműködésével hat helyszínen, 71 fő részvételével 91 zsák szemetet gyűjtöttünk össze.

2023-ban az akcióra április 22-e és 28-a között került sor. Az előző évekhez képest a hulladékgyűjtési akcióban többen vettek részt, a Polgármesteri Hivatal munkatársainak közreműködésével négy helyszínen 98 fő részvételével 128 zsák szemetet szedtünk össze.

2024. évben 12. alkalommal valósult meg a TeSzedd! akció, amely keretein belül Kőbányán 2024. április 22-23. napján, három helyszínen 90 fő részvételével 124 zsák szemét összegyűjtésére került sor. Ebben az évben Eszterlánc utca és Ezüstfa utca megtisztításához a Continental Zrt. 29 fővel csatlakozott, ezzel segítve a hivatali dolgozók munkáját, a Mázsa téren pedig a Dreher Sörgyár Zrt. munkatárai közös elhatározással és nagy odaadással működtek közre a hulladékgyűjtésben.

Időpont	Helyszín	Részvevők száma	Összegyűjtött hulladék mennyisége
2023. április 24.	Gyógyszergyári út	24 fő	68 zsák
2023. április 26.	Vaspálya utca a Kőbánya alsó vasútállomástól a Kőér utcai vasúti átjáróig	32 fő	26 zsák
2023. április 27.	Kolozsvári utca és Korponai utca	14 fő	9 zsák
2023. április 27.	Mázsa tér és a Barabás utca	28 fő	25 zsák
2024. április 22.	Kőbányai úti Oázis Kertészeti áruház melletti, 38440/45 hrsz.-ú terület	18 fő	25 zsák
2024. április 23.	Eszterlánc utca és Ezüstfa utca	29 fő (Continental Zrt.) 7 fő (X. kerület Polg. Hiv.)	53 zsák
2024. április 23.	Mázsa tér és Barabás utca	13 fő (Dreher Sörgyárak Zrt.) 22 fő (X. kerület Polg. Hiv.) 1 fő (külső)	46 zsák

II.6.1.4. „Föld Napja” – kerület takarítás, környezetrendezési akció

Minden év áprilisában a lakosság, a társasházak, a vállalkozások, valamint az iskolák részére kerül meghirdetésre a már hagyománnyá vált „Föld Napja” kerülettakarítási, környezetrendezési akció.

2019-ben a korábbiakhoz képest többféle programmal vártuk az önkéntes résztvevőket. Három helyszínen illegális kézi szedéssel szedhető hulladékgyűjtés volt, hat kutya futtatásban takarítás, öt helyszínen pedig lehetőséget biztosítottunk a zöldhulladék lerakására. A program keretében két helyszínen sövény és évelő virág ültetése történt meg. A Hangár utcai erdőben a BVI segítségével került összegyűjtésre a szemét.



(A program felhívás)



(A környezetvédelmi totó)

Az akcióban az iskolák közül a Magyar Gyula Kertészeti Szakgimnázium és Szakközépiskola, a Kőbányai Kertvárosi Általános Iskola, a MÁV lakótelepi Wesley János Óvoda, Általános Iskola, Szakközépiskola, Szakgimnázium és Gimnázium diákjai vettek részt, összesen 99 fővel, a diákok a saját iskolájuk környezetét tisztították meg. Minden résztvevő egy környezetvédelmi totót is kitöltött.

A kutya-futtatókban összesen 7 fő, a többi helyszínen és a növényültetéseknél 28 fő vett részt.

A BVI-ből 8 fő csatlakozott a lakossági szeméthyűjtéshez. A Hangár utcai erdőből a BVI által összegyűjtött szemetet a programhoz kapcsolódóan a Pilisi Parkerdő Zrt. Budapesti Erdészete szállította el.

A programhoz szükséges eszközöket (kesztyűk, gereblyék, szeméthyűjtő zsákok) a Kőkert Kft. biztosította, továbbá az összegyűlt hulladék egy részének elszállításáról is gondoskodott. Az akcióban részt vevő intézmények és magánszemélyek egynyári virágokat kaptak. Az akcióban összesen 40 m³ hulladéktól tisztították meg a résztvevők Kőbányát.

II.6.1.5. Önkéntes civil kezdeményezések a „Föld Napja” alkalmából

Az Auchan Magyarország Kft. munkatársai a Föld Napja alkalmából 2022. április 25-én öt fő részvételével a Mázsa téren gyűjtöttek szemetet. 2023-ban ugyanezen gazdasági társaság 5 munkatársa a Vaspálya utcát tisztította meg.

A BRFK X. kerületi Rendőrkapitányság munkatársai 2022. április 22-ére terveztek a Föld Napja alkalmából az Albertirsai útra szeméthyűjtést, amely az esős időjárás miatt 2022. június 3-án valósult meg harminc önkéntes közreműködésével.

Az Egis Gyógyszergyár Zrt. céges csapata 15 fő részvételével csatlakozott a TeSzedd! - Önkéntesen a Tiszta Magyarországért országos akciójához a Gyógyszergyári úti regisztrált helyszínen 2023. április 24-én. A szervezők a fővárosi tulajdonú terület megtisztításáért elismerő oklevelet adományoztak.



(Gyógyszergyári úti hulladékgyűjtés)

Az Önkéntes Központ Alapítvány közreműködésével a Dreher Sörgyárak Zrt. munkatársainak aktív részvételével történt a Mázsa téren a hulladék összegyűjtése 2023. április 27-én. A Dreher Sörgyárak Zrt. 14 fővel vett részt az eseményen.

II.6.1.6. Közös kerülettakarítási akció

Az Önkormányzat FKF Zrt. kezdeményezése alapján szemetgyűjtési és kerülettakarítási akciót szervezett 2019. szeptember 27. napjára.

A meghirdetett területek a Barabás utca, Horog utca, Ökrös utca, Tarkaréti utca, Ezüstfa utca, Gyógyszergyári utca, valamint a Zágrábi utca és Gém utca sarok voltak. Az esemény 44 fő önkéntes részvételével zajlott le. A program során még a Serpenyő utcából is összeszedtük a szemetet.

Az FKF Zrt. 2 nagy 'Vario' önjáró tömörítőkocsit, 3 darab 8 m³-es konténert, 2 homlokrakodót és gépkezelőt, a futószemet gyűjtéséhez csipeszeket és szemetes zsákokat biztosított az akcióhoz. A jelentős gépi erő segítségével összesen 144 m³ illegális hulladékot sikerült összegyűjteni és elszállítani ártalmatlanításra.

A résztvevők számára a kesztyűket, ivóvizet az Önkormányzat, a szerszámokat a Kőkert Kft. biztosította.



II.6.1.7. Használt sütőolaj gyűjtése

Az Önkormányzat csatlakozott a CseppetSem! használt sütőolaj-begyűjtési rendszerhez. E program keretében tíz önkormányzati intézményben zárt PET-palackban vagy befőttesüvegben a használt sütőolaj mellett leadható a háztartásokban keletkezett használt sütőzsiradék, kókusz- és pálmaolaj is. Az akcióban az alábbi intézmények vesznek részt:

- Kőbányai Aprók Háza Óvoda,
- Kőbányai Bóbita Óvoda,
- Kőbányai Csodapók Óvoda és telephelye,
- Kőbányai Gyöngyike Óvoda,
- Kőbányai Gézengúz Óvoda,
- Kőbányai Hárslevelű Óvoda,



- Kőbányai Kiskakas Óvoda,
- Kőbányai Rece-fice Óvoda,
- Kőbányai Zsivaj Óvoda,
- Kőbányai Gyermekek és Ifjúsági Szabadidő Központ (a továbbiakban: KÖSZI).

II.6.2. Kerületszépítési programok, rendezvények

II.6.2.1. „Fogadj örökbe egy fát” akció

A „Fogadj örökbe egy fát” program keretében lehetőség van egy, az Önkormányzat által ültetett fa gondozásának vállalására 1, 2 vagy 3 év időtartamra. A tényleges örökbefogadás – amely a fák gondozási munkáit foglalja magába – a vegetációs időszak elejétől, 2021. tavaszától vehette kezdetét. A gondozási munkálatokba beletartozik a heti kétszeri locsolás, a fatányér gyommentesítése, tápanyagutánpótlás és az őszi lomb gyűjtése.

II.6.2.2. „Adj örökbe egy fát” akció

Az Önkormányzat 2019-ben összesen 87 facsemetét kapott különböző vállalkozásoktól. A Richter Gedeon Nyrt. a Vaspálya utcában 37 facsemetét útsorfaaként elültetett, a Stavmat Zrt. pedig 50 facsemetét adott át az Önkormányzat részére, amelyek beültetéséről az Önkormányzat gondoskodott.

2021-ben tíz *Salix alba* 'Corvinus' fajtájú útsorfa minőségű facsemetét kaptunk a Raconteur Zrt.-től a Treemighty tudatos vállalati faültetési program keretén belül a Padthai Wokbar nevében. Az adományfákat a Kőkert Kft. ültette



FOGADJ ÖRÖKBE EGY FÁT!

A Kőbányai Önkormányzat felhívással fordul a környezetvédelem iránt elkötelezett kerületi cégekhez, vállalkozásokhoz, civil szervezetekhez, társasházakhoz, intézményekhez, magánszemélyekhez melyben kéri, hogy egy vagy több fiatal fa örökbe fogadásával járuljanak hozzá Kőbánya még szebbé, még zöldébbé tételéhez.

A programban résztvevő örökbefogadó vállalja, hogy a Kőbányai Önkormányzat által ültetett fiatal fát egy, kettő vagy három éven át gondozza.

A fák gondozásába beletartozik:

- a vegetációs időszakban (április 15-étől október 15-éig) a heti kétszeri, a facsemete földszintjét tisztító, nedvesítő kezi vízöntéssel történő locsolás,
- a fatányér gyommentesítése,
- tápanyagutánpótlás biztosítása és
- az őszi lomb gyűjtése.

Az örökbefogadás keretén belül a fiatal fa mellett elhelyezett kis tábla jelöl ennyit, amelyen az örökbefogadó neve és az örökbefogadás időtartama szerepel. Az örökbefogadott fák listáját közreadja a Kőbányai Önkormányzat Zöld Kőbánya adataiban.

A jelentkezést lap a www.kobanya.hu honlapon a Zöld Kőbánya logóra kattintva (www.kobanya.hu/zoldkobanya) elérhető, valamint az Ügyfélszolgálat (1102 Budapest, Állomás u. 26.) előterében megtalálható.

Bővebb információt az érdeklődők a +36 1 4338 270-es telefonszámon kaphatnak.

JELENTKEZÉSI HATÁRIDŐ: 2021. NOVEMBER 30.

Tegyünk együtt azért, hogy az újonnan ültetett fák egyre melegebb kánikában nagyobb eséllyel váljanak dús lombú, árnyékot adó növényekké!

D. Kovács



ADJ ÖRÖKBE EGY FÁT!
AKI FÁT ÜLTET BIZIK A JÖVŐBEN!

A Kőbányai Önkormányzat felhívással fordul a környezetvédelem iránt elkötelezett kerületi cégekhez, civil szervezetekhez. Kérjük, hogy facsemeték adományozásával járuljanak hozzá Kőbánya még szebbé, még zöldébbé tételéhez!

A faültetéssel nemcsak szépítjük Kőbányát, hanem hozzájárulunk a klímaváltozás mérsékléséhez és városunkat még élhetőbbé tesszük. Érdemes fát ültetni, mert aki ezt teszi, az töretlenül bizik a jövőben, el nem múló élményt talál és kínál, gondoskodó közösséget épít.

A felhívásra a jelentkezesi@kobanya.hu e-mail címen lehet jelentkezni, bővebb információt az érdeklődők a +36 1 4338 283-as telefonszámon kaphatnak.

JELENTKEZÉSI HATÁRIDŐ: 2021. SZEPTEMBER 15.

D. Kovács
D. Kovács Róbert Antal
Kőbánya polgármestere

www.kobanya.hu | facebook.com/KobanyaOnkormanyzat

el, hét fa a Pilisi utcai játszótér kerítése mellé, három az Előd utcába került.

A Socca Szövetség nevében egy debreceni vállalkozó kilenc darab zelnicemeggy, *Prunus padus* (*Padus avium*) fajtájú facsemetét ajánlott fel. Mivel a felajánlás sporttal, az amatőr kispályás focival kapcsolatos, ezért az adományfák a Kocsis Sándor Sportközpont területén kerültek elültetésre a Kőkert Kft. kivitelezésében.

2023. november 15-én az Érbetegek Rehabilitációja Alapítvány egy hársfát (*Tilia tomentosa* 'Szeleste') ültetett a Rottenbiller park területén, amelyet a „Fogyatékkal Élők Fájá”-nak nevezték el. A faültetés költségeit az Önkormányzat átvállalta, az ültetést pedig a Kőkert Kft. végezte el.

A Virágos Magyarország verseny szervezőbizottsága és a Magyar Turisztikai Ügynökség 2023-ban 30. alkalommal hirdette meg környezetszépítő versenyét. Az évforduló alkalmából minden versenyben részt vevő önkormányzat – így Kőbánya is – egy jubileumi facsemetével (tatár juhar) és emléktáblával lett gazdagabb a szervezőbizottság jóvoltából.

Az Egis Gyógyszergyár Zrt. 110 éves jubileuma alkalmából 27 korai juhar (*Acer platanoides*) útsorfát ültetett a Kozma utcában.

II.6.2.3. Ökoágysók – vadvirágos, biodiverz rétek a parkokban

2022-ben kialakításra került egy biodiverz évelőágyás az Önkormányzat közreműködésével a Robert Bosch Kft. kivitelezésében a Sibrik Miklós úti felüljáró mellett a Bosch 1. Campus előtt.



II.6.2.4. „Tanösvény séták” – program

A kőbányai iskolák és óvodák részére kezdeményeztük a „Tanösvény sétákat” a Felsőrákosi rétek területén található természetvédelmi tanösvényen. A program célja többek között, hogy a kerületben élő gyermekek megismerjék ezt a különleges, védett területet és annak élővilágát.

2019. október 2-án az első felhívásra a Kőbányai Hárslevelű Óvoda két csoportja látogatta meg a tanösvényt. A tanösvényt a Fővárosi Rendészeti Igazgatóság Természetvédelmi Őrszolgálat (a továbbiakban: Természetvédelmi Őrszolgálat) két munkatársa mutatta be a gyermekeknek. A rövidített túra 1,5 órája alatt kisebb távot tettek meg a gyerekek több megállóval. A legfontosabb írott és íratlan természetvédelmi szabályokra hívták fel az őrszolgálat munkatársai a gyermekek figyelmét: mit szabad, mit nem szabad és miért?



(Hárslevelű Óvoda egyik csoportja a séta és a bemutató közben)

II.6.2.5. „Virágot a szemét helyére!”

Azokon a helyszíneken, ahol korábban rendszeresen illegálisan helyeztek el hulladékot, az előző években követett gyakorlatnak megfelelően minden évben virágültetésre került sor, például a Mádi utcában vagy a Harmat köz sarkánál, a Bihari út és a Balkán utca saroknál, a Mádi utca és a Harmat köz saroknál, a Zsombék utca és a Mádi utca saroknál, valamint a Gutor téren. A növényágyás beültetésekor fokozatosan áttértünk a kisebb utógondozást igénylő évelő virágokra. Az ágyások beültetését és utógondozását a Kőkert Kft. a parkfenntartási feladatai keretében biztosította.

II.6.2.6. Kőbányai Komposztálási Program és zöldhulladékgyűjtés

A kerületi Komposztálási Program 2011. óta támogatja az itt élők számára a helyben történő zöldhulladék hasznosítását. A 2019. évi Kőbányai Komposztálási Program keretében meghirdetett pályázaton 29 pályázó összesen 34 komposztáló berendezésre nyújtotta be az

igényét. 2019-ben is az Önkormányzat biztosította az összes berendezést. A pályázók a Kőkert Kft. telephelyén vették át használatra a komposztáló eszközöket.

A komposztálási programban résztvevőknek öt évig minden év végén beszámolót kell küldeniük az adott évben a komposztálóba helyezett zöldhulladék és a keletkezett komposzt mennyiségéről, valamint annak felhasználásáról. A hatodik évtől a pályázó tulajdonába kerül a berendezés.

A pályázók létszáma évről évre csökkenő tendenciát mutat, úgy tűnik a komposztálásra „hajlandó” kerületi lakosok, társasházak nagyobb része már rendelkezik komposztáló berendezéssel. Az a cél, hogy lehetőleg minden keletkező zöldhulladék helyben történő kezelését, komposztálását elérjük.

A 2018. évi beszámolók összesítése alapján 2018-ban Kőbányán a lakosok mintegy 180 tonna zöldhulladékot komposztáltak, amelyből közel 84 tonna komposzt keletkezett.

A 2021. évi Kőbányai Komposztálási Program keretében meghirdetett pályázaton 81 pályázó 98 komposztáló berendezésre, 2023-ban 50 pályázó 62 komposztáló berendezésre nyújtotta be az igényét. 2024. évben 20 pályázó nyújtotta be pályázatát. Az újrahasznosított műanyagból készült komposztáló keretek átvételére a 2024. október 5-ei Zöld Családi Nap alkalmával volt lehetőség. A beérkezett pályázatok jelentős csökkenésének oka, hogy a program 13 évnyi időtartama alatt már jelentős számú kőbányai lakos igényelt és kapott az Önkormányzat által biztosított komposztálót.

2024. évtől a komposztálókeretekre történő jelentkezés teljes egészében elektronikusan zajlott, minimalizálva a pályázat lebonyolításához szükséges papírhasználatot és ez által hozzájárulva az Önkormányzat ökológiai lábnyomának csökkentéséhez.

A programban résztvevők, az Önkormányzat kérésére öt évig minden év végén írásos beszámolót kell küldenek az adott évben a komposztálóba helyezett zöldhulladék és a keletkezett komposzt mennyiségéről, valamint annak felhasználásáról. A hatodik évtől a pályázó tulajdonába kerül a berendezés.



Az őszi lombgyűjtéshez az ingatlanok előtti közterületek és a kertek rendben tartásához ingatlanonként 10, saroktelek esetén 15, társasházak esetén lépcsőházanként 10, családi házas jellegű társasházak esetén háztömbönként 20, valamint intézményenként 30-90 darab gyűjtőzsákot igényelhetnek az érintettek.

Minden évben a lakosság körében nagyon népszerű zöldhulladék- és avargyűjtő zsákokból a teljes mennyiséget, vagyis 24 ezer darabot adtak át a jelentkezőknek a Hatósági Főosztály Igazgatási Osztálya ügyfélszolgálati munkatársai. A zsákokat a Kőbánya Kft. szerzi be, az avarral megtöltött zsákok elszállítását a BKM Zrt. végzi.

II.6.2.7. Kőbányai Csapadékvíz-gyűjtési Program

A program célja az, hogy a lehullott csapadék felhasználása helyben történjék meg, mellyel javítható a mikroklíma, csökkenthető a vízfelhasználás, és hozzá lehet járulni a klímaváltozás mérsékléséhez.

A 310 literes csapadékvízgyűjtő tartályt talppal, csappal, tetővel, csatorna-bekötőszettel és szűrővel együtt ingyenesen biztosította az Önkormányzat a pályázók részére 5 éves használatra azzal, hogy az öt év letelte után a tartály a pályázó tulajdonába kerül.



A Kőbányai Csapadékvíz-gyűjtési program keretében a 2021-ben megpályázott esővízgyűjtő tartályok átadása 2022. március 22-én, a Víz világnapján történt meg a Kőrösi Csoma sétányon.

Az akció sikerét jelzi, hogy a meghirdetést követően néhány nap elteltével 143 jelentkezés történt, ezért a program folytatása vált indokolttá. 2023-ban már 156 érvényes pályázat érkezett. A sikeresen pályázók részére az eszközök átadására a 2023. március 22-ei Víz Világnapjához kapcsolódóan került sor a Mélytő mellett.

2022-ben a Víz világnapján megrendezésre került a „Kőbányai Vízterasz” rendezvénye is, ahol víz-kvíz, fröccs- és szörp-terasz várta az érdeklődőket, a kicsiknek horgász- és papírhajó-hajtogató versennyel kedveskedtünk.



2024-ben az Önkormányzat ismételten pályázatot hirdetett 300 literes csapadékvízgyűjtő-edények ingyenes használatba adására. A programot ismét nagy érdeklődés övezte, összesen 96 érvényes pályázat érkezett. A sikeresen pályázók részére az eszközök átadására a 2024. március 22-ei Víz Világnapjához kapcsolódóan került sor. Az Önkormányzat a program folytatását tervezi a következő években is.

II.6.2.8. „Tiszta udvar, rendes ház”, „Tiszta, rendezett Kőbányáért” és „Virágos Kőbányáért” címek

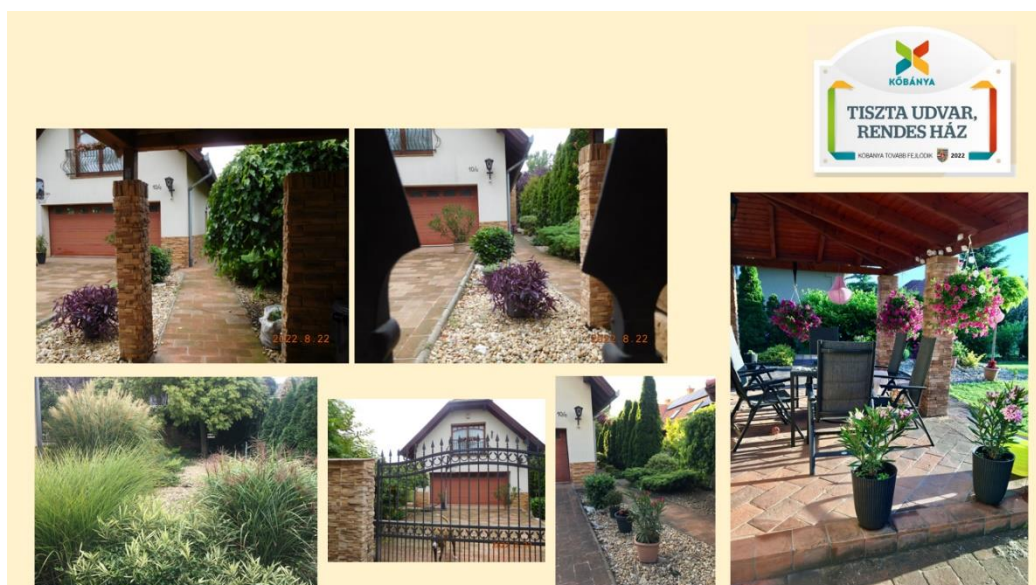
Kőbánya szépítéséért, a környezetért tett erőfeszítések elismerésére az Önkormányzat Tiszta udvar, rendes ház (családi és társasházak részére), Tiszta rendezett Kőbányáért (intézmények és vállalkozások számára) és Virágos Kőbányáért (magánszemélyek részére erkély-ablak virágokkal való beültetésére) elismerő címeket hozott létre. Ezeket a címeket jelentkezés, illetve ajánlás alapján, helyszíni ellenőrzéseken észlelt, magas minőségű, példaértékű környezet kialakításáért és folyamatos gondozásáért lehet elnyerni.

	„Tiszta udvar, rendes ház” elismerés	„Tiszta, rendezett Kőbányáért” elismerés	„Virágos Kőbányáért” elismerés
2011	15	0	13
2012	25	13	0
2013	129	17	0
2014	215	10	76
2015	201	15	27
2016	194	9	72
2017	222	7	33
2018	176	7	53
2019	284	10	43
2020	0	0	0
2021	138	5	8
2022	188	4	25
2023	62	1	4
2024	57	1	8

2021-ben a „Tiszta udvar, rendes ház” pályázat kapcsán a Városüzemeltetési Osztály munkatársai 208 helyszínt tekintettek meg, 2022-ben pedig 269 helyszínen jártak. Az elismerések átadása hagyományosan a Zöld Családi Napon történik. Az elismerés mellett az Önkormányzat évszámozott „Tiszta udvar, rendes ház” feliratú, Kőbánya logóval ellátott kerámia táblákat is adományoz. 2021. évben összesen 138 díjazott, 2022. évben 188 díjazott vehette át az elismeréseket és a táblákat. 2022-ben az összes pályázó közül 76 új pályázó kapott elismerést. 2023. évben 62 elismerés és kerámia tábla átadása történt meg.

A „Tiszta, rendezett Kőbányáért” címre kőbányai illetőségű cégek pályázhattak. 2021-ben 5, 2022-ben 4 és 2023-ban 1 vállalkozást jutalmazhattunk kerámiatáblával.

A „Virágos Kőbányáért” elismeréssel magánszemélyek ablakait, erkélyeit díjazza az Önkormányzat, 2021-ben 8, 2022-ben 25 és 2023-ban 4 elismerést adhattunk át.



II.6.2.9 „Önnek is szeretnék adni virágot” növénypályázat

A kerületben élő lakosok, társasházak és az intézmények részére Kőbánya környezetének szépítéséhez, virágosításához minden évben egynyári és évelő virágok, fűszerpalánták, valamint fiatal díszcserjék osztásával járul hozzá az Önkormányzat.

2019-ben megdőlt a korábbi évek rekordja, ugyanis összesen 3164 pályázat érkezett. Az Önkormányzat mintegy 12 millió forint értékben támogatta Kőbánya virágosítását a növényosztás során. 2021-ben 6000 évelő virágot és 7500 muskátlit adott át az Önkormányzat a kerületi lakosok részére.



2022. évben 4800 évelő virág és 7755 muskátli – összesen 12 555 növény – átadásával járult hozzá az Önkormányzat a terület szépítéséhez. Kőbánya virágosítására 2022-ben nettó 5 094 000 forint összegű keret állt rendelkezésre.

A 2023. évben meghirdetett az „Önnek is szeretnék adni virágot” akcióra 1636 pályázat érkezett, és az összesen 1527 érvényes pályázó 10 900 növényt (muskátlit és évelő virágokat) vehetett át. Az akció keretein belül az Önkormányzat bruttó 6 471 920 forintot fordított a növények beszerzésére.

2024. évben ismét meghirdetésre került a nagy népszerűségnek örvendő növénypályázat, ezzel támogatva Kőbánya esztétikusabb megjelenését. A pályázatra kőbányai magánszemélyek jelentkezhetek. 4 267 pályázat érkezett, az összesen 2 605 érvényes pályázó 21 300 db növényt (muskátlit és évelő virágokat) vehetett át.

	Növénypályázaton kiosztott növények						Növénypályázatra jelentkezők száma
	egynyári virágok (db)	évelő virágok (db)	muskátli (db)	fűszer-növény (db)	sövény, cserje (db)	összesen (db)	
2019	22 860	10 477	11 343	5138	20 100	69 918	3164
2020	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	6000	7500	0	0	13 500	2137
2022	0	4800	7755	0	0	12 555	2291
2023	0	6400	4500	0	0	10 900	1636
2024	0	12 000	9 300	0	0	21 300	2605

II.6.2.10. „Virágos Lakóközösség” Program

A társasházak és a lakásszövetkezetek közvetlen környezetében lévő előkertek rendezésére, megújítására és virágosítására 2022-ben új programként indult a „Tegyük szebbé az

előkerteket!” pályázat, amellyel az Önkormányzat célkitűzése a lakóközösségek gondozásában lévő zöldfelületek megújítása, új növények, öntözőrendszerek telepítésének a támogatása, a megújult terület folyamatos és rendszeres gondozásának biztosítása.

A vissza nem térítendő támogatásra 25 kőbányai társasház pályázott, közülük 23 társasházzal kötött támogatási szerződést az Önkormányzat. A megvalósításra a szerződés aláírását követően hat hónap állt rendelkezésre. Az Önkormányzat többek között alacsony cserjék, élő növények, fűszernövények és termőföld megvásárlására, kerttervezésre, füvesítésre, öntözőrendszer kiépítésére nyújtott vissza nem térítendő támogatást. A benyújtott pályázat alapján a lakóközösség által tervezett beruházásra elnyerhető támogatás mértéke az elszámolható költség legfeljebb 80%-a, lakóközösségenként maximálisan 500 000 Ft lehetett. A társasházaknak a kétéves fenntartást is vállalnia kell, amelynek elmulasztása esetén a pályázati támogatást vissza kell fizetni.

A program célja nemcsak az, hogy az előkertek megújulását támogassa, hanem hogy közös munkára, összefogásra is ösztönözze a lakóközösségeket, ezzel közösségépítő szerepet is betöltve.

2023-ban 7 társasház újította meg az előkertjét önkormányzati vissza nem térítendő támogatás igénybevételeivel. 2024-ben a beérkezett pályázatok közül már 27 pályázat került elfogadásra.



II.6.2.11. Madarak és Fák Napjához kapcsolódó programok

A helyi környezetvédelem kiemelt célja a meglévő zöldfelületek élővilágának, az állatok élőhelyeinek megőrzése, fejlesztése. Ennek elősegítésére a környezeti szemléletformálás érdekében 2019-ben immár ötödik alkalommal került sor Kőbányán a Madarak és Fák Napja program megszervezésére.

A programhoz kapcsolódva a kerületi általános iskolák és óvodák részére meghirdetett művészeti pályázatra 2019-ben 109, 2021-ben 67 pályamű érkezett. A tizennégy intézményből beérkezett pályaművek a rajzok mellett



különböző technikával és anyaghasználattal készültek, volt közöttük növények terméseiből, nemezből, illetve különféle papír anyagból készített mű is.

„Hány kismadár ül a fán?” játék

A madárkereső játék 2021-ben valósult meg az Óhegy parkban. A park Dér utca felőli részén, a madárbarát tanösvény közelében 13 Kőbányán honos madárfaj képét helyeztük el. A táblákhoz kapcsolódó kérdéssor helyes kitöltésével családi belépőt lehetett nyerni a Fővárosi Állat-és Növénykertbe. A játékra 66 kitöltött totó érkezett, a helyes megfejtők közül 5 játékos vehetett át családi belépőt.



Telepített madáritató és madáretető

A Bárka Kőbányai Humánszolgálató Központ telephelyére madáritató került, télire pedig nagyméretű madáretetőt kaptak a madarak.

Az etetésről a Kőbányai Polgármesteri Hivatal Jegyzői Főosztály
Létesítményüzemeltetési Osztálya és a Bárka munkatársai
gondoskodnak.

A helyszínen online madármegfigyelő webkamera működik,
amely az alábbi linken elérhető:

<https://www.twitch.tv/kobanya10madarodu>



„Madar- és növényvadászat fényképezőgéppel vagy telefonnal” pályázat

A 2022. évben meghirdetett játékra 11 résztvevő 107 pályaművel pályázott. A pályaművekre a facebookon lehetett szavazni, összesen 2950 szavazat érkezett. A madárfotó kategóriában az 1-3. helyezettek, a növényfotó kategóriában az 1. helyezett kapott jutalmat, amely fotós könyv vagy játék volt.

„Irodalmi fejtörő a Madarak és Fák Napja alkalmából”

Az Önkormányzat egy kis irodalommal fűszerezett fejtörő játékra hívta a részt vevőket 2022-ben. A pályázatra 15 megfejtés érkezett, a helyes megfejtők közül 5 nyertest sorsoltunk ki.

„Madárhang-felismerő játék”

A „Madárhang-felismerő játék” 2022-ben került meghirdetésre első alkalommal, amelynek keretében az Önkormányzat weboldalára 10 madárcsicsergés került feltöltésre. A megfejtéseket az elhangzás sorrendjében kellett elküldeni e-mailben. A 9 helyes megfejtő társasjátékot kapott jutalomként.

„Májusi Madárkavalkád”

2023-ban egy madárkereső interaktív játék került megszervezésre, amelyre elektronikus úton lehetett pályázni. Az Óhegy parkban 10 madarat ábrázoló táblát helyezett ki az Önkormányzat, amelyeket térkép segítségével kellett megtalálni, felismerni, és a képen látható madarak nevét beküldeni.

A játékra 40-en jelentkeztek, amelyek közül 12 megfejtés volt teljesen hibátlan. A helyes megfejtők közül öt játékost sorsoltunk ki, akik madarakat, fákat ábrázoló puzzle kirakókat vehettek át.



„Madárbarát kert” akció és téli madáretetés

A felelős téli madáretetésre történő figyelemfelhívás céljából a már meglévő Óhegy parki és Mélytő parki madáretető mellett a Száva utcai parkba is kihelyezésre került egy nagy méretű madáretető. A madaraknak adható eleségekről tájékoztató anyag is készült. A madarak etetésében elsősorban a lakosság részvételére számítunk, de egy biztonsági eleség mennyiségről az Önkormányzat a Mély-tónál a horgász egyesület, a másik két parkban pedig a Kőkert Kft. bevonásával gondoskodik.

A „Madárbarát Kert” akció meghirdetésével a biológiai sokféleség megőrzéséhez kívánt az Önkormányzat a kőbányai lakosság részére segítséget nyújtani. Az akció keretén belül madárvédelmi eszközökre (műfecskefészek és a hozzá tartozó fecskepelenka, odú kistestű madaraknak, illetve fából készült madáretető) lehetett pályázni.

2024. évben az igényelhető eszközök sorát kibővítettük. A megelőző években közkedvelt kerek berepülőnyílású, úgynevezett B-típusú madárodú és faleveles madáretető mellett a kőbányai lakosok számára lehetőséget biztosítottunk C-típusú szögletes berepülőnyílású odú és tengerifű fészkelőkas igénylésére, s ez által más madárfajok fészkelőhelyének biztosítására a területben. Az elmúlt években tapasztalt extrém időjárási viszonyok gyakorisága miatt lényegesnek tartjuk a madáritatás fontosságának hangsúlyozását, ezért az igényelhető eszközök sorába beillesztettünk beton, illetve porcelán madáritatót. Az eszközök kertben vagy erkélyen történő elhelyezésével a nagyvárosi környezetben élő madarak életfeltételeit javíthatjuk. A pályázatra jelentkezni 2024. szeptember 25. napjáig volt lehetőség, ez idő alatt 250 madárvédelmi eszközre nyújtottak be pályázatot. Azon családok, akik a madárvédelmi eszközöket átvették és legalább egy éve gondozzák a hozzájuk érkező madarakat, pályázhattak a „Madárbarát Kert” cím elnyerésére. 2024. évben 26 jelentkezés érkezett a „Madárbarát Kert” címre. A „Madárbarát Kert” címek átadására a 2024. október 5-én megrendezett Zöld Családi Nap rendezvényen került sor.



	Fecskefészkek és fecskepelenka	Madárodú	Madáretető	„Madárbarát Kert” elismerés
2019	47	130	148	0
2020	0	0	0	0
2021	19	62	66	9
2022	0	75	88	15
2023	0	50	55	30



Környezettudatos kézműves és interaktív szakkörök

A „Zöld Kőbánya-Rajtad múlik” környezettudatos szakkör foglalkozásait az iskolák 2020. tavaszi veszélyhelyzet miatti bezárására tekintettel nyolc alkalommal tartotta meg az oktató. A foglalkozás 2020. szeptember 23-án indult újra, és 4 alkalommal alkothattak együtt a gyerekek. A novemberi járványügyi szigorítások miatt a foglalkozások 4 alkalomra online térbe kerültek. 2021. április 10-étől heti rendszerességgel folytatódott a szakkör a Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Központban 2021. június 9-ig.

A Zöld Kőbánya honlapon található videóban szakkörvezető mutatja be a kézműves tárgyak készítését, valamint részletes útmutatást ad a szükséges anyagokról, eszközökről és az elkészítés folyamatáról.

II.6.2.12. „Színes Kőbánya” akció

A „Színes Kőbánya” program – a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény szerinti iskolai közösségi szolgálat keretében – diákok önkéntes munkájára, továbbá a lakosság és a társasházak bevonására számítva 2019. október 21-én és 28-án valósult meg, amelynek során a Vörösdinka utcai lakótelepen lévő parkok padjainak festésére került sor.



II.6.2.13. „Állatok Világnapja” akció

Az Állatok Világnapja rendezvényre 2019-ben az Ihász köz kutyafuttatójában került sor. Az állatsimogatóban nyuszik várták az érdeklődőket, de a legnagyobb sikere a sünninek és a hullőknak volt. Lehetett találkozni óriás jelmezes kutyával, medvével, és a buborék- és lufifújás után zsíroskenyér, tea és palacsinta várta a résztvevőket. A rendezvényen az érdeklődők tanácsadást kérhettek, kérdezhettek a jelenlévő állatorvostól, állatbefogótól, állatmentőtől és kutyakozmetikustól.

2021-ben az Állatok Világnapja a Zöld Családi Nap keretén belül, október 3-án került megrendezésre a Rottenbiller parkban. A zöld programok mellett meghirdetésre került a kis kedvencek „Cukiság versenye” több kategóriában is. Az állatokhoz kapcsolódó foglalkozásokon nagyon sok gyermek vett részt. A workshopok keretében szakemberek (kutyaiskola tréner, állatorvos, kutyakozmetikus) válaszoltak az érdeklődők kérdéseire és előadás hangzott el a felelős állattartás feltételrendszeréről a rendőrök szemszögéből.

II.6.2.14. Ivartalanítási akció

Az Önkormányzat a 2020. évi költségvetésében a kisállatok ivartalanítására 5 millió forint + áfa összeget biztosított. Az előirányzat felhasználására lakossági akció keretében került sor. Az ingyenesen igénybe vehető kisállat-ivartalanítási műtéteket a kőbányai lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező kisállat-tulajdonosok igényelhetnék, kutya, macska vagy baknyúl ivartalanítására.

Az akcióban résztvevő állatorvosokkal az Önkormányzat – keretösszeg meghatározásával – szerződést kötött. A szerződés szerint az állatorvosok feladata volt, hogy ellenőrizzék a tulajdonosok jogosultságát az akcióban való részvételre. A programra jelentkező kisállat-tulajdonos az állatorvosok bármelyikénél jelentkezhetett műtéti időpontot kérve. Az állatorvosnak a lakcímkártyán kívül kutya esetében ellenőriznie kellett, hogy a kutya mikrochipjén rögzített adatok egyeznek-e a műtétet kérő lakcímkártyáján szereplő adatokkal.

2021. évben elvégzett műtétek száma 285, 156 macska, 127 kutya és 2 baknyúl ivartalanítására került sor. 2022-ben az elvégzett 316 beavatkozás 167 macska, 146 kutya és 3 baknyúl ivartalanítását tartalmazza. 2023-ban 167 kőbányai illetékességű lakos vette igénybe kedvencei részére az ivartalanítási lehetőséget, 121 macska, 82 kutya ivartalanítását végezték el a program keretein belül. 2024. szeptemberéig 211 kőbányai lakos vette igénybe házi kedvencének ivartalanítását, összesen 242 beavatkozásra került sor, 147 macska, és 95 kutya ivartalanítása történt meg.

II.6.2.15. Virágos Magyarország környezetszépítő verseny és Legszebb konyhakert program

Az Önkormányzat hosszú évek óta csatlakozik a Virágos Magyarország környezetszépítő versenyhez. Kerületünk az eddigi versenyeken – a fővárosi kerületek által elnyerhető – szinte minden díjat elnyert. A verseny szabályzata szerint a legrangosabb díjat öt évente lehet ugyanannak a településnek, fővárosi kerületnek adományozni, ezt Kőbánya 2015-ben nyerte el. Kerületünk zöldterületeit, a kerület környezetvédelemért tett erőfeszítéseit az országos zsűri már többször díjazta, többek között „Legszebb főutca”, „Legszebb főtér” díjjal, illetve Budapest Főváros Önkormányzata különdíját is megkaptuk.

A 2019. évi versenyben nem kapott díjat Kőbánya, a 2021. évi versenyben elnyerte azonban Budapest Főváros különdíját. A 2022. évi versenyben Kőbánya részére a belügyminiszter a „Virágos Önkormányzatért” díjat adományozta.

Kerületünk a 2023. évben is indult a Magyar Turisztikai Ügynökség által évente meghirdetett, tavaly 30. évfordulóját ünneplő **Virágos Magyarország** pályázaton; az évfordulóra a szervezők minden résztvevő számára jubileumi emlékfát adományoztak (tatár juhar).

A pályázat során kerületünk kiemelt részeit mutattuk be az ide látogató három fős zsűri tagjainak, szakmai, turisztikai és nem utolsósorban esztétikai szempontok felsorakoztatásával. A verseny szakmai zsűrije a kerületünk tavalyi települési értékelésében figyelemre méltónak nevezte a Pongrácz úti kis park felújítását, az évelőültetések használatát, a klímatudatosságot az újonnan kialakított zöldfelületeknél, valamint a szabványos fahelyek burkolatbontással járó folyamatos kialakítását. A Kőbányai Mocorgó Óvoda gazdag biodiverzitású kertjét pedig kiemelkedőnek találták.

Az Önkormányzat a **„Magyarország legszebb konyhakertjei”** országos programhoz is csatlakozott, így Kőbányán is megrendezésre került a helyi verseny. A benevezett konyhakertek közül négy konyhakertet indítottunk az országos szintre, amelyek elismerést kaptak.

II.6.2.16. Műanyagmentes július

Az Önkormányzat felhívással fordult a helyi vállalkozásokhoz, intézményekhez annak érdekében, hogy az egyszer használatos műanyagok okozta környezetszennyezésre felhívjuk a lakosság figyelmét. A „Műanyagmentes július” programra olyan cégek jelentkezését vártuk, akik ingyen megtöltik ivóvízzel a hozzájuk betérők kulacsát 2021 júliusában. A programra 14 helyi cég jelentkezett, az Egis Gyógyszergyár Zrt. vízautomatát helyezett ki a bejárat portájához, a Dreher Sörgyárak Zrt. pedig új kültéri ivókutat telepített. 2022-ben a kezdeményezés egy céggel és a Kőbányai Egyesített Bölcsődékkel bővült.

II.6.2.17. „Bringázz a munkába” és „Kerékpárosbarát munkahely”

Az Önkormányzat kiemelten kezeli a kerékpáros kultúra és az infrastruktúra fejlesztését, elkötelezett a fenntartható városi közlekedés mellett.

Ennek köszönhető, hogy Kőbánya 2015 után 2020-ban újra elnyerte kategóriagyőztesként a „kerékpárosbarát település” címet.

A Magyar Kerékpárosklub 2021-ben 18. alkalommal indította el a „Bringázz a munkába!” kampányt. A mindennapi munkába biciklizést népszerűsítő kampány



célja, hogy minél többen kipróbálják, mennyivel egyszerűbb, olcsóbb, egészségesebb és környezetkímélőbb kerékpárral járni a munkába. A játékban 2-4 fős csapatok vehettek részt. Az Önkormányzat dolgozói és a Kőbányai Bringás Egyesület tagjai rendszeresen részt vesznek a „Bringázz a munkába!” kampány csapatversenyében.

A 2021. évben a program keretében az Önkormányzat beszerzett egy Pegasus Solero Evo 9 pedelec 500WH komfortvázas, és egy Pegasus Solero Evo 9 pedelec 625WH férfivázis elektromos kerékpárt, két Segway elektromos rollert, amelyeket a hivatali dolgozók a helyszíni bejárásokhoz használhatnak. Továbbá 5 Mastiff MCB5 típusú, áruszállító dobozzal felszerelt cargo elektromos kerékpár (teherkerékpár) került beszerzésre, amelyből 4 darabot az intézmények számára adtunk át használatra.

II.6.2.18. Európai Mobilitási Hét – Autómentes Nap

Az Európai Mobilitási Hét programjai alkalmából 2021. szeptember 16-án a „Fussunk Kőbányaért!” közös futással felhívásra a Magyar Diáksport Napjához való csatlakozási lehetőségre az Óhegy parkban, a 7-8. osztályos és a középiskolai korosztály 10 fős vegyes csapatokban nevezhetett. A 2021 méteres futáson 130 fő vett részt. A Családi Autómentes Nap keretében egész napos programokon önállóan teljesíthető instant kerékpáros túrák (QR kódok leolvasásával egyes pontokon) zajlottak az Óhegy parkban. A hosszú túrán 23 km-t, a röviden pedig 5 km-t teljesíthettek a résztvevők, továbbá megrendezésre került a Kőbányai helyismereti túra, a Tallérgyűjtő játék és a Minimotoros futam is a Kőbányai Bringás Egyesület szervezésében.

2022-ben a KÖSZI előtt gyülekeztek a kerületi óvodák, illetve általános- és középiskolák tanulói, akikre az Iskolai és Óvodai Autómentes Nap programjai vártak. A tíz oktatási intézményből érkező fiatalokat freestyle show, egy kerékpáros sprintverseny, illetve tíz különböző állomás várta: volt bringapárbaj, helytörténeti beszélgetés, izgalmas szlalom, ügyességi pálya, bringás kiszorító, pályakerékpáros bemutató, KRESZ-totó, kerékpárjavítás, elsősegély-bemutató, illetve a pumpapályát is használhatták. A diákok a program végeztével közösen tekerhettek



vissza a KÖSZI-hez. A programokon 182 óvodás gyermek és kísérőik vettek részt, az iskolás korosztályt 308-an képviselték.

A Családi Autómentes Napon a gyerekek játékos feladatokban próbálhatták ki magukat (ügyességi pálya, bringapárbaj, szlalom, nyomozós játék, KRESZ-totó, buszos holtterbemutató), gyűjthettek tallérokat, amelyekért cserébe szerencsekereket pörgethettek, és értékes ajándékokat kaptak. A hét záróeseménye a Bringás uzsonna volt. Az eseményen a BRFK X. kerületi Rendőrkapitánysággal összefogva a bűnmegelőzés érdekében ingyenes kerékpárregisztrációra volt lehetőség. Az eseményen 220 fő vett részt minden korosztályt képviselve.

2023. szeptember 16-án az Óhegy parkban került sor a kőbányai Családi Autómentes Napra az Európai Mobilitási Hét programsorozat keretei közt. Az ingyenes rendezvényen számos programmal várták a kicsiket és a nagyokat. Az Óhegy parkban emellett jótékonyági gyűjtés is zajlott: a Kőbánya Bringa, a McDonald's BringaMánia - Tour de Balaton és Tisza-tó Túra, a Mátra Maraton vagy a Tour de Hongrie pólóinak, kulacsainak, tornazsákjainak lelkiismeret alapú, becsületkasszás megvásárlásával a kerületben történő faültetést támogatták a résztvevők. 2023. szeptember 22-én a Mobilitási Hét záróeseményeként a Rottenbiller parkban gyülekeztek a kerületi óvodák, illetve általános és középiskolák tanulói. A 13 oktatási intézményből érkező fiatalokra freestyle show, kerékpáros sprintverseny, illetve tíz különböző állomás várt: bringapárbaj, helyismereti játék, izgalmas szlalom, ügyességi pálya, bringás kiszorító, pályakerékpáros bemutató, KRESZ-totó, kerékpárjavítás, kerékpáros fapálya próbakör és elsősegély-bemutató. A KRESZ-totó a BRFK X. kerületi Rendőrkapitánysága közreműködésével és a Nemzedékek Biztonságáért Közhasznú Alapítvány támogatásával valósult meg. A KRESZ-totón első helyezett iskola pingpong-asztallal, a második és harmadik helyezett iskola pedig csocsó-asztallal gazdagodott.



(Kőbánya alsó vasútállomásnál kialakított pont)

II.6.2.19. Zöld Családi Nap

A Zöld Családi Nap egy 2019 óta, szakköröket, szemléletformáló és kerületszépítő akciókat és a Kőbánya Klímastratégiájának kidolgozását is magába foglaló programsorozat záróeseménye volt, amely a „Zöld Kőbánya – Rajtad múlik!” című KEHOP-1.2.1-18-2018-00025 azonosítószámú projekt keretében valósult meg. A nap folyamán az érdeklődők érdekes szakmai előadásokat hallgathattak, interaktív foglalkozásokon vehettek részt, kiélhették kreativitásukat és mindezekkel az aktivitásokkal ajándéksorsoláson is részt vehettek, ahol családi belépőjegyeket nyerhettek. A rendezvény fő célja az volt, hogy kötetlen formában, „játékosan” közelebb vigye a klíma- és környezettudatosságot a lakossághoz, minden korosztályt más-más foglalkozással, témával megszólítva.

A rendezvényen népszerűek voltak a BKM Zrt. szemléletformáló-educációs játéakai, a ZöldEb Egyesület állatvédelmi programjai, a Kőbányai Bringás Egyesület túrái, az ökojátékok, a környezettudatos kézműves foglalkozások, de a vegán ételek is.

A rendezvény keretében vehették át az igénylők az Önkormányzattól a tavasszal meghirdetett ingyenesen igényelhető komposztáló kereteket, illetve már tájékoztatást kaphattak a csapadékvíz-gyűjtő berendezések kapcsán meghirdetett pályázati lehetőségről is. A Madárbarát kert programhoz csatlakozók a madárodúkat és madáretetőket, a címet elnyerők pedig a „Tiszta udvar rendes ház”, a „Tiszta, rendezett Kőbányáért” és a „Virágos Kőbányáért” elismeréseket vehették át. A „Madarak-fák napja” alkalmából meghirdetett művészeti pályázaton résztvevő óvodás és iskolás csoportok oklevelet és ajándéksomagot kaptak.

A nap folyamán érdekes és különleges előadásokat hallhattak az érdeklődők, többek között a fenntartható hulladékgazdálkodásról, a kerti- és szobanövények ápolásáról, az okos városokról, a Felsőrákosi-rétek védett élővilágáról, a házi komposztálás lehetőségeiről és a nagyvárosi vadonról.

Kicsik és nagyok, családok és egyedülállók, állattartók és állatszeretők találkozhattak és érezhették jól magukat az egész napos ingyenes programon. A rendkívül színes, tartalmas, többségében interaktív lehetőségekből mindenki megtalálhatta az érdeklődésének megfelelőt. Az érdeklődők betekintheztek a környezettudatos élet, a fenntartható fejlődés, a klímavédelem kulisszái mögé.



Színes programkínálattal várta az Önkormányzat a kerületben élőket a 2022. és 2023. évi Zöld Családi Napra is.

II.6.2.20. „Föld órája” akció

A „Föld órája” egy világméretű önkéntes kezdeményezés, amelynek célja, hogy felhívja a figyelmet a környezetszennyezés és a túlfogyasztás okozta problémákra. Ezen az estén a világ lakosságának a jelentős része otthoni világítása lekapcsolásával fejezi ki elkötelezettségét

bolygónk megóvása mellett. 2022-ben és 2023-ban is kértük a lakosságot, hogy az akció keretében az otthonában kapcsoljon le mindent egy órára.

Új programként lehetett részt venni a Föld órája rendezvényen az Újhegyi sétányon is 2023. március 25-én délután, amely játékos formában hívta fel a figyelmet az energiatakarékosságra.



II.6.2.21. „Virággal a Földért! – Virágültetés a Föld napján

A Kőbányai Önkormányzat 2024-ben új programot indított, lakóövezeten belüli, illegális hulladéklerakással terhelt kisebb zöldterületek rehabilitációjának céljából.

Kerületi szemlék során szerzett adatoknak megfelelően hat helyszínt határoztunk meg kerületünk olyan pontjain, ahol lakóközösségek az ültetésben aktívan részt tudnak venni, és vállalják a virágágyás utógondozását. Ezeken a helyszíneken teljeskörű rehabilitációs munkálatok történtek, mint pl. hulladék eltávolítása, talaj fellazítása és javítása, szükséges eszközök (ágyásszegélyek, virágkaspók, öntözőkannák stb.) beszerzése és kihelyezése. A több mint ezer kiültetett virágzó egynyári növények mellett egy hársfa (*Tilia tomentosa*) több tő évelő foszlóslevelű pálmaliliom (*Yucca filamentosa*) és több tő japán gyöngyvessző (*Spirea japonica*) került kiültetésre a Föld Napja alkalmából.

A növényeket a Kőbányai Önkormányzat biztosította, az ültetésben a Polgármesteri Hivatal munkatársai nyújtottak segítséget. Az ültetésben igény szerint az erre jelentkező lakosok is részt vehettek.





II.6.3 Szemléletformálás és környezeti nevelés

Az Önkormányzat különösen fontos törekvése a helyi társadalom környezettudatosságának és a környezet fejlesztésben való érdekeltiségének a növelése, a közösségi részvétel fokozása. A környezetvédelmi programban hosszú távú célként fogalmazódik meg a természeti erőforrások és értékek megőrzése és fenntartható használata, az ember és a környezet harmóniájának megteremtése.

II.6.3.1. Bölcsődék

Az Önkormányzat fenntartása alá tartozik a Kőbányai Egyesített Bölcsődék, amely 7 tagintézménnyel rendelkezik.

1. Kőbányai Fecskefészek Bölcsőde – 1106 Budapest, Gépmadár utca 15.
2. Kőbányai Napsugár Bölcsőde – 1104 Budapest, Mádi utca 127.
3. Kőbányai Apraja Falva Bölcsőde – 1108 Budapest, Újhegyi sétány 5-7.
4. Kőbányai Gyermeksziget Bölcsőde – 1108 Budapest, Újhegyi sétány 15-17.
5. Kőbányai Gyöngyike Bölcsőde – 1101 Budapest, Salgótarjáni út 47.
6. Kőbányai Manóvár Bölcsőde – 1103 Budapest, Vaspálya utca 8-10.
7. Kőbányai Apró Csodák Bölcsőde – 1105 Budapest, Zsivaj utca 1-3.

A bölcsőde, mint a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermekintézmény jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében.

Az Egyesített Bölcsődék szakmai programja alapján a tagintézményekben folyó bölcsődei nevelés során fontos a harmonikus testi és lelki fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése, a fejlődés támogatása, az egészségvédelem, az egészségnevelés, a környezethez való alkalmazkodás és az alapvető kultúrhigiénés szokások kialakulásának a segítése. Az egészséges testi fejlődéshez hozzájárulnak a korszerű táplálást lehetővé tevő bölcsődei konyhák.

A mozgásigény kielégítése érdekében kiemelkedő szerep jut a szabad levegőn történő játéknak, amelynek érdekében az intézmények fokozott figyelmet fordítanak az udvari mozgásfejlesztő játékok beszerzésére. A csoportszobákban, aulákban is nagymozgásos tevékenységre van lehetőségük a gyerekeknek a színvonalas tárgyi felszereltség mellett.

A kerület minden bölcsődéjében működik só-szoba. A tengeri sós levegőt idéző, felső légúti betegségek megelőzését szolgáló, asztmatikus tüneteket csökkentő, gyógyhatású barlang preventív haszna bizonyított. A gyermekek zene, versek és mondókák segítségével, az alkotás örömeivel ismerkednek környezetükkel, az őket körülvevő világgal.

A környezeti nevelés kiemelt hangsúlyt kap az Apró Csodák Bölcsődében, amely a környezetre vonatkozó ismeretektől a környezetbarát életmódig terjed. A cél az, hogy a bölcsődés gyermekek esetében is megkezdődjön a környezetismereti érzékenyítésre épülő innovatív tevékenység. Ösztönző és bátorító pedagógiai módszerrel igyekeznek még közelebb hozni a gyermekeket és szüleiket a természethez és a „zöld útra” való terelésre biztatni őket. Fontosnak tartják a gyermekek közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalását, a kreativitás erősítését és a felfedezés lehetőségének biztosítását. A fent leírtak érdekében „A Föld az otthonod, vigyázz rá!” mottó keretén belül végzik a környezettudatos nevelés beépítését a mindennapokban.

II.6.3.2. Óvodák

Az óvodáskor a személyiségfejlődés, a tudatformálás tekintetében az egyik legfontosabb időszak, ezért a környezeti és az egészséges életmódra nevelés támogatására nagy hangsúlyt

kell fektetni. A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat, amelybe a szülőket is bevonják a pedagógusok.

Az Önkormányzat együttműködési megállapodást kötött a Magyar Úszó Szövetséggel a Szövetség által kidolgozott Úszó Nemzet Program sikeres megvalósítása érdekében. A programban minden óvoda részt vesz.

Az Önkormányzat fenntartása alatt jelenleg 16 óvoda áll.

1. Kőbányai Aprók Háza Óvoda – 1108 Budapest, Újhegyi sétány 5-7.
2. Kőbányai Bóbita Óvoda – 1102 Budapest, Halom utca 7/B
3. Kőbányai Csodafa Óvoda – 1108 Budapest, Újhegyi sétány 17-19.
4. Kőbányai Csodapók Óvoda – 1104 Budapest, Mádi utca 127.
5. Kőbányai Csodapók Óvoda Gyermekek Háza Tagóvodája – 1103 Budapest, Kada utca 27-29.
6. Kőbányai Gesztenye Óvoda – 1106 Budapest, Maglódi út 8.
7. Kőbányai Gépmadár Óvoda – 1106 Budapest, Gépmadár utca 15.
8. Kőbányai Gézengúz Óvoda – 1107 Budapest, Zágrábi utca 13/A
9. Kőbányai Gézengúz Óvoda Kékvirág tagóvodája – 1107 Budapest, Kékvirág utca 5.
10. Kőbányai Gyöngyike Óvoda – 1101 Budapest, Salgótarjáni út 47.
11. Kőbányai Hárslevelű Óvoda – 1106 Budapest, Hárslevelű utca 5.
12. Kőbányai Kiskakas Óvoda – 1104 Budapest, Mádi utca 86-94.
13. Kőbányai Mászóka Óvoda – 1105 Budapest, Ászok utca 1-3.
14. Kőbányai Mocorgó Óvoda – 1101 Budapest, Kőbányai út 38.
15. Kőbányai Rece-fice Óvoda – 1105 Budapest, Vaspálya utca 8-10.
16. Kőbányai Zsivaj Óvoda – 1105 Budapest, Zsivaj utca 1-3.

Az intézmények 2020-2024. közötti tevékenységével kapcsolatos beszámolóit alapján az intézmények alapelve, hogy a gyermekek minél több tapasztalatot szerezzenek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről, amely segíti őket abban, hogy teljes biztonsággal tájékozódjanak az őket körülvevő világban. Tapasztalati úton történő megismeréssel lehet elérni, hogy a gyermek tisztelje környezetét, és bátran alakítsa azt anélkül, hogy kárt okozna benne.

2020-ban nagy kihívás elé állította a járványügyi helyzet a pedagógusokat, a korlátozások és az egészségügyi szabályok betartása hatással volt a mindennapi csoportéletre. Elmaradtak a közös mozgásprogramok, kirándulások, valamint nagyobb hangsúly helyeződött a közvetlen érintkezés elkerülésére, mely befolyásolta a gyerekek érzelmi nevelését. Ennek ellenére a pedagógusok mindent megtettek a gyermekek optimális fejlődéséért, neveléséért. Az udvart használva számos környezeti neveléssel kapcsolatos tevékenységre sor került. Az óvoda bezárása során tartották a kapcsolatot a szülőkkel, és online felületeken játék ötleteket, verseket és énekeket küldtek.

A pandémia visszaszorulása után az óvodák újra szervezhettek kirándulásokat, részt vehettek a gyerekek a csoportos foglalkozásokon, a rendszeresség újra az óvodák működésének részévé válhatott. A mindennapi élettel lehet a gyermekeket életformára, környezettudatos, természetbarát magatartásra nevelni, hiszen a valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg, és cselekvésen keresztül sajátít el. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, és természetes kíváncsiságát kielégíthesse. Ezért a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja.

Magyarország Kormánya kiemelt hangsúlyt fektet a szemléletformálást segítő programok támogatására, amelyek igyekeznek már a legkisebb kortól kezdve megtanítani a gyerekeket a természeti értékek szeretetére, tiszteletére. Ebben fontos szerepet játszanak a Zöld Óvodák, ahol a gyermekek életkoruknak megfelelő környezeti nevelést kapnak. Az Energiaügyi Minisztérium és a Belügyminisztérium által meghirdetett pályázaton évről-évre a „Zöld Óvoda” mellett „Címegtartó Zöld Óvoda” és „Örökös Zöld Óvoda” cím elnyerésére lehet pályázni.

A „Zöld Óvoda” pályázat elősegíti a környezettudatos értékek és szokások elterjesztését, valamint biztosítja a fenntarthatósági szempontok beépítését az intézmények működtetésébe. A cím elnyerése biztosítékot jelent a szülők számára, hogy gyermekeik környezettudatos nevelésben részesülnek, ennek során nyitottabbá válhatnak a természet jelenségeire, és az életüknek szerves részévé válik a fenntarthatóság és a környezetkímélő szemlélet.

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület lehetőséget biztosít a „Madárbarát Óvoda” cím elnyeréséhez, amennyiben az óvoda közel egy éven keresztül vállalja a

madárvédelmi tevékenységek elvégzését, melyet képekkel és írásban is dokumentál. Ez idő alatt a gyermekek rendszeresen etetik, itatják, odúztatják a környék madarait. Az általuk gondozott madárfajokat megfigyelik, beazonosítják.

Az alábbi táblázat összefoglalja a kőbányai óvodák által elnyert címeket.

Intézmény	Zöld Óvoda cím Madárbarát Óvoda cím Madárbarát-kert	Örökös Zöld Óvoda cím
Kőbányai Bóbita Óvoda	Madárbarát Óvoda címet nyert	
Kőbányai Csodapók Óvoda		2016. szeptember 26-án nyerte el az Örökös Zöld Óvoda címet.
Kőbányai Gesztenye Óvoda	2019-től Madárbarát Óvoda. 2020-ban nyerte el a Zöld Óvoda címet. 2024-ben pályáznak a Címegtartó Zöld Óvoda címre.	
Kőbányai Gézengúz Óvoda	2023-ban második alkalommal nyerte el a Zöld Óvoda címet. Madárbarát Óvoda 2021-től.	
Kőbányai Gyöngyike Óvoda	2023-ban nyerte el a Zöld Óvoda címet és a Madárbarát-kert címet, valamint 2024-ben a Zöld Óvoda címet.	
Kőbányai Hárslevelű Óvoda	2022 decemberében elnyerte a Zöld Óvoda címet. 2023-ban Madárbarát-kert címet is kapott.	
Kőbányai Gézengúz Óvoda Kékvirág tagóvodája	A tagóvoda 3 alkalommal nyerte el a Zöld Óvoda címet	

Kőbányai Kiskakas Óvoda	2015-től használhatja a Zöld Óvoda címet, 2018. december 19-én ismét három évre elnyerték a cím használatának jogát. 2021-ben harmadszorra is elnyerte a Zöld Óvoda címet. 2024-ben pályáznak a Címmeztartó Zöld Óvoda címre. A fentiek mellett Madárbarát Óvoda címmel is rendelkezik.	
Kőbányai Mászóka Óvoda	Madárbarát Óvoda	
Kőbányai Mocorgó Óvoda		2016-tól használhatja az Örökös Zöld Óvoda címet.
Kőbányai Rece-fice Óvoda	2015-től használhatja a Zöld Óvoda címet. Második pályázatukat 2018-ban pozitívan bírálták el, így 2020. december 31-ig jogosult volt használni a Zöld Óvoda címet. 2021-ben harmadszor is elnyerte a Zöld Óvoda címet.	2025. januárban elnyerték a Címmeztartó Zöld Óvoda címet.
Kőbányai Zsivaj Óvoda	Első alkalommal 2019. január 21-én kapta meg a Zöld Óvoda címet, amelyet 2021. december 31-ig volt jogosult használni. 2021-ben másodszor is elnyerte a Zöld Óvoda címet. 2024-ben pályáznak a Címmeztartó Zöld Óvoda címre.	

Kőbányai Aprók Háza Óvoda

Az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat a környezettel való ismerkedés. A környezeti nevelés, ezen belül a környezettudatos és egészséges életmód alakítása, a fenntartható fejlődés elősegítése az óvoda mindennapjainak a része. A mindennapi tevékenységeket a környező világ megismerésére való nevelés alakítja. Vannak tematikus, minden csoportot érintő programjaik. Az óvoda kapcsolatban áll a Gondolkodj Egészségesen Alapítvánnyal, részt vesz a Blum programjukban, amely az egészséges életmódra nevelést tűzte ki célul. Az óvoda a szülőkkel közösen részt vesz a „Sulizsák (göncölj a Földért!)” programban, amelynek célja a gyermekek környezettudatos nevelése, az újrahasznosítás szokásának elmélyítése. A környezetvédelmi nap keretében a szülőket is bevonják a játékos tanulásba.

A szelektív hulladékgyűjtés az óvodai mindennapok részét alkotja, heti egyszer a gyerekek közösen elviszik a papírhulladékot a papírgyűjtő nagy kukába. A Víz világnapja, a Föld napja hetében tematikus hetet tartanak minden csoportban (pl. a földrészek élővilága, a földrészek lakói, utazó planetárium a nagycsoportosok részére).

A mindennapi mozgás fontos részét képezi egy óvodai napnak, ezért a pedagógusok figyelnek arra, hogy a gyerekekkel heti egy alkalommal elsétálnak a közeli Mély-tóhoz, jó idő esetén a szabad levegőn tartózkodnak, hetente egyszer mozgásfejlesztő délelőtti tartanak. Mindennapos a testnevelés, napi szinten használják az ovi-foci pályát, valamint a tornaszobát. Télen a gyerekek napi szinten etetik a madarakat az udvaron. A nagycsoportosok részt vesznek a kerületi sportversenyeken.

Az egészséges életmódra nevelés fontos része a gyermekek pszichés jólétének megteremtése. A nevelési gyakorlatuk szerves részét képezi a Boldogságóra program, amelyet a nevelési programjukba is beépítettek. 2020. és 2024. között minden évben elnyerte az óvoda az „Örökös Boldog Óvoda” címet.

Kőbányai Bóbita Óvoda

A Harmonikus Gyermekkorért Óvodai Pedagógiai Programjuk egyik kiemelt feladata az egészséges életmódra nevelés, valamint a külső világ tevékeny megismerése. Az óvoda pedagógusai játékosan alakítják ki azokat a szokásokat, amelyek a környezettel való harmonikus együttélést szolgálják a csoportszobában, az udvaron és a séták, kirándulások

során, továbbá igyekeznek felkelteni és fenntartani a gyermekek érzelmi érdeklődését és kedvét a természeti jelenségek iránt.

A pedagógusok a csoportszobák és az udvar felszerelésénél is az elmúlt években tudatosan keresték azokat az eszközöket, könyveket, fejlesztő játékokat, amelyek segítik a környezettudatos szemlélet kialakítását, a pandémia alatt az egészségvédelem volt a legfontosabb szempont, a járvány elmúltával az új eszközök beszerzése mellett új, szelektív hulladékgyűjtő edények vásárlására is sor került.

Az óvoda pedagógusai kiemelt figyelmet fordítanak év közben a „zöld napok”-ra. A Víz Világnapja, a Föld Napja, a Madarak és Fák Napja, a Környezetvédelmi Világnap és az Állatok Napja alkalmából minden évben a gyerekekkel közösen készülnek dekorációval, rajzokkal, különböző játékos foglalkozásokkal. Az Önkormányzat által meghirdetett virágpályázaton minden évben részt vesznek, abból a célból, hogy az óvoda udvarát minél több virág borítsa be. Az óvoda továbbá részt vett a Madárbarát Kert programban, ahol madárodút és madáretetőt nyert, így az óvoda udvarán a gyermekekkel együtt tudják a madarakat etetni. Madárbarát Óvoda címet nyert.

Tudatos környezeti szerepvállalásként az óvodában 2009. óta hasznátelelem-gyűjtőpont működik, minden csoportban külön gyűjtik a szelektív hulladékot, és a víz- és talajvédelem érdekében 2022. évtől lakossági sütőolaj-gyűjtőpont is megtalálható az óvoda területén. Az óvoda tervei között szerepel magaságyás kialakítása zöltség- és növénykert céljából, nyílászáró csere a tornaterembe, a víztisztító berendezések szűrőinek cseréje, és az udvari ivókutak felújítása. A fenti tervek megvalósításához pályázati forrásokra van szükség.

Kőbányai Csodafa Óvoda

Az óvoda célja a természethez fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása a gyerekek érdeklődésének felkeltésével, érzelmeik alakításával annak érdekében, hogy közvetlen tapasztalatszerzéssel olyan ismeretekhez jussanak, amellyel megtanulják tisztelni, védeni és óvni a természetet. Ennek a szemléletnek a keretein belül a természettel való ismerkedés, az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. Az óvoda az adott évszaknak megfelelő környezettel kapcsolatos ismeretek átadására törekszik, amelyre a szomszédos Mély-tóhoz való kirándulások remek tapasztalatszerzést biztosítanak a gyermekek részére. Elhagyhatatlan része

a pedagógiai oktatásnak a gyermekek egészségének megőrzése, az immunrendszer támogatása. A mindennapos testnevelés, a napi légfürdőzés, a szabad mozgás, az ovi-foci program segíti a gyermekek mozgásfejlődését, az önfegyelem, kitartás, kudarctűrés fejlődését. A csoportokban az Ayres eszközök használata fejleszti a gyermekek mozgáskoordinációjának alakítását. A szülők nagy öröme minden évben ingyenes ortopédiai felmérés kerül megszervezésre. Az óvoda munkatársai a környezeti nevelés során a külső világ tevékeny megismerése útján a természet szeretetére, védelmére és tiszteletére, a környezettudatos magatartás megalapozására, a hagyományok ápolására nevelik a gyermekeket.

Kőbányai Csodapók Óvoda

Az óvoda nevelési programja alapján saját arculatukat megőrizve, a gyermekek harmonikus személyiség fejlődését elősegítve változatos tevékenységet és programot biztosít óvodásai részére. A pedagógusok és a gyerekek együtt gyűjtenek terméseket, kavicsokat, leveleket. A gyerekek a rendszeres növény- és állatgondozásban (2 ékszerteknős, aranyhalak, guppik, madáretetés) való részvétellel megtanulják a gondoskodást, az élőlények védelmét.

Az ovisok aktívan segítenek az udvar rendbetételében, a komposztálás folyamatának megfigyelésében, hasznosításában. A pedagógusokkal közösen válogatják szelektíven a hulladékot és viszik a megfelelő gyűjtőedényekbe. Az óvodában lehetőség van leadni a használt sütőolajat, elemeket és ruhákat.

A környezetvédelemre nevelésben a munkatársaktól és a szülőktől is megkívánják a példamutatást, hiszen a jövő környezetét jelen óvodásaink fogják alapvetően meghatározni. A példamutatás fontosságából kiindulva figyelmet fordítanak a dolgozók környezeti szemléletformálására, a szelektív hulladékgyűjtésre, a takarékos energiafelhasználásra, a környezetkímélő tisztítószerek használatára.

A helyes táplálkozás érdekében az óvoda igyekszik minden igényt kielégíteni a mindennapi gyümölcs- és zöldségfogyasztástól kezdve az ételallergiás gyerekek speciális étrendjéig. Az óvoda Katasztrófavédelmi játéksorozatának keretein belül a természeti csapások okozta problémákat tanítanak meg kezelni a gyerekeknek. Megismerik, hogy mit kell tenniük szélvihar esetén, hogyan viselkedjenek a hó fogságában, miként segítsék egymást árvíz vagy egy váratlan földrengés előfordulásakor.

Az óvoda 2016. szeptemberétől Örökös Zöld Óvoda címmel rendelkezik

Kőbányai Gesztenye Óvoda

Az óvodai nevelés során a pedagógusai a környezettudatos magatartás, és az egészséges életmód iránti igény kialakítására törekednek. A nevelési évben kiemelt feladat a gyermekek testi, lelki, szociális egészségvédelme, az egészséget támogató óvodai környezet kialakítása, a környezeti ártalmak csökkentése, az egészség megőrzésére, megerősítésére irányuló alapvető ismeretek átadása az alapvető értékek (élet, egészség) megvédésének megtanítása, példamutatás az egészséges életmód alakítására, a helyi környezeti értékek megismertetése, a környezettudatos viselkedés megalapozása, mindennapos spontán és szervezett mozgás lehetőleg a szabadban. A gyermekek állatokhoz való viszonyulását kiemelten fontos, ezért az udvaron madáretetőt helyeztek el. A környezet védelmét, a környezettudatos magatartást az ezekkel kapcsolatos problémák felvetését az óvodás gyermek szintjén beépítik a komplex foglalkozások rendszerébe. A tevékenységek tervezésénél fontos szempont a természethez való pozitív érzelmi viszony kialakítása, a növény és állatvilág felfedezése, megszerettetése. Az óvónők fontosnak tartják a gyermekek érzékenyítését a környezeti problémák iránt. Az óvodapedagógus tudatossága abban nyilvánul meg, hogy gondosan választja meg a séták, kirándulások helyszíneit, és felhívja a figyelmet a környezet megóvásának fontosságára, és a természet szépségeire.

Az Óvoda 2019-től Madárbarát Óvoda, 2020-ban elnyerte a Zöld Óvoda címet, és 2024-ben pályáznak a Címegtartó Zöld Óvoda címre.

Kőbányai Gépmadár Óvoda

Az óvoda által az egészséges életmódra nevelés célja a gyermekek tudásának, képességeinek fejlesztése, mely alkalmassá teszi őket az alapkészségek és képességek megszerzésére, az egészségvédő kompetenciára. Az óvodapedagógusok minden korcsoportban együttműködnek a szülőkkel a környezet minél sokoldalúbb megismerésében, a gyermekeket az energiaforrásokkal való takarékoskodásra (víz, villanyáram, papírgyűjtés) nevelik. Az óvoda célja a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakítása és természetbarát életvitelre nevelése. Mindennapjaik részét képezik a takarékos vízhasználat, a természetbarát

tisztítószer használata, szelektív hulladékgyűjtés a családok bevonásával, az óvodán belül papírgyűjtés a kihelyezett konténerbe. Részt vesznek a Gondolkodj egészségesen! programban és a Bozsik-foci programban.

Kőbányai Gézengúz Óvoda

Az egészségnevelő programjukat alátámasztva az óvoda nevelőtestülete megkülönböztetett figyelemmel foglalkozik a környezet megismerésére történő neveléssel, a környezettudatos magatartás alakításával. A környezeti nevelés komplexen jelentkezik az intézmény pedagógiai tevékenységében, egyrészt a mindennapos nevelő munkában, másrészt bizonyos kulturális és hagyományteremtő rendezvényeken. Minden évben megemlékeznek a jeles „zöld napok”-ról. Az intézmény környezetvédelmi faliújságot hozott létre, tanösvény található az udvaron, a gyerekekkel bejárják a fűszerkertjüket, darázsgarázst helyeztek ki az előkertbe a méhek számára, pillangó itató van az udvaron. Kiskertet, virágoskertet, magaságyást, fűgefát nevelnek. A gyermekek megfelelő minőségű folyadékfogyasztása érdekében alapítványi pénzből vízszűrő berendezést vásároltak. A tornaszobákban sófal és só generátor található. Terveik között szerepel egy időjárás-állomás (szélforgó, csapadékmérő, hőmérő) létrehozása.

Az Óvoda 2021-től Madárbarát Óvoda címmel rendelkezik, és 2023-ban második alkalommal nyerte el a Zöld Óvoda címet.

Kőbányai Csodapók Óvoda Gyermek Ház Tagóvodája

Óvodai nevelésük célja az, hogy elősegítsék az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkentését az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is). A környezetvédelemmel kapcsolatos rajz és kreatív pályázatokon folyamatosan részt vesznek. Az óvodapedagógusok nevelési időben évszakonként kirándulásokat, sétákat szerveznek. A jövőben is a rajz és kreatív pályázatokon aktívan részt kívánnak venni, és az óvoda udvarát még zöldebbé szeretnék tenni.

Kőbányai Gyöngyike Óvoda

Az óvoda nevelőmunkájában kiemelt szerepet kap az egészséges, környezettudatos életmód szokásainak kialakítása. Az intézmény célja az egészséges életmódra való nevelés szabályainak a megalapozása, a testi képességek fejlesztése az egészség megőrzése érdekében, továbbá a környezettudatos életmódra nevelés.

Az óvoda mindennapjaiba beépítésre kerültek olyan korszerű szemléletmódbeli és viselkedési normák, amellyel példát állítanak a jövő generációjának. Az óvodában lehetőség van szelektív hulladékgyűjtésre, használt olaj, elem gyűjtésére, udvari komposztáló használatára. A gyermekekkel közösen kerül sor a hulladékgyűjtésre, virágültetésre, valamint saját zöldséget és fűszernövényt is termesztnek. Megtanulják az óvodások az ivóvízzel és az árammal való takarékoskodást.

Az intézmény pedagógusai részére is gondoskodik az új ismeretek beszerzéséről, ezért részt vettek Környezetvédelmi Konferencián, valamint egy fő óvodapedagógust Kutyatérapiás foglalkozásvezető képzésre delegáltak az állatvédelem jegyében. Az óvoda továbbá kapcsolódott az Igazságügyi Minisztérium állatvédelmi projektjéhez. Az intézménybe fogadtak és a gyermekekkel együtt gondoznak 5 afrikai achát csigát. A kis óvodások rajzaival környezetvédelmi pályázatokon vesznek részt.

Az Óvoda 2023-ban elnyerte a Zöld óvoda és a Madárbarát-kert címet.

Kőbányai Hárslevelű Óvoda

Az óvoda a környezettudatos nevelést az utóbbi években kiemelten kezeli. 2020-ban a környezet- és egészségfejlesztés középpontjában a megváltozott életmód állt, ekkor a legfontosabb üzenet az volt, hogy az egészségmegőrzés a mindennapi élet részévé váljon. A vírushelyzet miatt a gyermekek személyi higiéniája állt a középpontban, a példamutatás mellett szokások kialakítását célzó feladatokat tanítottak a gyermekeknek, szükség esetén a család indirekt módon történő tanítását tanácsadással segítették. 2021-ben az egészséges életmód szemléletének megalapozása mellett a környezettudatos magatartás kialakítására nagyobb hangsúlyt tudtak fektetni. Az intézmény törekszik arra, hogy a különböző tevékenységeket természetes környezetben ismerjék meg a gyerekek, az így szerzett tapasztalatokat a csoportszobában elevenítik fel. 2022-ben az óvoda a fenntarthatóság iránti elkötelezettséget vállalta, de előtérbe helyezte a helyi értékeket is. Ebben az évben az intézmény sokat tett a környezet- és természetvédelmi oktatás eszközökkel való elősegítése és a fenntartható fejlődést szem előtt tartó magatartás kialakítása érdekében. A BKM Zrt. jogelődje, az FKF Nonprofit Zrt.

környezetvédelmi oktatóprogramja az óvodában évente megrendezésre kerül. Az intézmény számára fontos a kollégák továbbképzésének biztosítása, valamint a környezettudatos felhívások, prospektusok és új ismeretek biztosítása a kollégák és a szülők számára. 2023-ban továbbra is a fenntarthatóságra nevelés lehetőségeinek folyamatos bővítésére törekedett az óvoda. Az intézmény állatbarát óvodai programokat vezetett be, melynek egyik eleme az állattal történő, asszisztált foglalkozás, az óvoda állatbarát óvoda címet nyert. Az óvodások az Állatok napján behozhatták kiskedvenceiket az óvoda udvarára, ezen kívül állatsimogató napokat tartanak az udvaron. Az óvoda kiemelt célja a felelős állattartásra oktatás. Az elmúlt években Vácrátóton, Szentendrén, Veresegyházán, Budakeszin, Gödöllőn jártak, ahol sétáltak az arborétum területén és megfigyelték az ott élő állatokat. Magaságyást készítettek 2023 tavaszán, ahová a gyerekekkel közösen ültették be a növényeket. A gyerekek mellett a szülőket is bevonják a környezettudatos tevékenységekbe, programokba.

Az Óvoda 2022-ben elnyerte a Zöld Óvoda címet, és 2023-ban a Madárbarát-kert címet kapott.

Kőbányai Gézengúz Óvoda Kékvirág tagóvodája

Az óvoda a „Föld órája” programhoz évente csatlakozik, amely során kéri óvodásait, a családokat és a dolgozókat, hogy kapcsoljanak ki minden elektromos eszközt a háztartásukban, hogy tudatosítsák mennyire fontos a takarékoskodás Földünk jövője szempontjából. A környezetvédelem érdekében takarékoskodik a fűtéssel, a vízzel, a világítással és a papírhasználattal. Az udvar növényzetét folyamatosan gyarapítja, gondozza a szülők és a gyerekek bevonásával. A hulladékokat szelektíven gyűjtik, illetve a zöldhulladékot komposztálják. Az intézmény takarításához gőztisztító berendezéseket használnak, a vegyszerek minél nagyobb mértékű mellőzése érdekében.

A „80 nap alatt a világ körül” projekt keretében globális módon dolgozzák fel a világ természeti, művészeti, társadalmi alakulását. Mindennap biztosítják a gyermekek részére a friss zöldséget, gyümölcsöt, magvakat. Kirándulásokat szerveznek a természetben a nagycsoportos gyermekekkel (pl. Medve park, Szentendre), valamint sétát a közeli parkokba (Népliget, Nyúldomb). A séták alkalmával mókások és madarak megfigyelésére is sor kerül. A helyi klimatikus viszonyok javítása érdekében 2022-ben tervben volt az intézményt körbevevő területen fák telepítése az Önkormányzattal közösen, valamint az óvoda udvarán kivágott beteg fák helyett újak telepítése, továbbá virágok és cserjék ültetése. A tagóvoda 3 alkalommal nyerte el a Zöld Óvoda címet.

Kőbányai Kiskakas Óvoda

Az egészséges életmódra nevelés és a környezeti nevelés az óvoda pedagógiai programjának kiemelt területe. A gyermekek pedagógiai módszerek segítségével elsajátítják a környezettudatos gondolkodást, megismerkednek az okos és mértéktartó felhasználással. A nevelés során kiemelt figyelmet fordítanak többek között arra, hogy az óvodások életmódjában, szokásaiban és viselkedésében jelenjen meg a környezetre való érzékenység, ismerjék fel és tiszteljék a természeti értékeket, legyenek tudatában az élő és élettelen környezeti tényezők közötti összefüggéseknek, legyen ismeretük a közlekedés környezetbarát módjáról, legyenek tudatában a hulladék másodnyersanyagként való használatáról, találják meg a hulladékkal való felelős viselkedés lehetőségeit. Az intézmény kiemelt hangsúlyt fordít a gyermekek és rajtuk keresztül a családok érzékenyítésére, ezen belül különösen a környezetvédelemmel, a fenntarthatóságra neveléssel, valamint az energiatakarékossággal kapcsolatos attitűd erősítésére.

A csoportokban lévő természetsarkokban évszakonként cserélődő természeti „kincsek”, tudományos könyvek és a vizsgálódáshoz tartozó eszközök között a gyerekek szabadon tevékenykedhetnek, gondozhatják a szobanövényeket. A Kakas Harsona elnevezésű újság évente, online formában jelenik meg, amelyben a „zöld oldalakon” beszámoló készül a kirándulásokról, az év egyes élőlényeiről, valamint a jeles napok megünnepléséről. 2023-ban első ízben került elkészítésre a Madár karácsonyfa, melyre a madáreleség díszeket a gyermekek készítették és az óvodapedagógusokkal, nevelőkkel közösen akasztották fel az óvoda előkertjében található fenyőfára. Az Önkormányzat karácsonyfa díszítési kezdeményezésében három csoport vett részt, a díszeket újrahasznosítással készítették a gyermekek.

A komposztálók és a vízgyűjtő használata mindennapi gyakorlattá vált a csoportok életében. 2023-ban egy újabb vízgyűjtővel és komposztálóval gazdagodott az udvar. A nagycsoportos gyermekek részt vettek a kerületi Bozsik focirendezvényeken, az óvoda sportversenyeken, a Mobilitási hét, valamint a Sportágválasztó programjain.

Az intézményi továbbképzések szervezésénél a környezeti neveléshez, az egészséges életmódhoz kapcsolódó képzéseket preferálják. A 2022. évben egy óvodapedagógus végezte el a „Környezeti nevelés, avagy éljünk a jövőért” témájú továbbképzést.

A jövőbeni tervek között szerepel napvédő, árnyékoló élő lugas telepítése az udvaron, magasságyás kialakítása kiskert létesítése céljából, valamint a „méhlegelő” folyamatos karbantartása a méhcsaládok védelmében.

Az Óvoda 2015-ben, 2018-ban és 2021-ben is elnyerte a Zöld Óvoda címet. 2024-ben pályáznak a Cím megtartó Zöld Óvoda címre, valamint Madárbarát Óvoda címmel is rendelkezik.

Kőbányai Mászóka Óvoda

Madárbarát Óvodaként a növények, rovarok megfigyelése, óvása mellett a madarak gondozása, etetése is hangsúlyt kap minden korcsoportban. A rovarok megfigyeléséhez a gyermekek sok segítő eszközt igénybe tudnak venni.

Az egészséges táplálkozás az egészséges fejlődés egyik alapvető feltétele. A gyerekek az óvodában háromszori étkezéssel napi tápanyagszükségletük kb. 65%-át kapják meg. Az egészséges táplálkozás szokásainak kialakítását már az óvodáskorban el kell kezdeni. Az intézmény fontosnak tartja a nyers zöldség és gyümölcs rendszeres napi fogyasztását, amely szülői támogatással valósul meg.

Az óvodában a helyes életritmust a napirend biztosítja. A napi életritmus, a rendszeresen megszokott időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra, így az egészséges testi és szellemi fejlődésnek is feltételei.

Az óvoda mindkét udvara jó adottságokkal rendelkezik, így lehetőség van arra, hogy a gyerekek a napfény áldásos hatását élvezzék, a káros sugaraktól azonban a sok szép, árnyékot adó fa megóvjá őket. Az óvoda szoros kapcsolatot tart fenn a szülői közösséggel, az óvodapszichológussal, sportszövetségekkel, az egészségügyi és védőnői szolgálattal. Az óvoda a nagycsoportos gyermekek számára lehetőséget biztosít heti rendszerességgel az úszásra a KÖSZI uszodában, focira az intézményben, karatéra a Körösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Központban és a téli hónapokban jégkorcsolyázásra az Ihász utcai sportpályán.

Kőbányai Mocorgó Óvoda

A Kőbányai Mocorgó Óvoda a környezeti és egészséges életmódra nevelést koherens módon az alapprogrammal, a pedagógiai programjukkal, valamint az egészség programmal valósítja meg. A nevelő-oktató munkában több éve fontos minőségelem a környezeti és egészséges

életmódra nevelés, amely az egész nevelési évben több területen is megvalósul. Az óvoda gyermekei ismerik az év halát, madarát, hüllőjét, emlőst, rovarát, fáját és vadvirágát. Az információk feldolgozásában sokat segítenek a környezeti séták, kirándulások, a saját élmények. A mindennapos mozgás, a vízhez szoktatás, az úszás, az udvari szabad játék, lehetőséget biztosítanak a gyermekek mozgásigényének kielégítésére. A szomatikus nevelés körében mindennapos óvodai feladat, a személyi higiéniére nevelés (a testápolás, a ruházat, a helyes táplálkozás, a megfelelő pihenési idő biztosítása, a kulturált étkezés), az óvoda környezeti tisztaságának a megóvása, a fertőző betegségek és a tartási rendellenességek megelőzése, a mozgáskultúra megalapozása, a rendszeres mozgás, illetve a mozgásigény kielégítése. A nevelőmunkában a megelőzés szemlélet dominál. Fontos az időjárásnak, évszaknak, napszaknak megfelelő öltözködési szokás kialakítása. Az elért eredmények fenntartása mellett a jövőben több környezetvédelmi pályázaton szeretne az óvoda részt venni. Az Óvoda 2016-tól használhatja az Örökös Zöld Óvoda címet.

Kőbányai Rece-fice Óvoda

Az óvoda kiemelt hangsúlyt fektet az egészséges életmód, a testápolás, az egészséges táplálkozás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítására, valamint a szervezet rendszeres edzésére, az alapvető mozgáskészségek megvalósítására. Ennek keretében szűrővizsgálatok szervezésére (szemészeti, fogászati, fejtetvesség szűrés) is sor kerül. Az óvodások minden nap fogyasztanak friss gyümölcsöt, zöldséget. Az egészség megőrzése érdekében a szülőkkal együttműködve a pedagógusok figyelemmel kísérik az egészséges lábbeli viselését, a számítógép, televízió előtt töltött idő mértékének visszaszorítására törekednek, az aktív közlekedési szokások kialakítását (óvodába érkezés kerékpárral vagy rollerrel) ösztönzik. Évente két alkalommal szerveznek egész napos kirándulást. A gyermekeket tudatosan úgy nevelik, hogy személyes példákkal közvetítsék a fontos társadalmi és természeti értékeket, hogy a sokféle élmény és a tevékenységközpontú ismeretszerzési lehetőségek hatására kialakuljon a gyermekekben az őket körülvevő környezet és élővilág tisztelete és szeretete. Ennek tudatában törekednek megismertetni a környező világot, a környezeti kultúrát, az élet iránti tiszteletet, az ember által létrehozott értékek megbecsülését, a környezettel való konstruktív viszonyt meghatározó attitűd és magatartásmód elsajátítását.

A jeles napokat, a természeti- és társadalmi ünnepeket minden évben megszervezik. Az óvoda minden évben indul a Legszebb Konyhakert pályázaton, ahol már több éve az 1. helyet szerzik meg. Minden csoport lelkiismeretesen gondozza a kiskertjét és komposztál. Rovarhoteleket helyeztek el több helyen az óvoda udvarán, amelyeket rendszeresen megfigyelnek. 2021. óta a „beporzóbarát” óvodák táborát erősítik. Mini üvegházzal rendelkezik minden csoport. A madarokról sem feledkeztek meg, nyáron madárfürdetőket és madáritatókat, télen pedig madáretetőket helyeznek ki a kertbe. Csíráztatnak a csoportszobában és az udvaron, palántákat nevelnek, kerti munkálatokat, gereblyézést, lombsöprest, locsolást, ültetést végeznek a biokertben. A 2023-as nevelési évben 5 pályázaton vettek részt, amely a zöld tevékenységeket hangsúlyozza:

- Csináld magad iskolakert
- DM napvédelem pályázata
- Sulizsák program
- Tócsalakó hegyi sárkány
- Kreatív homokvárépítő verseny

Az óvoda 2015-ben, 2018-ban és 2021-ben is elnyerte a Zöld Óvoda címet.

Kőbányai Zsivaj Óvoda

Az intézményi beszámoló alapján a tudatos nevelő-tervezőmunka és irányítás mellett a gyermekek tapasztalataira, élményeire, érdeklődésére és kíváncsiságára támaszkodva nyújtanak ismereteket. A nevelőmunka során kiemelt figyelmet fordítanak a gyermekek környezetükhöz fűződő pozitív viszonyának kialakítására, a környezettudatos szemlélet és magatartás közvetítésével a gyermekeket a természet tiszteletére, óvására, okos cselekedetekre nevelik, valamint az értékeket átörökítik, a környezetvédelemre történő nevelés az egész nap folyamán jelen van, beépül az óvodai élet minden mozzanatába, valamennyi tevékenységbe.

Az óvoda évente két alkalommal kirándulni viszi a gyermekeket, télen igény esetén korcsolyázni is. A családokat is bevonják a mozgásos tevékenységbe, sportnapot, alkalmanként hétvégén természetjáró családi kirándulásokat szervez az intézmény. Cél a környezettudatos, a környezetre figyelő, környezetbarát magatartás, gondolkodás, a környezetért felelős életvitel, a személyes felelősség tudatának kialakítása. Fontos, hogy az óvodások ismerjék meg az őket körülvevő szűkebb és tágabb környezetet, a környezetükben élő embereket, állatokat és

növényeket az életkoruknak megfelelő szinten. Ismerjék meg az időjárás változásait, az évszakokat. Észleljék a napszakok, napok, hetek, hónapok periodikusságát. Az óvodában biztosított a papír, a műanyag, a fém, a veszélyes hulladék (elem) szelektív gyűjtése, a komposztálás és a sütőolaj gyűjtése is.

Az óvoda környezettudatos nevelést elősegítő tervei:

- Csoportszobákban elhelyezhető modern szelektív hulladékgyűjtők elhelyezése.
- Több kerékpártároló hely kialakítása.
- Az udvar feltöltése termőfölddel, majd füvesítése.
- Környezetvédelmi pályázatok további figyelemmel kísérése, részvétel a pályázatokon.
- Az óvodai programok családi napjai nem csak az ismeretek bővítését szolgálják, hanem a közösségteremtés, egymás megismerésének eszközei is.

Az Óvoda 2019-ben és 2021-ben is elnyerte a Zöld Óvoda címet, és 2024-ben pályáznak a Cím megtartó Zöld Óvoda címre.

II.6.3.3. Iskolák

A 2013-tól az iskolák kikerültek az Önkormányzat fenntartásából és a Klebelsberg Intézményfenntartó Központhoz kerültek, ennek ellenére az Önkormányzat igyekszik partnerként segíteni az iskolákat és tanulóit. A kerületi általános iskolák, középiskolák és a fenntartó szoros szakmai közösséget alkotva segítik egymás munkáját. A környezeti nevelés minden szereplő számára kiemelten fontos.

A kerületben összesen 13 általános iskola és 2 gimnázium működik.

- Kőbányai Bem József Általános Iskola
- Kőbányai Éltes Mátyás Általános Iskola és Kollégium
- Kőbányai Fekete István Általános Iskola
- Kőbányai Harmat Általános Iskola
- Kőbányai Janikovszky Éva Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola
- Kőbányai Kada Mihály Általános Iskola
- Kőbányai Keresztury Dezső Általános Iskola
- Kőbányai Kertvárosi Általános Iskola

- Kőbányai Komplex Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
- Kőbányai Széchenyi István Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola
- Kőbányai Szent László Általános Iskola
- Kőbányai Szervátiusz Jenő Általános Iskola
- Kőbányai Üllői Úti Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola
- Kőbányai Szent László Gimnázium
- Kőbányai Zrínyi Miklós Gimnázium

A kerületben működő iskolák mindegyike tanévről-tanévre egyre többet tesz a diákok környezetre nevelése érdekében, legyen szó hulladékgyűjtésről, környezetvédelmi verseny megtartásáról, környezetvédelmi pályázatra jelentkezésről vagy szennyvíztisztító telepek látogatásáról. A cél, hogy a diákok életét minél jobban áthassa a környezet védelmének fontossága, az a mindennapjaik részévé váljon. Az az iskola, amely tudatosan tesz a jövő generációjának környezetre nevelése érdekében, pályázhat az Ökoiskola valamint az Örökös Ökoiskola cím elnyerésére.

Az ökoiskola hálózat az ENSI (Iskolai Környezeti Nevelési Kezdeményezések) elnevezésű nemzetközi környezeti nevelési hálózat ökoiskola programjának magyarországi megvalósulásaként működik 2000. márciusa óta az Oktatókutató és Fejlesztő Intézet Tartalomfejlesztési és Módszertani Központjának, 2017-től az Eszterházy Károly Egyetem Oktatókutató és Fejlesztő Intézet Iskola- és Módszertanfejlesztő Központjának koordinálásával, az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Földművelésügyi Minisztérium szakmai, illetve anyagi támogatásával.

Az ökoiskola tevékenységet olyan módon végzi, hogy közben a lehető legnagyobb mértékig megpróbálja tiszteletben tartani az élővilág érdekeit, megpróbál minél kisebb károsodást okozni az ökoszisztémának. Az ökoiskolák a jövő generációk nevelése során a környezettudatosan cselekvő állampolgár eszményképét tartják szem előtt. A környezeti nevelés nem csupán a tanításban mutatkozik meg, hanem az iskolai élet minden területén, az iskola működtetése során, a gyerekek étkeztetésétől kezdve a táborok szervezéséig.

2020 és 2024 közötti időszakban több kőbányai iskola nyerte el az Ökoiskola vagy az Örökös Ökoiskola címet.

2023-ban Ökoiskola címet nyert a

1. Kőbányai Széchenyi István Magyar-Német Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola
2. Kőbányai Szent László Általános Iskola
3. Kőbányai Szervátusz Jenő Általános Iskola
4. Pannonhalmi Béla Baptista Általános Iskola és Gimnázium

2023-ban Örökös Ökoiskola címet kapott a Kőbányai Komplex Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény.

A Kőbányai Éltes Mátyás Általános Iskola és Kollégium 2022-ben nyerte el az Örökös Ökoiskola címet.

Kőbányai Bem József Általános Iskola 2015-ben nyerte el az Örökös Ökoiskola címet, amelyhez hűen a szelektív hulladékgyűjtés, különösen a papírgyűjtés folyamatos, az iskola kertjét nemcsak a kertész-karbantartó, hanem a pedagógusok és a diákok is gondozzák. Minden év szeptemberében ötnapos erdei iskolában vesznek részt negyedik osztályos kortól a diákok, amely a környezeti nevelés egyik legfontosabb eszköze. Év elején mindig bekapcsolódik az iskola a tiszta Kőbányaért akcióba. Részt vesznek az Autómentes napon, biciklistái tekernek a tisztább levegőért. Minden évben ellátogatnak a gyerekekkel az Észak-Pesti Szennyvíztisztítóba. 2023-ban sajnos nem került megrendezésre az Országos Balogh János Környezet-és Egészségvédelmi Csapatverseny, mely húsz éven át fontos szakmai programja volt az iskolának.

III. A környezeti tényezőkben bekövetkezett változások

III.1. Levegőminőség

A budapesti levegő szennyezettségének vizsgálatai 1929-től, az akkoriban – az állami egészségügyi igazgatáson belül – alapított Országos Közegészségügyi Intézetben kezdődtek meg, majd 1974 óta folytak olyan automatizált mérések, amelyek a gáz halmazállapotú anyagok eredményei tekintetében ma is jól összehasonlíthatók. A levegőterheltségi szintet és a légszennyezettségi határértékek betartását 2001 óta az Országos Légszennyezettségi

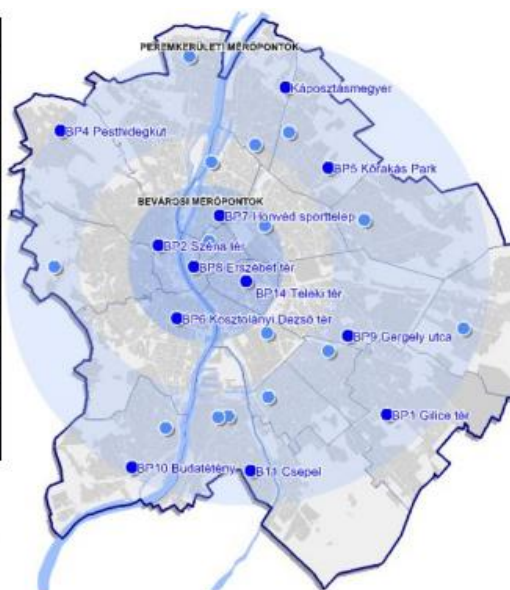
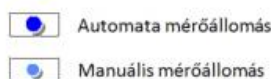
Mérőhálózat vizsgálta egészen 2024. január 1-jéig, a HungaroMet Magyar Meteorológiai Szolgáltató Nonprofit Zrt. (a továbbiakban: HungaroMet Zrt.) megalakulásáig. A vizsgálatok szakmai felügyeletét, a rendszeres elemzési és közzétételi feladatokat a HungaroMet Zrt. látja el.

A budapesti mérőhálózat automata (folyamatos) működésű és manuális mérőállomásokból áll. A 12 automata állomásból egy a X. kerületben került elhelyezésre a Gergely utcában, az Idősek Otthona mellett. A mérőhálózat által mért adatok interneten elérhetőek a környezetvédelemért felelős minisztérium honlapján, valamint a budapesti légszennyezéssel kapcsolatos aktuális tájékoztatás a Budapest Főváros Önkormányzata honlapján is folyamatosan megtekinthető.

A budapesti levegőminőségről összességében megállapítható, hogy az utóbbi 16 évben a kezdeti gyors javulást stagnáló, illetve lassan javuló trend váltotta fel az alábbiak szerint:

- a $PM_{2,5}$ aeroszol (kisméretű szálló por) mérési eredmények minden értékelhető mérőponton megfeleltek az EU-s irányelveknek, így a magyarországi jogszabályoknak is,
- a PM_{10} aeroszol (szálló por) szintje 2019 óta folyamatosan javul, a vonatkozó összes EU-s követelmény 2020 óta minden mérőponton maradéktalanul teljesült, ugyanakkor annak benz(a)-pirén (BaP) tartalma rendszeresen meghaladta a vonatkozó határértékeket,
- a talajközeli ózon (O_3) szintje jellemzően a peremkerületi állomásokon lépi túl a határértéket a nyári időszakban, az elmúlt évekhez hasonlóan 2022-ben mérték a legrosszabb eredményeket,
- a nitrogén-dioxid (NO_2) esetében a lassan javuló tendencia mellett csak 2020-ban és 2022-ben fordult elő, hogy valamennyi mérőponton teljesült az éves átlagkoncentráció-követelmény.

Mérőállomás			
jele	neve	címe	jellege
BP4	Pesthidegkút	II. Községház u. 10.	városi háttér
BP10	Budatétény	XXII. Tűzliliom u.	külvárosi háttér
BP11	Csepel	XXI. Szent István út 217-219.	külvárosi ipari
BP7	Honvéd telep	XIII. ker., Dózsa Gy. út 53.	városi háttér
BP2	Széna tér	I. Széna tér	városi közlekedési
BP8	Erzsébet tér	V. Erzsébet tér	városi közlekedési
BP6	Kosztolányi tér	XI. Kosztolányi D. tér	városi közlekedési
BP14	Teleki tér	VIII. Teleki tér	városi közlekedési
BP5	Körakas park	XV. Körakas park	városi háttér
BP9	Gergely u.	X. Gergely u. 85.	városi ipari
BP1	Gilice tér	XVIII. Gilice tér	külvárosi háttér
BP12	Káposztás-megyer	IV. Lakkozó u.	városi háttér



(A budapesti mérőhálózat automata és manuális állomásai)

PM_{2,5} (kisméretű szállópor)

Budapesten – a mintavételi pont többszöri áthelyezése után, majd az elmúlt években fokozatosan elvégzett bővítés eredményeként – 2019-től már 9 mérőállomás biztosít értékelhető mennyiségű PM_{2,5} adatot.

Az EU szinten egységes éves határérték (25 µg/m³) 2015. január 1-jei hatállyal történő bevezetése óta, majd 2020. január 1-jei hatályú szigorítása (20 µg/m³) mellett a budapesti PM_{2,5} mérési eredmények eddig minden értékelhető mérőpontra megfeleltek a vonatkozó EU-s követelménynek, így a magyarországi jogszabályoknak is. Ugyanakkor jelentős jövőbeli kihívás, hogy a WHO 2021-es ajánlása jelentősen szigorúbb PM_{2,5}-tel kapcsolatos követelményeket tartalmaz: éves határértéknek 5 µg/m³-t, míg 24 órásnak 15 µg/m³-t javasol a jogalkotóknak.

Az alábbi táblázatban bemutatásra kerülnek az elmúlt években mért PM_{2,5} (kisméretű szállópor) adatok. Az összehasonlítást ez esetben egy budai, magasabban fekvő és kevésbé iparterületekkel övezett terület adataival tesszük. Kőbányán ezek az értékek a XXII. kerülethez képest bár magasabbak, de a fővárosi kerületekhez képest nem kimagasló.

Mérőállomás	2019	2020	2021	2022
Gergely utcai mérőállomás	15 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	16 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	16 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	12 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
Tétény/ Budatétény mérőállomás	13 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	11 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	12 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	13 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

PM₁₀ aeroszol (szállópor)

A PM₁₀ esetében az éves határértékeken túl további EU-s követelmény az egy napi (24 órás) egészségügyi határérték (50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$), és annak évenként megengedett túllépési esetszáma. A Gergely utcai mérőállomáson mért adatokat az alábbi táblázat mutatja. Összehasonlítva a szomszédos területben található Gilice téri mérőállomás adataival megállapítható, hogy Kőbányán minden évben jóval alacsonyabb értékeket rögzítettek a műszerek.

Mérőállomás	2018	2019	2020	2021	2022
Gergely utcai mérőállomás	45 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	39 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	35 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
Gilice téri mérőállomás	58 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	49 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	42 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	38 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

BaP – benz(a)pirén

A policiklusos aromás szénhidrogének (PAH vegyületek) közül az erősen rákkeltő hatású 3,4-benz(a)pirén (BaP) légköri koncentrációja Budapesten több esetben meghaladja a vonatkozó éves határértéket (0,0012 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) és célértéket (0,001 $\mu\text{g}/\text{m}^3$). A BaP éves megengedett határértéke lényegesen – a PM-től is eltérően három nagyságrenddel – szigorúbb: 1,2 nanogramm/ m^3 (ng/ m^3), míg a célérték 1 nanogramm/ m^3 (ng/ m^3). A vonatkozó jogszabályok a határérték mértékegységét nanogramm/ m^3 -ben fejezik ki. Az átváltás mértéke: 1 nanogramm/ m^3 megegyezik 0,001 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ egységgel.

Budapesten a környezeti levegő BaP mennyiségét két mérőpont méri. A mérési eredmények alapján a Gilice téren általában kedvezőtlenebb BaP szintek mérhetők a Széna téri ponthoz képest.

Mérőállomás	2018	2019	2020	2021
Széna téri mérőállomás	0,57 µg/m ³	0,57 µg/m ³	0,36 µg/m ³	1,16 µg/m ³
Gilice téri mérőállomás	0,88 µg/m ³	0,96 µg/m ³	0,69 µg/m ³	1,78 µg/m ³

Ózon (O₃)

A levegő ózonszintje (koncentrációja) esetében az egészségügyi határértéket (120 µg/m³) az óránkénti átlagokból óránként kiszámított legutóbbi nyolc órás mozgóátlagok legmagasabb egy napi értékéhez rendelték. Az ózonnak éves határértéke nincs. 2010-től a követelmények ennél a légszennyező anyagnál is jelentősen szigorodtak.

Budapesten az ózon koncentrációja az elmúlt években többnyire határérték alatti volt, a tendencia stagnálónak vagy kismértékben romlónak mondható. 2007 után 2015-ben fordult elő, hogy a határértéket jelentősen meghaladta az ózonszint, amelynek következményeként a szmogriadó tájékoztatási fokozatának elrendelése is megtörtént több esetben. Az elmúlt 10 év eredményeit áttekintve megállapítható, hogy jellemzően a peremkerületi állomásokon fordul elő határérték-túllépés. 2022-ben három mérőponton (Pesthidegkúton, Budatétényben és Káposztásmegyeren) haladta meg a szennyezettségi szint a követelményt.

A fentiek okán az alábbi táblázatban a kerületi eredményeket a Káposztásmegyeri mérőállomáson rögzítettekkel hasonlítjuk össze.

Mérőállomás	2018	2019	2020	2021	2022
Gergely utcai mérőállomás	122 µg/m ³	117 µg/m ³	117 µg/m ³	117 µg/m ³	119 µg/m ³
Káposztásmegyeri mérőállomás	102 µg/m ³	118 µg/m ³	118 µg/m ³	118 µg/m ³	120 µg/m ³

Nitrogén-dioxid (NO₂)

A budapesti nitrogén-dioxid szint tekintetében éves határérték-túllépés már csak elvétve, legfeljebb évente 1-2 belvárosi mérőpontra fordul elő. Az utóbbi évtizedben lassabban, de javuló tendencia figyelhető meg. Fontos kiemelni, hogy először és eddig csak 2020-ban és 2022-ben fordult elő, hogy valamennyi mérőpontra teljesült az éves átlagkoncentráció-követelmény. A magyarországi egyórás egészségügyi határérték 100 µg/m³.

Mérőállomás	2018	2019	2020	2021	2022
Gergely utcai mérőállomás	122 µg/m ³	117 µg/m ³	117 µg/m ³	117 µg/m ³	119 µg/m ³
Baross tér/Teleki tér mérőállomás	124 µg/m ³	110 µg/m ³	99 µg/m ³	96 µg/m ³	93 µg/m ³

A fentiekben taglalt légszennyező anyagok egészséghatása az alábbiakban foglalhatók össze:

- A **PM₁₀** „szálló por” szint rövid távú emelkedése izgatja a nyálkahártyát, köhögést és nehézlégzést válthat ki. A tüdőben felszívódva gyulladásos folyamatot indíthat el, aminek következtében növekszik a vér alvadékonysága, vérrögösödés léphet fel. Gyakoribb az asztma és a krónikus alsó légúti betegségek fellángolása, illetve a szív-érrendszeri megbetegedések előfordulása.
- A **benz(a)pirént** a WHO rákkutató ügynöksége rákkeltő anyagnak (humánkarcinogénnek) tekinti akkor is, ha az kültéri eredetű (nem csak beltéri légszennyezés eredményezheti).
- A **nitrogén-dioxid** irritáló hatású gáz, amely (reakciótermékeivel együtt) csökkent tüdőfunkciót és légzőszervi tüneteket okozhat. Rendkívül magas koncentrációi esetén a légutak összeszűkülnek. Az asztmás egyének érzékenyebben reagálnak a nitrogén-dioxidra. A nitrogén-oxidok hosszú távon hozzájárulnak a szív- és érrendszeri, illetve légzőszervi betegségek kialakulásához, továbbá csökkentik a szervezet ellenálló képességét a légúti fertőzésekkel szemben.
- Az **ózon** kellemetlen szagú gáz, izgatja a szemet és a légzőszervek nyálkahártyáját, súlyosbítja a krónikus betegségeket, elsősorban a hörghurutot és az asztmát. Egészséges embereknél is a hosszabb ideig tartó fizikai munka jelentősen csökkenti a tüdőfunkciót,

amit émelygés, hányinger, köhögés, mellkasi fájdalmak kísérhetnek. Az ózon a légzőszervek gyulladását is kiválthatja.

A kerület levegőminőségi helyzetének fő tényezői

- A helyi légszennyező források, amelyek lehetnek helyhez kötött (például lakossági vagy ipari kémények) vagy mozgó források (gépjárművek kibocsátása). A földgáz, benzin, gázolaj, fűtőolaj (szénhidrogének) tüzelési folyamattal történő energia átalakítása tökéletes égési folyamat esetén elméletileg (kizárólag oxigén jelenlétében) szén-dioxidot és vízgőzt eredményez a kinyert hő-, mozgási energia mellett (a szén-dioxid nem mérgező, ilyen módon nem légszennyező anyag, ugyanakkor a légkörbe kerülve annak globális léptékű felmelegedését okozza). Az égési folyamatba az égéstérbe a környezeti levegő oxigénje mellett, illetve azzal együtt a környezeti levegő nitrogénje is bekerül (a tüzelő anyagok további anyagtartalmával együtt), ezért, valamint a nem tökéletes égés eredményeként légszennyező anyagok keletkeznek, mint a kén-dioxid, szén-monoxid, nitrogén-oxidok, nem mérgező szilárdanyagok (por), illetve a por további különböző szerves és szervetlen mérgező anyagtartalma.
- Különleges légköri hőmérsékletviszonyok, kémiai (fotokémiai) folyamatok, távolabbi kibocsátások, amelyeknek egy része – akár országhatárokon áttérjedő meteorológiai szállítási (transzport-) folyamatok eredményeképp – a kerületben is kifejti hatásukat. A különleges meteorológiai viszonyok esetében – az általános helyzettől eltérően, miszerint egyre feljebb haladva a környezeti levegő légrétegei egyre hidegebbek – a legalsó légréteg fölötti levegőréteg melegebb, és ez az állapot átmenetileg napközben is fennmarad, ami lezárva a függőleges irányú légmozgást gátolja az átkeveredést, hígulást, különösen kedvez a ködképződésnek és a légszennyező anyagok feldúsulásának.

Összességében elmondható, hogy a budapesti kerületek közül Kőbánya a kevésbé szennyezett levegőjű kerületek közé tartozik.

A Kvt. rendelkezései alapján Budapesten a Fővárosi Közgyűlés hatáskörébe tartozik a **szmogriadó tervre**, a háztartási tevékenységgel okozott egyes sajátos légszennyezésre, valamint az avar és kerti hulladék égetésére vonatkozó szabályok rendelettel történő megállapítása. A főpolgármester levegőtisztaság-védelmi feladatkörébe tartozik a szmogriadó terv kidolgoztatása és végrehajtása. A szmogriadó terv végrehajtása során feladata a

légszennyezést okozó szolgáltató, illetve termelőtevékenységet ellátó létesítmények üzemeltetőinek más energiahordozó, üzem mód használatára kötelezése, az üzemeltető tevékenységének, valamint a közúti közlekedési eszközök üzemeltetésének időleges korlátozása vagy felfüggesztése. A Budapest Főváros szmogriadó-tervéről szóló 69/2008. (XII. 10.) Főv. Kgy. rendeletben (a továbbiakban: Szmog rendelet) meghatározott szmoghelyzet bekövetkezése esetén a főpolgármester feladata az érintett lakosság tájékoztatása a meglévő és várható túllépés helyéről, mértékéről és időtartamáról, a lehetséges egészségügyi hatásokról és a javasolt teendőkről, valamint a jövőbeli túllépés megelőzése érdekében szükséges feladatokról.

Budapesten szmogriadó elrendelésére hosszú évekig nem került sor, legutóbb 2020. január 10. és január 28. között történt ez meg.

A gépjárművek környezetvédelmi tulajdonságát jelölő matricák helyett, azok megszüntetése után, 2016. január 1-jétől a közúti járművek forgalomba helyezésére vonatkozó miniszteri rendeletben előírt – valamint a forgalmi engedélyben is bejegyzett – környezetvédelmi osztályba sorolás kódjait indokolt figyelembe venni. E jogszabályi változás alapján a Szmog rendelet is módosult.

A gépjármű-állomány növekedése és a kedvezőbb tulajdonságúak arányának növekedése eredményeképp indokoltá vált a korlátozás hatálya alá eső gépjárművek körének felülvizsgálata, mivel a Szmog rendelet változtatása nélkül a korlátozott gépjárművek aránya kevesebb mint felére (40,8%-ra) csökkent volna. Mindezek figyelembe vételével a Szmog rendelet 2022. november 1-jei hatállyal úgy szigorodott, hogy annak eredményeként a budapesti szmogriadó riasztási – a fővárosi gépjármű-forgalom korlátozásával járó – fokozatában már az EURO 3-as benzines (ami megfelel a forgalmi engedély V.9 mezőbe jegyzett 6-os jelű kódznak) járművek sem közlekedhetnének.

2011. december 1-jétől Budapest közigazgatási területén tilos az avar és kerti hulladékok égetése, helyette elsősorban helyben kell komposztálni, másodsorban a háztartási hulladéktól elkülönítetten, a MOHU által forgalmazott, erre a célra szolgáló zsákban kell gyűjteni a zöldhulladékot, amelyet a közszolgáltató elszállít.

A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 306/2010. Korm. rend.) 36. § (1) bekezdése alapján a levegőtisztaság-védelmi ügyben az elsőfokú hatósági jogkört – a (2)-(5) bekezdésben foglalt kivétellel – a területi környezetvédelmi hatóság gyakorolja.

A 306/2010. Korm. rend. 36. § (2) bekezdése szerint a járási környezetvédelmi hatóság

- a) a legfeljebb 500 kW_{th} névleges bemenő hőteljesítményű, háztartási és közintézmény tüzelőberendezés forrásával,
- b) az összesen 140 kW_{th}-nál kisebb névleges bemenő hőteljesítményű, nem az a) pont szerinti kizárólag füstgázt kibocsátó tüzelőberendezés forrásával,
- c) az egy háztartásban élő személy(ek) mindennapi szükségleteinek kielégítésére, otthona fenntartására szolgáló tevékenység és az ahhoz használt berendezés forrásával,
- d) a nem gazdálkodó szervezet által végzett tevékenység okozta bűzterheléssel, és
- e) a nem gazdálkodó szervezet által működtetett diffúz légszennyező forrással

kapcsolatos levegőtisztaság-védelmi hatósági ügyben jár el első fokon.

III.2. Környezeti zaj és rezgés

A zaj láthatatlan szennyezés, ugyanakkor mindennapjaink egyik legelterjedtebb környezeti ártalmáról van szó.

Fizikai értelemben a hang és a zaj között nincs lényegi különbség. A levegő nyomásának ismétlődő gyors változását (rezgését) érzékeljük hangként. A zajt nem lehet kizárólag a hang fizikai jellemzői és paraméterei alapján definiálni. Azt a hangot nevezzük zajnak, amely zavaró hatású, káros lehet az egészségünkre és a mentális állapotunkra, a társadalmi jólétünket veszélyezteti, illetve a komfortérzetünket rontja.

A magas szintű környezeti zaj stresszreakciót vált ki az emberi szervezetben, amelynek kimutatható jelei az erek falában található simaizomzat összehúzódása, a vérnyomás- és pulzusszám-emelkedés, a gyorsuló légzés és a fokozódó izomtónus, az emelkedett vércukorszint. A túl hosszú ideig tartó vagy túl intenzív stresszhatás hozzájárul a magas vérnyomás, a fekélybetegség, továbbá a cukorbetegség és a szívinfarktus kialakulásához.

Az Országos Környezetegészségügyi Intézet állásfoglalása szerint az emberi szervezet a zaj zavaró hatását nem tudja megszokni, nincs habitáció, a folyamatosan visszatérő ingerekre a receptorok mindvégig ugyanolyan intenzitással reagálnak. Mindebből következik, hogy a szervezet reakciója nem érzékenység kérdése, hanem minden azt elszenvedő alany esetében kockázattal és egészségkárosodással jár.

A tudományos vizsgálatok tényszerűen tartalmazzák és egyértelműen igazolják az emberi szervezet egyes részeinél kimutatható akár pszichés, akár élettani károsodásokat és kockázatokat. A teljes emberi szervezetet érintően leszögezhető, hogy 30-40 dB-es terhelés között – különösen a gyermekek esetében – alvászavar léphet fel, 40-55 dB-es zajterhelés pedig egyértelműen káros egészségügyi hatásokkal jár. Az éjszaka elszenvedett 55 dB-es mértékű zaj felett szignifikáns egészségügyi hatás állapítható meg, a dB emelkedéssel egyidejűleg nő a kockázat mértéke is.

Vizsgálatok tanúsága szerint az $L_{Aeq} = 55-60$ dB közötti terheléssel érintett területeken a lakosság 15%-a fogyaszt napi vagy heti több alkalommal is altató, illetve nyugtató tablettákat, míg ezzel szemben egy zajtól nem terhelt, csendesnek mondható területen ez az arány csupán 4% körüli. A 65 dB-nél nagyobb terheléssel érintett területeken jelentősen megnő a fülugókat használók száma.

Külön figyelmet érdemel az éjszakai időszakban bekövetkező zajterhelés. A zaj rontja az alvás minőségét és idejét, ezen keresztül megváltoztatja a szervezet napi ritmusát, amely végül az idegrendszer túlterheléséhez vezethet, fokozódik a fáradékonyság, megnő a reakcióidő és az ingerlékenység.

A kedvezőtlen környezeti zajállapotot domináns módon a – szabadidős zajforrásokon és különféle rendezvényeken túl – a következő forráscsoportok határozzák meg

- a közúti közlekedés,
- a vasúti forgalom,
- a légi közlekedés és
- az üzemi zaj.

A környezeti zaj értékeléséről és kezeléséről szóló 280/2004. (X. 20.) Korm. rendelet 1. § (3) bekezdése szerint a Budapest és vonzáskörzetéhez tartozó települések, valamint a 100 ezer főnél több lakosú városok a környezetvédelemért felelős miniszter által kijelölt, az irányítása alatt álló költségvetési szerv vagy a tulajdonosi joggyakorlása alatt álló gazdálkodó szervezet **stratégiai zajtérkép** készítésére kötelezett. Erre a feladatra a szaktárca 2017 júniusában a Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft.-t jelölte ki.

A stratégiai zajtérkép nem csak egyszerűen egy térkép, hanem egy olyan információs adatbázis, amelyet nem mérések alapján, hanem a közúti, a vasúti, és a légi közlekedés, valamint az egységes környezethasználati engedéllyel rendelkező üzemek zajkibocsátását meghatározó paraméterek figyelembevételével, modellszámítással állítanak elő. A stratégiai zajtérképek a kötelezettséget előíró uniós irányelv (az Európai Parlament és a Tanács 2002/49/EK irányelve a környezeti zaj értékeléséről és kezeléséről) szerint csak a fent említett zajforrás-típusokra készülnek el, így az egyéb, speciális helyi zajproblémák – szórakozóhelyek, szabadidős- és sportlétesítmények, fesztiválok, koncerthelyszínek – zajszennyezésének bemutatása és problémájának kezelése a stratégiai zajtérképezésnek nem célja és feladata.

A stratégiai zajtérképek – épp stratégiai célokat szolgáló jellegüknél fogva – részleteiben nem tartalmazznak minden utcát, területet, ezért nem lokális, rövid idejű problémákra, hanem a nagy területet érintő, hosszabb időtávra jellemző zajterhelésekre koncentrálnak. A zajmutatók éves átlagértéket reprezentálnak. A stratégiai zajtérképezés során a zajterheltség meghatározását a terepszint feletti 4 méteres magasságban, és nem a tényleges védettségi igényhez igazodva végzik el. Mivel ezek a térképen jelenített értékek meghatározott eljárással előállított számított értékek, nemcsak a tényleges helyzet, hanem tervezett jövőbeli szituációk leképezésére is szolgál.

A Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft. Budapest és vonzáskörzetének, Szegednek, Miskolcnak, Debrecennek, Nyíregyházának, Pécsnek és Győrnek a stratégiai zajtérképét készítette el 2018. év végéig. Az ötévente megújítandó stratégiai zajtérképek felülvizsgálata tudomásunk szerint azóta nem készült el. A zajtérképek teljes terjedelmében a <https://zajterkepek.hu> honlapról elérhetők.

A zajtérképek adatai alapján kidolgozott intézkedési tervben foglaltak alapján a vasúti közlekedés zajkibocsátásában csökkenés volt kimutatható a korábbi, 2012-ben elkészített zajtérképek adataihoz képest. Az adatok alapján a járműállomány és a pályakorszerűsítések együttes hatása már szubjektív módon, a laikus számára is érzékelhető kedvező változást hozott (pl. a korszerű elővárosi szerelvények jellemző elhaladási zajszintje több mint 10 dB-lel lett alacsonyabb).

Budapest területén a zajállapotot kedvezően befolyásoló intézkedések ellenére azonban olyan folyamatok is zajlanak, amelyek ezekkel épp ellenkező hatást váltanak ki. Ezek közül példaképp kiemelendő a gépjárműállomány növekedése. Egyértelmű, hogy egy megnövekedett járműállomány kibocsátása egyre nagyobb terhelést okoz a védendő környezetben. A zsúfoltság a forgalom egyéb jellemzőit is befolyásolja, amelyek szintén kedvezőtlen zajállapot-változáshoz vezethetnek.

III.2.1.Közúti közlekedés zaja

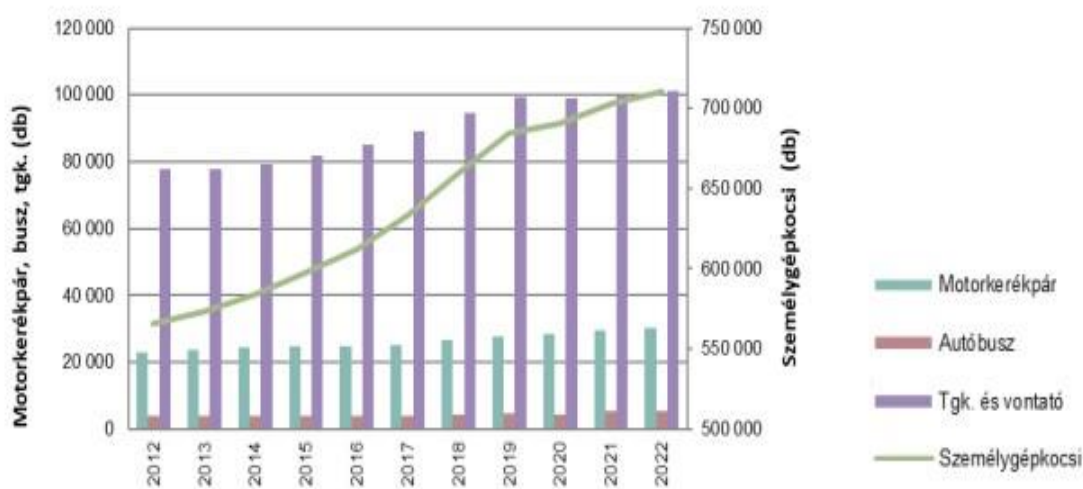
A pandémia kezdeti időszakában a közúti forgalom jelentős csökkenését tapasztalhattuk, ami a lakossági zajterhelés szempontjából kedvező hatású volt, a korlátozások feloldásával a forgalom azonban visszaállt. A járványhelyzet hosszabb távú hatásaként – főként egészségügyi megfontolások alapján – az utazási eszközválasztási szokások jelentősen megváltoztak, a közösségi közlekedés részaránya jelentős mértékben csökkent. Ez a folyamat a gépjárművek okozta zajterhelés mértékének növekedését is eredményezte.

A koronavírus-járvány megjelenését követő kormányzati intézkedések jelentősen befolyásolták – Budapesten is heteken át példátlanul alacsony szintre csökkentették – a mobilitási igényeket, valamint nem csak hetekre változtatták meg a közlekedési eszközválasztási szokásokat is. A járványhelyzet kivétel nélkül minden közlekedési alágazatot érintett, a változások mind az egyéni személygépjármű-közlekedés terén, a mikromobilitási eszközök használatában és a gyalogos közlekedésben megjelentek, valamint a közösségi közlekedési eszközök használatán túl alapvetően befolyásolta az áruszállítás mennyiségét is. A járványügyi veszélyhelyzeti korlátozás, a teljes lezárás hatására 2020 tavaszán a közösségi közlekedési utasszáma 75%-kal, míg az egyéni személygépjárműközlekedés utazásszáma a felére csökkent, amivel

párhuzamosan a forgalom nagysága is jelentősen csökkent. A közösségi közlekedéssel történt utazások száma a tanítási időszak kezdetét követő hetekben már mintegy 80%-a volt a 2019-ben mért adatoknak, amely novemberre ismét 55-60%-ra csökkent. Ebben az időszakban a személygépjárművel történt utazások száma mintegy 10%-kal volt alacsonyabb a 2019-es értéknél. Megjegyzendő, hogy az őszi időszakban az általában közösségi közlekedést használók mintegy negyede távmunkában dolgozott, ezek a munkavállalók a covid-mentes időszakokban potenciális közösségi közlekedési utasok.

A pandémia hatása az utazási szokásokra – a 2020 és 2021-es évekhez képest már mérsékeltebben, de – még 2022-ben is megfigyelhető volt: a közúti forgalom nagysága az év elején még elmaradt a 2019-es év átlagától, a II. negyedévben azonban már megközelítette, majd az év végén már közel 10%-kal meg is haladta azt.

A budapesti gépjárműállományt az elmúlt évtizedben a személygépkocsik öregedése jellemezte, a budapesti személygépkocsik átlagéletkora 2012 és 2022 között 11 évről 12,8 évre



nőtt. A fővárosban a járműállomány öregedése az országos átlagnál (2022-ben 15,4 év) kedvezőbb képet mutat, 2012 óta a gépkocsik életkora Budapesten 1,8 évvel, országos átlagban viszont 2,9 évvel nőtt.

(Budapesten regisztrált közúti közlekedési eszközök száma (2012-2022 között))

A Budapest stratégiai zajtérképére épülő zajcsökkentési intézkedési terv alapján Kőbányán az alábbi útszakaszokon a legmagasabb a zajterhelés:

- a Hungária körút,
- a Kőrösi Csoma Sándor út,
- az Üllői út,
- a Vaspálya utca,
- a Kőbányai út,
- a Gyömrői út,
- a Bihari utca,
- a Kerepesi út és
- a Maglódi út mentén.

A fentiekben felsoroltakhoz képest kisebb mértékű, de még így is határérték feletti mérési eredmények fordultak elő

- a Pongrác úton,
- a Kápolna utcában,
- a Keresztúri úton,
- a Jászberényi úton,
- az Újhegyi úton és
- a Gergely utca mentén.

III.2.2. Vasúti zajterhelés

Kőbánya területét a vasúti vonalszakaszok 8 területi egységre osztják, amelyek számos esetben lakóterületeket is érintenek. A főváros területére készült stratégiai zajtérképek alapján Kőbányán az alábbi vasúti vonalszakaszok okoznak jelentős zajterhelést

- 1 számú vasútvonal (Budapest-Hegyeshalom-Rajka)
- 80 számú vasútvonal (Budapest-Hatvan-Miskolc)
- 100 számú vasútvonal (Budapest-Szolnok-Debrecen)
- 120 számú vasútvonal (Budapest-Szolnok-Békéscsaba)
- 142 számú vasútvonal (Budapest-Lajosmizse-Kecskemét)
- 150 számú vasútvonal (Budapest-Kunszentmiklós-Tass).

A vasúti forgalom okozta zajterhelés csökkentését célzó intézkedéseket a „Budapesti vasúti zajvédelem 2017-2022” című tanulmány tartalmazza részletesen. A zajcsökkentési feladatok

legfontosabb eleme a meghatározó mértékadó zajforrás azonosítása, illetve az egyes rész-zajforrások zajszinthez való hozzájárulásának a megállapítása.

A vasúti zajterhelés csökkentése két alapvető módon történhet

- a forrás, azaz a zajkibocsátás csökkentése – primer oldal,
- a keletkezett zaj csökkentése (vagyis a terjedés akadályozása) – szekunder oldal.

A vasúti zajvédelmi beavatkozások lehetőségeinek négy fő területe

- a jármű (pl. új FLIRT motorkocsik közlekedtetése),
- a forgalom (pl. sebességhatárok időszakos csökkentése),
- a vasúti pálya (pl. speciális, rugalmas kapcsolószerkek alkalmazása) és
- a vasúti pálya környezete (pl. a területfelhasználás kérdése).

A vasúti zajcsökkentési stratégia esetében előnyben kell részesíteni a forrásnál végrehajtandó zajcsökkentési lehetőségeket (primer oldal) és elsősorban a gördülési zaj csökkentésére kell törekedni (sima gördülő felületek a pályán és a járművön egyaránt, a kerék és a sín futófelületén lévő hibák, a laposodás, felhordás, kagylós kopás stb. növelik az elsugárzott zajszint értékét, illetve a zajszint dinamikáját). Az új járművek és a pályakorszerűsítések mellett az előző célkitűzéshez kapcsolódóan fontos a gördülési zajkibocsátási helyzet romlásának megakadályozása, azaz a karbantartás növelése (a sín és a kerék futófelületének rendszeres ellenőrzése és csiszolása).

2016-ban vasúti tervezés kezdődött meg a Fradiváros néven indult sportcélú fejlesztésekhez kapcsolódóan, amelynek egyik eleme egy vasúti megállóhely létesítése Budapest IX. és X. kerületének határán, a Népliget délkeleti sarkában. Funkcionalitását tekintve elsősorban átszállóhelynek tervezik, mivel ezen a rövid szakaszon számos vasútvonal találkozik.

III.2.3. A légi közlekedés zaja

A légiközlekedésből eredő zajt mindenki másként érzékeli, az időponttól, a helytől és a körülményektől függ hogyan halljuk a zajt és hogyan reagálunk rá. Ami kellemetlenséget okoz az egyik embernek, a másikat talán nem is zavarja, tehát a zajhoz való egyéni viszonyulásunk fontos szubjektív tényező. A háttérzajtól függően ugyanaz az ember eltérően értékelheti

ugyanazt a zajt. Az időjárás is befolyásolhatja zajérzékelésünket. A szél elsodorhatja a hangokat, a nedvesség és az eső megváltoztathatja a hangzást. Elképzelhető, hogy ugyanaz a repülőjárat, ugyanazon az útvonalon, ugyanabban a magasságban és ugyanabban a percben teljesen eltérő zajérzetet kelthet két különböző napon.

Amíg az emberek repülni akarnak, addig zaj is lesz a repülőgépek fel- és leszállása miatt. Miközben a repülés előnyeit milliók élvezik évente, hátrányai érintik mindazokat, akik a repülőterek közelében és a repülési útvonalak mentén laknak. Sokan megszokják a repülőgépek zaját, ahogy a közúti vagy kötöttpályás közlekedés zaját is megszokják azok, akik forgalmas utak és vasútvonalak közelében laknak. Természetesen vannak olyanok is, akiket zavar és bosszant ez a zaj.

Kőbánya területén a légi közlekedésből származó zajhatás a Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér (a továbbiakban: Repülőtér) forgalmából ered. A repülőterek környezetében élők három fő okból hallhatnak repülési zajt:

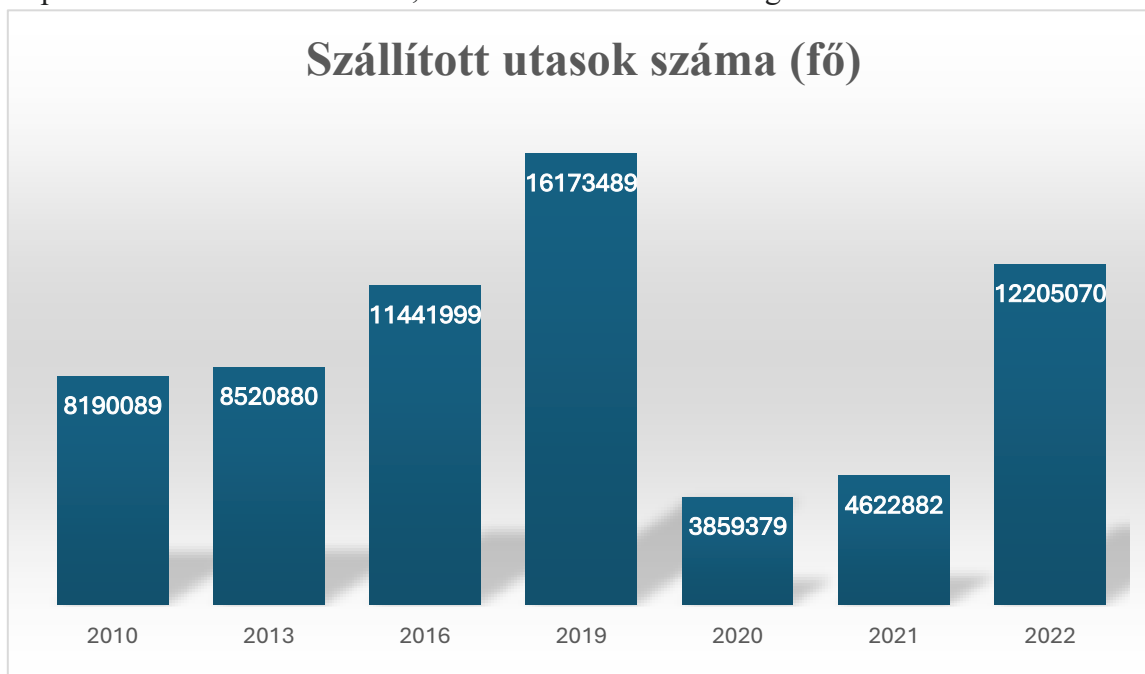
- a) a repülőtér közvetlen szomszédságában laknak, ezért a repülőgépek felszállási, leszállási és földi műveleteinek zaját egyaránt hallják,
- b) az indulási útvonal alatt laknak, ezért a felszállási zajt hallják. A felszálló repülőgépek megadott útvonalak mentén kötelesek haladni, amelyeket a HungaroControl Zrt. ajánlása alapján a hatóság jelölt ki számukra. Ezek a szabvány műszeres indulási útvonalnak (SID) nevezett repülési pályák úgy vannak kialakítva, hogy bizonyos magasság alatt és a repülésbiztonság követelményeinek megtartása mellett, lehetőleg elkerüljék a sűrűn lakott területeket. A HungaroControl Zrt. feladata annak biztosítása, hogy a pilóták a SID útvonalak mentén, annak egy bizonyos tűrési sávjában maradjanak, amíg el nem érték a tengerszint feletti 2100 méteres (7000 láb) magasságot. E magasság felett a HungaroControl Zrt. lefordíthatja őket a repülési útvonalról a célállomásuk felé. A repülésbiztonság másik alapszabálya, hogy a repülőgépeknek lehetőség szerint széllal szemben kell fel- és leszállniuk. Hátszéllal is felszállhatnak, de általában csak akkor, ha az gyenge erősségű. A szabályzat legfeljebb 9,5 km/óra (5 csomó) hátszélíg engedélyezi a hátszélben való fel- és leszállást. A Repülőtéren az uralkodó szélirány északnyugati, ezért épült mindkét futópálya Budapest központja felé irányuló, ÉNy-DK-i tájolással. Mivel a gépek szembeszélben kötelesek felszállni, általában Budapest felé szállnak fel a fent jelölt sávokon belül. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy éves szinten átlagosan a

felszállások 70-75%-a Budapest felé, 25-30%-a pedig Üllő és Vecsés felé történik. Ebből következik, hogy a leszállások 70-75%-a Üllő és Vecsés felől, 25-30%-a pedig Budapest felől történik.

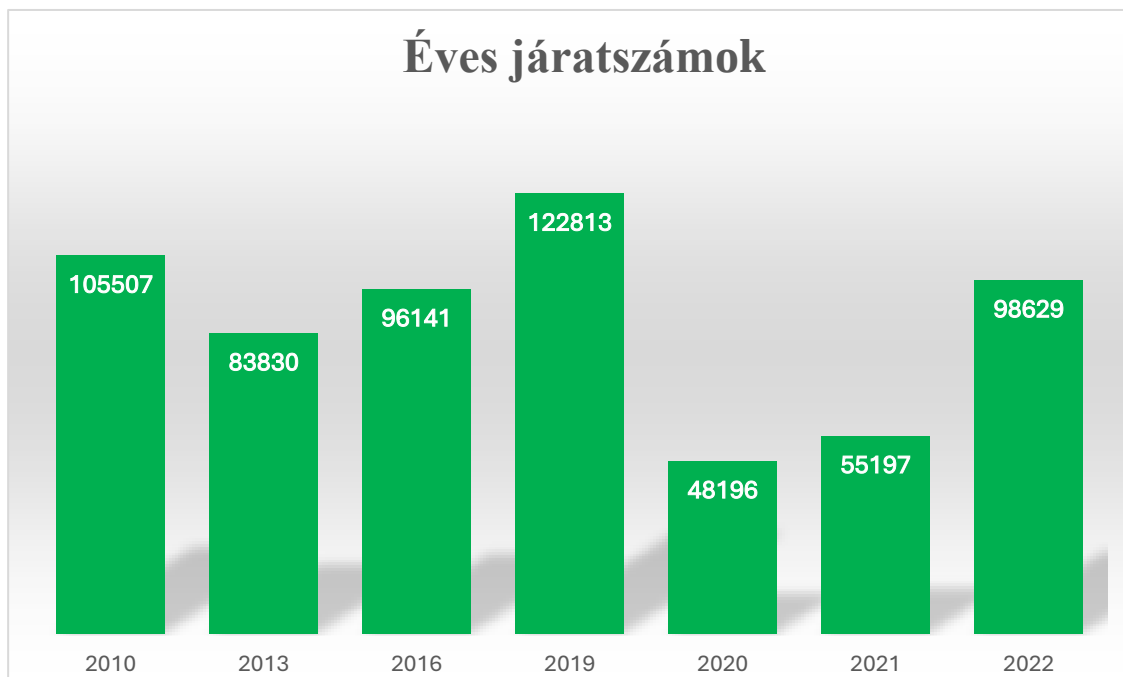
- c) a megközelítési útvonal alatt laknak, ezért a leszállási zajt hallják. Az érkező gépek esetében is követni kell a megközelítési eljárásokat, amely során végighaladva a HungaroControl Zrt. rávezeti a leszálló gépeket a műszeres leszállító rendszer irányávjára és siklópályájára a végső megközelítés során.

A 2010 és 2022 közötti évekre vonatkozó szállított utasok számát és az éves járatszámokat szemlélteti az alábbi két diagram.

2020. március 27-én a koronavírus betegség ellen bevezetett légi közlekedési korlátozások miatt 2020. április 11-ig gyakorlatilag leállt a személyszállítási forgalom a Repülőtéren. A járvány súlyosbodása és a korlátozások folyamatos meghosszabbítása következtében a szállított utasok számában 2020-ban mintegy 76%-os visszaesés jelentkezett az előző évi 16 millióhoz képest. A mélypont 2020 áprilisa-májusa volt, a HungaroControl Zrt. adatai szerint május 2-án mindössze 15 gép érkezett, illetve indult a Repülőtérrel, 95%-kal kevesebb mint pontosan egy évvel korábban. Az áprilisi utasforgalom mintegy 99,3%-kal esett vissza a 2019. év azonos havi adatához képest, így gyakorlatilag szünetelt a légi személyszállítás Budapestre. A nyári hónapok némi fellendülést hoztak, korántsem közelítették meg azonban a 2019 évi adatot.



(Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér adott évben szállított utasainak száma)



(Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér éves járatszámai)

Ugyan a személyszállítás soha nem látott negatív rekordokat döntött 2020 során, a Repülőtér cargo forgalma azonban sikeresen teljesített. 2020-ban a Cargo City 134 459 tonna árut kezelt és mintegy 6100 tehergépet fogadott, vagyis a járvány megjelenése nem befolyásolta a teheráru forgalmat.

Annak ellenére, hogy a légi közlekedéssel kapcsolatos eljárások lefolytatására az Önkormányzat, illetve az Önkormányzat jegyzője hatósági jogkörrel nem rendelkezik, igyekszünk minden lehetőséget megragadni, amivel a kerület lakosainak érdekét képviseljük.

A HungaroControl Zrt. 2018. június 8-án kelt leveléből értesültünk arról, hogy új SID koncepciót dolgoztak ki, mely 2018. augusztus 16-án lépett hatályba. A HungaroControl Zrt. tájékoztatása szerint az új műszeres szabvány indulási eljárásokat a folyamatosan változó európai uniós jogszabályi környezet indokolta. A HungaroControl Zrt. álláspontja szerint az új műszeres szabvány indulási eljárás markánsan nem változtatja meg a zajjal érintett kerületek és települések zajhelyzetét, összességében egyaránt eredményez pozitív és csekély mértékű negatív változást.

Az Önkormányzat Képviselő-testülete több alkalommal is tárgyalta a kérdéskört. Döntés alapján két alkalommal kezdeményeztük a feladatkörben érintett minisztériumnál a Repülőtér működése jogszabályi környezetének felülvizsgálatát (figyelembe véve a mélyalvási időszakban a repülőgépforgalom megszüntetését és a cargo gépek áthelyezését másik repülőtérre), továbbá az indulási eljárásának felülvizsgálatát és a zajterhelés vizsgálata során alkalmazott határérték meghatározásának és értékelési rendszerének felülvizsgálatát.

Az illetékes minisztérium válaszlevelében arról adott tájékoztatást, hogy a repülési zaj időben változó, szakaszos jellegű, a viszonylag hosszabb idejű zajszinteket a repülési műveletek jelentkezésekor rövidebb idejű zajhatások követik, ezért a légiközlekedés zajának zavaró, illetve károsító hatásának jellemzésére egységes zajértékelési mód került meghatározásra. Az Európai Unió tagállamaiban egyenértékben számolnak, azaz egy hosszabb időintervallumra valamilyen átlagolási technikát alkalmazva adják meg a zajszintet. A határérték tekintetében a vonatkozó jogszabályok éjszakai és nappali időszakokra határoznak meg értékeket, nem egy-egy nap vonatkozásában, hanem egy teljes év viszonylatában. Nemcsak a repülési műveletek esetében, hanem minden közlekedéstől származó zajterhelés vizsgálatánál az egészségügyi határértékek egyenértékű szinthez vannak kötve a jelenlegi szabályozások szerint.

Az Önkormányzat a Repülőtér működésével kapcsolatos különféle eljárásokban (pl. zajgátló védőövezet kijelölésére irányuló eljárás, környezetvédelmi működési engedélyezési eljárás) több alkalommal alakított ki szakmai véleménnyel alátámasztott javaslatot, indított peres eljárást, valamint kezdeményezett intézkedést, illetve a vonatkozó jogszabályok módosítását a lakosság védelme érdekében. A közelmúltban két olyan döntés született a Kúriánál, illetve a Fővárosi Törvényszéknél, amely igazolja a felülvizsgálati kérelmeink megalapozottságát.

A Pest Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztályának jogelődje, a Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség a 2014. április 8-án kelt határozatában környezetvédelmi működési engedélyt adott ki a Repülőtér működésére. Az Önkormányzat a környezetvédelmi működései engedéllyel szemben felülvizsgálatot kezdeményezett, amelynek eredményeként a Kúria 2023. szeptember 13-án hatályon kívül helyezte a Repülőtér környezetvédelmi működési engedélyét, és a Pest Vármegyei Kormányhivatalt új hatósági eljárás lefolytatására kötelezte.

A Kúria döntéséből eredően jelenleg a Repülőtér nem rendelkezik környezetvédelmi működési engedéllyel. Ez a tény azonban nem jelenti azt, hogy a Repülőtér nem működhet a továbbiakban vagy működését akár átmenetileg is felfüggesztenék.

A másik kiemelt jelentőségű eljárás a Nemzeti Közlekedési Hatóság Légügyi Hivatala zajgátló védőövezet kijelölésével kapcsolatos 2014. augusztus 1-jén kelt döntés jogszerűségének elbírálása, amelyet a Fővárosi Törvényszék vizsgált. A Fővárosi Törvényszék előtt az Önkormányzat több felperessel együtt szintén pert nyert. A Fővárosi Törvényszék az ítéletében úgy határozott, hogy az elsőfokú védőövezet kijelölésére irányuló határozatot megsemmisíti, és az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezi. Az eljárás során a felperesek – így az Önkormányzat is – javasolták és kérelmezték igazságügyi szakértő bevonását, amelyet a bíróság támogatott, és a 2020. december 15-én kelt végzésével szakértőt rendelt ki. A vizsgálat megállapította az elsőfokú hatóság korábbi védőövezet kijelölési számításainak jogszabályellenességét, amely vizsgálat eredménye képezte az Önkormányzat számára kedvező bírósági döntés alapját. A Fővárosi Törvényszék a kirendelt igazságügyi szakértő véleménye alapján megállapította, hogy az Önkormányzat által megtámadott, az elsőfokú döntés alapját képező számítási dokumentáció az abban szereplő mértékadó műveletszámok meghatározása vonatkozásában nem felel meg a jogszabályi előírásnak a számítási módszere és a kiindulási adatok tekintetében.

Az Építési és Közlekedési Minisztérium Légügyi Kockázatkezelési Hatósági Főosztály a 2023. november 17-én kelt végzésében értesítette az Önkormányzatot a Repülőtér környezetében létesítendő zajgátló védőövezet kijelölése tárgyában az új eljárás megindításáról. Ezzel együtt a perben a jogerős ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, melyben kérte a zajgátló védőövezet kijelölésével kapcsolatos új eljárás lefolytatására utasító ítélet végrehajtásának felfüggesztését. A Kúria a 2023. december 11-én kelt végzésében a felülvizsgálati eljárás befejezéséig felfüggesztette a Fővárosi Törvényszék ítéletének végrehajtását, amelynek nyomán az Építési és Közlekedési Minisztérium a 2023. november 17-én megindított megismételt közigazgatási eljárását szintén felfüggesztette.

Mindkét per kapcsán a megismételt eljárásokban az Önkormányzat továbbra is részt vesz és képviseli a kőbányai lakosokat annak érdekében, hogy a zajterhelés minél kevésbé érintse Kőbányát, ne kelljen a kerület egyes részein élőknek naponta több mint száz repülőgép áthaladásából adódó zajszennyezést elviselniük.

A kerületben hosszú évek óta fokozott figyelemmel kísérjük a repülőtéri zajártalommal kapcsolatos kérdéskört. Több alkalommal fordultunk az Építési és Közlekedési Minisztériumhoz, legutóbb 2023. október 25-én, kérve a zajvédelemmel összefüggő jogszabályi környezet felülvizsgálatát, de támogató segítséget sajnálatosan nem kaptunk.

A környezeti zaj értékeléséről és kezeléséről szóló 280/2004. (X. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) előírásai alapján stratégiai zajtérképet és intézkedési tervet kell készíteni minden olyan repülőtérre, amelynek éves légiforgalma meghaladja az 50 000 műveletet. A Korm. rendeletben meghatározott határidőkre tekintettel 2022. június 30-ig elkészült a Repülőtér stratégiai zajtérképe, amelynek a Korm. rendelet 5. § (4) bekezdés b) pontja alapján a készítés évét megelőző, azaz a 2021-es év teljes éves forgalmán kell alapulnia. A stratégiai intézkedési tervet a Pest Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya a 2022. június 28-án kelt levelében jóváhagyta. Az így összeállított, 2021-es évi forgalmi adatokra épülő stratégiai zajtérképek és konfliktustérképek alapján el kell készíteni a Repülőtér véglegesített intézkedési tervét 2024. július 18-ig.

A fentiek alapján a Budapest Airport Zrt. elkészítette a „Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér Stratégiai Zajvédelmi Intézkedési Terve” című dokumentáció-tervezetet (a továbbiakban: Intézkedési Terv), amelyet 2024. február 29-én a közvélemény tájékoztatása, valamint véleményezés céljából megküldött az Önkormányzat részére.

Az Önkormányzat Képviselő-testülete az Intézkedési Terv tervezetéről szóló előterjesztést a 2024. március 21-i ülésén tárgyalta, és úgy döntött, hogy nem ért egyet a „Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér Stratégiai Zajvédelmi Intézkedési Terve” című dokumentáció-tervezettel, és – tekintettel a kiinduló adatok koronavírus-járvány okozta nem megfelelő voltára, a repülési előírások be nem tartása miatti panaszokra és a zajmonitorrendszer mérési eredményeire – a Budapest Airport Zrt.-t felkérte az Intézkedési Terv tervezetének kiegészítésére, amely szerint az Intézkedési Terv tartalmazzon a Budapest X. kerületre vonatkozó határidőkkel ellátott konkrét lépéseket, feladatokat, az érintettek általi vállalásokat és a lefolytatandó eljárások meghatározását.

Az Önkormányzathoz rendszeresen érkeznek panaszok a magas szintű zajterhelés mellett, a repülőgépek fel- és leszállása során a megfelelő magasságtól történő eltérés miatt is. A Budapest

Airport Zrt. által megküldött Intézkedési Terv tervezetéből mégis úgy tűnik, hogy a repülési zajhatással érintett területek nagysága csekély. Ez azt bizonyítja, hogy az Intézkedési Terv tervezete nem mutat valós képet a Kőbányán tapasztalt tényleges problémákról. A hiányosság legfőbb oka, hogy a megküldött stratégiai zajtérképek és konfliktustérképek a 2021. évi forgalmi adatok alapján készültek el, amely forgalmi adatok nem tükrözik a Repülőtér normál üzem szerinti működését.

Az Önkormányzatnak nem áll módjában az Intézkedési Tervben szereplő műszaki, számszaki és szakmai ténymegállapítások folyamatos ellenőrzése, a panaszokból, valamint a zajmonitorrendszer mérési eredményeiből azonban egyértelműen megállapítható, hogy a kerületet érő zajterhelés mértéke egyre nagyobb, az Önkormányzat álláspontja szerint az Intézkedési Terv tervezete ugyanakkor kizárólag a jogi szabályozás által megkövetelt minimális elvárásoknak tesz eleget, a szükséges intézkedési konkrétumok meghatározását nem tartalmazza.

A jogszabályi rendelkezések alapján sajnálatos módon a Budapest Airport Zrt.-t a véglegesített intézkedési terve kialakításánál az Önkormányzat véleménye nem köti. Lakossági véleményezés céljából az Intézkedési Terv tervezetének közzététele az Önkormányzat honlapján megtörtént. A közzététel ideje alatt a repülési zajjal összefüggésben érkezett beadványokat és észrevételeket továbbítottuk a Budapest Airport Zrt. részére.

III.2.4. Üzemi és szabadidős zajterhelés

Az üzemi zajvédelmi eljárások jelentős részét a Kormányhivatal folytatja le, a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet alapján a jegyző az alábbi esetekben rendelkezik elsőfokú hatósági jogkörrel

- épületek építése,
- egyéb építmények építése,
- speciális szaképítés,
- gépjármű, motorkerékpár kereskedelme, javítása,
- nagykereskedelem,
- kiskereskedelem (kivéve gépjármű, motorkerékpár),
- szálláshely szolgáltatás,

- vendéglátás,
- reklám, piackutatás,
- építmény-üzemeltetés, zöldterület-kezelés,
- alkotó-, művészeti szórakoztató tevékenység,
- sport, szórakoztató, szabadidős tevékenység.

Kőbánya dinamikus fejlődésével az építkezések, különösen a többlakásos lakóépületek építése is fellendült. Az elmúlt években a lakóépületek építéséből (különösen a Szárnyas utca, Zágrábi utca és Ceglédi út környezetéből) eredően érkeznek lakossági zajpanaszok. A szórakozóhelyek és a társas együttélés miatti zaj problémák száma a kerületben nem jelentős.

III.3. Hulladékgazdálkodás

III.3.1. Hulladékgazdálkodásra vonatkozó jogszabályi változások

Budapesten a hulladékgazdálkodási közszolgáltatást a Budapest Főváros Önkormányzata (a továbbiakban: Fővárosi Önkormányzat) biztosítja hulladékgazdálkodási közszolgáltatási szerződés útján.

A BKM Zrt. 2021. szeptember 1-jével kezdte meg működését, egységes budapesti közműtársaságként. A korábbi tagvállalatok az összeolvadást követően egységes irányítás mellett, hat divízióként (FŐTÁV Távhőszolgáltatási, FKF Hulladékgazdálkodási, FKF Köztisztasági, BKM Zrt. Főkert Kertészeti, BTI Temetkezési, FŐKÉTÜSZ Kéményseprőipari) vesznek részt Budapest közszolgáltatási feladatainak ellátásában.

A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Htv.) valamint a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) módosításával 2023. július 1. napjától az önkormányzati hulladékgazdálkodási közfeladatellátás megszűnt, helyette egy új, centralizált állami hulladékgazdálkodási rendszer jött létre.

A hulladékkoncessziós pályázatot a MOL Nyrt. nyerte, így a MOHU MOL Hulladékgazdálkodási Zrt. (a továbbiakban: MOHU) 2023. július 1-jétől kezdve 35 évig felelős

az évi mintegy 5 millió tonna magyarországi települési szilárdhulladék gyűjtéséért és kezeléséért, a hazai hulladékgazdálkodási rendszer környezeti és gazdasági szempontból is fenntartható működéséért.

2024. április 1-jétől a BKM Zrt. FKF Hulladékgazdálkodási Divízió átkerült a MOL Nyrt. és BKM Zrt. által közösen létrehozott MOHU Budapest Zrt.-be, hogy Budapest és agglomerációjának hulladékgazdálkodási feladatai zavartalanul továbbra is el legyenek látva a hulladékgazdálkodási koncesszióban történt változásokat követően is.

A Htv. azon intézményi és gazdálkodó szervezetek számára, amelyek hulladékgazdálkodási intézményi résztevékenység körébe tartozó hulladékot termelnek és azokat elkülönítetten gyűjtenek kötelezően előírja, hogy a MOHU által üzemeltetett Partner Portálon regisztráljanak.

A MOHU által kiválasztott régiókoordinátorok és közreműködő alvállalkozóik feladata, hogy az uniós és hazai szabályoknak, valamint a koncessziós társaság útmutatásának megfelelően, fenntarthatóan, előkezelésre minél alkalmasabb módon gyűjtsék a hulladékot, amely ezt követően újrafeldolgozásra kerülhet. A régiókoordinátorok és közreműködők a hulladékot csak gyűjtik és szállítják, és ezt követően átadják a kezelők részére, de a kezelést nem ők végzik.

A hulladékgazdálkodási intézményi résztevékenység körébe tartozik a gazdálkodó szervezetek elkülönítetten gyűjtött települési hulladéka és valamennyi EPR-es hulladék, így különösen az alábbiak:

- csomagolóanyagok (pl. papír, műanyag, fa, fém, üveg, veszélyes csomagolóanyagok stb),
- elektromos és elektronikus berendezések,
- elemek és akkumulátorok,
- hulladékká vált gépjárművek és alkatrészeik,
- gumiabroncs,
- reklámhordozó és irodai papír,
- használt sütőolaj,
- biológiailag lebomló hulladék.

Az intézményi és gazdálkodó szervezetek által koncesszió alá tartozó elkülönítetten gyűjtött hulladék gyűjtését kizárólag a MOHU és annak szerződött intézményi szolgáltatója végezheti.

A MOHU, mint koncessziós társaság látja el a települési (lakosságtól és intézményektől, gazdálkodó szervezetektől származó háztartási és háztartásihoz hasonló) hulladék begyűjtését és kezelését, továbbá elindítja a hazai kiterjesztett gyártói felelősségi rendszert (EPR), megszervezve az e rendszer hatálya alá tartozó termékkörökből származó hulladékok hulladékgazdálkodási feladatait is.

A MOHU célja, hogy 2040-re elérhető legyen az Európai Unió által előírányozott, a települési hulladék újrahasznosítására vonatkozó minimum 65%-os, míg a hulladéklerakóba kerülő hulladék esetében a maximum 10%-os arány elérése.

III.3.2. Települési szilárd hulladék

Budapest környezeti állapotértékelésének adatai alapján a települési hulladékok mennyisége az elmúlt években fokozatosan csökkent 550 ezer tonna körüli értékre. A gyűjtött hulladékok döntő hányadát továbbra is a lakosságtól, valamint a gazdálkodó szervezetektől gyűjtött vegyes hulladék adja. A közszolgáltatás keretében 2023-ban az előző évhez képest a szelektíven gyűjtött hulladékok mennyisége összességében 3%-kal nőtt – a begyűjtött települési hulladékokhoz viszonyított aránya évek óta 16-17%-os (ez az arány 2007-ben még csak 3% körüli volt).

Az összes mennyiség 40%-át a zöldhulladék adta 2023-ban, majd mennyiség szerint csökkenő sorrendben a papírhulladék (28%), a műanyag (17% – beleértve a kevert csomagolási hulladékot is), az üveg (6%), a fém (4%), majd az építési-bontási és egyéb hasznosítható hulladékok (2-2%) következnek. Az elektronikai és veszélyes hulladékok szelektíven gyűjtött aránya 1-1%-ot tett ki. 2020-2023 között a gyűjtés mértéke egyik hulladék frakció tekintetében sem növekedett érdemben.

III.3.3. Az Önkormányzat köztisztasággal kapcsolatos szerepe

A köztisztasági feladatellátás 2023. július 1-je után is az önkormányzatok feladata, így annak költségei az önkormányzatoknál maradtak. A fővárosban egyedülállóként jelentkező kétszintű

igazgatási rendszernek köszönhetően a közszolgáltatási feladatok megszervezése nem a kerületek, hanem a Fővárosi Önkormányzat kötelezettsége. A köztisztaságból származó – települési hulladéknak minősülő – hulladék átvételére csak a MOHU vagy annak szerződött alvállalkozói jogosultak. A köztisztaságból származó települési hulladék átvételének, kezelésének költségeit a MOHU viseli, melyet az önkormányzatok az illetékes miniszter által megállapított szolgáltatási díj formájában térítenek meg a MOHU részére. Az önkormányzatok köztisztasági költségeinek fedezetére beszedett gyártói felelősségi díjjal a MOHU negyedévente elszámol az önkormányzatokkal.

Az önkormányzatok továbbra is maguk szervezik meg a köztisztasági tevékenységüket (gyűjtés, szállítás), amelyből származó koncesszió hatálya alá tartozó települési hulladékot kizárólag a MOHU vagy szerződött alvállalkozói által üzemeltetett létesítményeibe adhatja át.

A MOHU célja, hogy a szemléletformáláson, a hulladékgazdálkodási folyamatok résztvevőinek bevonásán és együttműködésén keresztül határidőre teljesítse a magyar kormány és az EU által megfogalmazott begyűjtési, lerakási, illetve újrafeldolgozási célokat. A hosszútávú stratégia alapja egy országosan egységes, kiszámítható hulladékgazdálkodás megteremtése, aminek egyik fontos eleme az önkormányzatok együttműködése és rendszeres adatszolgáltatása.

Az Önkormányzat évente több alkalommal rendeli meg a BKM Zrt.-től a faltól-falig történő közterületi takarítást a kerület különböző pontjain. A takarítás tartalmazza a járdák, lépcsők magasnyomású gőzborotvás felülettisztítását, szükség esetén kézi takarítását, speciális célgéppel a járdáról az útestre kerülő szennyeződés felszedését, a megtisztított útfelület mosólocsolóval való felmosását, az illegálisan kihelyezett plakátok, falragaszok eltávolítását az épületekről és építményekről, falfirkák eltávolítását az épületekről és építményekről magasnyomású gőzborotvás felülettisztítással, burkolt közutak szegélytől-szegélyig történő önfelszedő seprését és gépi mosását hulladékgyűjtő edények tisztítását, fertőtlenítését.

A településtisztasággal kapcsolatos legjellemzőbb problémák, konfliktustényezők az alábbiak

- az illegális hulladéklerakás (lomok, kommunális, építési-bontási és szezonálisan zöldhulladékok, helyenként veszélyes hulladékok),
- a közterületi szemetelés különösen a forgalmasabb közterületeken, közlekedési csomópontokban (cigarettaecsigák, italosdobozok, éttermek csomagolóanyagai),

- a közterületi hulladékgyűjtő edények rendeltetésüktől eltérő használata (háztartási hulladékok elhelyezése),
- a közterületi hulladékgyűjtő edény nem felel meg a mai igényeknek (nem varjúbiztos),
- a közterületi szelektív hulladékgyűjtő pontok környezetének rendszeres szennyeződése,
- emberi és állati ürülékek a közterületeken, hajléktalansággal összefüggő további köztisztasági problémák,
- magáningatlanokhoz (társasházakhoz), kereskedelmi egységekhez kapcsolódó járdák tisztántartási kötelezettségének az ingatlantulajdonosok általi elhanyagolása.

III.3.4. Illegális hulladék

Az illegális hulladéklerakások a kerületben visszatérő problémát jelentenek. A közterületre kihelyezett hulladék közterületi szemetelésnek minősül, ezek begyűjtését részben a Kőkert Kft. végzi el. Több olyan helyszín található, amelyen a hulladék minden elszállítást követően rövid időn belül újra termelődik, amelynek elszállítása jelentős költséget jelent. A Kőkert Kft. beszámolója alapján 2023-ban 30-35 millió forintot fordított az illegális hulladék összegyűjtésére. Egy-egy helyszínen átlagosan 1-1,5 m³ hulladék begyűjtéséről kellett gondoskodni. Az összegyűjtött hulladékot a Kőkert Kft. a telephelyére szállítja, ahol a hulladék fajtájától függően tömörítőfejes, nyitott vagy veszélyes hulladék tárolására alkalmas konténerekben ideiglenesen tárolja a lerakóhelyre történő szállításig. 2023-ban 669 illegális hulladéklerakásra vonatkozó bejelentés érkezett a Kőkert Kft.-hez, a bejelentések száma 2022-es évhez képest 30%-kal csökkent.

Kőbánya közigazgatási területén található MÁV Zrt. kezelése alatt álló területeken is jelentős illegális hulladéklerakó helyszínek alakultak ki az elmúlt években. A vasúti területek nincsenek lezárva, így a fás, bokros, nem túl forgalmas területek kedvelt illegális hulladéklerakóvá válnak. A MÁV Zrt. számára a területek hulladékmentesítése jelentős anyagi költségeket jelent. A hulladék legnagyobb mennyiségét a csomagolási hulladék és az építési hulladék teszi ki.

A folyamatosan újratermelődő hulladéka-áramok keletkezésének hatékonyabb kezelése érdekében a MÁV Zrt. és az Önkormányzat között 2021 évtől folyamatos az együttműködés az illegális hulladék bejelentése és észlelése kapcsán, amely alapján 2020-2024 között 536 750 kg illegális hulladék került elszállításra Kőbánya területéről.

A MÁV Zrt. együttműködik továbbá a BRFK X. kerületi Rendőrkapitánysággal a jogellenes hulladéklerakások megakadályozása érdekében rajtaütések szervezésében, kamera felvételek lehetőségének felhasználásában, megalapozva a közvetlen bizonyítási eljárások sikerességét, és az ilyen jellegű cselekmények visszaszorítását.

Az egyik legismertebb gócpont a Keresztúri út 39-41. számú ingatlan (egykori olajsztár és őrház) és környéke, de állandó hulladékhalmok figyelhetők meg a Horog utca 10-12. számú ingatlannal szemben, a Korponai utca mentén, a Vaspálya utca vasúti töltésén, a Pongrácz út 13. számú ingatlannal szemben.

A hosszútávú megoldást hozó intézkedési lehetőségek korlátozottak a MÁV Zrt. területeinek nagysága, bekerítési és őrzési nehézségei miatt. Emellett a területek vasútüzemi területek, amely akadályát képezi az ingatlan hosszútávú hasznosításának vagy a vasútüzemhez nem szükséges területek elidegenítésének, amely korlátozhatná az illegális hulladéklerakást.

Az Önkormányzat az elmúlt évek során több alkalommal is egyeztetést tartott a Fővárosi Önkormányzattal a kerületben található, fővárosi tulajdonban lévő Terebesi-erdőben kialakult helyzet felszámolása érdekében. A Fővárosi Önkormányzat számos intézkedést tett, az elmúlt években elhelyezett betonoszlopokkal elzárt területeken a nagy mennyiségű hulladéklerakás ugyan megszűnt, sajnálatos módon azonban az évek óta fennálló problémát a kihelyezett betonoszlopok csak részben oldották meg, a hatalmas mértékű jogellenes hulladékelhelyezés továbbra is jelen van.

Az elmúlt időszakban is számos lakossági megkeresés, illetve közérdekű bejelentés érkezett arra vonatkozóan, hogy a Terebesi-erdő környezetében növekvő problémát jelent az ingatlanokon élő hajléktalan személyek által tartott és kóbor ebek jelenléte, amelyek támadólag lépnek fel az arra közlekedőkkel, különösen a közösségi közlekedési eszközökre várakozókkal szemben. A Fővárosi Önkormányzat ebrendészeti hatósága folyamatosan ellenőrzi a területet a kóbor állatok befogása érdekében.

III.3.5. Komposztáló telep és hulladékgyűjtő udvar

A BKM Zrt. Főkert Kertészeti Divízió a Keresztúri út 130. szám alatti komposztáló telepén, a közel 1 hektáros területen éves szinten mintegy 50-60 ezer m³ szerves hulladék kerül feldolgozásra, melyből az így előállított 5-6 ezer m³ komposzt 70%-át a társaság visszajuttatja az általuk gondozott területekre, ezáltal a kiemelt zöldterületeken megvalósul a korszerű hulladékgazdálkodás. A fennmaradó mennyiség ömlesztve értékesítésre kerül. A zárt technológiai lánc, a komposztminőség folyamatos ellenőrzése, a meglévő általános forgalomba hozatali és felhasználási engedély, valamint az ISO 9001 és ISO 14001 minőségbiztosítási és környezetvédelmi rendszer garantálja az egyedülállóan magas minőséget és hatóanyagtartalmat.

A Szmog rendelet 4/A. § d) pontja Budapest egész területén tiltja az avar és kerti hulladék elégetését. A lakosság számára a kerti hulladék hasznosítására megoldásként az Önkormányzat által minden évben meghirdetésre kerül a Kőbányai Komposztálási Program. A komposztálás a lakosság részére a zöldhulladék és az avar környezetbarát hasznosítását teszi lehetővé. A komposztálókeretek átadására a pályázatokat követően folyamatosan, valamint az évente megrendezésre kerülő Zöld Családi Nap keretében kerül sor.

A BKM Zrt. a főváros területén 18 hulladékgyűjtő udvart üzemeltet (melyek átkerültek a MOHU Budapest Zrt.-hez), amelyből egy hulladékudvar a X. kerületben, a Fehér köz 2. szám alatt található. Ide a lakosok a megfelelő hulladékkezelés érdekében beszállíthatják a hulladékok széles körét, mint a műanyag és fém csomagolási hulladék, papír (vegyes), italos karton, színes és fehér csomagolási üveg (palackok), hungarocell, elemek, hordozható kisakkumulátorok, gépjárműindító akkumulátorok, elektronikai hulladék, elektromos hulladék, fénycső, világítótest izzó, fáradt olaj és göngyölege, étolaj és göngyölege, napelemek, toner hulladék, fagyálló folyadék.

A Kőbányai Polgármesteri Hivatal főépületében a lakosság számára is elérhető elem- és akkumulátorgyűjtő pont üzemel. 2021-től az Önkormányzat is csatlakozott a CseppetSem! háztartásisütőolaj-gyűjtő programhoz, amelynek keretében 10 kőbányai intézményben le lehet adni az összegyűjtött olajat.

A fentiekén túl a használt sütőolaj, elem, izzó és fénycső gyűjtése a nagyobb üzletekben, valamint a kerületi óvodákban is elérhető a lakosság számára.

Két hulladékgyűjtő udvar egyben Szemléletformáló és Újrahasználati Központként is működik Budapesten, amelyből az egyik a közelben a XVIII. kerületben, a Besence utca 1/A szám alatt található. Itt a lakosok leadhatják feleslegessé vált, de még használható tárgyaikat, melyek minimális raktározási díj ellenében megvásárolhatók, továbbá létesítménybejárással egybekötött szemléletformáló foglalkozások, előadások mentén az érdeklődők megismerhetik a központok működését is. A telephelyeken leadható lomhulladék (veszélyes hulladékot nem tartalmazó nagydarabos hulladék), fa (lapra szerelt, egyéb anyagoktól mentes fa bútor-hulladék), veszélyes mosó és tisztítószer (jól lezártan, csomagoltan), és gépkocsi fékfolyadék (jól lezártan, csomagoltan). A két újrahasználati központban leadott és értékesített tárgyak száma évről-évre növekszik. 2023-ban közel 102 ezer tárgyat adtak le (a 2022. évben leadott tárgyak számának majdnem duplája), ebből meghaladta a 95 ezer az értékesített darabok száma.

A lakosság környezettudatosságának, a szelektív hulladékgyűjtésben való elkötelezettségének fejlődését mutatja, hogy a hulladékudvarokban gyűjtött hulladék mennyisége 2012 óta 2019-ig dinamikusan növekedett, azóta viszont jelentős visszaesés történt. A visszaesés 2020-ban elsősorban még a pandémia idején a hulladékudvarok időszakos zárva tartásával hozható összefüggésbe.

A Fővárosi Önkormányzat beruházásában – Európai Unió támogatásból - „A fővárosi hulladékgazdálkodási rendszer környezetbarát technológiáinak bővítése, a hulladékfeldolgozás és újrahasznosítás arányának növelése” című, valamint a KEHOP-3.2.2-15-2016-000001 azonosító számú „Budapest, X. kerület Ezüstfa utca 12. (42544/22 hrsz.) ingatlanon létesítendő válogatómű technológiai berendezéseinek kialakítása, szállítása, telepítése, és az ingatlanon meglévő Épület bővítése” tárgyú projekt keretében megépült az évi 15 000 tonna kapacitású hulladékválogató mű a 1106 Budapest, Ezüstfa utca 12. szám alatti telephelyen.

A válogatómű létesítményei (válogató és bálátároló-csarnok, irodaépület, szociális részek, mérlegház, gépjárműtároló, fedett szín, belső utak, parkoló stb.) 2016-ban elkészültek. 2021-2022-ben a válogató és bálátároló-csarnok átépítését, bővítését követően megtörtént a hulladékválogató technológia telepítése is, a létesítmény üzemszerű működése 2023. február 6-án indult el.

A válogatómű a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtésből származó – elsősorban műanyag és fém – hulladék további válogatását teszi lehetővé. A bérválogatási rendszerre történő átállással, illetve a saját válogató üzembe helyezésével a kevert csomagolási hulladék tekintetében a hasznosítási arány 40% anyagában hasznosításra előkészítés mellett 60% energetikai hasznosítás.



A leválogatott haszonanyag a bálázást követően engedéllyel rendelkező hulladékátvevő partnerekhez kerül átadásra további hasznosítás céljából, a maradék hulladék elsősorban a hulladékkezelő létesítményekbe, a Fővárosi Hulladékhasznosító Műbe energetikai hasznosításra vagy a Pusztazámori Regionális Hulladékkezelő Központba ártalmatlanításra kerül átadásra.

III.3.6. Szelektív hulladékgyűjtés

Hulladékgyűjtő-szigetek kihasználatlanság miatt egyre kevesebb helyen találhatók Budapesten, Kőbánya területén már egyáltalán nem. A házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés 2013-tól a kötelező közszolgáltatás része. Ennek értelmében a kommunális tartály mellett minden egyes ürítési címnél megjelent a papír (kék színű) és műanyag (sárga színű) szelektív tartály. A szelektív hulladék elszállításának gyakorisága társasházak esetében hetente 1 alkalom, kertes és családi házaknál 4 hetenként. A papír és a műanyag hulladék gyűjtésére szolgáló tartályok tartalmát két különböző hulladékbegyűjtő autó szállítja el.

Az üveghulladékok gyűjtése Budapesten jelenleg házhoz menő rendszerben még nem működik. Az FKF által üzemeltetett üveggyűjtő sziget a X. kerületben nincs, ezért a lakosságnak csak a nagyobb élelmiszerboltokban van lehetősége az üveghulladék leadására.

Emellett Budapesten 40 helyszínen (beleértve a hulladékudvarokat is), mintegy 143 konténerben lehet leadni textilhulladékot, ebből két gyűjtőkonténer Kőbánya területén, a Bihari út 15. szám alatt található.

2024. január 1-jétől bevezetett – majd a gyártók fél éves haladékát követően – 2024. július 1-jétől működik az új italcsomagolás-visszaváltási rendszer (DRS), mely a műanyag és üveg palackok, valamint fémdobozok 90%-os újrahasznosítását célozza meg. A megfelelő jelöléssel ellátott egyszer használatos csomagolással rendelkező termék csomagolása visszaválthatóvá válik, az élelmiszert (is) forgalmazó üzleteknél létrejövő, fokozatosan több ezerre növekvő számú visszaváltási pontokon (REpontokon). A 400 m² feletti üzletméret esetén kötelezően, egyéb esetben önkéntesen a MOHU által biztosított visszaváltó automaták segítségével vagy kézi visszavétellel fogadja vissza a hulladékot és közreműködik a fogyasztó választása esetén a visszaváltási díj visszatérítésében levásárolható kupon formájában, Repont applikáción keresztül a bankszámlára utalással vagy jótékony célra is felajánlható az összeg. Az automatákon keresztül leadott egyszer használatos üveg, műanyag és alumínium csomagolási hulladékok a MOHU előkezelő központjába kerülnek, ahol az anyagokat szétválogatják, majd hasznosítás céljából értékesítik.



III.3.7. Lomtalanítás

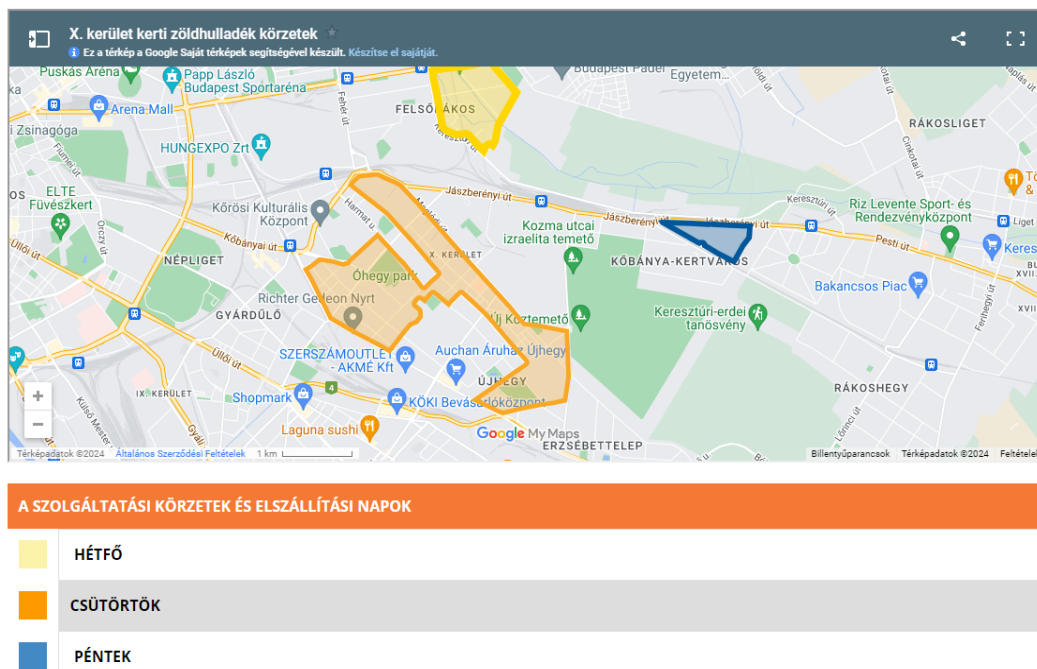
Budapesten a közszolgáltató évente egyszer biztosítja a lakosság számára a háztartásoknál keletkezett lomok ingyenes, házhoz menő begyűjtését. Az elszállított lom éves mennyisége 2013 óta átlagosan 30 ezer tonna körül alakul, 2023-ban a lomtalanítás során begyűjtött hulladék mennyisége 31 895 tonna volt, ami 6%-kal kevesebb az előző évhez képest. Lomtalanítás alkalmával kizárólag a háztartásban feleslegessé vált nagydarabos hulladék (pl. elhasználódott bútorok, ágybetétek, szőnyegek) helyezhető ki a ház elé.

A X. kerületben a lomtalanítás jellemzően a tavaszi időszakra esik, a Fehér köz 2. szám alatti hulladékudvar azonban egész évben nyitva áll a kerületi lakosok részére, akik ingyen adhatják le feleslegessé vált használati tárgyaikat.

III.3.8. Zöldhulladék

A zöldhulladékgyűjtés minden évben március és december közötti időszakban rendszeres. A zöldhulladékokat kizárólag az FKF logóval ellátott kerti zöldhulladék-gyűjtő zsák feliratú lebomló hulladékgyűjtő zsákokban szállítja el a BKM Zrt. Hulladékgazdálkodási Divíziója térítésmentesen. A zsákot az ingatlan elé kell kihelyezni a kommunális hulladékgyűjtő mellé. A kisebb, maximum 10 cm átmérőjű gallyak és faágak is elszállításra kerülnek, amelyek kb. egyméteresre darabolva, megfelelő vastagságú zsineggel kötegelve helyezhetők ki a zsákok mellé. A kerti zöldhulladék-gyűjtő zsák a BKM Zrt. ügyfélszolgálati irodáiban, illetve a lakossági hulladékudvarokban vásárolhatók meg, a X. kerületben a Fehér köz 2. szám alatt.

A X. kerületre vonatkozó zöldhulladék körzetek az alábbi térképen láthatók.



Az őszi zöldhulladék-gyűjtési akció keretében a közterületek és az ingatlanok rendezett állapotának fenntartása érdekében az Önkormányzat évek óta meghatározott darabszámban biológiailag lebomló zöldhulladék-gyűjtő zsákokat biztosít térítésmentesen a lakosság és az önkormányzati intézmények részére. A gyűjtött hulladék elszállítását a BKM Zrt. Hulladékgazdálkodási Divíziója végzi el.

III.4. Vízgazdálkodás

III.4.1. Kutak engedélyezése

Magyarország Víz Igazgatója és az Országos Vízügyi Főigazgatóság közös együttműködésben létrehozta egy, a kutakat érintő részletes tájékoztató honlapot. A honlapon hasznos tudnivalókat lehet olvasni a vert, fúrt és ásott kutak kialakításáról, továbbá arról is, hogy mire érdemes odafigyelni mielőtt belefognánk új kút kialakításába. Sok hasznos adatot tartalmaz a tervezési és engedélyezési eljárásokat illetően, továbbá új ismereteket szerezhethetünk arra vonatkozóan, hogy mire érdemes odafigyelni a már meglévő kutak esetében is.

A részletes tájékoztatást tartalmazó honlap az alábbi linken érhető el: <http://kuttulajdonos.vizugy.hu/>.

A különböző kúttípusokat többféle szempont alapján lehet csoportosítani. Ilyen szempont például a kivitelezés módja, a kutak mélysége vagy a felhasználás célja. A lakossági felhasználók körében leginkább a sekély és a kis mélységű kutak terjedtek el, egyrészt azért, mert ezek legtöbbször elegendő vizet biztosítanak egy átlagos lakossági vízigény kielégítéséhez, másrészt minél sekélyebb egy kút, annál alacsonyabb a kivitelezés és a fenntartás költsége. A kutakat csoportosíthatjuk kialakításuk, mélységük, hasznosításuk, a vízáadó típusa, a termelt víz hőmérséklete vagy a vízminőség és a kitermelt víz ásványi összetétele szerint.

Kialakítás szerint a kút lehet:

- ásott
- normál kivitelezésű ásott kút
- süllyesztett kút
- vert
- fűrt

Minden kút létesítéséhez, használatához és megszüntetéséhez vízjogi engedélyt kell kérni a hatóságtól. A kút építését a vízjogi létesítési engedély birtokában lehet megkezdeni, a használatát pedig a vízjogi üzemeltetési engedély teszi szabályszerűvé. Engedély nélküli kutak esetén vízjogi fennmaradási vagy vízjogi megszüntetési engedélyt kell kérni.

A kutak engedélyezésének gyakorlata évszázados múltra tekint vissza. Kezdetben csak a nagy mélységű kutak voltak engedélykötelesek, mára azonban már szigorúbb szabályoknak kell megfelelni. Minden kút vízilétesítmény, amelynek létesítéséhez, használatához és megszüntetéséhez is vízjogi engedélyt kell kérni a hatóságtól. A kút engedélyezése – hasonlóan az építésügyi engedélyezési eljáráshoz – kétlépcsős folyamat: kút építését vízjogi létesítési engedély birtokában lehet megkezdeni, a megvalósult építmény használatát pedig a vízjogi üzemeltetési engedély teszi legálissá. Amennyiben a kút nem rendelkezik engedéllyel, arra vízjogi fennmaradási, illetve üzemeltetési engedélyt kell kérni.

Kútra vonatkozó engedélyt az alábbi hatóságok adnak ki:

- a települési önkormányzat jegyzője (fővárosban a kerületi jegyző),
- a vízügyi hatóság (katasztrófavédelmi igazgatóságok),
- a Nemzeti Földügyi Központ.

A lakossági kutak engedélyeztetésének döntő többsége a települési önkormányzat jegyzőjének hatáskörébe tartoznak. A kutat a jegyző engedélyezi, amennyiben az alábbi feltételek együttesen teljesülnek:

- a kútból legfeljebb évi 500 m³ vízmennyiség kerül kivételre,
- a kút nem érint vízbázis védőterületet,
- a kútból kizárólag talajvíz kerül kivételre,
- a kút olyan ingatlanon helyezkedik el, ahol van épület, van annak építésére való jogosultság,
- a víz nem gazdasági célból kerül kivételre, a kút magánszemélyek részéről kizárólag a házi ivóvízigény vagy a háztartási igények kielégítését szolgálja.

Amennyiben a kút a fenti kritériumoknak valamely okból nem felel meg, az engedély kiadásához a vízügyi hatósághoz (katasztrófavédelmi igazgatóságok) kell fordulni. A Nemzeti Földügyi Központ a mezőgazdasági célú öntözőkutak engedélyezési eljárásainak lefolytatását végzi.

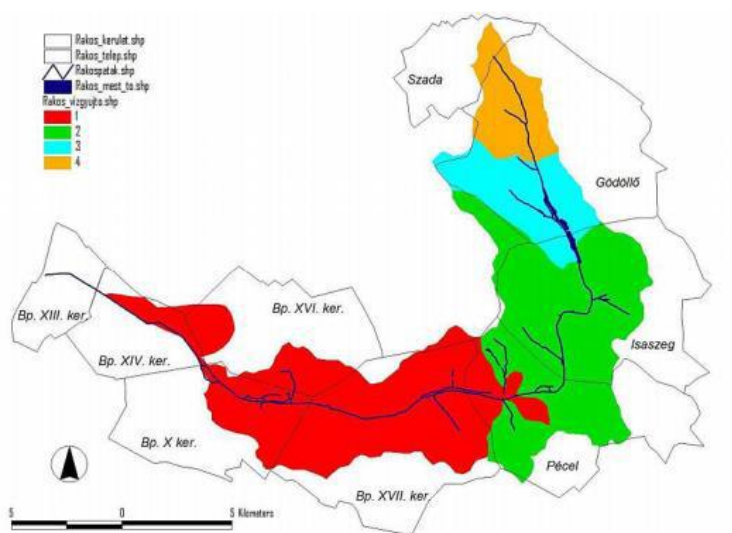
A Kőbányai Polgármesteri Hivatal Hatósági Főosztály Környezetvédelmi Osztálya vízjogi fennmaradási engedélyt 2020-ban 3 kútra, 2021-ben 1 kútra, 2022-ben szintén 1 kútra, 2023-ban 4 kútra vonatkozóan adott ki.

2024. október 1-jétől hatályba léptek az állam működését érintő egyes törvények módosításáról szóló 2024. évi XXIX. törvény, valamint az egyes hatósági hatáskörök változásáról szóló 257/2024. (VIII. 29.) Korm. rendelet azon rendelkezései, melyek alapján a hivatásos katasztrófavédelmi szervek vízügyi és vízvédelmi hatósági és szakhatósági hatáskörei a kormányhivatalokhoz kerültek át.

III.4.2. Felszíni vizek: Rákos-patak és a Mély-tó

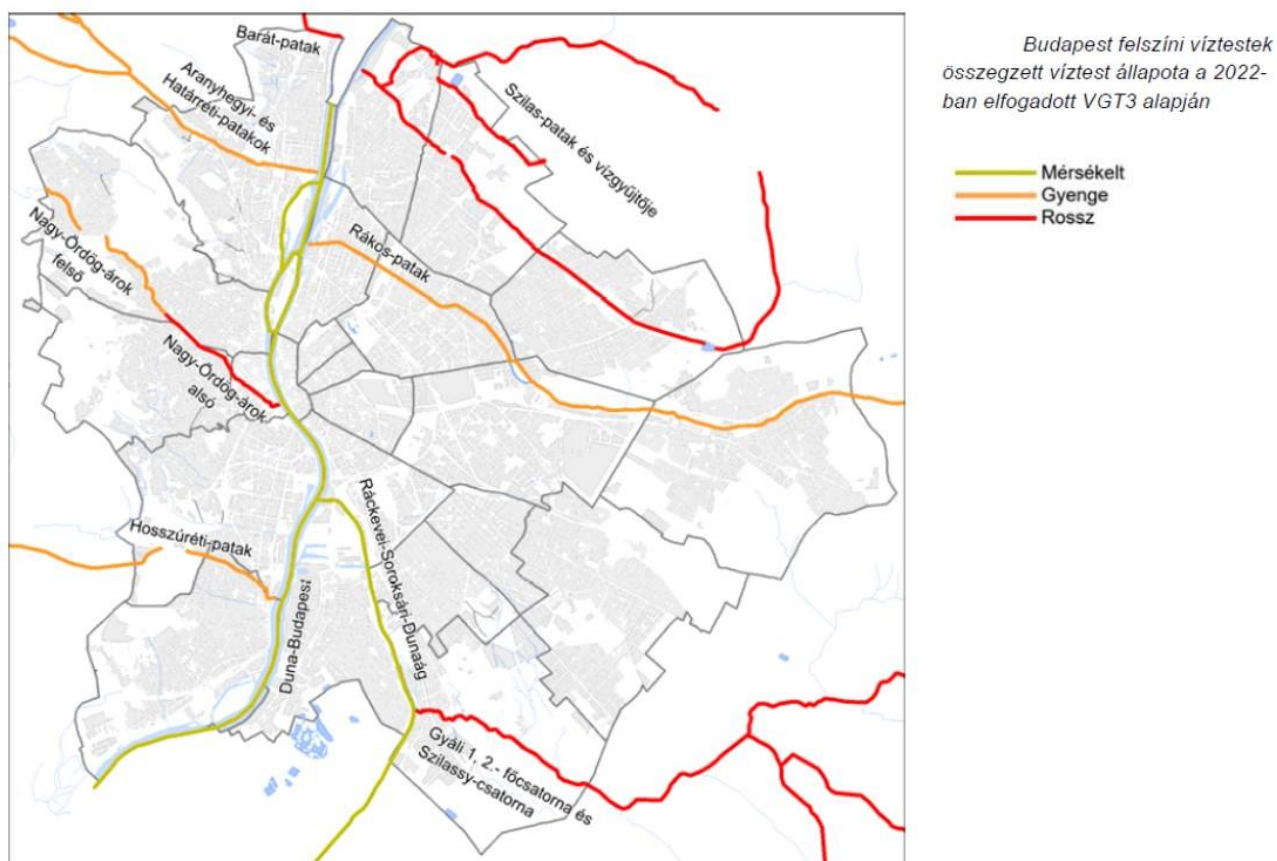
A Fővárosi Csatornázási Művek Zrt. (a továbbiakban: FCSM Zrt.) az Önkormányzat megkeresésére minden évben megküldi a Rákos-patak féléves vízminőségi adatait és kiértékelte eredményeit. A Budapest XIV. kerület, Füredi utcánál vett mintavételi eredmények alapján a Rákos-patak közepes vízminőségű. A biológiai vizsgálatok alapján a mintavételi helyen a domináns csoportot a Simukidae púposszúnyog csoport lárvái alkották. Ezen kívül a csigák közül előkerült a szárnyas hólyagcsiga és a lábas vízcigáska is. A kérészek csoportját a Baetis vernus képviseli.

A vizsgált időszakban rendkívüli esemény nem történt. 2020-ban azonban lakossági panaszbejelentés alapján az Önkormányzat tájékoztatta az FCSM Zrt.-t, hogy a Rákosvölgyi köz és a Pilisi utcai játszótér között a Rákos-patakba a csatornából időnként bűzös folyadék folyik. Az FCSM Zrt. a Rákosvölgyi köz



csapadékcatornát 2020. július 23-án kitisztította. A problémát a Porcelán utca 1-3. számú ingatlanok szabálytalan szennyvízbekötése okozta. Az FCSM Zrt. jár el a szabálytalan bekötés ügyében. Szintén ebben évben a Környezetvédelmi Osztály értesítette az FCSM Zrt.-t, hogy a Rákos-patak egy szakaszán egy nagyméretű betonelem tárgyat helyeztek el ismeretlenek. Az FCSM Zrt. Ár- és Belvízvédelmi Osztálya a betonelemet eltávolította.

Magyarország 2022 áprilisában elfogadott és felülvizsgált 2021. évi vízgyűjtőgazdálkodási terve alapján a minősítési rendszer szerint a Budapest közigazgatási területét érintő felszíni víztestek ökológiai állapota (biológiai, fizikai-kémiai és hidromorfológiai állapot alapján, a „ha egy rossz, mind rossz” elvet alkalmazva) lehet mérsékelt, gyenge vagy rossz, illetve kémiai állapota jó vagy nem jó.



A Rákospatak revitalizációjának igénye az utóbbi húsz-huszonöt évben többször megfogalmazódott. A korábbi revitalizációs résztervek tapasztalatai alapján a Fővárosi Önkormányzat koordinálásával és az érintett kerületi önkormányzatok (XIII., XIV., X. és XVII.) aktív közreműködésével elkészült a Rákospatak és környezetének revitalizációjához a megvalósíthatósági tanulmány és a mesterterv, amely a patak hidrológiai, ökológiai és rekreációs szempontú fejlesztésére, rendezésére tartalmaz javaslatokat. A terv elfogadása óta a Rákospatak egyes rövid szakaszain (pl. XIV. kerület, Mogyoródi út és Egressy útnál) a revitalizáció megtörtént.

A Felsőrákosi-rétek, valamint a Rákospatak menti területek gyakori ellenőrzését is szem előtt tartva csatlakozott az Önkormányzat 2011 májusában a XVI. és XVII. kerület által létrehozott mezőöri társuláshoz.

A Természetvédelmi Őrszolgálat hetente több alkalommal végezte a terület ellenőrzését, esetenként a Rákosmenti Mezei Őrszolgálattal közösen. 2016 őszétől a Természetvédelmi Őrszolgálat lovas járőrszolgálatot is ellát.



Ez a járőrmód alkalmas arra, hogy a nehezen megközelíthető helyeket is bejárassák, illetve jobb rálátást biztosít a környezetre, így többek között a jogsértő cselekményeket is messziről lehet észlelni. A Fővárosi Környezetvédelmi Alap támogatásával a Magyar Madártani és Természetvédelmi

Egyesület által készített tanösvényt több alkalommal is megrongálták, ezért annak javítását többször el kellett végezni. A tanösvénnytáblák mellett a hatósági táblákat is rendszeresen megrongálják, ezeket ugyancsak számos alkalommal pótolták, javították. Jelenleg az összes hatósági tábla hiánytalan és rongálástól mentes állapotban található meg a területen.

Az Önkormányzat a Rákos-patakra és környezetére kiemelt figyelmet fordít, igyekszünk minden lehetséges eszközzel megvédeni ezt a természeti kincset.

A Rákos-patak mellett jelentős vízfelület az Újhegyen található Mély-tó. A tó 10 333 m² területű vízfelülettel és 37 333 m³ térfogatú víztömeggel rendelkezik. Átlagos mélysége 3,6 méter, legmélyebb pontja 5,71 méter mély.

Az Újhegyi parkot 1977-ben alakították ki a mai Mély-tó körül. Néhány évtizeddel korábban helyén a Guttmann téglagyár agyagbányája működött, amelynek művelését vízbetörés miatt meg kellett szüntetni. A mélyedéseket hirtelen elöntő víz még a felszerelés nagy részét is maga alá temette, és rövid idő alatt három 8-12 méter mély tó keletkezett. Az Újhegyi lakótelep felépítése során született meg a döntés, hogy a bányatavat és környékét pihenő övezet céljára rendezni kell. A helybeliek és a kőbányai üzemek dolgozói társadalmi munkában parkosítottak, sétányokat és játszótereket építettek itt. A rendezés során két tavat feltöltöttek, a harmadik, a mai Mély-tó, a horgászok által is keresett hely lett.

A közelmúltban igény merült fel az Önkormányzat részéről a tó és a környezetének fejlesztésére, ezért ötletpályázatot hirdetett meg. A megálmodott ötletpályázatok elbírálása folyamatban van.

III.5. Zöldfelület

A gondozott parkok összetételét tekintve Kőbánya a fővárosi listavezető 2 675 000 m² zöldterülettel, amelyre nemcsak büszkék vagyunk, hanem megőrzésükre, megóvásukra jelentős figyelmet is fordítunk.

A kerületben nagyobb közhasználatú szabad térségek, parkok, növényzettel gazdagon fedett területek hálózata jött létre, amelynek fenntartását, gondozását a kerületi tulajdonú és fenntartású területeken az Önkormányzat által megbízott Kőkert Kft. végzi. Ebbe beletartozik a fűnyírás, a bokrok és sövények metszése, a fák gallyazása, a beteg, balesetveszélyes fák kivágása, valamint az ebből fakadó növényi maradványok összegyűjtése és elszállítása. A közterületi ingatlanokon kívül az Önkormányzat tulajdonában lévő telkek, lakóingatlanok, beépítetlen területek zöldkarbantartását (fűnyírás, kaszálás, favágás, fagallyazás, zöldhulladék elszállítása) rendszeresen, éves ütemezés szerint, mintegy 400 000 m² területen végzi a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt..

A kerületben kiemelt cél a biológiailag aktív zöldfelületek megőrzése, biológiai aktivitásának növelése, valamint a közcélú zöldfelületek növelése. A zöldfelületek a városoknak kiemelkedő megoldást jelentenek a klímaváltozás fékezésében és a hatásokhoz való alkalmazkodásban. Amellett, hogy szigetelő hatásukkal csökkentik az épületek fűtési vagy hűtési igényét, a zöldtetők és zöldhomlokzatok kellemesebbé teszik a mikroklimát, esztétikus felületeket képeznek, segítenek csökkenteni a szállópor koncentrációt és még üvegházgázokat is megkötnek.

Az Önkormányzat felmérte a kerület utcai sorfáit és létrehozta a **kerületi fakatasztert**. Folyamatban van a kerületi parkokban található fák felmérése is, amelynek befejezésével teljessé válik a kerületi fák nyilvántartását tartalmazó fakataszter rendszere. A fakataszter

segítséget nyújt az utcai zöldsávban az üres helyek mennyiségének gyors meghatározására, ültetendő fafajták kiválasztására, illetve egységes fajtára történő cseréjére.

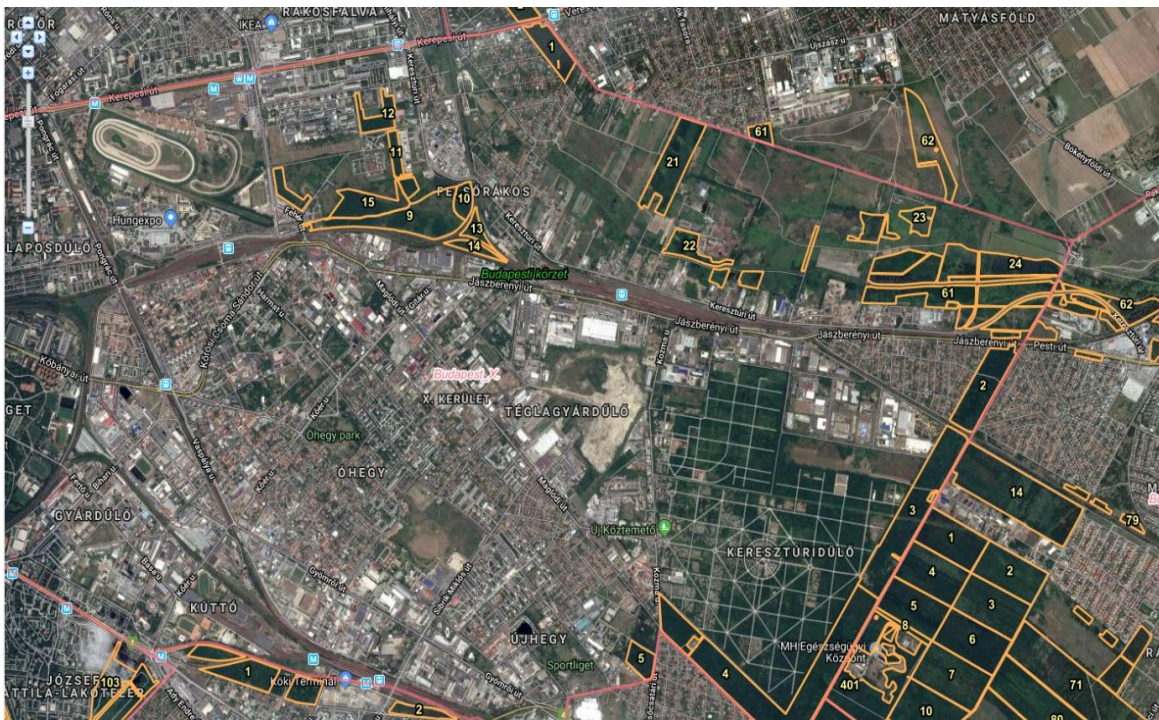
Kőbánya közterületein jellemzően még mindig sok az idős, előregedett fa annak ellenére, hogy az utóbbi években több száz kiszáradt, beteg fa fiatal facsemetére lett lecserélve. Fontos, hogy a terület előregedett fái fokozatosan, ütemezetten lecserélésre kerüljenek fiatal facsemetékre, ezáltal biztosítva Kőbánya faállományának megújulását. A kiszáradt, beteg fák eltávolításával megelőzhetők a faágak letörése, valamint a fák kidőlése miatti balesetek.

A Kőbányai Önkormányzat Környezetvédelmi Alapjáról szóló 46/2004. (IX. 17.) önkormányzati rendelet szabályozza az Önkormányzat Környezetvédelmi Alapját. A fakivágások utáni pótlási kötelezettség pénzbeni megváltásából, valamint a környezetvédelmi bírságokból a Környezetvédelmi Alap elkülönített számlájára folynak be az összegek, amelyek többek között közterületi fa ültetésére használhatók fel. A faültetések költségeinél több alkalommal a Környezetvédelmi Alapba befolyt összeg is felhasználásra került.

A Pest Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály becslése szerint Budapest közigazgatási határán belül közel 6000 hektár **erdőterület** található, amelyből jelenleg az Országos Erdőállományban nyilvántartott, erdőtervezett erdők területe mintegy 5700 hektár.

Az erdészeti hatóság az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény szerint az 5000 m²-t meghaladó, legalább 20 méter széles és 2 méter átlagmagasságot meghaladó, illetve minimum 50%-ban faállománnyal borított területet tekinti erdőnek. A főváros területén található erdőterületeket a Pilisi Parkerdő Zrt. mint az állami tulajdonú erdőterületek vagyongazdálkodója kezeli.

Az erdőrészek beazonosításához, elhelyezkedéséhez a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal honlapja (<http://erdoterkep.nebih.gov.hu>) nyújt segítséget, ahol az egyes erdőrészek – községhatár, tag, részlet – azonosítójának megadása után a kért térképrészlet megtekinthető.



A Pilisi Parkerdő Zrt. minden évben tájékoztatást ad arról, hogy mely erdőrészekben tervez beavatkozást. Az erdőterületen található sétautak környezetében az útra belógó ágakat rendszeresen megnyesik az utak könnyebb járhatósága érdekében, valamint a hulladékgyűjtéssel kapcsolatos feladatokat is elvégzik. Kérjük a lakosságot, hogy az erdőben semmilyen hulladékot ne rakjanak le, továbbá, ha olyan rókát vagy egyéb vadállatot látnak, amely hagyja magát néhány lépésre megközelíteni vagy támadó magatartást mutat, esetleg róka vagy más vadállat tetemét megtalálják, úgy azt a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal +36 80 263 244 zöld telefonszámán keresztül jelezzék.

Az Önkormányzat a Budapest X. kerület, 4/M erdőrészlet megújítására, „örökerdő-szerkezet” kialakítására és fenntartására támogatási szerződést kötött. A támogatási szerződés szerint az Önkormányzat a 2021. évtől öt éves időszakra összesen bruttó 19 050 000 forint összegű támogatást nyújt a Pilisi Parkerdő Zrt. részére. A Pilisi Parkerdő Zrt. által vállalt feladatokról készült tájékoztatót a Képviselő-testület minden évben megtárgyalta. 2021-ben a Pilisi Parkerdő Zrt. a 4/M erdőrészlet területén a fakitermelési munkálatokat, valamint a csemeték és cserjék telepítését végezte el, melynek során 8000 facsemete (különféle tölgyek és juharok,

vadkörte, vénicszil, dió) és több mint 2000 cserje (galagonya, varjútövis, sajmeggy, mandula) került elültetésre.

Az „örökerdő-szerkezet” kialakítása keretében a Pilisi Parkerdő Zrt. az idős őshonos fák felkutatása, hagyásfaként történő kijelölése, természeti értékek felkutatása, azok térségében nyugalmi, madárvédelmi zónák kialakítása, holtfák felkutatása és megőrzése, szükséges erdészeti hatósági engedély beszerzése, akácok kíméletes kitermelése, a második lombkoronaszint megőrzése, vágástakarítás, őshonos fák és cserjék telepítése, a szükséges pótlások elvégzése, az ültetett csemeték ápolása, közjóléti infrastruktúra fenntartása, üzemeltetése, valamint az ültetett facsemeték ápolása feladatokat látja el.

Az ötéves munkafolyamat végére a folyamatos erdőborítás fenntartása mellett egy a jelenleginél stabilabb, további folyamatos ápolást már nem igénylő faállomány alakul ki, melybe a jelenlegihez képest magasabb esztétikai értékű, nagyobb arányban őshonos fafajokat tartalmazó, többszintű, magasabb biodiverzitású, a klímaváltozás kedvezőtlen hatásaival szemben ellenállóbb faállomány kerül kialakításra.

A 4/M erdőrészlet kiinduló állapota és a közvetlenül mellette elhelyezkedő 4/G erdőrészlet jelenlegi adottságai szinte teljesen megegyeznek. Ahhoz, hogy a 4/G erdőterületet a Pilisi Parkerdő Zrt. a törvényi előírásoknál magasabb színvonalon, a normál gazdálkodás körét meghaladón tudja megújítani, az Önkormányzat anyagi támogatását kérte.

Az Önkormányzat támogatási szerződést kötött a Pilisi Parkerdő Zrt.-vel a 3,25 hektár területű 4/G erdőrészletre vonatkozóan is, amelynek révén a hetven évnél idősebb, erőteljesen romló állapotú akácfaállomány meg tud újulni, a telepített őshonos fa- és cserjefajok telepítésével és ötéves ápolásával szintén egy „örökerdő-szerkezetű” erdőrészlet tud létrejönni. A támogatási szerződés szerint az Önkormányzat az összesen 19 050 000 forint támogatást 2024. és 2028. közötti időszakban 5 éven keresztül nyújtja.

A klímaváltozás és a városi mezoklíma szélsőséges hőmérsékleti viszonyainak mérséklése érdekében az egykorú faállomány vegyeskorúvá alakításával, őshonos, a termőhelynek megfelelő fafajok telepítésével és az őshonos, elegyes cserjeszint kialakításával egy hosszú távon fenntartható erdő sokkal kedvezőbb hatást eredményez. Az összefüggő erdőtakaró

csökkenti a felszín felmelegedését, hűti a környezetet, szén-dioxidot köt meg, oxigént termel, megszűri a levegő szállópor tartalmát, valamint védelmet nyújt a zajszennyezés ellen. Társadalmi szempontból kiemelkedő a rekreációs és környezeti nevelés szerepe.

Közép-Európa legveszélyesebb invazív fafaja a **bálványfa**. A biodiverzitás védelmezéséhez és növeléséhez kulcsfontosságú feladat az invazív módon terjedő idegenhonos fajok visszaszorítása, ám valódi siker a lakosság segítsége nélkül nem lehetséges, hiszen a kertekből való kivadulást és magaszórást csak ők tudják megakadályozni. Ha nem foglalkozunk a bálványfával, akkor rövid idő alatt hatalmas társulásokat képes kialakítani. A bálványfa rendkívül gyorsan nő, vastagsági növekedése is jelentős, magról és sarjakról is nagyon könnyen újul. A bálványfa számos helyen – az utak mentén, a kerítések és épületek falánál, a járda- és a falrepedésekben – megtalálható. Káros hatása legfőképpen abban áll, hogy agresszív térfoglalásával elveszi az élőhelyet az értékes, őshonos növényzettől. Ahol a bálványfa megjelenik, ott a terület az elhanyagoltság képét mutatja. Gyors növekedése miatt az élőhely természetes fajaival szemben előnyben van, azokat kiszorítja, ezért a mentesítésre egyre nagyobb szükség van.

A kerület faállományának védelme kiemelten fontos cél, ezért az Önkormányzatnak indokolt volt a környezetvédelmi szempontok figyelembevételével az eddigi szabályoknál szigorúbb követelményeket támasztania és a közterületi fakivágásokon túl szabályoznia a **nem közterületen lévő fák kivágását és pótlását** is. 2023. október 1-jétől hatályba lépett a fás szárú növények védelmének, kivágásának és pótlásának helyi szabályairól szóló 15/2023. (VI. 23.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Favédelmi rendelet).

A közterületen lévő fás szárú növények kivágásával és pótlásával kapcsolatos előírásokat 2024. október 1-jéig a fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 346/2008. Korm. rend.) szabályozta. A 346/2008. Korm. rend. helyébe a települési zöldinfrastruktúráról, a zöldfelületi tanúsítványról és a zöld védjegyről szóló 282/2024. (IX. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 282/2024. Korm. rend.) lépett hatályba.

A Favédelmi rendelet I. Fejezete általános rendelkezéseket tartalmaz, amelyet mind a nem közterületi, mind a közterületi fás szárú növények esetében lefolytatott eljárások során alkalmazni kell. A II. Fejezet a nem közterületi, a III. Fejezet pedig a közterületi ingatlanokra

vonatkozó speciális szabályokat határozza meg. A nem közterületi ingatlanok esetében a Favédelmi rendelet 2. §-a szerint a rendelet hatálya nem terjed ki a gyümölcsfára, a 10 centiméter törzsátmérőt meg nem haladó fára, valamint a cserjére, míg a közterületi ingatlanok esetében a tárgyi hatály ezekre a fás szárú növényekre is kiterjed.

A nem közterületi ingatlanon lévő fás szárú növény védelmére irányuló eljárás önkormányzati hatósági ügy, amelynek lefolytatására átruházott hatáskörben a jegyző jogosult. A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 142/A. § (2) bekezdése alapján a döntés ellen benyújtott fellebbezést a Képviselő-testület bírálja el.

A közterületi fás szárú növény esetében a Korm. rend. szerint az államigazgatási hatósági ügyben a jegyző a hatáskör címzettje, másodfokú hatóságként a kormányhivatal jár el.

Az eljárások során a jegyző többször ütközött abba a problémába, hogy a kiadott fakivágási engedély birtokában a fa kivágására nem került sor, és az évek során nehezen lehetett követni azt, illetve a fakivágás körülményei is már megváltoztak. Ezért a Favédelmi rendelet 4. § (3) bekezdése a kivágásra vonatkozó engedély hatályát mind a nem közterületi, mind a közterületi fás szárú növények esetében a határozat véglegessé válásától számított egy évben határozza meg. Így jogszerűen egy éve van az engedélyesnek a munkálatok elvégzésére, ezt követően a kivágás már csak új engedély birtokában lehetséges.

A kerületi madárállomány védelmében a Favédelmi rendelet rendelkezik arról, hogy a fakivágás során különös figyelemmel kell eljárni a költési és fiókanevelési időszakban.

A Favédelmi rendelet az ültethető fafajok tekintetében a vonatkozó kormányrendeletre, valamint a településkép védelméről szóló önkormányzati rendeletben foglaltakra hivatkozik. A 346/2008. Korm. rend. helyébe lépett 282/2024. Korm. rend. 17. § (6) bekezdése szerint a közhasználatú területen a fás szárú növény telepítése nem történhet a 2. mellékletben felsorolt inváziós fajok egyedeivel.

Az invazív fajok agresszív terjedése az egyik legfőbb veszélyforrás a biológiai sokféleségre, ezért ezen rendelkezések figyelembevétele a nem közterületi ingatlanok esetében is indokolt.

A Favédelmi rendelet rendelkezik arról, hogy nem közterületi ingatlanon a 10 centiméter törzssátmérőt meghaladó fát kizárólag fakivágási engedély alapján lehet kivágni.

Az ingatlan tulajdonosának, használójának, illetve kezelőjének nemcsak lehetősége van a fa kivágására, hanem kötelezettsége is fennáll abban az esetben, ha a fa élet- vagy vagyonbiztonságot veszélyeztet, és a veszély másként nem hárítható el. A fakivágás tényét a kivágást követő 15 napon belül be kell jelenteni, valamint a bejelentéshez a kivágás indokoltságát igazolni kell.

A Favédelmi rendelet foglalkozik a fa engedély nélküli kivágásának mint jogellenes cselekménynek a jogkövetkezményével. Eszerint engedély nélküli fakivágásnak minősül az utólagos bejelentési kötelezettség elmulasztásával, illetve annak feltételei fennállásának hiányában történő fakivágás, valamint a fa jelentős mértékű csonkítása is. Az engedély nélküli fakivágás esetén az ingatlan tulajdonosát, használóját, illetve kezelőjét a Favédelmi rendelet 13. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű pótlásra kell kötelezni, valamint a Községi rendelet szerinti jogkövetkezményt kell alkalmazni. A pótláson túl tehát külön eljárásban figyelmeztetésnek, illetve közigazgatási bírság kiszabásának van helye.

Általános szabályként került meghatározásra, hogy a kivágott fát a kérelmező köteles pótolni, ennek eseteit (engedéllyel, utólagos bejelentéssel, engedély nélkül) is rögzítve, illetve szabályozza a pótlás akadályoztatása esetében a pénzbeli megváltást.

A pótlási kötelezettség kiterjed a fa ápolására is, a fapótlási kötelezettség nem tekinthető teljesítettnek, ha a fa „az ültetéstől számított következő két vegetációs időszak kezdetén nem hajt ki”. Ebben az esetben az ültetést meg kell ismételni azonos eljárást követve a közterületen kivágott fa pótlási kötelezettségének teljesítéséhez. Amennyiben a fapótlási kötelezettség teljesítése vagy az ismételt ültetés elmarad, úgy határozattal pénzbeli megváltást kell előírni.

A III. fejezetben a közterületen lévő fás szárú növényekkel kapcsolatos szabályok találhatók. A közterületen lévő fa kivágása esetén a Favédelmi rendelet meghatározza a pótlási kötelezettség mértékét három kategóriába sorolva az eseteket. A balesetveszélyes vagy kiszáradt fa pótlása egy-egy arányban, a kiemelt tudományos, településtörténeti értéket képviselő fa esetében az össztörzssátmérőt 50%-kal meghaladó mértékben, valamint az előbbi esetkörbe nem tartozó pótlás esetében az össztörzssátmérőt 20%-kal meghaladó mértékben kell a pótlást teljesíteni.

A Községi rendelet is foglalkozik a zöldterületekkel, előírja többek között, hogy az ingatlan tulajdonosának a kötelezettsége az ingatlana és az ingatlana előtti közterület, járda gondozása. Bár a szabályozás nem újkeletű, hiszen 1994. óta a Fővárosi Önkormányzat is szabályozza az ingatlantulajdonos gyommentesítési, tisztán tartási kötelezettségét, az Önkormányzat ennek ellenére folyamatosan tájékoztatást ad a kötelezettségekre vonatkozó rendelkezésekről.

A pollenallergia évek óta egyre súlyosbodó népegészségügyi problémát jelent. A parlagfű-mentesítési feladatok folyamatos elvégzése, a védekezés elengedhetetlen, amely széles szakmai és társadalmi együttműködéssel, összehangoltan tud eredményesen megvalósulni. A parlagfű leggyakrabban utak és vasúti sínek mentén, parlagon hagyott területeken, nem megfelelően gyomirtott és bolygatott földeken fordul elő.

A parlagfű-mentesítési kötelezettséget az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény (a továbbiakban: Éltv.) határozza meg. Az Éltv. rendelkezik az emberi egészséget veszélyeztető károsítók elleni védekezésről. Az Éltv. előírja a földhasználó részére a parlagfű-mentesítés elvégzését. Az Éltv. 17. § (4) bekezdése szerint a földhasználó köteles az ingatlanon a parlagfű virágbimbójának kialakulását megakadályozni, és ezt követően ezt az állapotot a vegetációs időszak végéig folyamatosan fenntartani. Az Éltv. rendelkezik továbbá a védekezési kötelezettséget elmulasztókkal szemben a közérdekű védekezés elrendeléséről is.

A gyommentesítési, özönnövény-mentesítési feladatok végrehajtása keretében minden évben megkereséssel élünk a Főpolgármesteri Hivatal, a BKM Zrt., a BKV Zrt. és a MÁV Zrt. felé. Az önkormányzati tulajdonban lévő közterületek parlagfű-mentesítését (parkok, lakótelepi zöldfelületek, utak menti zöldsávok stb.) a Kőkert Kft. folyamatosan végezte. Az önkormányzati tulajdonban álló lakó- és egyéb ingatlanok gyommentesítését elsősorban a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. látta el.

A terjedés megakadályozásához a parlagfű folyamatos irtása szükséges. Nagyon fontos, hogy megakadályozzuk a virágzást és azt, hogy a növény magot érleljen. A parlagfű magja rendkívül sok ideig is csíráképes marad, ezért kiemelten fontos a hatékony és kitartó védekezés.

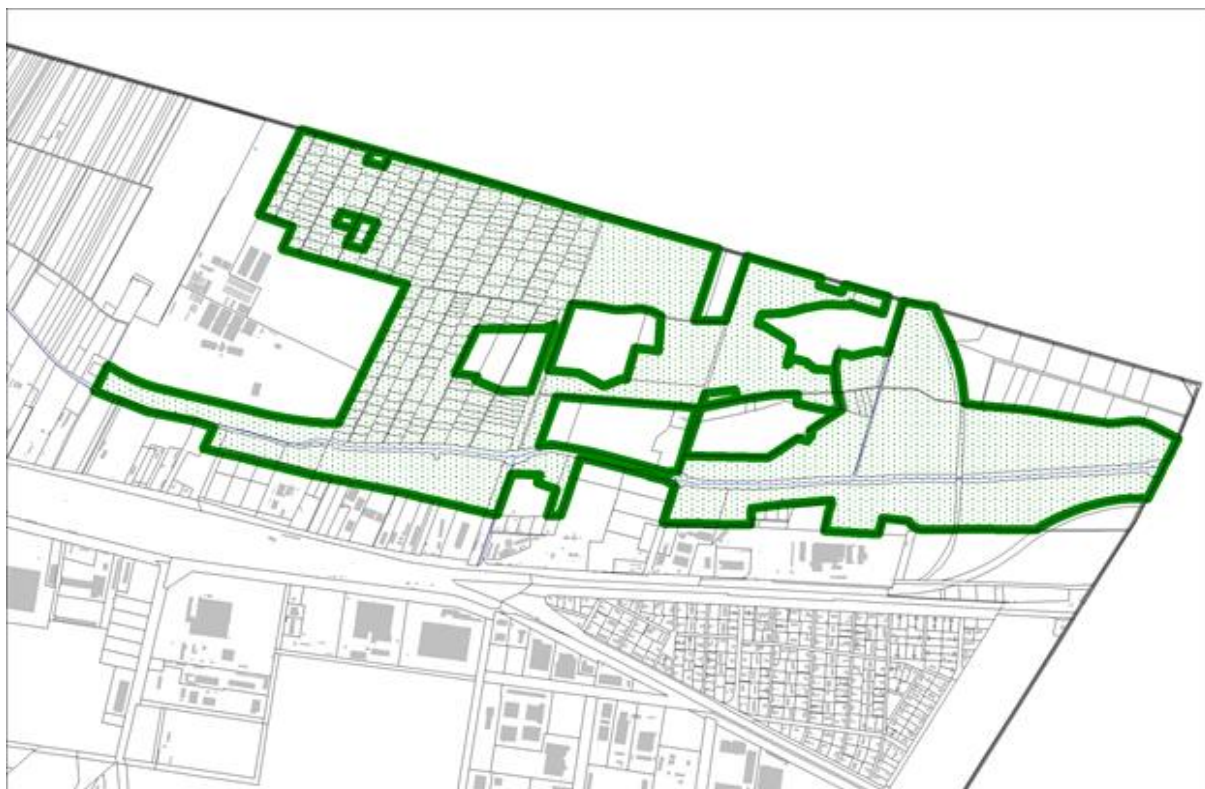
III.6. A Felsőrákosi-rétek és a Felsőrákosi-tó helyi természetvédelmi területei

Az Önkormányzat 2012 áprilisában döntött arról, hogy kezdeményezi a Felső-rákosi rétek természeti kincsekben gazdag területének helyi jelentőségű védett természeti területté történő nyilvánítását.

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Törvény) értelmében természeti területet helyi jelentőségű terület esetén a fővárosban a Budapest Főváros Önkormányzatának Közgyűlése nyilváníthat védetté, ezért a képviselő-testületi döntés 2012. május 7-én felterjesztésre került Budapest Főváros Önkormányzata részére.

A Felsőrákosi-rétek védetté nyilvánítását indokolta, hogy a terület a Rákos-patak mentén fennmaradt értékes lápi élőhelyeket, közöttük jó állapotban megmaradt üde lápréteket, kékperjés kiszáradó lápréteket, égerligeteket foglal magában, amelyek számos védett állat- és növényfajnak nyújtanak otthont. A területbe beékelődnek országos szintű védettséget élvező, úgynevezett ex lege védett lápfoltok, és az azok között lévő területek a védetté nyilvánítással biztosítják a nagyon fontos ökológiai kapcsolat fennmaradását. Ahhoz, hogy a terület betöltse természetvédelmi, zöldfelületi és rekreációs funkcióját, szükséges a folyamatos természetvédelmi szempontú kezelése, őrzése és bemutatthatóságának növelése.

Az eljárás eredményeként a Fővárosi Közgyűlés a 2013. december 11-én megtartott ülésén rendeletalkotással a Felsőrákosi-rétek kijelölt területeit védetté nyilvánította. A védett terület pontos lehatárolását, adatait, valamint természetvédelmi kezelési tervét a Budapest helyi jelentőségű védett természeti területeiről szóló 25/2013. (IV. 18.) Főv. Kgy. rendelet 9/A. melléklete tartalmazza.



A védett területek őrzését a Fővárosi Önkormányzati Rendészeti Igazgatóság (a továbbiakban: FÖRI) keretein belül működő Budapesti Természetvédelmi Őrszolgálat látja el, a természeti terület fenntartásához szükséges pénzeszközt a Fővárosi Önkormányzat költségvetése tartalmazza.

A helyi jelentőségű védett természeti terület esetén a fővárosban a főjegyző jár el természetvédelmi hatósággént, átruházott hatáskörben a Főpolgármesteri Hivatal szervezeti egysége látja el a feladatot.

A Felsőrákosi-rétek Budapest egyik legfiatalabb természetvédelmi területe, amely képes volt máig megőrizni a Pesti-sík messze földön híres, sokak által kutatott különleges élővilágát. A tájra jellemző a mikrodomborzatosság, vagyis a folyamatosan váltakozó kiemelkedések és mélységek sorozata. A dombokon fajgazdag száraz gyepek, míg utóbbiak esetében láp- és mocsárrétek, tavak és turjánerdők alakultak ki. A területbe több országos jelentőségű védett láp is beékelődik, ezekkel együtt a törvényi oltalom összkiterjedése eléri a 200 hektárt.

A védett terület mára kialakult geológiai viszonyait a Rákos-patak határozta meg. A patak menti lapályos területeken alapvetően az öntéstalajok, réti talajok jellemzőek, néhol tőzegképződés is

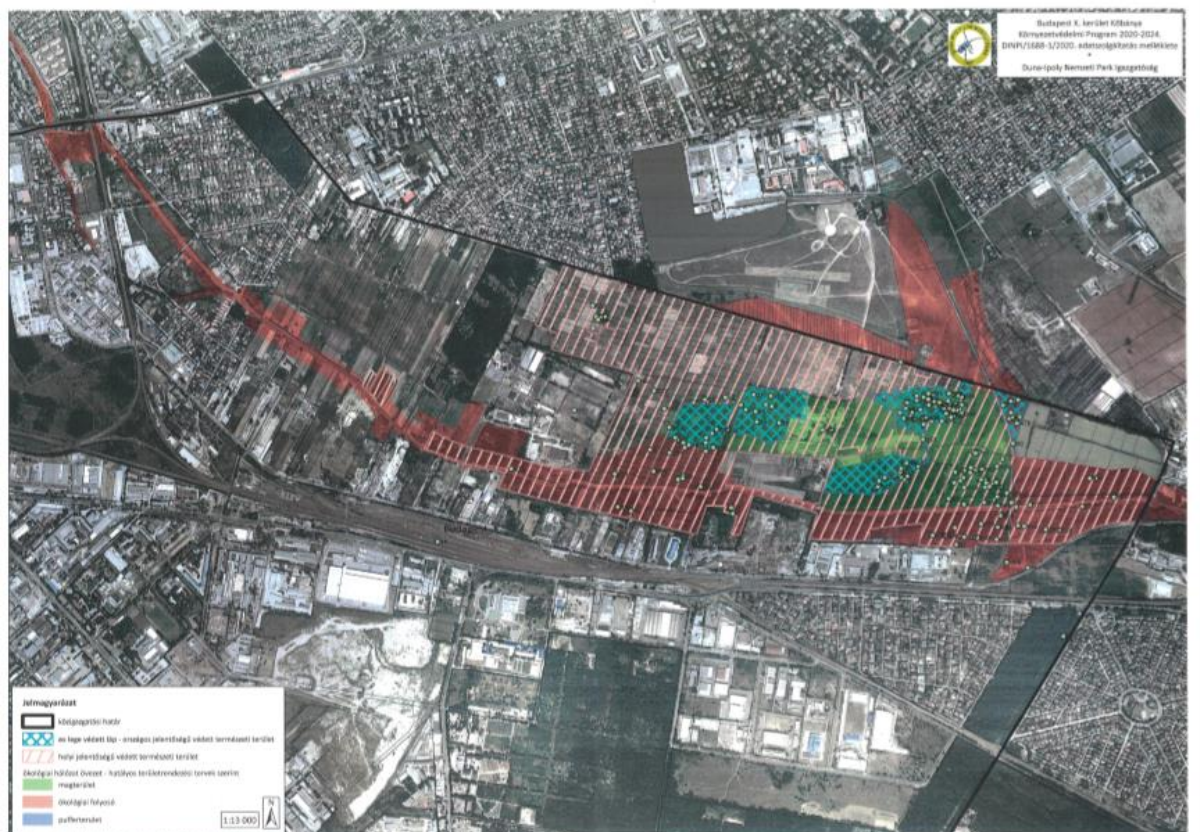
megfigyelhető. A szárazabb, magasabban fekvő területeken a homok kerül előtérbe. A védett terület közelében, a pesti oldalon egyedül itt kerül felszínközelségbe a budai oldal tájképét oly jellemzően meghatározó mészkő.

Botanikai szempontból a legnagyobb értéket a helyi védettségű területbe ékelődő láprétek képviselik. Ezek hatékony védelme azonban nem képzelhető el a környező területek megóvása nélkül, hiszen a vizes élőhelyek igen érzékenyek minden kívülről érkező hatásra. Ugyanakkor a helyi oltalom alatt álló területek sem maradnak el védett fajok tekintetében a lápoktól. Megtalálható itt az akár két méteresre megnövő fehér zászpa és a kislefű aszat is. A láprétek szélén található a védett alacsony pozdor egyetlen budapesti populációja.

A Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség a KTVF:283-5/2013. számú határozattal módosított 2012. december 11-én kelt, KTVF:50146-10/2012. számú határozatában országos jelentőségű védett természeti terület (láp) jogi jelleget állapított meg az alábbi ingatlan-nyilvántartás szerinti ingatlanokra

- 042807/126 hrsz-ú ingatlan „b” alrészletének, a 042807/154 hrsz-ú ingatlan „b” alrészletének, a 042807/169 hrsz-ú ingatlan „b” alrészletének teljes területére, valamint a 042807/27 hrsz-ú ingatlannak EOVS koordinátákkal határolt ingatlanrészére,
- 042829/1 hrsz-ú ingatlan „a” alrészletének teljes területére, valamint a 042829/2 hrsz-ú ingatlannak EOVS koordinátákkal határolt ingatlanrészére,
- 042853 hrsz-ú ingatlan teljes területére, valamint a 042851 hrsz-ú ingatlan „b, d, f, h, j” alrészleteinek teljes területére,
- 042856/3 hrsz-ú ingatlan teljes területére, a 042856/4 hrsz-ú és 042856/2 ingatlannak EOVS koordinátákkal határolt ingatlanrészére,
- 042849/4 és 042848 hrsz-ú ingatlan teljes területére, valamint a 042847/1 hrsz-ú ingatlannak EOVS koordinátákkal határolt ingatlanrészére.

A természetvédelmi területeket (ex lege védett láp, helyi jelentőségű védett természetvédelmi terület, országos ökológiai hálózat övezete) a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság által készített összesített térkép mutatja be.



A terület állatvilága rendkívül gazdag. A vizes élőhelyeken vöröshasú unkák és zöld levelibékák adnak koncertet. Ugyanitt rendszeresen találkozhatunk a mocsári teknőssel is. A nádasokban költ a barna rétihéja, a guvat, a vízityúk és a kis vöcsök. Az erdőkben a fokozottan védett füleskuvik, az egerészölyv és a kabasólyom is menedékre lel. A Rákos-patak menti területeken jelentős mogyorós pele állomány él, de a denevérfauna is különleges.

A területet leginkább az illegális szemétkerítés és a vandalizmus veszélyeztetik. Ez igen sok feladatot adnak a Természetvédelmi Őrszolgálatnak, valamint a BKM Zrt. Főkert Kertészeti Divíziójának, emellett a TeSzedd! – Önkéntesen a tiszta Magyarországért rendezvénysorozat keretében a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület minden évben szervez akciónapot a terület megtisztítása érdekében. További veszélyeztető tényező a tájidegen növényfajok terjedése. Legnagyobb arányban a keskenylevelű ezüstfa, a kanadai aranyvessző és a selyemkóró van jelen. Utóbbi két fajt természetvédelmi szempontú kaszálással szorítják vissza a helyi gazdák a BKM Zrt. Főkert Kertészeti Divízió és a Természetvédelmi Őrszolgálat szakembereivel együttműködve.



Az Önkormányzat Képviselő-testülete a 2018. április 19. napján megtartott ülésén a védett terület további kiterjesztését javasolta a védett lápi póc élőhelyét képező földrészekkel.

A lápi póc a póchalak egyedüli európai képviselője. Aránylag rövid életű, négy évnél tovább csak ritkán él, Magyarországon

fokozottan védett faj. Állományának jelentős csökkenését a mocsarak lecsapolása és újabban a természetes ellenségeként megjelenő ragadozó amurgéb is fenyegeti. A lápi póc a hűvös, tiszta vizű mocsarakban, tőzeggödrökben, lápokon, növényzettel sűrűn benőtt alföldi tavakban fordul elő, kifejezetten kedveli a mocsarakban húzódó, keskeny csatornák növényzettel borított oldalát.

A védelemre javasolt terület egység a Felsőrákosi-réteken a 42742/1 és a 42742/2 helyrajzi számú földrészlet, amelyen a lápi póc természetes élőhelyül szolgáló tavacska található. A 42742/1 és 42742/2 helyrajzi számú ingatlanok az Önkormányzat tulajdonát képezik. Szükséges azonban az ingatlanok körül egy ún. védőgyűrű kialakítása, hogy maga a védendő terület ne pontosan a közvetlenül védendő telkek határán helyezkedjen el. Ennek érdekében szükséges a magántulajdonban lévő 42741/1, 42741/2 és 42743 helyrajzi számú ingatlanok egy részének a védelem alá helyezése.

A terület védetté nyilvánításának célja a főváros emberi tevékenység által kevésbé zavart vizes élőhelyének védelme, növény- és állatvilága fennmaradásának biztosítása, jelentős tájképi értékének megőrzése.

A Képviselő-testület a Felsőrákosi-rétek helyi jelentőségű természetvédelmi területének kibővítéséről szóló 118/2018. (IV. 19.) KÖKT határozatában kezdeményezte, hogy a Fővárosi Önkormányzat a Budapest X. kerület, Felsőrákosi-rétek elnevezésű természeti értékekben gazdag területen lévő 42741/1, 42741/2, 42742/1, 42742/2 és 42743 helyrajzi számú ingatlanok lehatárolt részét nyilvánítsa helyi jelentőségű védett természeti területté.

A védetté nyilvánítási eljárás eredményeként a Fővárosi Közgyűlés 2019. július 1-jével Felsőrákosi-tó elnevezéssel védetté nyilvánította a területet.



A védett területen gazdálkodó állattartókkal az elmúlt években folyamatos volt a kapcsolattartás a természetvédelmi célú területkezelés elősegítése érdekében, valamint a természeti értékek felmérése és rögzítése is folytatódott. 2018-ban ennek legfontosabb aspektusa az erdőterületek felmérése volt. A következő években esedékes körzeti erdőtervezés során a természetvédelmi érdekérvényesítéshez nélkülözhetetlenek lesznek a területről gyűjtött naprakész biotikai adatok. A felmérések során több, az erdőterületekhez köthető ízeltlábú faj került elő, továbbá madárfajok költőhelyei is dokumentálásra kerültek. A korábbi intézkedések, a védett terület határán kihelyezett piktogramok és a széleskörű tájékoztatás ellenére is még mindig nagy számban fordulnak elő a védett területen kutyát póráz nélkül sétáltató látogatók, veszélyeztetve ezzel az élővilágot. A Természetvédelmi Őrszolgálat munkatársai minden esetben személyesen is felhívják a látogatók figyelmét a vonatkozó szabályokra.

A Fővárosi Önkormányzat a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem hallgatói számára több alkalommal szakmai terepgyakorlatot tartott, amelyek keretében a résztvevők megismerkedhettek az élőhelykezelési munkákkal és azok természetvédelmi jelentőségével. A Fővárosi Önkormányzat az egyetemi szakmai gyakorlatok szervezése mellett nagy hangsúlyt fektetett a prevenciós környezeti nevelésre is.

Emellett az Önkormányzat szervezésében több ízben került megrendezésre a “Tanösvény program”, amely során a természetvédelmi örök iskolás, illetve óvodás gyerekekkel járták be a védett területen kialakított tanösvény egyes részeit, megismertetve velük a védett értékeket.

III.7. Közlekedés

Kőbánya forgalmi helyzetét alapvetően az áthaladó főközlekedési utak, a vasútvonalak és a Repülőtér közelsége határozzák meg. A közlekedés környezeti hatása alapvetően a jelentős levegőszennyezés, a zajterhelés és az időszakonként lelassuló közúti forgalom (közlekedési dugók).

III.7.1. Közúti közlekedés

2021-ben Kőbányán 26 933 magántulajdonú személygépjárművet tartottak nyilván, amelyek közül 18 794 benzín, 8139 dízel üzemanyaggal működő. A kereskedelmi szállítási szektorban 4566 tehergépkocsi állt vállalkozói tulajdonban, túlnyomórészt dízelüzeműek. Az egy gépjárműre eső átlagos üzemanyag-fogyasztást és átlagos futási tényezőt alapulvevő számítás alapján a helyi forgalom energiafogyasztása 296 308 MWh, míg a CO₂ kibocsátás 77 049 tCO₂ értékre becsülhető.

	Dízel		Benzin		Összesen	
	MWh	tCO ₂	MWh	tCO ₂	MWh	tCO ₂
2021	181 567	48 478	114 741	28 570	296 308	77 049

Magáncélú közlekedés energiafogyasztása és CO₂ kibocsátása (2021)

2020-ban a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. lebonyolításában a Vaspálya utca, Noszlopy utca és Vasgyár utca közötti korábbi földút szakaszán új szilárd burkolatú út építése történt meg. Összesen 163,4 fm hosszú és 7,0 m széles útpálya épült, melyből közel 90,0 fm teljes szerkezetében új út (korábban földút), még a többi szintén teljes szerkezetében megújuló útfelújítás. Azaz a teljes hosszon, a csatlakozásokkal együtt 1175 m²-en új út épült. Ezen felül 3 kapubejáró és 32 parkoló kialakítására került sor összesen 550 m² felületen és 235 m² új járda épült.

2021-ben útépítésre az Albert Camus utcában került sor. Összesen 301 folyóméter út, egyoldali 1,5 m széles járda került megépítésre, a burkolt felület vízelvezetéséről szikkasztó árkok gondoskodnak. A Harmat utcától 217 m hosszban épült ki a burkolat a Mádi utcáig, a Gitár utca felé eső oldalon stabilizált padka létesül 5 m szélességben a majdani parkolók kialakításának

előkészítéseként. A Mádi és Maláta utcákat egy 84 m hosszú burkolt szakasz köti össze. Mindkét szakasz 6 m burkolt szélességben épült ki. Ezen felül a Gém utca felújítására került sor. Az utca teljes hossza, mintegy 447 méteren megújult. Az útpálya aszfalt burkolatot kapott, új szegélyek kerültek beépítésre közel 1700 méter hosszban. A lakótelep mellett megépült új járdák kivételével minden járda a jelenlegi szélességében újjáépült. A Fogadó utcai kiemelt csomópontához kapcsolódott a felújítás. Az utca teljes felülete, mintegy 2610 m², amely teljes terjedelmében elbontásra került. Az útpálya a szélessége nem változott, 6 m marad, de teljes szélességben új pályaszerkezet épül meg.

A Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. közreműködésében a 2022. évben a Balkán utca (Bihari út - Somfa köz) és a Somfa köz (Balkán utca – Zágrábi utca) burkolt felületeinek teljes felújítása készült el. A Balkán utcán mintegy 3350 m² út és parkolófelület került felújításra, emellett a járdák 550 m²-en teljes szerkezetben, 400 m²-en pedig burkolatukban újultak meg. A végleges burkolaton mintegy 130 m²-en kerültek burkolati jelek felfestésre, tartós kivitelben. A vakok és gyengénlátók közlekedésének segítése érdekében mintegy 13 m²-en helyeztek el taktilis köveket.

A Somfa közben mintegy 5500 m² út- és parkolófelület került felújításra, emellett 300 m²-en a járda felülete is megújult. A meglévő kiemelt szegélyek egy része kicserélésre, egy része felújításra került. Egy új parkoló létesítésére került sor a Somfa köz 4. számú ingatlan előtt.

A MÁV-lakótelepen a korábbi földutak kaptak ún. felületi zárast. Nem klasszikus útépítés volt, de a földút megszűnt. A vízelvezetés megoldásának érdekében folyókák kerültek kiépítésre mintegy 480 méter hosszban és a területen mart aszfalt réteget terítettek. Több, mint 2000 m²-t láttak el felületi zárással.

2023-ban a Gőzmozdony utcában (Gőzmozdony utca 2. - Gőzmozdony utca 20. között) és a Gergely utcában (Gergely utca 114. és 118. között) történt útfelújítás. A felújításra került teljes útfelület 5100 m², a járdafelület pedig 1750 m². A meglévő elhasználódott út-járda szegélyek átépítésre kerültek mintegy 2000 méter hosszban. A területen a régi „szerelt” forgalomcsillapító küszöbök helyére új, épített küszöbök kerültek, amelyek felülete közel 80 m². A szintbe helyezendő víznyelők száma 16 db, a csatorna aknafedlapok száma 25 db.

2024-ben a Hang utca teljes útfelülete 4000 m², a járdafelület pedig 1570 m² területen újult meg. A meglévő elhasználódott út- és járdaszegélyek átépítésre kerültek közel 1500 méter hosszon. A vakok és gyengénlátók közlekedésének segítése érdekében taktilis köveket helyeztek el és új forgalomcsillapító küszöb is épült.

A Kada köz teljes útfelülete 4300 m², a járdafelület pedig 870 m². A meglévő elhasználódott út és járdaszegélyek átépítésre kerültek közel 1400 méter hosszon. A burkolatfelújítás mellett, a közlekedésbiztonság javítása érdekében „30-as zóna” övezetbe került a teljes érintett terület. Három helyen forgalomcsillapító küszöb is épült. Egy a Harmat utca felől, egy a Kada utca felől, egy pedig az óvoda melletti járda és az iskola összekötésében. Ez utóbbi oly módon, hogy a gyalogosoknak biztosít folyamatos, akadálymentes „szintbeni” átvezetést az iskola felől egy új járdaszakasszal. Az iskolai „csúcsidők” torlódásának csökkentésére 3 helyen K+R megállási helyek kerültek kialakításra.

2024-től az Árpa utcát a Hízaló tér felől már csak a Ceglédi utcáról lehet megközelíteni egy újonnan létrehozott kereszteződésen keresztül. Tekintettel arra, hogy az új szakasz egyirányú lesz, így az Árpa utcát gépjárművel csak a Teherkocsi utca felé lehet majd elhagyni.

A Keresztúri úton a FŐKERT telephely mellett, annak északi oldala felől földút csatlakozik az ún. P-244 számú Rákospatak hídhöz, amely híd aszfalt burkolatú útfelülettel rendelkezik. A munka során aszfalt burkolatot kapott az út mintegy 15,0-15,0 méter hosszon, 3,0-3,0 méter szélességben a híd mindkét oldalán, teljes szerkezetű kiépítéssel és a védőtöltések felé a rácsatlakozás biztosításával.

Az útfelújítások során minden alkalommal vizsgáltuk a zöldfelület bővítésének és a fák ültetésének lehetőségét.

Az Önkormányzaton kívüli beruházásban valósult meg vagy került felújításra a Robert Bosch utca, a Vaspálya utca, a Vasgyár utca, a Mádi utca, valamint a Bányató utca egyes szakaszai.

Az Önkormányzat évről-évre a járdakoncepciója alapján végzi el a járdafelületek felújítását. A járdafelújítások kapcsán a csapadékvizek helyben tartása, rendezése, a térhasználat rendezése, az akadálymentesítés, a forgalmi terhelésnek megfelelő felület biztosítása, a

felesleges felületek eltávolítása és helyette zöldfelületek kialakítása összetett feladat. Az elmúlt években a felújított járdák felületének aránya jelentősen javult, de az előregedett, a felújításokkal még nem érintett burkolatok miatt a leromlott és sürgős felújításra szoruló felületek nagysága egyre gyarapodik, részben a burkolatok előregedése, részben az eseti szabályos vagy szabálytalan járműterhelés miatt. A források szűkössége miatt és a felújítási igények egyre sürgetőbb volta miatt sajnos nincs mód a felújítások során részletesebb vizsgálatra, a felületek eltérő típusú burkolatcseréjére, elsősorban a leromlott felületek azonos anyagból történő javítása történik meg. Ugyanakkor jó példák is előfordulnak olyan műszaki megoldások alkalmazásával, amelyekkel a járdahibák anélkül kijavíthatók, hogy az fák kivágásához vezessen. A kivitelezést a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. bonyolítja le.

2020-ban az Alkér utca, a Kolozsvári utca, a Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Központ körüli járdák, a Keresztúri út, a Harmat utca, a Zsombék utca és a Tavas utca egy-egy szakaszán újult meg a járda felülete.

2021-ben épültek át a járdák a Keresztúri úton (Halas utca és Méhes utca közötti szakaszon), a Bársonyvirág utcában, a Szent László téren a Kőbányai Művelődési Ház körül, az Alkér utca és Szilágyi utca egyes szakaszain, valamint a Szárnyas utcai orvosi rendelő előtti gyalogos felületen.

A Budapest Közút Zrt. által a Bányató utcában és a Mádi utcában történt útfelújítás mellett, a gyalogos felületek felújítása. Közműépítések során a Jegénye utca, Venyige utca, Kőér utca és Cserkesz utca csomópont, Gyakorló utca, Gőzmozdony utca, Kada köz és Mádi utca között. A Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. által Kőbánya Kertvárosban a lakosság által igényelt Bársonyvirág utca, Borsika utca, Dombhát utca és a Köszméte utca egy-egy szakaszán újult meg a járda felülete, továbbá több helyszínen lokális járdahibák is javításra kerültek.

2022-ben 4026 m² járdafelújítás történt az alábbi helyszíneken:

- Gitár utca (Gitár utca 3. – Gitár utca 19. számú ingatlanok között),
- Halom köz (Halom utca – Bánya utca között),
- Vörösfenyő utca (Jászberényi út – Zöldpálya utca között),
- Cserkesz utca 68-70. számú ingatlanok között,
- Cserkesz utca (Kada utca – Diósgyőri utca között),

- Harmat utca (Újhegyi utca – Tavas utca között),
- Harmat utca 172-188. számú ingatlanok között,
- Kada utca (Sörgyár utca – Maglódi út között),
- Hollóháza utca 2-4. szám között,
- Szövőszék utca (buszmegálló a Sibrik Miklós úton),
- MÁV telep (páratlan oldal a Hungária Krt. felől 38916/7, 38916/9, és 38916/11 hrsz.),
- Alkér utca (Gergely utca – Petrőczy utca és a Petrőczy utca – Óhegy utca között),
- Kerecseny utca 1-9. szám előtt,
- Cserkesz utca 48. számú épület sarkánál,
- Sütőde utca (Tavas utca és Sütőde utca csomópontban),
- Serpenyő utca (42491) és (42490/40) hrsz.

Az esetleg feleslegessé váló burkolat felületek helyén zöldfelületet alakítottunk ki. Ilyen volt a Somfa köz 12. szám előtt, a Mádi utca felújítása során, a Mádi utca – Kada köz és Kada utca 120. számú ingatlan és a Kéknyelű utca közötti elektromos vezeték fektetése során is.

Ebben az esztendőben a „parki járdák felújítása” keretében az Óhegy park KRESZ parkjában a burkolt felületek teljes felújítására került sor, valamint megújultak a járdák az Ihász parkban és egy-egy szakaszon a Rottenbiller parkban és a Mélytó utcában is.

2023-ban önkormányzati forrásból összesen 6252 m² felületen valósult meg járda felújítás az alábbi helyszíneken:

- Gözmozdony utca (Gözmozdony utca 2. - Gözmozdony utca 20. között),
- Gergely utca (Gergely utca 114. - Gergely utca 118. között),
- Harmat utca (Albert Camus utca – Albert Camus utcai buszmegálló között),
- Harmat utca (Tavas utca – Újhegyi utca között),
- Tavas utca (Tavas utca 4. – Tavas utca 6. között),
- Gergely utca (Auchan parkoló bejárata – Tavas utca között),
- Újhegyi utca (Bánya utca és a sétány között),
- Kővágó utca 8. szám előtt,
- Mádi utca (Sibrik Miklós út – Pázsitfű utca között),
- Juhar utca (Pázsitfű utca - Sellő utca között),
- Sellő utca 1. szám előtt,
- Harmat utca 172. és 178. szám előtt,

- Hárslevelű utca (Rézvirág utca – Bársonyvirág utca között),
- Makk utca (Makk utca 7. – Fertő utca között),
- Nyitra utca (Harmat utca – Mádi utca között),
- Vasláb utca (Vika köz - Vasláb utca között),
- Kisbacon utca (Nyerő utca – Vasláb utca között),
- Harmat köz 4. és Harmat köz 8. között,
- Mádi utca (Sörös utca – Téglavető utca között),
- Sörös utca (Mádi utca - Kis Sörgyár utca között),
- Salamon utca (Petrőczy utca - Gergely utca között),
- Maglódi út (Jászberényi út – Indóház utca között),
- Zágrábi utca (Ceglédi utca – Bihari út között),
- Magyarfalu utca (Köszméte utca - Rézvirág utca között),
- Sörgyár utca (Bodza utca – Lavotta utca között),
- Veszprémi utca (Havas Ignác utca - Kápolna köz 1/A – 1/C között),
- Ihász köz (Csősztorony utca – Mádi utca között).

2024-ben további 4159 m² területű járda felújítása valósult meg az alábbi helyszíneken:

- Harmat utca páros oldal (Lavotta utca és Sibrik Miklós út között),
- Csősztorony utca park felőli oldala (Harmat utca és Mádi utca között),
- Vörösdinka utca 7 és 9. szám közötti páratlan oldal,
- Hungária körút 5 és 7. számú páratlan oldal belső járda az iskola felől,
- Sütőde utca páros oldala (Bányató utca és Tavas utca között),
- Téglavető utca páros oldal (Mádi utca és Sörgyár utca között),
- Kada utca páros oldal (Szárász utca és Óhegy utca között),
- Lavotta utca (Harmat utca és Mádi utca között),
- Kelemen utca 16. szám előtt (Gergely utca sarkánál),
- Petrőczy utca (Kőér utca és Kelemen utca között) páratlan oldala,
- Tárna utca páros oldala (Jászberényi utca és Tárna utca sarok),
- Téglavető utca (Jászberényi úttól a Honvédség kapujáig),
- Bodza utca páratlan oldala (Harmat utca és Mádi utca között),
- Endre utca páratlan oldala (Endre utca 3. és 5. számú ingatlan között),
- Mádi utca páratlan oldal (Mádi utca 125/C és 139. számú ingatlan között),

- Szlávy utca páros oldala (Óhegy utca és Óhegy park között),
- Mádi utca páratlan oldal (Kada utca és Kéknyelű utca között).

Ezen felül további 1772 m² területű parki járda felújítására került sor az alábbi helyszíneken:

- Hang utca kijelölt szakaszai
- Szőlőhegy utca belső járdái
- Kéknyelű utca 5/B számú ingatlan előtt
- Szövőszék utca 16. számú ingatlan előtt
- Szőlővirág utca 6. számú ingatlan előtt
- Harmat utca 172. számú ingatlan és Sibrik Miklós út előtt
- Agyagfejtő utca 2. számú ingatlan előtt
- Gőzmozdony utca 1-3. számú ingatlan mellett
- Pára utca 8. számú ingatlan mellett
- Sibrik Miklós út (Penny Market) és Gőzmozdony utca
- Gőzmozdony utca 2. számú ingatlannál
- Tóvirág utca 14. számú ingatlannál a Tavasz utcáig
- Gőzmozdony utca 12. számú ingatlan mellett
- Pára utca játszótérnél
- Szövőszék utca 2-4. és Lenfonó utca 2-4. számú ingatlanoknál
- Agyagfejtő utca 18-20. számú ingatlanoknál
- Szövőszék utca 6. számú ingatlannál
- Szövőszék utca 10. számú épület mögött
- Szövőszék utca 14. számú épület sarkánál
- Éltes Mátyás Iskola kerítése mellett
- Lenfonó utca 12. számú ingatlannál

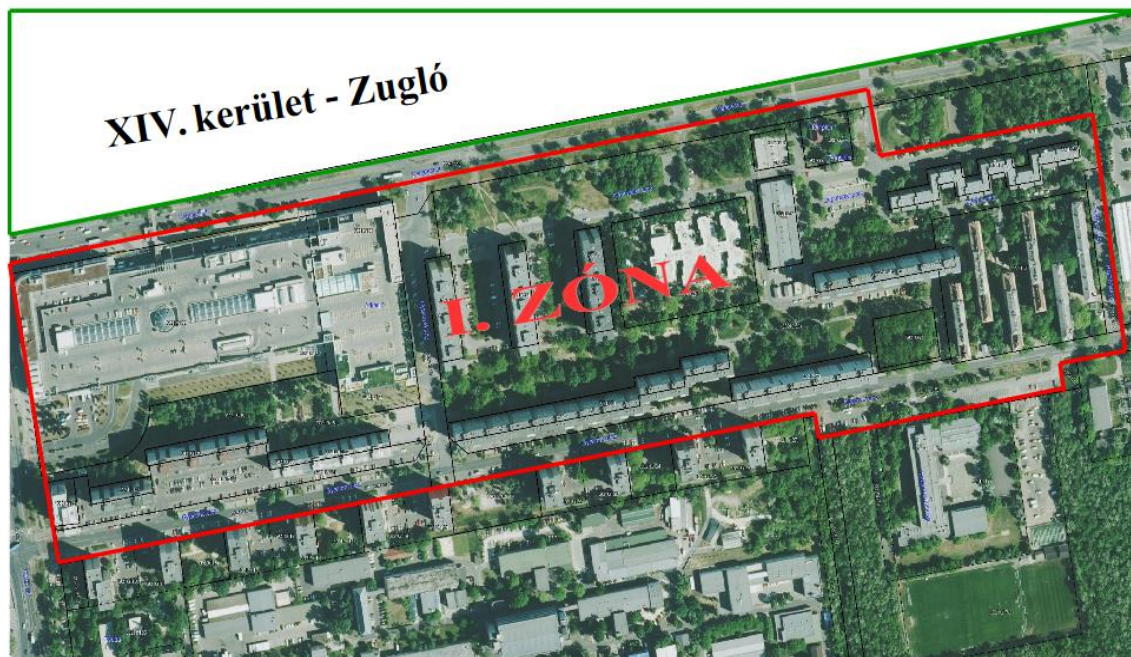
A közműépítések során felbontott burkolatok felújítása esetén a közútkezelői előírások tartalmazzák a szükséges burkolatátépítéseket, ügyelve arra, hogy lehetőség szerint vízáteresztő új burkolat kerüljön beépítésre.

Az Önkormányzat 2013-ban a kerületben parkolásüzemeltetési rendszer bevezetéséről döntött, és megalkotta a közigazgatási területén a járművel várakozás rendjéről szóló önkormányzati

rendeletet. A Kőbányán lévő közterületi fizetőparkolóhelyek üzemeltetési feladatainak ellátásával a Kőbányai Vagyongkezelő Zrt.-t bízta meg.

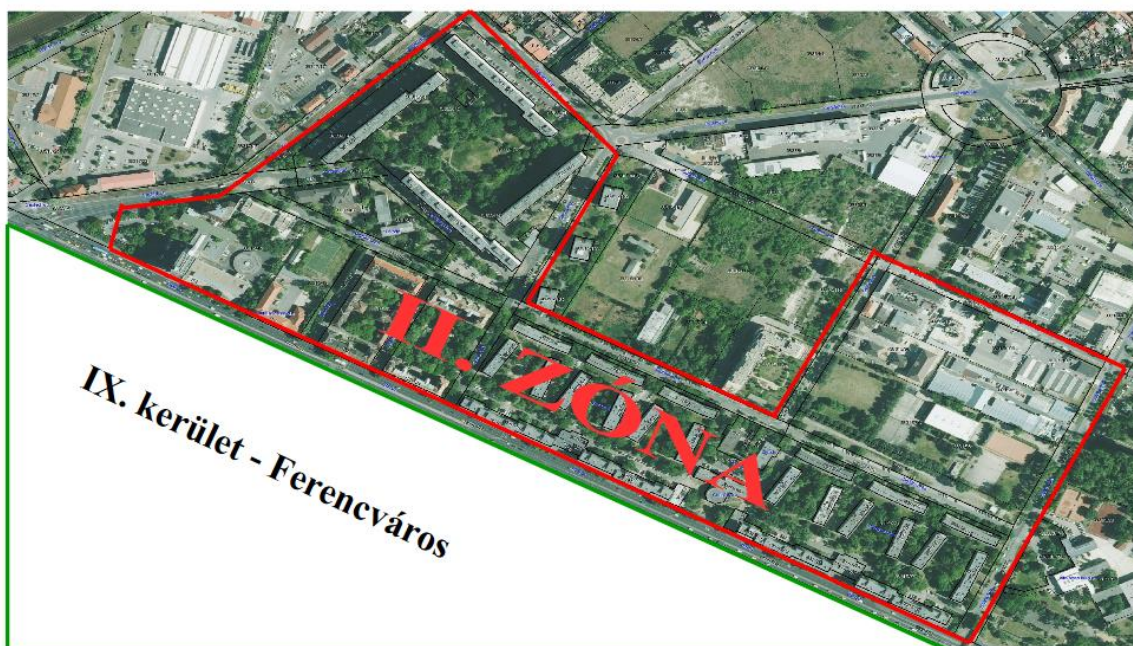
I. zóna

a Kerepesi út – Fehér út – Gyakorló utca – Hatház utca által határolt területet – beleértve a határoló utakat és tereket – a Budapesten kialakított öt különböző díjtételű parkolási övezet-típus közül az 5. díjtételű övezetbe lett sorolva.



II. zóna

Üllői út – Ceglédi út – Bihari utca – Balkán utca – Somfa köz – Zágrábi utca – Gém utca – Fogadó utca – Száva utca által határolt terület – beleértve a határoló utakat és tereket – szintén az 5. díjtételű övezetbe lett sorolva.



A Fővárosi Közgyűlés 2022. szeptember 5-ei hatállyal módosította a fővárosi parkolási rendet szabályozó rendeletét, és bővítette a Kőbányán kijelölt várakozási övezetek területét. Ez nem jelenti azt, hogy szeptember 5-étől újabb területeken kellene fizetni a parkolásért Kőbányán. A parkolási díjak ugyanakkor - a főváros döntése alapján - emelkednek.

A Gyakorló utca és a Szárnyas utca környezetén túl eddig is léteztek olyan kőbányai területek, ahol a fővárosi rendelet már kijelölte a várakozási övezetet, de a Kőbányai Önkormányzat még nem vezette be a díjfizetési kötelezettséget. Most az Önkormányzat korábbi javaslatai alapján, a forgalom és a parkolási nehézségek csökkentése érdekében egyes eddig meghatározott kőbányai várakozási övezetek kibővültek (a városközponti terület a Kőrösi Csoma Sándor út mentén elhelyezkedő területekkel, a Bajcsy-Zsilinszky Kórház és Rendelőintézetet övező utcák a kórház tágabb környezetével, a Szárnyas utcai terület a Gyárdűlő további részeivel), és új övezetként kijelölésre került a Laposdűlő teljes területe.

Azokban a korábban kijelölt várakozási övezetekben, ahol az Önkormányzat még nem vezette be a fizetési kötelezettséget, valamint a most kijelölt újabb területeken az Önkormányzat a költségvetési lehetőségeihez mérten fokozatosan tervezi bevezetni fizetőparkolóhelyeket. Ehhez az Önkormányzatnak forgalomtechnikai tervet kell készíttetnie, meg kell szereznie a

kezelői hozzájárulást, majd beszerzési eljárás alapján ki kell építenie a szükséges parkolászemeltetési infrastruktúrát, amelynek forrását a következő évek költségvetéseiben kell biztosítani. Mindezek jelenleg folyamatban vannak.

III.7.2. Közösségi közlekedés

A X. kerület helyi közösségi közlekedésének biztosításáért a BKK Budapesti Közlekedési Központ Zrt. felelős. A kerület területén 8 villamosvonal és 40 autóbuszvonal található, 95 villamos-szerelvénnel és 299 autóbusszal. Ahogy a Fenntartható Energia- és Klímaakcióterv felülvizsgálata során nyert adatokból megállapítható, 2021-ben 23 177 MWh volt a tömegközlekedés dízel energiafogyasztása, ami 6188 tCO₂ kibocsátással járt. Ez a teljes közlekedésből eredő tCO₂ kibocsátás nagyjából 7%-áért felel.

III.7.3. Kerékpáros kultúra a kerületben

A Magyar Kerékpáros Szövetség elnökségének döntése alapján a Vuelta Kft kapta azt a feladatot és lehetőséget, hogy belekezdjen Budapest közigazgatási területén belül egy fedett mobil velodrom építésébe és üzemeltetésébe. Ennek megfelelően Magyarország első fedett kerékpáros pályája Kőbányán készült el. A Kőbányai BringAréna, a sátorfedésű velodrom hazánkban egyedülálló létesítmény, sőt a környező országok sportolói számára is vonzó lehet. A Sportligetben a 4500 m² alapterületű, fém szerkezetű sátor alatt egy a Nemzetközi Kerékpáros Szövetség által akkreditált kerékpáros fapálya dübörög a kerekek alatt. A csarnok a versenysport és a közlekedésre nevelés területén is meghatározó intézmény. Amellett, hogy profi és amatőr kerékpárosok részére biztosít edzéslehetőséget, kisebb országos és nemzetközi kerékpárversenyek lebonyolítására is alkalmas. A 200 méteres fapálya rövidsége miatt tökéletesen alkalmas az utánpótlásnevelésre is.

A kerületi kerékpáros infrastruktúra fejlesztés részeként az alábbi helyszíneken került kialakításra az Önkormányzat által kerékpáros szervízpont, ahol minden helyszínen pumpa is található. A létesítmények üzemeltetője a Kőkert Kft.

Helyszín	EOV koordináta	HRSZ.
Harmat utca és Sibrik Miklós út kereszteződés	X: 658564 Y: 236578	42149
Óhegy park Száras utca és Szilávy utca kereszteződés	X: 657487 Y: 237178	42033/50
Sajó Sándor tér	X: 654478 Y: 238537	39204/3
Halom utca és Kápolna utca kereszteződés	X: 656586 Y: 237489	41460/10
Bányató utca és Hangár utca kereszteződés Sport park pumpapálya	X: 659149 Y: 235485	42450/3
Váltó utca és Rákospatak	X: 658871 Y: 239366	40908/20
Bársonyvirág utca és Hárslevelű utca játszótér melletti járda	X: 661754 Y: 237944	42526/377

Az Önkormányzat elkötelezett a fenntartható városi közlekedés és környezetvédelem mellett. Több éven át elnyertük a Kerékpárosbarát Település címet, a megyei jogú városok és fővárosi kerületek kategóriában kategóriagyőztesként. A munkahelyre kerékpárral érkező munkatársak részére a Polgármesteri Hivatal épületének hátsó udvarán fedett, kamerával megfigyelt területen 6 kerékpár elhelyezésére alkalmas tárolóhely került kialakításra. A program keretében az Önkormányzat 2022-ben 1 Pegasus Solero Evo 9 pedelec 500Wh komfort vázas elektromos kerékpárt és 1 Pegasus Solero Evo 9 pedelec 625Wh férfi vázas elektromos kerékpárt vásároltunk, valamint 2 Segway F30E elektromos rollert, 2023-ban további 1 Segway Ninebot KickScooter D28E és 1 Segway Ninebot KickScooter F25E típusú elektromos rollert. A kerékpárokat és rollereket a hivatali munkatársak a kerületen belüli helyszíni bejárások, ellenőrzések céljából használják.

A fentiekén túl 5 Mastiff MCB5 típusú áruszállító dobozzal felszerelt cargo elektromos kerékpár került beszerzésre.

Az Önkormányzat által a kerékpáros közlekedés elősegítése érdekében zárható, elektromos ajtóval és kamerarendszerrel felszerelt kerékpártároló került kihelyezésre a Harmat utca 156. szám melletti zöldterületen.

A szinte már hagyománnyá vált isaszegi csata évfordulója alkalmából az Önkormányzat a Kőbányai Torna Club és a Vuelta Sportiroda közreműködésével évről-évre április hónapban kerékpáros emléktúrát szervez az 1849-es isaszegi csata helyszínére.

A túra már sokéves múltra tekint vissza és mindenki nagy örömeire évről évre egyre több embert ültet bringára. A közel 60 kilométeres táv biztonságáról képzett kerékpáros túravezetők és rendőri kíséret gondoskodik. Pécelen egy kis pihenővel és frissítővel várják minden évben a szervezők a résztvevőket.



A vasúti és légi közlekedésekkel kapcsolatos adatok a III.2. Környezeti zaj és rezgés című fejezetnél kerültek részletesen bemutatásra.

III.8. Klímavédelem

Napjaink egyik legfontosabb világméretű kihívása a globális éghajlatváltozás, amely egyre sürgetőbb és komplexebb válaszokat vár. A szélsőséges időjárási események mértéke és

gyakorisága világszerte nő, az éghajlatváltozás hatásai számos térséget, gazdasági ágazatot tesznek sebezhetővé. A jelenség megszüntetése vagy mérséklése nem lehetséges helyi alkalmazkodási stratégiák kifejlesztése és gyakorlatba való átültetése nélkül.

Budapest éghajlati viszonyainak alakulásában is egyértelműen megjelenik a globális klímaváltozás. 1901 és 2023 közötti időszakban mintegy 1,61 °C-os emelkedés mutatható ki Budapest évi középhőmérsékletének alakulásában. Ezzel párhuzamosan a napfénytartam évi összege az 1970-es évek kezdetétől nő.

A Meteorológiai Világszervezet szerint globális léptékben 2023 a legmelegebb év 1850 óta. Magyarországon a 2023-as évi középhőmérséklet országos átlagban 12,23 °C, amely szintén az elmúlt 123 év legmelegebbje volt, közel 0,2 °C-kal haladta meg az eddigi legmelegebb (2019) évet. Európai és budapesti szinten a tavalyi volt a 2. legmelegebb év. A fővárosi éves átlaghőmérséklet 13,4 °C. Emellett a mögöttünk álló két igen száraz év után 2023. jelentősen csapadékosabb volt, országos szinten a 8., Budapesten a 7. legcsapadékosabb évet tudhatjuk magunk mögött 1901 óta.

A városklíma szempontjából kitüntetett figyelmet érdemel a hősziget-jelenség. A hőmérsékletet a sugárzási viszonyok, a felszín tulajdonságai és a légkörzés folyamatai együttesen alakítják ki. A sűrűn beépített területek hőmérséklete több fokkal magasabb a jelentős zöldfelületekkel rendelkező külső területeken mérhető értéknél. A sötétebb, azaz több napfényt elnyelő burkolt és beépített felületek kisugárzó hatása a felület melegedési folyamatait elnyújtja, ezáltal nagymértékben befolyásolja a felszín hőmérsékletét. Emellett a lehulló csapadék nagy része is elfolyik a csatornarendszerbe, vagyis a nagyvárosi felszínek párolgás útján nem tudnak hőt leadni. Ezt a nagyvárosokban kialakuló jelenséget nevezik városi hősziget-hatásnak.

2020-ban az évi átlagos felszínhőmérséklet-alapú hősziget-intenzitási érték, amely a városi és a városkörnyéki átlaghőmérséklet különbsége, délelőtt 1,13 °C, este 1,74 °C volt. A júniusi átlagos felszínhőmérséklet-alapú hősziget-intenzitási érték kiemelkedő, délelőtt 3,20 °C volt. A nyári időszakban a hősziget kiterjedése és intenzitása is jelentős: a főváros pesti oldalának meghatározó részén 3-7 °C-kal magasabb az átlaghőmérséklet, mint a városkörnyéki területeken.

A globális éghajlati tényezők mellett meghatározóak a helyi klímát befolyásoló hatótényezők is. A természetestől eltérő városi felszíni formák (a zöldfelület alacsony aránya), a felhasznált építő- és burkolóanyagok a természetes felszínektől eltérő fizikai tulajdonságai, a városi légkör eltérő szerkezete és megváltozott összetétele, valamint a városokban fokozottan jelenlévő antropogén hő kibocsátás együttesen felelősek a hősziget-jelenség kialakulásáért.



A beépített területeken már nem lehet nagymértékben alakítani a hősziget-hatás mértékén, viszont a jövőben a beépítésre vagy jelentős átalakításra szánt területeken, illetve a barnamezős területeken lehet érvényesíteni azokat a városrendezési szempontokat, amelyek által mérsékelhető a hősziget-hatás erősödése.

2022-ben a HungaroMet munkájaként létrejött a KlímAdat adatbázis, amely a korábban elérhető regionális éghajlati modellekkel ellentétben kellő részletességű városi léptékű szimulációt is alkalmaz, így pontosabb előrejelzések állnak rendelkezésre a fővárosra vonatkozóan. A projekt az 1971 és 2100 között vizsgált időszakot 10 éves bontásban, az adott évszámtól kezdve 30 évre átlagolt adatot mutat be. A városi modellkísérletek elsősorban a hőmérsékleti- és szélviszonyokat képesek nagyobb valószínűséggel leírni.

Az eredmények alapján 2071–2100-ban a magyarországi éves hőmérsékletváltozás 2–4°C lehet 1971–2000-hez képest, nyáron és télen azonban ennél fokozottabb mértékű melegedéssel számolhatunk. A fagyos napok (a 0°C alatti minimumhőmérsékletű napok) az ország nyugati felében akár el is tűnhetnek. Az éves csapadékmennyiség legfeljebb 24%-os növekedése várható a 21. század végére, emellett a hosszabb nyári száraz időszakok és az őszi és téli intenzívebb csapadékesemények jelenthetnek kihívást.

A KEHOP-2.1.2-2018.0025 „Zöld Kőbánya – Rajtad múlik” nyertes pályázat keretében az Önkormányzat vállalta a **Kerületi Klímastratégia** elkészítését. A klímatudatosság erősítése az első és a legfontosabb cél. Ennek elérése érdekében a Stratégiában arra tettünk javaslatot, hogy a kerület és az egyes intézmények vezetői, a helyi közösségek és a kerület minden lakója minél pontosabban és részletesebben kapjon tájékoztatást a kialakult helyzetről, annak várható következményeiről és a helyi szintű cselekvés lehetőségeiről. A klímavédelmi szemlélet nyomatékosítása mellett szükséges volt a Stratégiában szereplő épületek, közintézmények és társasházak energiafelhasználási adatait az elmúlt időszakra vonatkozóan rendszerbe foglalni, az épületeken történt fejlesztések előtti és utáni energiafelhasználási és kibocsátási adatok mértékét összefoglalni. A vonatkozó jogszabályi rendelkezés alapján állásfoglalás-kéréssel kerestük meg az Innovációs és Technológiai Minisztérium Klímapolitikai Főosztályát. A Minisztérium a 2020. augusztus 3-án kelt állásfoglalásában a Stratégiával szemben érdemi kifogást nem emelt, és megállapította, hogy a Stratégia összhangban áll az Országgyűlés által 2018. október 30-án elfogadott második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiában kitűzött célokkal. A Klímastratégiát a Képviselő-testület a 2020. augusztus 27-én megtartott ülésén elfogadta.



Az Önkormányzat Polgármesterének a Klímabarát Települések Szövetségéhez történő csatlakozásról szóló 230/2020. (XI. 23.) polgármesteri határozata döntött arról, hogy a Kőbányai Önkormányzat csatlakozni kíván a Klímabarát Települések Szövetségéhez (a továbbiakban KTSZ). A KTSZ által meghirdetett Klímabarát Díj pályázaton az Önkormányzat sikeresen elnyerte a **„Klímabarát Díj 2023”** címet. A pályázat célja olyan, már meglévő jó gyakorlatokkal, példamutató ötletekkel, intézkedésekkel rendelkező települések díjazása, támogatása és népszerűsítése volt, amelynek fontos a környezetükben fellelhető természeti erőforrások fenntartható használata, a klímatudatosság, valamint települési gyakorlataik



elősegítik a klímaváltozás megelőzését, illetőleg a klímaváltozáshoz való alkalmazkodást. A díjátadó ünnepségre 2024. február 28. napján került sor a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium Wekerle-termében.

A klímatudatosság növelése érdekében az Önkormányzat 2021-ben elkészítette a Fenntartható Energia- és Klímaakciótervet (a továbbiakban: SECAP), amelynek lényege, hogy felméri a kerület energetikai helyzetét, az energiafogyasztás szerkezetét, valamint számba veszi a kerületben jelentkező, klímaváltozáshoz köthető természeti jelenségeket. A fenti ismeretek tudatában részletesen elemzi Kőbánya energiamérlegét és a kapcsolódó üvegházhatású gázok kibocsátási leltárát. A SECAP elkészítésekor bázisévként a 2018-as év került meghatározásra, így a X. kerület kiindulási kibocsátási leltára (a továbbiakban: BEI) erre az évre vonatkozóan került kiszámításra. Az Önkormányzat célul tűzte ki a 2018-as bázisévre alapozott BEI felülvizsgálatát, ezért a SECAP Monitoring Jelentésének a kidolgozására 2023. októberben szerződést kötött az Env-in-Cent Környezetvédelmi Tanácsadó Irodával. A kidolgozandó dokumentum a 2021. évet határozza meg bázisévként. 2023. november végén összesen 20 nagyobb céget, vállalatot kerestünk meg adatbekéréssel, amelyek jelentős része adatszolgáltatással is hozzájárult a munkánkhoz. A Monitoring Jelentés kidolgozása és Képviselő-testület elé történő előterjesztése 2024-ben történik meg.

A hőhullámok enyhítésére az Önkormányzat megbízásából a Kőkert Kft. az alábbi helyszíneken működtet párapukákat a forró nyári időszakban:

- Újhegyi sétány (Hang utcai Felhőgyár, két páraerdő),
- Újhegyi sétány (Gőzmozdony utcai Felhőgyár, két páraerdő),
- Újhegyi sétány (Tóvirág utcai páragömbök) ,
- Kőrösi Csoma sétány párapapu,
- Óhegy park (Dér utcai játszótérnél párapapu és 2 fix páravulkán),
- Állomás utca,
- Szent László tér,
- Mélytő,
- Gyakorló utca 26-28. és
- Óhegy park.

A párapukákkal egy párás vízfüggönyt hozunk létre, amellyel a közvetlen környezetében akár

10 °C fokkal is csökkenthető a külső hőmérséklet, ezen kívül megköti a levegőben szálló port, virágport, így az allergiások segítésére is lehet a száraz időben.

III.9. Környezetbiztonság

A természeti katasztrófák mellett egyes üzemek működése jelentős környezeti kockázattal jár, elsősorban az üzemben használt anyagok veszélyes (mérgező, robbanó, tűzveszélyes stb.) tulajdonságai miatt, függetlenül attól, hogy az adott üzemben ipari, mezőgazdasági vagy egyéb (pl. raktározási) tevékenységet végeznek.

A területben jelentős vegyi üzemek, vasúti és közúti főközlekedési utak találhatóak. Az ipari balesetek és a veszélyes anyagok szállítása kockázatot rejt az érintett lakosságra, a munkahelyen dolgozókra, illetve általában az élő környezetre. Megfelelő kockázatcsökkentő tervek készítése és intézkedések végrehajtása (pl. folyamatos mérőrendszer kiépítése a veszélyes üzemek környezetében), illetve az esetleges káresemények hatását csökkentő eszközök (kihangosító, tájékoztató rendszer) telepítése a lakosság biztonsága és egészségi állapotának megőrzése érdekében indokolt.

Az EU irányelvének megfelelően a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény (a továbbiakban: katasztrófavédelmi törvény) olyan intézkedéseket tartalmaz a súlyos ipari balesetek megelőzése, illetve a balesetek káros következményeinek csökkentése érdekében, amelyek – többek között – az állami katasztrófavédelmi szerv feladatává tették a súlyos balesetek elleni védekezéshez kapcsolódó állami feladatok irányítását és azok ellátását.

Veszélyes tevékenység csak a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (a továbbiakban: OKF) – a Magyar Műszaki Biztonsági Hivatal szakhatósági hozzájárulásával kiadott – engedélyével végezhető. Az üzemeltető köteles minden tőle elvárhatót megtenni a súlyos balesetek megelőzésére és a kialakult balesetek üzemben belüli hatásainak mérséklésére. A katasztrófavédelmi törvény az ipari üzemek vezetőinek kötelességévé teszi az üzemben jelenlevő veszélyes anyagokkal kapcsolatos kockázatok felmérését, a reálisan feltételezhető súlyos balesetek bekövetkeztekor jelentkező hatások meghatározását, a lakosság és a környezet védelmének érdekében a szükséges üzemi megelőző

intézkedések megtételét. Ezen információkat a veszélyes üzem biztonsági jelentése és elemzése tartalmazza. A veszélyes üzem biztonsági jelentése nyilvános, a helyi (Budapesten a kerületi) polgármesteri hivatalban mindenki számára hozzáférhető. Az üzemeltető a lakossági tájékoztatáshoz szükséges adattartalommal elkészíti a biztonsági jelentés közérthető kivonatát. A veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem üzemeltetője a biztonsági jelentésben vagy a biztonsági elemzésben szereplő veszélyek következményeinek elhárítására meghatározott tartalmi és formai követelményeknek megfelelő belső védelmi tervet készít.

Az üzemeltető megteremti a belső védelmi tervben megjelölt feladatok végrehajtásához szükséges feltételeket, önállóan vagy más üzemeltetőkkel közösen megalakítja, felkészíti és a biztonsági elemzésben, biztonsági jelentésben rögzített veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleseti eseménysorokhoz rendelhetően, a megfelelő eszközökkel felszereli a védekezésben érintett végrehajtó szervezeteket, létrehozza a védekezéshez szükséges üzemi infrastruktúrát.

Egy váratlanul bekövetkező súlyos ipari baleset kezelésére a katasztrófavédelmi törvény előírása alapján a hatóság helyi szerve a veszélyeztetett település (Budapesten a kerület) polgármesterének közreműködésével külső védelmi tervet készít, amely meghatározza a lakosság, az anyagi javak és a környezet védelmével kapcsolatos feladatokat, a végrehajtásukkal összefüggő feltételeket, erőket és eszközöket.

A katasztrófavédelmi törvény a felső küszöbértékű veszélyes üzemek által veszélyeztetett települések polgármesterének feladatul írta elő a lakossági tájékoztató kiadását, amelyeket összegyűjtve az OKF honlapja tartalmaz.

Az OKF a lakosság súlyos ipari balesetek elleni magasfokú védelme és Európai Unió kötelezettségeinek végrehajtása érdekében 2006 óta az ország több részén a veszélyes ipari üzemek környezetében monitoring és lakossági riasztó rendszert (MoLaRi) telepített.

A MoLaRi-rendszer a veszélyes ipari üzemek környezetében bekövetkezett súlyos balesetokről és azok hatásairól ad korai tájékoztatást a lakosság részére. Egy esetleges katasztrófa-esemény bekövetkezésekor a rendszer az esemény jelzésén felül a követendő magatartási szabályokról és a fontosabb tudnivalókról (közlekedési rend, ellenőrzés, egyéni védelem, stb.) képes informálni az érintett lakosságot.

Budapesten összesen 403 riasztó-tájékoztató végpont telepítése történt meg a IV., IX., X., XIII., XIV., XV., XVI., XIX., XX. kerületekben. Annak érdekében, hogy a lakosság riasztása, tájékoztatása megfelelően megtörténhessen, a rendszer részét képező szirénákat havi rendszerességgel ellenőrizni kell. A riasztó végpontok próbája minden hónap első hétfőjén zajlik, kivételt képeznek azok a napok, amikor erre az időpontra nemzeti, egyházi hivatalos ünnep esik, ebben az esetben a próbák időpontja a soron következő hétfő.

A veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 219/2011. (X. 20.) Korm.rendelet meghatározza a veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemek kategorizálását, amely szerint megkülönböztetünk felső és alsó küszöbértékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemeket.

Kerületünkben az alábbi alsó és felső küszöbértékű anyagokkal foglalkozó üzemek találhatók.

Küszöbérték	Üzem	Telephely címe	Tevékenység
Felső küszöbértékű	EGIS Gyógyszergyár Nyrt.	1106 Budapest, Keresztúri út 30-38.	gyógyszer- hatóanyagok, gyógyszer előállítás
Alsó küszöbértékű	ERECO Zrt.	1106 Budapest, Gránátos utca 1-3.	acélhulladék, színesfém hulladék, akkumulátor hulladék begyűjtése, előkezelése és hasznosítókhoz való eljuttatása, kommunális hulladék begyűjtése, selejtezett járművek kezelése

	Richter Gedeon Nyrt.	1103 Budapest, Gyömrői út 19-21.	gyógyszer- hatóanyagok, gyógyszer előállítás
	Xellia Gyógyszervegyészeti Kft.	1107 Budapest, Szállás utca 3.	gyógyszer- hatóanyagok, gyógyszer előállítás

A katasztrófavédelmi törvény és a vonatkozó rendeletek megkülönböztetnek még veszélyes üzemként un. “küszöbérték alatti veszélyes üzemet” is. Ezek a veszélyes üzemek is súlyos káresemény elhárítási terv elkészítésére kötelezettek, továbbá a kerület által elkészített külső védelmi terv is tartalmazza ezeket az üzemeket:

- Bábolna Bio Kft. (1103 Budapest, Szállás utca 6.)
- Dreher Sörgyárak Zrt. (1105 Budapest, Jászberényi út 7-11.)
- Ceva-Phylaxia Oltóanyagtermelő Zrt. (1103 Budapest, Szállás utca 5.)

A telephely küszöbértékének megállapításához a mindenkori készletnyilvántartást kell figyelembe venni, vagyis a bármikor előforduló veszélyes anyagok mennyisége a mérvadó.

III. 10. Talaj- és talajvízvédelem

A talaj a természeti környezet része, amely biztosítja az anyagok körforgását. Mint a környezet része fogadja a földfelszínre érkező energia- és anyagáramlásokat. Részben tárolja, részben átalakítja azokat. A termőföld természeti erőforrás, amely az élővilággal szoros kapcsolatban és kölcsönhatásban újul meg, ha az anyagok körforgása zavartalan. Azonban, ha az anyagforgalomban fennakadás történik, vagy a talaj megsemmisül, mint erőforrás, nem megújítható. Napjainkra egyértelművé vált, hogy a talajok állapota meghatározó az emberi élet minőségére, sőt az emberiség fennmaradására nézve is, hiszen a megfelelő mennyiségű, egészséges és jó minőségű élelmiszerhez történő folyamatos hozzáférés alapvető emberi szükséglet.

Tehát, a talaj nem csupán a növények termesztése és más mezőgazdálkodással kapcsolatos tevékenység szempontjából fontos, hanem sokrétű funkcióin keresztül az egész természeti környezet és az emberi élet minőségét meghatározza.

A kerület ipari múltjából, illetve a múltbéli tevékenységekből eredően talaj- és talajvízszennyezettséget tártak fel több ingatlanon. Kármentesítési munkálatok a Pest Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály nyilvántartása szerint a kerületben az alábbi helyszínen zajlanak. A kármentesítéssel érintett ingatlanokon a kármentesítési munkálatok eredményességét, illetve a kármentesítési létesítmények területigényét befolyásoló építési- és bontási munkálatok nem végezhetők.

Szennyezéssel érintett ingatlanok	Kármentesítés jelenlegi fázisa
Jászberényi út 43-47. (41001/3, 41001/4, 41003/3, 41003/7, 41003/9, 41003/14, 41003/15, 41007/2, 41007/4, 41007/7, 41007/10, 41007/11, 41007/12, 41007/13, 41007/14, 41007/15, 41007/25, 41007/26, 41012/3, 41012/4, 41012/9, 41012/10, 41012/15, 41012/19, 41012/20, 41012/22, 41012/30, 41012/31, 41012/32, 41012/33, 41012/34, 42518/12, 42518/15, 42518/41, 42518/50, 42518/51 hrsz.)	kármentesítési monitoring végzése
Gergely utca (42137/115, 42137/38 hrsz.)	kármentesítési monitoring végzése
Kerepesi út (Nagyicce) 42633 hrsz.	kármentesítési monitoring végzése
Keresztúri út (39210/193, 39112/2, 39211/3, 39211/4, 39212/1, 39213/1, 40689/1 hrsz.)	beavatkozási terv készítése és kármentesítési monitoring végzése
Kőbányai út 30. (38920/6, 38920/7, 38920/8 hrsz.)	kármentesítési monitoring végzése
Kőbányai út 30. (38920/12 hrsz.)	beavatkozás és kármentesítési monitoring végzése
Jászberényi út (40990, 42523/2 hrsz.)	részletes tényfeltárás és kármentesítési monitoring végzése
Szállás utca 3.	kármentesítési monitoring végzése
Horog utca 16-20.	részletes tényfeltárás végzése (kötelezett felszámolásra került)

Keresztúri út 30-38. (40624 hrsz. és annak tágabb környezete)	beavatkozás, beavatkozási terv és kármentesítési monitoring végzése
Cserkesz utca 42. (41738, 41737, 41729/1, 41729/2 hrsz.)	részletes tényfeltárás végzése, beavatkozási és kármentesítési monitoring terv készítése
Gyömrői út 19-21. (42152, 42153, 42154, 38303/17, 38303/53, 38303/54, 38307, 38364/1, 41574, 42151/7, 42151/8 hrsz.)	beavatkozás és kármentesítési monitoring végzése
Maglódi út 14/a (40999/5 hrsz.)	beavatkozási záródokumentáció elbírálása
Gyömrői út 132-136.	kármentesítési monitoring záródokumentáció elbírálása
Gyömrői út 132-136.	részletes tényfeltárási záródokumentáció és beavatkozási terv elbírálása
Keresztúri út 130. (042802/3, 042802/5 hrsz.)	kármentesítési monitoring végzése

A folyamatban lévő kármentesítési munkálatokon kívül a terület múltjából adódóan nem zárható ki a kármentesítés szükségessége további területek esetében sem, ezért amennyiben azt a korábbi terület-felhasználás módja indokolja (potenciális szennyező forrás üzemelt a területen), a bontások, tereprendezések és építkezések megkezdése előtt a terület környezetvédelmi feltárását el kell végezni, meg kell vizsgálni a talaj és a talajvíz minőségét. A vizsgálati eredmények alapján dönthető el, hogy szükség van-e kármentesítésre. Területfeltöltések esetén a feltöltés talajmechanikai tulajdonságai mellett a feltöltött anyag szennyezettségét is meg kell vizsgálni. Csak olyan szennyezetlen anyag helyezhető el, amely a talajt és talajvizet nem károsítja. Az esetleges területfeltöltésekkel kapcsolatosan az építési engedélyezési eljárás során minden esetben nyilatkozni kell.

III.11. Állatvédelem

Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény (a továbbiakban: Ávt.) 4. § (1) bekezdése értelmében az állattartó köteles a jó gazda gondosságával eljárni, az állat fajának, fajtájának és élettani szükségleteinek megfelelő életfeltételekről gondoskodni. A jó gazda gondossága fogalmát az Ávt. 3. § 8. pontja az alábbiak szerint határozza meg: az az emberi tevékenység, amely arra irányul, hogy az állat számára olyan életkörülményeket

biztosítson, amely az annak fajára, fajtájára és nemére, korára jellemző fizikai, élettani, tenyésztési és etológiai sajátosságainak, egészségi állapotának megfelel, tartási, takarmányozási igényeit kielégíti (elhelyezés, táplálás, gyógykezelés, tisztán tartás, nyugalom, gondozás, kiképzés, nevelés, felügyelet). Az Ávt. 5. § (2) bekezdésében foglaltak szerint a megkötve tartott vagy mozgásában egyéb módon korlátozott állat számára is biztosítani kell a zavartalan pihenés és a sérülésmentes mozgás lehetőségét. Az Ávt. 5. § (6) bekezdése értelmében a kedvtelésből tartott állat ürülékét az állattartó a közterületről köteles eltávolítani. Az Ávt. 43. § (1) bekezdése előírja, hogy aki tevékenységével vagy mulasztásával az állatok védelmére, kíméletére vonatkozó jogszabály vagy hatósági határozat előírását megsérti vagy annak nem tesz eleget, magatartásának súlyához, ismétlődéséhez, és különösen az állatnak okozott sérelem jellegéhez, időtartamához igazodó mértékű állatvédelmi bírságot köteles fizetni.

Lakossági bejelentésre, valamint a Kőbányai Állatvédelmi Járőrszolgálat kezdeményezésére hivatalból a jegyző **állatvédelmi, állattartási eljárásokat** folytatott le az állattartás körülményeinek vizsgálata és annak szabályossá tételére való kötelezés céljából. Jellemzően eb transzponderrel történő megjelölésének hiánya, állattartásból eredő bűz, a társasházi közös terek ebek utáni takarítatlansága, az eb pórázon való vezetésének hiánya, valamint az eb szökése megakadályozásának hiánya okozott problémát és vont maga után hatósági eljárást.

A lefolytatott állatvédelmi, állattartási eljárások száma az alábbiak szerint alakult az elmúlt öt évben:

	2019	2020	2021	2022	2023
Állatvédelmi eljárások száma	39	59	44	43	73

A mezőgazdasági haszonállattartással kapcsolatban a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóság a Pest Vármegyei Kormányhivatal Gödöllői Járási Hivatala Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Osztálya Észak-Budapesti Ügyek Kirendeltsége. Bejelentések jellemzően

ló- és baromfitartás ügyében érkeztek, amelyek áttétele megtörtént az eljárásra hatáskörrel rendelkező hatósághoz.

A **kóbor állat** befogásával, tulajdonjogának átruházásával és elhelyezésével kapcsolatos feladatok ellátásának részletes szabályairól szóló 785/2021. (XII. 27.) Korm. rendelet szerint a jegyző köteles a kóbor állatok befogására és elhelyezésére irányuló feladatok ellátását biztosítani egy olyan szervezet, ebrendészeti telep útján, amely az ebrendészeti telep működésére és az állatok elhelyezésére vonatkozó feltételek teljesítésére megfelelő jogosultsággal rendelkezik. Az Önkormányzat 2023 novemberében együttműködési megállapodást kötött a FÖRI-vel. A FÖRI-vel kötött megállapodás alapján 2023-ban 66, 2024-ben 73 állat (kóbor kutya és macska) örökbeadásához járultunk hozzá.

Az Ávtv. 42/B. § (1) bekezdése értelmében a tartás helye szerint illetékes települési, fővárosban a kerületi önkormányzat, illetve a fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi önkormányzat ebrendészeti feladatainak elvégzése érdekében, illetve a veszettség elleni oltás járványvédelmi vonatkozásaira való tekintettel három évente legalább egy alkalommal **ebösszeírást** végez.

Az önkormányzatoknak az összeírás alapján az ebtartók által szolgáltatott adatokról helyi elektronikus nyilvántartást kell vezetni az állat tulajdonosa, tartója és más személyek jogainak, személyes biztonságának és tulajdonának védelme, valamint ebrendészeti és állatvédelmi feladatok hatékony ellátása céljából. Az eb tulajdonosa, vagy az eb tartója az ebösszeíráskor köteles volt a lakossághoz eljuttatott adatlapon feltüntetett adatokat az Önkormányzat rendelkezésére bocsátani.

Az ebösszeírás során bejelentett ebek száma az alábbiak szerint alakult.

Ebösszeírás éve	Ebösszeírás során bejelentett ebek száma
2012	2447
2015	1625
2018	1341
2021	1077

2024	1382
------	------

Az adatok sajnálatos módon nem tükrözik a kerületben ténylegesen tartott ebek számát. Az állatorvosokkal történt egyeztetés alapján közel 6000-6500 ebet tartanak Kőbányán.

A közterületen **elhullott állatok elszállítása** az önkormányzatok kötelező feladata. Az állattetemek a veszélyes hulladékokhoz tartoznak az esetleges fertőzésveszély miatt. Az Önkormányzat a kerületi elhullott kisállatok rendszeres elszállítására és ártalmatlanítására vállalkozási szerződést kötött az ATEV Fehérjefeldolgozó Zrt.-vel (a továbbiakban: ATEV Zrt.). A szerződés alapján az ATEV Zrt. köteles a kerület közigazgatási területén lakóhellyel rendelkező természetes személyeknél, a közterületen, az önkormányzati fenntartású intézmények, valamint az Önkormányzat többségi tulajdonában álló gazdasági társaságok területén keletkezett állati hulladékokat erre irányuló igény esetén begyűjteni, az üzemeltetésben lévő állati hulladékkezelő telepre elszállítani és az ártalmatlanításra történő elszállításig a megfelelő tárolásról gondoskodni. A lakossági bejelentéseket az ATEV Zrt. részére minden esetben továbbítottuk az állattetem elszállításának és szakszerű megsemmisítésének céljából.

Kisállat tetem előfordulását az ATEV Zrt. részére a díjmentesen hívható 06 80 630 242-es zöldtelefonszámon a lakosok közvetlenül is bejelenthetik.

Az **egészségügyi kártevők** (pl. ágyi poloska, csótány) megtelepedésének és elszaporodásának megakadályozásáról, ártalmuk megelőzéséről, távoltartásukról, rendszeres irtásukról gondoskodni kell. A védekezés elmulasztása esetén kötelezési eljárás lefolytatására a Budapest Főváros Kormányhivatala X. Kerületi Hivatala Népegészségügyi Osztálya rendelkezik hatáskörrel és illetékességgel, ezért a hozzánk érkezett ilyen irányú panaszokat áttettük.

Budapesten – közterületen és magánterületen egyaránt – a **patkányirtással** kapcsolatos szükséges kezelések megtételére szakcéggel kötött szerződés útján a Fővárosi Önkormányzat jogosult. A lakossági bejelentéseket elsősorban az online felületen vagy telefonos úton javasolt megtenni. Az online felület a Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatal honlapján található, amelynek elérhetősége: <https://budapest.hu/kozmuvek/tiszta-budapest/patkanymentesites>. A telefonos bejelentéseket a Főpolgármesteri Hivatal Központi Ügyfélszolgálatánál, a 06 1 327

1957-es telefonszámon lehet ügyfélfogadási időben megtenni. Emellett a patkányészlelések e-mail-ben (ugyfelszolgalat@budapest.hu) vagy személyesen (1052 Budapest, Bárczy István utca 1-3.) – a fent jelzett nyitvatartási időben – is jelezhető.

A bejelentést követően a szakcég a megadott elérhetőségeken megkeresheti a bejelentőt az irtás hatékonyabb elvégzése érdekében. Annak érdekében, hogy a szennyvízcsatorna-hálózaton kívül az épületekben és az ingatlanokon is elvégezhesék a patkányirtási munkálatokat mindenképpen szükséges az ingatlantulajdonosok segítsége, hogy minden területre bejuthassanak. A patkányirtást a szakcég térítésmentesen végzi.

Az elmúlt évben több alkalommal érkezett panaszbejelentés a kerületi lakosoktól arra vonatkozóan, hogy a kerület különböző pontján található közterületi fákba **darazsak és méhek költöztek be**, amelyek támadóan lépnek fel az emberekkel és a kisállatokkal szemben. Észlelésük egyre nagyobb számban történik, 2022. évben 5, 2023. évben 11 méh- és darázskolónia kitelepítése történt meg.

A kerületben élők panaszai alapján az elmúlt időszakban belterületen megnövekedett a vadállatok – főként a **rókák** – észlelése. 2023. évben a feladat elvégzésére 2 esetben adtunk megbízást a POLISZ Biztonsági Szolgáltató Zrt. részére. A befogás élőcsapdázással történik, a sikeres befogást követően az állat a természetes élőhelyére kerül visszatelepítésre.

Kiemelt feladatként jelentkezik a szúnyogok elleni védekezés. A lakosság aktivitásának növelését a lakosság tájékoztatásával, a magáningatlanokon fellelhető, a szúnyogok elszaporodásához kedvező feltételeket teremtő vízgyülemek megfelelő üzemeltetésével érjük el.

IV. A 2025-2029 ÉVEKRE SZÓLÓ KERÜLETI KÖRNYEZETVÉDELMI CÉLOK ÉS FELADATOK

IV.1. Felülvizsgálati és programalkotási szempontok

Jelen fejezetben a kerület előtt álló rövid-, közép- és hosszú távú feladatainak meghatározása kerül bemutatásra, a 2025-2029 évek közötti időszak legfontosabb környezetvédelmi teendőit mutatja be.

A program célja a megfelelő alap biztosítása az öt évre szóló környezetvédelmi tevékenységekhez, kiindulási alapot képezve a megoldandó környezeti problémák azonosítása, valamint a környezetvédelmi és kerületszépítési intézkedések véghezvitele tekintetében. Mindez széles alapokon nyugszik, hiszen nagyon sokrétű feladatsorozatot kell végrehajtani. A kerület vezetésének szívéigye a megfelelő környezeti feltételek biztosítása, a nélkülözhetetlen egészséges életfeltételek megteremtése a jelen és jövő nemzedékeinek.

A programalkotás során lényeges felülvizsgálati szempont volt a 2021-2026 évekre szóló Fővárosi Környezetvédelmi Programban, valamint az V. Nemzeti Környezetvédelmi Programban (2021-2026) megfogalmazott, a kerület szempontjából releváns célkitűzések és intézkedések azonosítása, érvényesülésük feltételrendszerének kidolgozása.

Az előző évekre szóló Környezetvédelmi Program stratégiai céljai teljeskörűen átfogták az Önkormányzat hatáskörébe tartozó környezetvédelmi feladatokat, figyelemmel a környezeti elemekre, önálló hatótényezőkre, rendszerekre. A korábbi program számos olyan célt is tartalmazott, amelyeknek a jelenlegi programban történő megjelenítése is indokolt.

A program fontos tényezője a sokirányú és sokszereplős kapcsolatépítés, a különböző szereplők együttműködése, partneri viszony szükséges a közigazgatás, a lakosság, az üzleti szféra és a civil szervezetek között.

Kőbánya Környezetvédelmi Programja összefoglalva a 2025-2029. évekre az alábbi alapelveken nyugszik.

- a káros környezeti hatások megelőzésének elve, azaz a kerület fejlődését alapvetően

meghatározó fejlesztések tekintetében az igénybevett környezeti elemek és természeti értékek védelme, amely egyúttal biztosítja az élhető kerületi életminőség fenntartását és a gazdasági értéket képviselő természeti erőforrások megőrzését.

- a fenntartható fejlődés elve,
- az elővigyázatosság elve, a természetre és a szűkebb környezetre gyakorolt hatások pontos ismerete,
- a környezeti szempontok beépítése a gazdaság folyamataiba,
- a helyreállítás elve, azaz a károsodott környezeti elemek és természeti adottságok helyreállítása, amely egyúttal biztosítja az egészséges kerületi életminőséget és bővíti a potenciális gazdaságfejlesztési célterületeket.

IV.2. A korábbi, 2020-2024 évekre szóló Környezetvédelmi Program megvalósulásának elemzése

Kőbánya több mint egy évszázadon keresztül a fővárosi kerületek közül környezeti szempontból az egyik legterheltebb kerületnek számított, amelynek elsődleges okaként az itt megvalósult ipari tevékenységek nevezhetők meg. A kerületben nehézipari és könnyűipari vállalatok, építőanyag gyártó üzemek, gyógyszer- és élelmiszeripari gyárak, valamint hőerőművek működtek, amelyek mindegyike kivétel nélkül jelentős környezeti terhelést jelentett. A kerületben több, az egykori agyagbányák helyén létesített szeméttlerakó helyezkedett el, ezek mellett mind a vasúti, mind a közúti közlekedés jelentősen terhelte a térséget.

Kőbánya jelentős változásokon ment keresztül az utóbbi években. A kerületben számos infrastrukturális fejlesztés zajlott és zajlik jelenleg is, beleértve az útépitéseket, útfelújításokat, a közlekedési fejlesztéseket, a kerékpárúthálózat fejlesztését, ezzel egyidejűleg a közlekedési kapcsolatok javítását.

A kerület lakóingatlan-piacán is aktívak a fejlesztések, új lakóparkok és ingatlanprojektek épülnek. A régebbi ipari területek átalakulása lakó- és üzleti célokra folytatódik, ami növeli a kerület vonzerejét. A kerület lakosságának összetétele és szociális helyzete is változik. Kőbánya emellett gazdag kulturális élet zajlik, számos rendezvénnyel és közösségi programmal. A kerület gazdasági szempontból is aktív, több vállalkozás és ipari létesítmény található itt.

A fentiek következtében a Kőbányát jellemző ipari tevékenységből eredő környezeti szennyeződés-kibocsátás jelentősen csökkent, amely a város képében is megjelenik. Már nem találkozunk a klasszikus füstölő gyárkéményekkel, a kellemetlen szagok, a légszennyezés, az üzemek működéséből eredő zaj is jelentős mértékben mérséklődött. A nagyüzemek megszüntetésével az utókorra maradtak azok a szennyező-források (elsősorban talajszennyezések), amelyek kezelése, kármentesítése még több évtizeden át feladatot ad az egyes ingatlanok tulajdonosainak és az ezen problémák felügyeletét ellátó szerveknek.

Az önkormányzatok kulcsszerepet játszanak a környezetvédelemben, mivel közvetlen kapcsolatban állnak a lakossággal, a helyi közösségekkel és vállalkozásokkal, valamint a helyi program- és jogalkotás közvetlenül érinti a helyi környezeti kérdéseket, amelyek az alábbiakból tevődnek össze.

- **Helyi környezetvédelmi szabályok:** Az Önkormányzat egyik feladata a helyi környezetvédelmi szabályok kidolgozása és érvényesítése. E gondolat mentén alkotta meg 2023-ban az Önkormányzat a fás szárú növények védelmének, kivágásának és pótlásának helyi szabályairól szóló új önkormányzati rendeletét, amely már a magánterületi fakivágás szabályait is meghatározza, valamint a közösségi együttélés alapvető szabályairól szóló önkormányzati rendelet is tartalmaz környezetvédelmi vonatkozású rendelkezéseket.
- **Építési és területhasználati szabályok:** Az Önkormányzat szabályozza a területhasználatot. A helyi építési szabályzat, illetve a településkép-védelemről szóló rendelet számos előírást tartalmaz, amely alakítja a környezetet.
- **Helyi környezetvédelmi programok:** Helyi környezetvédelmi, kerületszépítési programokat indítottunk el, például virágosítási akciókat, hulladékgyűjtési kampányokat vagy energiatakarékosági programokat.
- **Oktatás és tudatosság:** Programokat szerveztünk a környezeti tudatosság növelésére, például a Zöld Családi Nap keretében közösségi workshopokat és információs kampányokat.
- **Hulladékkezelés és -újrahasznosítás:** Budapesten a kétszintű igazgatási rendszernek köszönhetően a hulladékgyűjtési és -kezelési rendszerek kiépítéséért, valamint üzemeltetéséért nem a kerületek, hanem a Fővárosi Önkormányzat felel. Ennek ellenére az Önkormányzatnak is számos feladata adódik a hulladékmentesítés területén. A

kerületek felelőssége is továbbá a lakosok szemléletformálása, a szelektív hulladékgyűjtés és az újrahasznosítás növelése.

- **Közlekedési infrastruktúra:** Helyi szinten kell fejleszteni, valamint erre ösztönözni minden érintettet a fenntartható közlekedési megoldásokra, például kerékpárutak építésére, a közösségi közlekedési lehetőségekre és a zöld közlekedési alternatívákra.
- **Zöldterületek fenntartása és fejlesztése:** Fontos, hogy a parkok, zöldterületek és fák telepítésével, fenntartásával kiemelten foglalkozzanak az önkormányzatok. Ezek nemcsak esztétikai szempontból fontosak, hanem hozzájárulnak a levegő minőségének javításához és a városi klíma szabályozásához is.
- **Szennyezés ellenőrzése:** A kerületi önkormányzatok bár hatósági jogkörrel nem rendelkeznek, monitorozhatják azonban a helyi levegőminőséget, a Rákos-patak vízminőségét, a kerületben folyamatban lévő kármentesítési eljárásokat a szennyezőforrások csökkentésére.
- **Természeti katasztrófák kezelése:** A helyi önkormányzatok felkészülnek a természeti katasztrófákra, mint például árvíz vagy szélvihar, és kidolgoznak helyi katasztrófa-elhárítási terveket.
- **Közösségi részvétel:** Az Önkormányzat támogatta a helyi közösségek aktív részvételét a környezetvédelmi intézkedésekben, például közösségi programok szervezésével, közösségi tanácsok adásával és helyi környezetvédelmi szervezetek támogatásával.
- **Pénzügyi támogatás:** Pénzügyi ösztönzőket vezetett be az Önkormányzat elismerések vagy pályázatok útján.

Kőbánya azon budapesti kerületek közé tartozik, amelyek felelős döntéseikkel hozzá kívánnak járulni egy olyan értékkövető és értékmegőrző város kialakulásához, ahol a városvezetői döntések során következetesen ragaszkodnak a fenntarthatóság értékeihez, a jóléti értékek kiegyensúlyozottsága mellett biztosítva az egészséges környezetet, a magas életminőséget és az esélyegyenlőséget a jelen és a jövő generációja számára.

Kedvező tendenciának tekinthető, hogy a városfejlesztés területén a környezet iránt érzett felelősség, a környezettudatos városfejlesztés igénye egyre inkább előtérbe kerül, a különböző átfogó és szakterületi kerületfejlesztési tervek és programok mindegyikébe beépültek környezetvédelmi szempontok.

A kerület igen jelentős környezeti értékekkel rendelkezik, amelyek védelme gazdasági érdek is, ezért az Önkormányzat különösen fontos törekvése a helyi társadalom környezettudatosságának és a környezet fejlesztésében való érdekeltiségének növelése, a közösségi részvétel fokozása.

A 2020-2024 évekre szóló Környezetvédelmi Program stratégiai céljait, tervezett rövidtávú feladatait az Önkormányzat minden évben intézkedési tervbe foglalta és az aktuális intézkedési terv végrehajtását rendszeresen értékelte.

A 2020-2024 évekre meghatározott stratégiai célok az Önkormányzat elkötelezettségének betudhatóan teljesültek. Az elkötelezettséget bizonyítja, hogy a közvetlen és közvetett környezeti célok megvalósítását biztosító pénzügyi fedezet az egyes években a költségvetés részét képezte, ezáltal is kiemelt figyelmet kapott a környezetvédelem. Az Önkormányzat saját forrásait pályázati forrásokkal egészítette ki.

Az elmúlt időszakban folyamatosan nyomon követtük a gazdálkodó szervezetek működését, jó kapcsolatot tartunk fenn a vállalatok szakterületi felelőseivel, vezetőivel és a területileg illetékes szakhatóságokkal.

Az Önkormányzat rendszeres vizsgálatokat (méréseket) végeztetett, szakértői megbízásokat adott panaszügyek kivizsgálásának segítése céljából, valamint a kerület környezeti terheltségének megismerése céljából.

Kiemelkedő eredményeket értünk el a parkok rendbetételével és azzal a számtalan környezetszépítési akcióval, amellyel évről-évre javítottuk Kőbánya jóléti és esztétikai értékét. Jelentős eredményeket hozott az elmúlt időszak a szemléletformálás és a környezeti nevelés területén is.

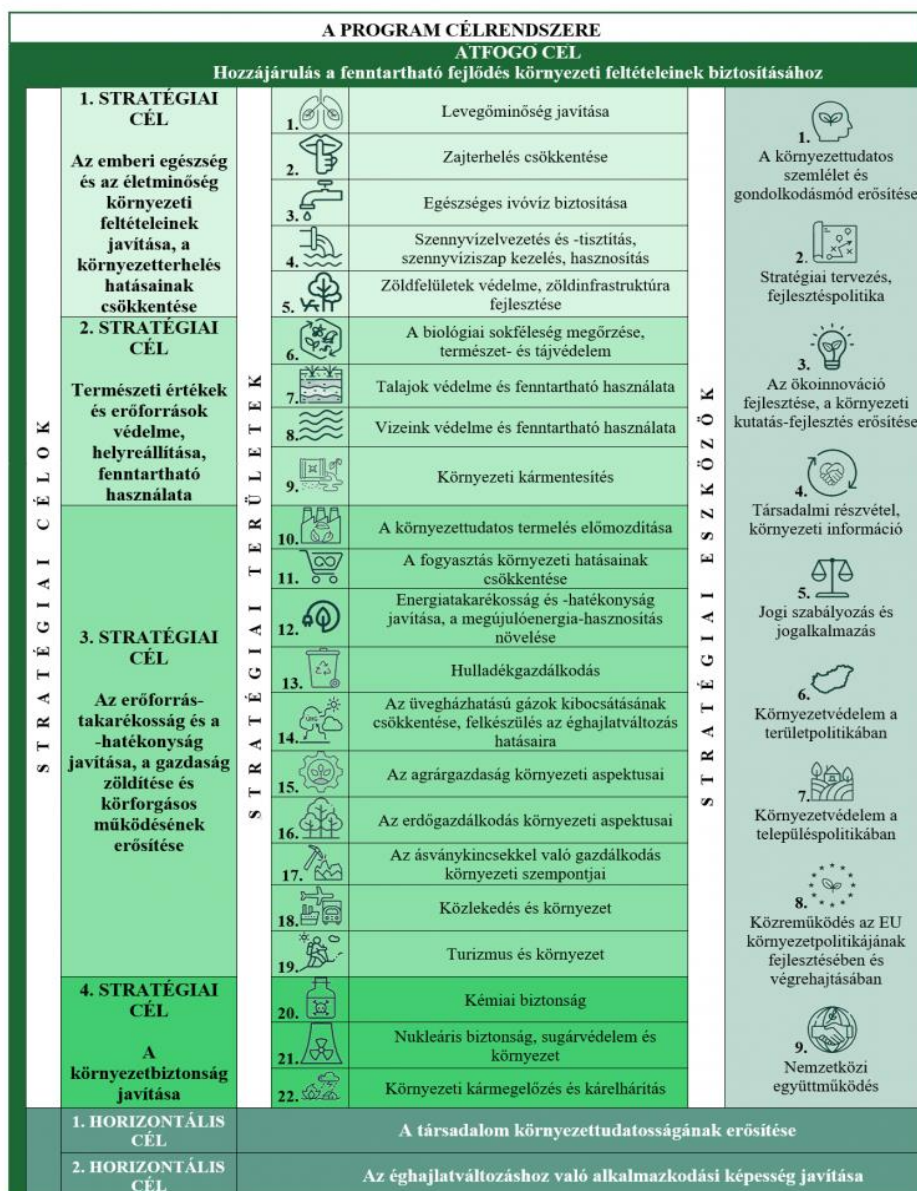
IV.3. Az 5. Nemzeti Környezetvédelmi Program releváns célkitűzései

Magyarország környezetügyi átfogó stratégiai tervdokumentuma – 1997 óta – a hatévente megújuló Nemzeti Környezetvédelmi Program (a továbbiakban: NKP). Az NKP kidolgozásáról, céljairól, tartalmáról a Kvt. rendelkezik. Az NKP mellékletét képezi a természetvédelem szakmapolitikai stratégiáját tartalmazó és fő cselekvési irányait meghatározó Nemzeti Természetvédelmi Alapterv. Az NKP az Európai Unió környezetpolitikájával összhangban meghatározza a követendő célkitűzéseket.

Az Országgyűlés 62/2022. (XII. 9.) OGY határozatával 2021-2026. évekre elfogadott 5. Nemzeti Környezetvédelmi Program (a továbbiakban: NKP-5) átfogó célkitűzése Magyarország környezeti állapotának javítása és a fenntartható fejlődés e feltételeinek biztosítása. Ezt az átfogó célt négy stratégiai és két horizontális célkitűzés keretében kívánja elérni.

Az NKP feladata, hogy az ország adottságait, a társadalom hosszú távú érdekeit és jövőbeni fejlődési céljait, valamint a globális felelősségből és a nemzetközi együttműködésből, az EU-tagságból adódó kötelezettségeket figyelembe véve meghatározza az ország környezeti céljait és az elérésükhöz szükséges eszközöket.

Az NKP-5 többek között a körforgásos, zöld gazdaság tekintetében elért eredményekre épít, valamint az új környezeti kihívásokra készül fel. A cél, hogy a gazdaság és a környezetvédelem közti összhang erősödése segítse a zöld átállás előmozdítását. A programban foglaltak végrehajtásával a pandémia által okozott gazdasági visszaesés mérséklése, valamint a háborús veszélyhelyzet kockázatainak kezelése is várható. A program célrendszerét és felépítését az alábbi ábra mutatja be.



(Forrás: <https://xn--krnyezetvedelem-jkb3r.hu/nemzeti-kornyeztvedelmi-program#section5781>)

Az alábbi táblázat részletezi a főbb stratégiai területeket, külön megjelölve az önkormányzatokra háruló feladatokat. A megjelenített önkormányzati feladatok nagy része a Fővárosi Önkormányzat hatáskörébe tartozik.

Stratégiai terület, általános feladatok	Önkormányzatok számára előírt cselekvési irányok és intézkedések
Levegőminőség javítása	A lakossági (szilárd) tüzelésből eredő kibocsátások mérséklésének elősegítése.

	• Szmogriadó tervek készítése, rendszeres felülvizsgálata. • A lakosság rendszeres tájékoztatása a település levegőminőségének állapotáról, szemléletformálási kampányok szervezése (pl. a helytelen fűtési technika levegőminőségre gyakorolt káros hatásairól). • A lakosság rendszeres tájékoztatása a fűtőkorszerűsítést, energiatakarékosságot támogató lakossági pályázatokról.
Zajterhelés csökkentése	• Stratégiai zajvédelmi intézkedési tervek elkészítése, felülvizsgálata és szükség szerinti módosítása. • Az intézkedési tervek megvalósítása. • Zajcsökkentést célzó intézkedések megtétele a 100 000 főnél kisebb népességű településeken. • A helyi zajvédelmi szabályok megállapítása (pl. csendes övezet, zajvédelmi szempontból fokozottan védett terület kijelölése, ellenőrzése). • A helyi lakosság tájékoztatása, szemléletformálása. • Terület- és településrendezési tervek kialakítása során a zajvédelmi szempontok figyelembe vétele.
Egészséges ivóvíz biztosítása	• Az ivóvízminőség-javító beruházások előkészítése és megvalósítása. • Indokolt esetben az átmeneti ivóvízellátás biztosításához szükséges feltételek megteremtése.
Szennyvízelvezetés és -tisztítás, szennyvíziszap kezelés, hasznosítás	• Közreműködés a Szennyvíz Program végrehajtásában, a szükséges beruházások megvalósítása: új szennyvízelvezető és -tisztító rendszerek építése, meglévő szennyvízkezelő és -elvezető rendszerek fejlesztése és bővítése a 2000 LE feletti agglomerációkban. • Települési szennyvízkezelési program településenkénti kidolgozása a települési környezetvédelmi program részeként. • A lakások csatornabekötésének ösztönzésére a talajterhelési díjon kívüli pozitív ösztönző

	kidolgozása. • A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz kezelésére kötelezően ellátandó és igénybe veendő közszolgáltatás szervezése és fenntartása. • A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz ártalommentes elhelyezését biztosító előkezelő és fogadó létesítmények kialakítása. • Települési szennyvíziszap kezelési és elhelyezési tervek kidolgozása. • A csatornahálózatok fejlesztése, rekonstrukciója során törekedni kell az egyesített csapadék- és szennyvízelvezetés fokozatos felszámolására, az érintett zöldfelületek megőrzésére.
Zöldfelületek védelme, zöldinfrastruktúra fejlesztése	<u>Vármegyei Önkormányzatok</u> • Zöldfelület-fejlesztési programok kiírása települések részére, zöldfelületek rehabilitációja, revitalizációja, helyreállítása. • Települések zöldfelületi gazdálkodását, zöldinfrastruktúra fejlesztését segítő útmutatók megjelentetése. <u>Települési Önkormányzatok</u> • Zöldfelület-gazdálkodási tervezés (pl. koncepció, program kidolgozása; városi parkok stratégiai tervének elkészítése, rendelkezésre álló, hasznosítatlan területek felmérése és annak integrációja, valamint zöldfelületi fejlesztésre alkalmassá tétele a településrendezési eszközökkel összhangban). • A Települési Arculati Kézikönyvben a településarculatot meghatározó zöldfelületi elemek számbavétele és védelmük biztosítása a településképi rendeletben. • Zöldterületek és önkormányzati fenntartás alatt álló intézménykertek minőségi megújítása. • Közösségi kertek kialakításának ösztönzése, a közösségi komposztálás lehetőségének biztosítása a településen működő vállalkozások (pl. éttermek) bevonásával. • A zöldfelületi rendszerre vonatkozó környezetegészségügyi, illetve (a Nemzeti

	Tájstratégiával összhangban) minőségi célkitűzések meghatározása. • A zöldfelületi rendszer monitoringja, zöldfelületi kataszter térkép és adatbázis (nyilvántartás) létrehozása. • Új lakó-, illetve egyéb beépítésre szánt területek kijelölése esetén új zöldterület (közkert, park) kialakítása. • Új térbeli összeköttetések kialakítása a zöldfelületi rendszer elemei között, új zöldhálózati elemek létrehozása. • Fasorok állapotának javítása, védelme, fenntartása, telepítése, esetenkénti cseréje. • A zöldfelület fenntartható gondozása, karbantartása, a zöldfelületi funkciók fejlesztése, bővítése, visszaállítása, az idegenhonos inváziós fajoktól való megóvása. • Az alulhasznosított városi területek felmérése és azok új funkcióra történő hasznosítása keretében a zöldfelületek növelése. • Zöldtető létesítések ösztönzése (pl. kedvezmények biztosításával), különös tekintettel az ipari parkok területén, a nagyméretű logisztikai és raktárcsarnokok esetében. • A települési klímastratégiákon keresztül a zöldfelületek fejlesztése, zöldfelületi elemek tervezése, átalakítása az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás jegyében (pl. vízvizsztatartás zöldfelületeken, szélsőséges időjárási körülményeket elviselő őshonos növényfajok és fajták megválasztása, lehetőleg a fenntartás során felmerülő öntözési igény minimalizálása). • Települési átfogó rekonstrukciók esetén helytakarékos közműalagút.
A Natura 2000 területek, valamint a védett természeti, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmények hatálya alá tartozó területek megőrzése	• A meglévő helyi védett természeti területek védettségének fenntartása, állapotuk megőrzése. • A tervezett, illetve szükségessé váló helyi védetté nyilvánítási eljárások lefolytatása

A tájszerkezet, tájjelleg, tájpotenciál védelme	• A vármegyei és a települési tervekben a természet- és tájvédelmi szempontok érvényesítése. • Részvétel az egyedi tájértékek kataszterezésében és megőrzésében. • Együttműködés a helyi érintettekkel a tájvédelmi célok megvalósításában.
A védett, a védelemre szoruló, illetve közösségi jelentőségű fajok természetvédelmi helyzetének javítása	• Az inváziós növény- és állatfajok terjedésének megelőzése, visszaszorítása.
Komplex vízgazdálkodási feladatok	• A vízpart-rehabilitációs tanulmányterveket felváltó, a Balaton vízparti területeinek közcélú területfelhasználási tervekkel összhangban a településrendezési eszközök felülvizsgálata és módosítása, a zöldfelületek, a természetes és természetközeli parti területek, a nádas partok védelme, megőrzése.
Területi vízgazdálkodás	• A belterületi vízrendezésekkel a csúcsidejű víztöbbletek által okozott károk csökkentése és a vízhiányos időszakokban fontos vízkészletek helyben-tartása.
Környezeti kármentesítés	• A településrendezés részeként a barnamezős területek lehatárolása, továbbá a településfejlesztési koncepció és integrált településfejlesztési stratégia felülvizsgálata során a barnamezős területek fejlesztési és újrahasznosítási lehetőségeinek meghatározása.
A fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése	• A környezettudatos fogyasztói magatartás elterjesztését elősegítő szemléletformálási kampányok, akciók megvalósítása. • Helyi fogyasztói közösségek szervezésének ösztönzése (pl. az érintett felek közötti kapcsolatépítés elősegítése). • Helyi piacok létesítésének, illetve működtetésének ösztönzése.
Energiatakarékosság és -hatékonyság javítása, a megújulóenergia-hasznosítás növelése	• Középületek, közintézmények energiatakarékos működtetése, energiahatékonyságának javítása (fűtési, hűtési és világítási rendszerek modernizálása, tanúsítása, épületszigetelés). • Helyi megújuló energiaforrások lehetőség

	szerinti, decentralizált felhasználása a környezeti szempontok figyelembevételével. • Távhőellátó rendszerek energiahatékonyságának növelése. • Az energiatakarékosság és -hatékonyság elterjesztését szolgáló szemléletformálási programok, kampányok, akciók, tanácsadás megvalósítása.
Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira	• Térségi és helyi klímavédelmi (mitigációs és adaptációt segítő) stratégiák kidolgozása és megvalósítása, összhangban a települési fejlesztési és környezetvédelmi tervekkel, programokkal, szabályozási kerettel. • Integrált csapadékvíz-gazdálkodási terv kidolgozása.
Közlekedés és környezet	• A mobilitási igények csökkentése várostervezési, forgalomszervezési és szabályozási eszközök segítségével (pl. alacsony kibocsátású zónák létesítése). • A közlekedési igényt, személygépjármű forgalmat csökkentő kampány szervezése (pl. autómentes nap). • A gyalogos és a kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása (járda- és kerékpárút-építés, valamint ezek karbantartása, a biztonságos használat feltételeinek javítása). • Kerékpártárolás, -bérlés, -kölsönzés feltételeinek megteremtése, fejlesztése. • A közösségi közlekedés (infrastruktúra, járműpark) fejlesztése. • Az éghajlatváltozás közlekedési infrastruktúrát és eszközparkot érintő hatásainak felmérése, az alapján az indokolt megelőzési intézkedések megtétele (pl. megállóhelyek árnyékolása, közösségi közlekedési eszközök légkondicionálása). • A települési úthálózat por-, illetve síkosság mentesítése (környezetbarát anyagok alkalmazásával). • Az egyéni közlekedési szokások alakítása szemléletformálással, folyamatos

	tájékoztatással. • Szabályozási eszközökkel, kedvezményekkel, támogatáspolitikával a járműállomány korszerűsítésének elősegítése. • Környezetkímélő gépkocsi-használat (osztott autóhasználat, közös járművek) ösztönzése. • A kis fajlagos szennyezőanyag kibocsátású tömegközlekedési járművek számának és arányának növelése.
Turizmus és környezet	• A természeti és környezeti értékek fenntartható módon történő bemutatását szolgáló fejlesztések, programok megvalósítása, kiemelten a natúrparkok területén. • Az erdei óvoda és iskola intézmények, valamint a természet- és környezetvédelmi oktatóközpontok szerepének erősítése ezen tevékenységekben. • A turisztikai építési beruházásokban az erőforrás-takarékos módok alkalmazása, a turisztikai létesítmények működtetése, a programok szervezése során a környezeti szempontok fokozott figyelembevétele. • A természet bemutatását szolgáló létesítmények fejlesztése. • A helyi értékek megismerését, bemutatását lehetővé tevő útvonalak kialakítása, fenntartása. • A falusi és vidéki szálláshelyek ökoturisztikai igényeknek megfelelő fejlesztése, speciális ökoszálláshelyek kialakítása. Vendéglátóhelyek környezet- és egészségtudatos szempontok szerinti fejlesztése. • Környezetbarát közlekedési módok használatának ösztönzése, elősegítése. • Hagyományos és helyi termékek előállítása, márkatermékként való terjesztése, helyi sajátosságokhoz igazodó rendezvénykínálat fejlesztése (pl. környezetbarát gazdálkodást bemutató programok), komplex szolgáltatáscsomagok kialakítása a különböző célcsoportoknak. • Közönségkapcsolatok fejlesztése (sajtócikk,

	tévéműsor, könyv stb.), korszerű informatikai és kommunikációs eszközökre épülő tájékoztató, látogatói információs hálózat kialakítása és működtetése. • Irányelvek és etikai kódexek kialakítása, terjesztése a helyi értékek megőrzése érdekében. • Öko-szemléletű minőségbiztosítási rendszer kiépítése. • Honlapok folyamatos fejlesztése, bővítése.
--	---

IV.4. Budapest Főváros Környezetvédelmi Programja 2021-2026. időszakra

A Fővárosi Önkormányzat a budapesti környezet védelme, állapotjavítása, valamint mindezzel összhangban a fővárosi fejlesztések környezeti szempontú megalapozása érdekében kidolgozta Budapest 2021-2026 időszakra szóló települési környezetvédelmi programját (a továbbiakban: BKP). A programot a Fővárosi Közgyűlés a 141/2021. (I. 27.) határozatával hagyta jóvá. A környezeti program végrehajtása évenként nyomon követhető Budapest környezeti állapotértékelésében.

A BKP tervezési kereteként a 2015-2020 közötti időszakot magába foglaló IV. Nemzeti Környezetvédelmi Program szolgált. A program 5 átfogó célkitűzést fogalmaz meg, amelyek környezeti elemekre, rendszerekre, illetve szektorokra irányuló több beavatkozási szakterületet tartalmaznak az alábbiak szerint.

1) Egészséges, biztonságos környezet biztosítása

- Levegőminőség
- Alkalmazkodás az éghajlatváltozás helyi hatásaihoz
- Zajterhelés
- Talajok
- Ivóvíz, szennyvíz
- Árvízügy
- Iparbiztonság
- Településtisztaság

2) Természeti tőke védelme, növelése

- Természetvédelem
- 3) Fenntartható erőforrás-gazdálkodás megteremtése
 - Klímavédelem és energetika
 - Hulladékgazdálkodás
 - Csapadékvíz-gazdálkodás
 - Települési zöldinfrastruktúra
- 4) Környezetbarát városirányítás, városfejlesztés megvalósítása
 - Környezetbarát tervezési módszerek
 - Barnamezős területek
 - Közlekedésügy
 - Települési zöldinfrastruktúra
- 5) Környezettudatosság erősítése
 - Környezeti állapotértékelés
 - Szemléletformálás
 - Partnerség, kezdeményezések támogatása

A BKP a legjelentősebb fővárosi környezeti problémák megoldására, illetve a további kedvezőtlen környezeti helyzetek javítására tartalmaz intézkedési javaslatokat. A BKP tervezetét a hivatalos szervezeteken kívül bárki véleményezhette a megalkotás időszakában, a megalapozottnak ítélt, a Kvt. követelményeknek megfelelő vélemények beépítésre kerültek a programba.

A BKP a fenti célok teljesítését komplex megközelítésben, a környezeti szempontok horizontális integrációja és az ezt szolgáló tematikus akcióprogramok cél- és intézkedésrendszere révén kívánja elősegíteni.

BKP-ban meghatározott alprogram	Főbb intézkedések
Egészséges, biztonságos környezet kialakítása	A-1-1 Szmogriadó jogszabályi környezetének felülvizsgálata A-1-2 Levegőtminőség előrejelző rendszer fejlesztése A-1-3 Szennyező gépjárművek fokozatos visszaszorítása a városi közlekedésben A-1-4 Légszennyező tüzelési módok visszaszorítása

	A-2-1 A klímaváltozás hatásaihoz alkalmazkodó épített környezet kialakítása A-2-2 Intézkedések rendkívüli időjárási esetekre A-3-1 Stratégiai zajtérkép intézkedési tervének végrehajtása, zajtérképezés alkalmazása A-3-2 Légiforgalom zajterhelésének csökkentése A-3-3 Sebességcsökkentett övezetek kijelölése A-3-4 Közterületi rendezvények zajterhelésének csökkentése A-4-1 A szennyezett területekkel kapcsolatos átláthatóság biztosítása A-4-2 Potenciális talajszennyezett területek felmérése A-4-3 Fővárosi Önkormányzat felelősségi körébe tartozó területek kármentesítése A-5-1 Az ivóvíz-szolgáltatás biztonságának fenntartása A-5-2 Szennyvizek biztonságos gyűjtésének és tisztításának megvalósítása A-6-1 Árvízvédelmi rendszer fejlesztése A-7-1 A katasztrófavédelmi szempontból érintett lakosság folyamatos tájékoztatása A-8-1 Településtudatossággal kapcsolatos jogszabályok felülvizsgálata A-8-2 Fővárosi Önkormányzat településtudatossági feladatainak hatékonyság-növelése A-8-3 A rovar- és rágcslóirtással kapcsolatos jogszabályok rendezési javaslata A-8-4 Lomtalanítási rendszer fejlesztése A-8-5 Nyilvános illemhelyek bővítése
Természeti tőke védelme	B-1-1 Helyi természetvédelmi területek bővítése B-1-2 Helyi természetvédelmi területek kezelésének hatékony megvalósítása B-1-3 Kisvízfolyások revitalizációja B-1-4 Jogszabálmódosítási javaslatok a természetvédelem érdekében B-1-5 Ökológiai szempontok érvényesítése a fővárosi zöldfelület-gazdálkodásban B-1-6 Köz- és díszkivilágítással kapcsolatos tervek és jogszabályok ökológiai szempontú felülvizsgálata B-1-7 Felelős állattartás elősegítése
Fenntartható erőforrás-gazdálkodás megteremtése	C-1-1 Fővárosi épületek energetikai jellemzőinek javítása C-1-2 Távhő-rekonstrukciós Program felülvizsgálata, távhőfejlesztési koncepció megalkotása C-1-3 Klímastratégia felülvizsgálata és Klíma Akcióterv készítése C-2-1 Hulladékhasznosítás hosszú távú fejlesztése C-2-2 Szennyvízkezelés energia-hatékonyságának növelése, szennyvíziszap-kezelés hosszú távú megoldásának előkészítése

	C-2-3 Szelektív hulladékgyűjtés bővítése C-2-4 Hulladék újrahasználatot ösztönző rendszer fejlesztése C-2-5 Hulladékgazdálkodási közszolgáltatás törvényi feltételeinek módosítására vonatkozó javaslatok elkészítése C-3-1 Belterületi csapadékvíz rendszer felülvizsgálata C-3-2 Zöldfelületek fenntartható vízutánpótlásának megoldása C-4-1 Jogszabálmódosítási javaslatok a városi zöldfelületek hatékonyabb védelme érdekében C-4-2 Zöldfelület-gazdálkodás hosszú távú forrásbiztosítása C-4-3 Erdőterületek fejlesztése és fenntartása C-4-4 Közhasznátú zöldfelületek mennyiségi és minőségi fejlesztése C-4-5 Városi faállomány védelme és fejlesztése (tervezés) C-4-6 Egységes fővárosi zöldkataszter létrehozása és naprakész üzemeltetése
Környezetbarát városirányítás, városfejlesztés	D-1-1 Kompakt város kialakítását célzó terület- és településrendezés megvalósítása D-1-2 Energiahatékonyság költséghatékony növelése D-1-3 EMAS általános bevezetése, majd fenntartása a közszolgáltatást végző gazdasági társaságoknál D-1-4 Zöld gazdaság ösztönzése, zöld közbeszerzés D-2-1 Barnamezős területek megújításának elősegítése D-3-1 Közösségi közlekedés fejlesztése D-3-2 Környezetbarát járművek használatát elősegítő infrastruktúra-fejlesztés kezdeményezése
Környezettudatosság erősítése	E-1-1 Évenkénti környezeti állapotértékelés és annak közzététele E-2-1 Szemléletformálás és tájékoztatás E-2-2 Környezettudatosság javítása a Főpolgármesteri Hivatal és a fővárosi intézmények, gazdasági társaságok esetében E-2-3 Szelektív hulladékgyűjtési program hirdetése köznevelési intézményekben E-2-4 Budapest természeti értékeit népszerűsítő programok támogatása E-3-1 Tapasztalatcsere, együttműködés, tanácsadás E-3-2 Alulról jövő, környezeti állapotot javító kezdeményezések támogatása E-3-3 Közösségi szempontok érvényesítése a közterületi fejlesztések során

IV.5. A 2025-2029 évekre szóló kerületi környezetvédelmi célok és feladatok

Hosszútávú cél az ember és környezet harmóniájának megteremtése. A kerület lakosságának egészségét, gazdasági és társadalmi jólétét, életminőségének javítását úgy lehet biztosítani, ha a szemléletváltozás megalapozásánál a környezet és fejlődés, illetve a gazdaság, a társadalom és a környezet ügyeit együtt kezeljük.

Az Önkormányzat jövőbeni legfontosabb feladata lesz a gazdasági, társadalmi és környezeti igények közötti kompromisszumok megtalálása, amelynek legfontosabb eszközei a következők.

a) Szabályozási eszközök

- környezetközpontú építési és városrendezési szabályozás

b) Hatósági eszközök (hatósági jogkörök gyakorlása) és szervezetfejlesztés

- telephely-engedélyezési hatósági eszközök hatékony és következetes alkalmazása
- fás szárú növények kiemelt védelme és a pótlás biztosítása a hatósági eljárások során
- helyi rendeletek szigorú betartatása

c) Nyilvánosság, a környezeti érdekek kikényszerítését segítő „erő” igénybevétele

- nyilvánosság bevonása a fejlesztési, városrendezési elképzelések döntéshozatalába
- környezeti információk széleskörű nyilvánossága (környezetvédelmi információk honlapon történő megjelentetése)

d) Partnerség és együttműködés

- környezettudatos fejlesztésekre való ösztönzés (kedvezmények fejében önkéntes megállapodások révén)
- aránytalan költségek figyelembevétele

e) Környezetvédelmi fejlesztések, beruházások megvalósítása (a források rendelkezésre állása esetén)

- Európai Unió támogatásain való részvétel
- Helyi bevételek környezetvédelmi célra történő fordítása (Környezetvédelmi Alap)
- Önkormányzati tulajdonú intézmények és ingatlanok esetén környezetvédelmi példamutatás a környezetközpontú fejlesztések megvalósítása révén

A program legfőbb célja a környezet védelme és a fenntartható fejlődés biztosítása. Ezeket az alábbi szempontok figyelembevételével kívánjuk elérni.

- **Környezeti hatások csökkentése:** Az ipari tevékenységek, mezőgazdaság, közlekedés és egyéb emberi tevékenységek negatív hatásainak minimalizálása a levegőre, vízre, talajra és ökoszisztémákra.
- **Természeti erőforrások fenntartható használata:** A természetes erőforrások, mint a víz, energia és nyersanyagok hatékony és fenntartható használatára törekvés.
- **Hulladékgazdálkodás és újrahasznosítás:** Az újrahasznosítás és hulladékcsökkentés ösztönzése, valamint a szennyező anyagok megfelelő kezelése.
- **Biodiverzitás megőrzése:** Az élőhelyek védelme és a fajok sokféleségének megőrzése érdekében tett intézkedések.
- **Klíímaváltozás elleni küzdelem:** A szén-dioxid kibocsátás csökkentése és a megújuló energiaforrásokra való átállás elősegítése.
- **Környezeti oktatás és tudatosság növelése:** A lakosság tájékoztatása a környezetvédelem fontosságáról és a fenntartható életmód támogatása.

IV.5.1. Levegőtisztaság-védelem

Célkitűzés

Kőbánya területén fővárosi mércével is jelentős számú ipari kibocsátó működik, sok esetben az ipari övezetek a lakóövezetekbe ékelődve találhatóak. A meglévő ipari kibocsátók esetében a cél a bejelentett ipari légszennyező források ellenőrzése, kibocsátásának mérséklése, illetve a nem bejelentett ipari levegőszennyező források feltárása. A kibocsátások ellenőrzése a Kormányhivatal hatáskörébe tartozik, de az Önkormányzatnak együtt kell működnie a hatósággal. A lakossági panaszok kivizsgálása, levegővédelmi vonatkozás esetén a Kormányhivatal felé történő továbbítása elengedhetetlen a jövőben is.

A levegőszennyező hulladékok (beleértve az avar és kerti hulladékokat is) égetésének felderítése, tiltása és szankcionálása szintén fontos a légszennyező anyagok kibocsátásának csökkentéséhez. A keletkezett zöldhulladék környezetbarát módon való feldolgozása a komposztálás, ezért fontos a lakosság körében a komposztálás további terjesztése, alkalmazásának segítése, pályázatok kiírása. Fontos az érintett időszakban a kerti hulladékok égetésének ellenőrzése a kertvárosi területeken, amely észlelések legtöbbször a Kőbányai Közterület-felügyelet részére érkeznek.

Az önkormányzati tulajdonú épületek esetében a légszennyező források (kémények) tervszerű felülvizsgálatát, karbantartását és felújítását a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. a jövőben is folytatja.

A közúti közlekedésből eredő porszennyezés csökkentéséhez a kerületi közterületek szilárd burkolattal való ellátását a jövőben is célként kell megfogalmazni.

A Szmog rendelet alapján meghatározott szmoghelyzet bekövetkezése esetén a főpolgármester feladata az érintett lakosság tájékoztatása a meglévő és várható túllépés helyéről, mértékéről és időtartamáról, a lehetséges egészségügyi hatásokról és a javasolt teendőkről, valamint a jövőbeli túllépés megelőzése érdekében szükséges feladatokról. Az Önkormányzatnak feladata ilyen esetben a lakosság széleskörű tájékoztatása.

A városi növényzetnek jelentős szerepe van a légszennyezés csökkentésében, természet-alapú széndioxid-elnyelő szerepüknek köszönhetően. A zöldfelületek részt vesznek az üvegházhatású gázok mérséklésében és a belélegzett levegő minőségét javítják. A fák a lombozatuk által kötik meg a légszennyező anyagokat, de minden más növény is részese ennek a folyamatnak. A kerületben található növénytakaró ezáltal a „kerület tüdeje”, ezért fontos a meglévő növényzet ápolása, valamint azok számának növelése. A fahelyek felmérését, kijelölését és az ültetendő fás szárú növények fajtáját kiemelten kell kezelni.

Feladatok

- A Kormányhivatallal egyeztetve a légszennyező pontforrások nyilvántartásának folyamatos aktualizálása.
- Szmogriadó elrendelésével kapcsolatos feladatellátási kötelezettség figyelemmel kísérése.
- Szmogriadó esetén szükség szerint a helyi lakosság tájékoztatása.
- Avar és kerti hulladékok égetési tilalmának ellenőrzése.
- A levegőminőség folyamatos nyomonkövetése a Gergely utcai mérőállomás adatai segítségével.
- Indokoltság esetén egyedi levegőminőség vizsgálat végeztetése és az eredményektől függően további intézkedések megtétele.
- Bűz és levegőtisztaságvédelmi eljárás kezdeményezése az illetékes hatóságoknál.

- A levegő ülepedő- és szállópor terhelésének csökkentése az út menti zöldsávok és zöldfelületek növelésével, a faültetési program folytatása.
- A közlekedési eredetű emisszió csökkentése érdekében további kerékpárutak kiépítése.
- A szállópor mennyiségének csökkentése érdekében a burkolt utak arányának növelése a területben.
- Az önkormányzati tulajdonú épületek esetében a légszennyező források (kémények) tervszerű felülvizsgálata, karbantartása és felújítása.
- A családi házak fatüzeléses fűtési rendszerének átalakítására vonatkozó támogatási rendszer kidolgozásának megvizsgálása.

A feladatok mérőszámai

- A terület légszennyezettségi alkotóinak évenkénti koncentráció-változásai.
- A levegőminőség vizsgálat eredményei.
- A légszennyezettség témakörében a lakossági tájékoztató anyagok, híradások száma.

A feladatok végrehajtásának várható eredménye

- A levegőminőség pontos megismerése mérési eredményének segítségével.
- A környezeti terhelés csökkenése.
- Kevesebb légzőszervi megbetegedés.
- A levegőszennyezettség mértékéről pontosabb információk nyújtása a lakosság részére.
- Folyamatos információ-áramlás a kibocsátók, a Kormányhivatal, a Fővárosi Önkormányzat, valamint az Önkormányzat között.
- Levegőminőség javulása.
- Az avarégetés tilalmával a lakosság aktív részvétele a légszennyezés csökkentésében.

IV.5.2. Zaj- és rezgésvédelem

Célkitűzések

A zajpanaszok egész Budapesten, így Kőbányán is azt mutatják, hogy a városi lakosság jelentős részénél a zaj károsan befolyásolja az emberek közérzetét és életminőségét, és ezáltal az alvásban, a pihenésben és a munkavégzésben is jelentős a zavaró hatása.

Az útburkolatok minőségének, állapotának folyamatos ellenőrzése és probléma esetén a mielőbbi beavatkozás elengedhetetlen. Már maguknak az úthibáknak, kátyúknak a

felszámolásával is jelentős zajcsökkenés érhető el, de csendes és nagy kopásállóságú burkolatok preferálásával a por- és zajszennyezés tovább mérsékelhető. Zajvédelmi szempontból törekedni kell az utca városképével nem szoros kapcsolatú kockaköves burkolatok megszüntetésére, valamint a műtárgyak esetében a dilatáció mentes kapcsolatok kialakítására, a közműnyílások szintbeli elhelyezésére.

A zajforrások hangja sok esetben szóródva jut el a távolabbi helyekre, ahol ugyan határérték alatti, de sokszor panaszokra okot adó mértékű zavarást okoz. Ezen helyzetek kezelése igen nehéz, az Önkormányzat feladata itt a lakosság támogatása akár egyedi zajmérések megrendelésével, akár érdekegyeztetéssel a panaszt okozó forrás üzemeltetői és a panaszosok között a békés együttélés elősegítése érdekében. A tapasztalatok szerint az üzemekkel szemben a szórakozóhelyek működése, valamint az építkezések okozzák a legtöbb lakossági panaszt. Mivel a védekezés az új létesítményeknél a leghatékonyabb, ezért hangsúlyt az engedélyezési eljárásokra, a helyes szemlélet kialakítására és a fokozott ellenőrzésre kell helyezni.

Kőbányán nem elhanyagolható a kerületet behálózó közutak és vasútvonalak magas zajszintje. E vonalas zajforrások mentén a terhelés a vonatkozó határértékeket jelentősen meghaladja. A konfliktus azokban az esetekben még súlyosabb, ha zajérzékeny funkció (pl. lakás, oktatási intézmény) található a zajforrás közelében. A terhelés csökkentésére beállt területhasználat, a kerület városszerkezetben elfoglalt helye miatt csak korlátozott lehetőség adódik.

A vasúti zajterhelést az elővárosi vasútfejlesztések révén átépülő vasútvonalak csökkenthetik. Az új pályaszerkezetek a jelenleginél korszerűbbek, zajkeltésük kisebb. Ezzel párhuzamosan minden olyan szakaszon, ahol a vasútvonal melletti zajérzékeny funkciókat határérték feletti zajterhelés éri, zajárnyékoló létesítmények építendők. A zajárnyékoló falakat zöldfelületi eszközökkel (fasortelepítés, a falfelület növényzettel való befuttatása vagy takarócserjék ültetése) humanizálni kell.

A közúti zajterhelés elleni védelem bizonyos tömböknél a funkciók korlátozásával, az építési hely meghatározásával, zajérzékeny helyiségek elhelyezésének szabályozásával lehetséges. A KVSZ ezért minden olyan fontos útvonal (Kerepesi út, Körösi Csoma Sándor út, Gyömrői út) melletti intézményterületen kizárja a lakófunkciót, ahol jelentősebb zajterhelési konfliktus tapasztalható.

A közúti zajterhelés elleni védelmet elősegítik a zajcsökkentést támogató forgalomtechnikai eszközök ösztönzése is (pl. egyirányúsítás, sebességcsökkentő megoldások).

A csendes övezet rendeltetése miatt zaj ellen különös védelmet igénylő létesítmények zajtól való fokozott megóvása érdekében kijelölt terület. Csendes övezetet vagy zajvédelmi szempontból fokozottan védett területet abban az esetben lehet kijelölni, ha a kijelölésre szánt terület tényleges zajterhelése megfelel a csendes övezetre, illetve zajvédelmi szempontból fokozottan védett területre megállapított határértéknek. Érdemes lenne megvizsgálni, hogy a kerület mely területein állnak fenn a csendes övezet kijelölésére előírt feltételek, és amennyiben van ilyen terület, a kijelöléséről gondoskodni kell.

E témakörben külön ki kell emelni a kerület egyik legjelentősebb problémáját, a Repülőtér működéséből eredő zajterhelést. A lakosok egyre gyakrabban tett panaszbejelentései kapcsán megállapítható, hogy az elmúlt évben fokozott problémaként jelentkezett a kerület életében. A Repülőtérrel kapcsolatos eljárásokat kiemelt figyelemmel követjük, amelyek esetén lehetőség van rá, ott kinyilvánítjuk mind az Önkormányzat egységes álláspontját, mind a kerületi lakosok véleményét (pl. zajgátló védőövezet kijelölésére irányuló eljárás, környezetvédelmi működési engedélyezési eljárás, az alapvető jogok biztosa által kezdeményezett egyeztetések, a HungaroControl Zrt. által szervezett egyeztetések). Folytatni szükséges mindazt a munkát és folyamatot, amelyek a III.2.3. pontban részletesen bemutatásra kerültek.

A zajméréssel alátámasztott adatok alapján – a lakosság érdekeinek védelme céljából – az Innovációs és Technológiai Minisztériumnál kezdeményezett jogszabályi felülvizsgálat elérését kiemelten szükséges kezelni a repülési zajterhelés vizsgálata során alkalmazott határérték meghatározásának és értékelési rendszerének felülvizsgálata érdekében.

Feladatok

- Lakossági panasz kivizsgálása céljából szükség esetén zaj- és rezgésmérés végzése.
- Kerületfejlesztési és beruházási egyeztetések, valamint építési engedélyezési eljárások során különös figyelem fordítása a védendő épületek zajvédelmére.
- Környezetvédelmi védőterületek kijelölése településrendezési eszközökben.
- A Repülőtér területén működő Zajvédelmi Bizottságban bizottsági tagként történő aktív részvétel.

- A Budapest Airport Zrt. Zajszigetelési Programjával kapcsolatos feladatok ellátása.
- A Repülőtér működéséből eredő zajhatások csökkentése érdekében egyeztetések, a kerület lakossága szempontjából hátrányos döntések felülvizsgálatának kezdeményezése, jogorvoslati kérelmek benyújtása.
- A Repülőtér környezetében kijelölt zajgátló védőövezet felülvizsgálati eljárásában a kerületi érdekek érvényesítése.
- Vasúti zajhatások csökkentésére zajárnyékoló falak kialakításának figyelemmel kísérése és a megépítésének szorgalmazása.
- A határérték feletti terheléssel bíró fő közlekedési utak mentén passzív akusztikai védelem kiépítési lehetőségének vizsgálata, nyomon követése új épületek, felújítások esetén.
- Zajcsökkentést támogató forgalomtechnikai eszközök ösztönzése.

A feladatok mérőszámai

- Védőterületek, csendes övezetek nagysága, területi lefedettsége.
- Zaj- és rezgésmérések száma.
- Zajvédelmi Bizottság ülésein történő részvételek száma.
- Zajárnyékoló falak nagysága, mérete.
- Zajterheléssel érintett lakosok száma.
- A kerület lakosaira nézve hozott más hatóságok döntései ellen benyújtott jogorvoslati kérelmek száma.

A feladatok végrehajtásának várható eredménye

- Zaj- és rezgésterhelés csökkenése.
- Naprakész információ a kerület zaj- és rezgésterheléséről, amely a jövőbeni intézkedésekhez nyújt támpontot.
- A környezeti zaj pszichés hatásainak csökkenése.
- Épületek állagmegóvása.
- Légiközlekedésből eredő zajhatások csökkenése.
- Lakossági érdekek érvényre jutása.

IV.5.3. Hulladékgazdálkodás

Célkitűzések

Az elmúlt években a házhoz menő szelektív gyűjtési rendszer jelentős fejlesztése eredményeként Budapest teljes közigazgatási területén megvalósul a szelektív hulladékgyűjtés. Fontos a lakosság figyelmét felhívni a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára, valamint ösztönzésük arra, hogy a hulladék a megfelelő gyűjtőedénybe kerüljön.

Budapest Főváros Önkormányzata „A fővárosi hulladékgazdálkodási rendszer környezetbarát technológiáinak bővítése, a hulladékgazdálkodás és újrahasznosítás arányának növelése” címmel a környezetvédelem és a technológiai fejlődés kihívásaihoz is alkalmazkodó jelentős hulladékgazdálkodási fejlesztést valósított meg európai uniós támogatással, amelynek részeként megépül a „Nagy Válogatómű”.

A kerti zöldhulladékok összegyűjtését a BKM Zrt. rendszeresített járata végzi, még vannak azonban a kerületben olyan területek, amelyeket a gyűjtőjárat nem érint. Javasolt a Korponai utca, Kolozsvári utca és a Kőrösi Csoma Sándor út által határolt területek bevonását kezdeményezni a BKM Zrt.-nél.

A zöldhulladékok komposztálására és kinyert komposzt felhasználására ösztönözni szükséges a lakosságot. A lakosság zöldhulladék kezelésének segítésére jövőbeni feladatként szerepel az ágdarálási szolgáltatás bevezetése, így a lakók mulcsot tudnak kinyerni és nem kell kötegelnie, elszállíttatnia a gallyakat.

A kerületben gyakran találkozunk illegális hulladéklerakásokkal (utak mentén, erdőkben, parkokban), amelyek felszámolása kiemelt feladatként jelentkezik. A hulladék minimalizálása és újrahasznosítása még nem működik tökéletesen a kerületben, ezen szemléletváltást ösztönzi az Önkormányzat.

A civil szervezetekkel, diákokkal és lakóközösségekkel látványos, működőképes szemétszedési akciók valósultak meg, amelyeket a jövőben is folytatni szükséges. Az önkéntes kezdeményezések felkarolása érdekében az Önkormányzatnak szükséges támogatnia ezen lakossági és civil kezdeményezéseket.

A csomagolási hulladékok közül a legkedvezőtlenebb visszagyűjtési aránnyal bíró üveghulladékok újrahasznosítási arányának növelését segíti a Ht. új rendelkezése, amely kötelezővé teszi a nagyobb üzletek számára az üveghulladékok átvételét.

Az önkormányzati ingatlanokon a lomtalanításokat folyamatosan végezni szükséges az elhagyott, megüresedett lakások és helyiségek esetében. Fontos a lomok felhalmozásának megakadályozása a fertőzésveszély, illetve rágszálók megjelenésének megelőzése miatt.

Sajnos a 100%-os tulajdonú önkormányzati épületek pincéiben, padlásán és udvarán nagyon sok az illegálisan felhalmozott lom, szemét. Ezek megszüntetésére a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. felszólítja az ott lakókat, de saját hatáskörben is intézkednek a közvetlen lakókörnyezet lomtalanításáról. A Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. által bonyolított felújítások, épületbontások és új építések esetében fokozottan ellenőrzik és betartatják az építési hulladék elszállítását, a veszélyes hulladék kezelését.

A beépítetlen ingatlanokon az illegális, illetve veszélyes hulladék lerakásának megakadályozása (pl. kerítés vagy egyéb fizikai akadály építésével), a már lerakott hulladéktól az érintett területek ütemezett megtisztítása (akár közösségi program keretében) a jövőben is kiemelt feladatként jelentkezik. Külön kiemelendő a zömében fővárosi tulajdonban lévő Terebesi-erdőben kialakult állapotok felszámolására történő megoldás keresése.

Feladatok

- Illegális hulladéklerakások felszámolása.
- Rendszeresen hulladékkal terhelt fővárosi tulajdonban lévő területek vonatkozásában egyeztetések intézkedések kezdeményezése.
- Terebesi-erdő vonatkozásában az érintett szervezetekkel közös bejárás.
- Hulladékmentesítési akciókra irányuló civil kezdeményezések támogatása.
- Az élelmiszerhulladék csökkentésének ösztönzése a lakosság körében.
- Lakossági használt sütőolaj begyűjtésének biztosítása.
- Kerülettakarítási akciók.
- A szelektív hulladékgyűjtés fontosságának tudatosítása a kerület lakói és intézményei körében.
- Elhullott állatok elszállítása, valamint a témában a lakosság tájékoztatása (újságcikk,

honlapon történő kiemelt megjelenítés).

- Hulladékkezelő telepek időszakos ellenőrzése.
- Kerületi Komposztálási Program folytatása a lakosság részére.
- “Passzold vissza Tesó!” mobiltelefon visszagyűjtő kampányhoz való csatlakozás.
- Zöldhulladék-gyűjtőzsákok biztosítása a lakosság és az önkormányzati intézmények részére.
- Lakosság részére ágdarálás lehetőségének megvizsgálása.
- A zöldhulladékgyűjtési rendszer kiterjesztésének megvizsgálása a Korponai utca, Kolozsvári utca és Kőrösi Csoma Sándor utca közötti területre.
- Az önkormányzati ingatlanokon lomtalanítások elvégzése.
- A hulladékgazdálkodási tevékenység szabályozása a kerületi építési szabályzatokban.
- Az építkezések és bontások során a keletkező hulladékok kezelésére vonatkozó jogszabályi előírások (nyilvántartások, adatszolgáltatás) betartásának figyelemmel kísérése.

A feladatok mérőszámai

- A kerületben évenként felderített illegális hulladékok mennyiségének előző évekhez viszonyított arányai.
- A szelektíven begyűjtött hulladékok évenkénti és fajtánkénti mennyisége.
- A kiosztott komposztálóedények és avargyűjtő zsákok száma.
- Kiadott tájékoztató anyagok száma.
- Komposztált zöldhulladék és komposzt mennyisége.

A feladatok végrehajtásának várható eredménye

- Az illegális hulladéklerakások folyamatos csökkenése.
- A kerületi szelektív hulladékgyűjtés helyes gyakorlatának alkalmazása.
- A hulladékkezelő telepek ellenőrzésével azok szigorú keretek közötti működése.
- A komposztálás során a zöldhulladékok helyben történő felhasználással javul a termőföld minősége.
- A zöldhulladékok nem kerülnek a kommunális hulladéklerakókra.
- Az illegális hulladéklerakások felszámolásával rendezett településkép kialakítása.
- Több újrahasznosított hulladék.
- A lakosság környezettudatos magatartásának fejlődése.

IV.5.4. Vízvédelem és vízhasználat

Célkitűzések

A Rákos-patak revitalizációjának igénye az utóbbi húsz-huszonöt évben többször megfogalmazódott. A korábbi revitalizációs résztervek tapasztalatai alapján a Fővárosi Önkormányzat koordinálása és az érintett kerületi önkormányzatok (XIII., XIV., X., XVII. kerületek) aktív közreműködésével elkészült a Rákos-patak és környezetének revitalizációja megvalósíthatósági tanulmány- és mesterterv, amely a patak hidrológiai, ökológiai és rekreációs szempontú fejlesztésére, rendezésére tartalmaz javaslatokat. Kiemelt cél a jövőben az abban foglaltak megvalósításának nyomkövetése, és az ezzel kapcsolatos feladatok ellátása.

A projekt legfontosabb célja – a közös kerékpárút fejlesztésről szóló együttműködésen túl – a patak és környezetére vonatkozó revitalizáció megvalósítása. A revitalizáció időszerűségét egyrészt a betonmeder rossz állapota, másrészt a patakparti élőhelyek megóvása is sürgeti. Emellett a kerületi igényeknek megfelelően a revitalizációnál a patakpart élhetőségének javítására, sport és rekreációs funkcióinak erősítésére is hangsúlyt kell fektetni. Szem előtt tartva a komplex tervezés minden tényezőjét, kiemelt figyelemmel kell lenni a vízgazdálkodási és vízviszatarítási kérdésekre, melyek hosszútávon meghatározzák a patak jövőjét.

A felszín alatti vizek tekintetében fontos kiemelni azt a jelenséget, amely a csatornázatlan területekre jellemző, vagyis a szennyvíztározók nem megfelelő szigetelése miatt szennyvíz juthat a talajvízbe, ami annak szennyeződését okozhatja.

Területfejlesztések során figyelmet igényel, hogy a burkolt felületek arányának növekedése a beszivárgás mértékének csökkenését okozza, ami a felszín alatti vizek utánpótlását, útját, minőségét befolyásolja. A jövőben a beruházások során a vízáteresztő burkolatok alkalmazását kell szorgalmazni, mely lehetővé teszi a víz felszín alatti áramlását és ezzel a csapadék talajba vagy szikkasztóba való szivárgását.

Az önkormányzati tulajdonú épületekben a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. a takarékosagra ösztönző vízmérők felszerelését folyamatosan végzi. A felújításra kerülő lakások esetében

minden alkalommal beépítik, a bérleti felújítással bérbeadott lakások esetében pedig minden esetben előírják a mellékvízmérők kötelező felszerelését.

A magántulajdonban lévő telkeken létesített vagy létesítendő magánkutak engedélyezése vagy egyéb hatósági eljárás alá vonása továbbra is feladatként jelentkezik. A magánkutak nagy része sekély mélységű talajvíz kút, amely ki van téve a felszíni szennyezéseknek, ráadásul a szennyezések egy része a magánkút tulajdonosának tevékenységéből is származhat. A magánkutak vize mikrobiológia és kémiai szempontból is gyakrabban kifogásolt mint a vezetékes ivóvíz. A fekáliás eredetű, szennyvíz szikkasztásból származó mikrobiológiai szennyezés, illetve a mezőgazdasági tevékenységre visszavezethető nitrát jelenti a legnagyobb közegészségügyi problémát. A szennyvízzel szennyezett kútvízben súlyos megbetegedést okozó kórokozók is előfordulhatnak. A magánkutak között a talajvíz kutak mellett – kisebb részt – védett felszín alatti rétegeket megcsapoló kutak is előfordulhatnak, amelyek esetleges szakszerűtlen vagy ellenőrizetlen megépítése, üzemeltetése veszélyt jelent a még jó minőségű felszín alatti vizekre, beleértve az ivóvízbázisokat is, mivel az ilyen kutakban a szennyezés közvetlenül a mélyebb rétegekbe is lejuthat.

A lehullott csapadék helyben történő felhasználásával javítható a mikroklíma, csökkenthető a vízfelhasználás, és hozzá lehet járulni a klímaváltozás mérsékléséhez. E cél elérése érdekében a Kőbányai Csapadékvíz-gyűjtési Programot az elkövetkezendő években is folytatni kell. A 310 literes csapadékvízgyűjtő tartályt talppal, csappal, tetővel, csatorna-bekötőszettal és szűrővel együtt ingyenesen biztosítja az Önkormányzat a pályázók részére 5 éves használatra azzal, hogy az öt év letelte után a tartály a pályázó tulajdonába kerül.

Az Önkormányzat tulajdonában az alábbi ingatlanokon található több száz köbméteres fedett víztározó.

- Oltó utca – Újhegyi sétány (42309/104 hrsz)
- Kővágó utca – Újhegyi sétány (42309/12 hrsz)
- Szövőszék utca – Újhegyi sétány (42309/86 hrsz)
- Bihari utca – Balkán utca (38336/4 hrsz)
- Gyakorló utca 10. és Gyakorló köz 3-7. között (39210/39 hrsz)

A víztározók karbantartása a tulajdonos, azaz ezek esetében az Önkormányzat feladatkörébe

tartozik. A jövőben szükséges a hasznosítási lehetőségét megvizsgálni.

Feladatok

- A Rákos-patak revitalizációjának elősegítése érdekében szoros együttműködés kialakítása a Fővárosi Önkormányzattal.
- A Rákos-patak vízminőségének nyomon követése.
- Nyílt csapadékelvezető árkok kaszálása, karbantartása, és csapadékelvezető csatornafedelelek tisztításának ellenőrzése
- Csapadékvíz helyben történő megőrzésének, hasznosításának megvizsgálása.
- Az önkormányzati tulajdonú épületekben a takarékosagra ösztönző vízmérők felszerelése és az ivóvíz-hálózati rendszerek felülvizsgálata.
- Az önkormányzati épületek víz- és csatornahálózatának ütemezett felújítása.
- Fenntartható csapadékvíz-gazdálkodás, csapadékvíz lefolyásának csökkentése, párologtatásra képes felületek növelése.
- Záportározók és esőkertek önkormányzati tulajdonú területeken történő kialakítási lehetőségeinek megvizsgálása.
- A burkolt járdáknál a fahelyek vízfelvevő területének növelése (min. 2,25 m²-re).
- Kőbányai Csapadékvíz-gyűjtési Program folytatása.
- Víz Világnapja Rendezvény megtartása.
- A kerületi víztározók karbantartása.

A feladatok mérőszámai

- A Rákos-patak vízminőségi mérési eredményeinek változása.
- A középületekben, közintézményekben a vízhasználat csökkenésének mértéke.
- Igényelt és kiosztott csapadékvíz-gyűjtő edények száma.
- A rendezvényeken részt vevők létszáma.
- Kerületi víztározók karbantartási munkáinak adatai.

A feladatok végrehajtásának várható eredménye

- A Rákos-patak vízminőségének és ökológiai tulajdonságának javulása.
- A lakosság környezettudatosságának erősödése.
- A lehulló csapadékvíz helyben tartása.
- A csapadékelvezető árkok csapadékelnyelő képességének maximális kihasználása

IV.5.5. Szennyvíz-kibocsátás és kommunális létesítmények

Célkitűzések

A kerületben keletkező szennyvizek elvezetése és tisztítása a lakosság életminőségének javításához, a közegészségügyi szempontok érvényesítéséhez, a környezet védelméhez, valamint a gazdaság fejlesztéséhez egyaránt hozzájárul.

A csatornázatlan területeknél továbbra is fokozott figyelmet kell fordítani a közszolgáltatások megrendelésének ellenőrzésére.

Szennyvizek esetében megkülönböztetünk fekete, illetve szürke szennyvizet. Fekete szennyvíznek nevezzük a WC öblítéséből származó erősen szennyezett vizet. Gyakran ebbe a csoportba sorolják a mosogatóból származó vizet is, hiszen annak szervesanyag-tartalma igen magas. Az ezen kívül, a háztartásban keletkező szennyvizeket a szürke szennyvíz kategóriába sorolhatjuk. Szürke szennyvíznek minősül az összegyűjtött esővíz is, hiszen önmagában ez is szennyezett, bár a háztartáson belül keletkező szennyvizekhez képest szennyezettsége jóval kisebb, tisztítása felhasználás előtt nem feltétlenül szükséges. A szürkevíz szennyezettsége kb. az 1/9-e a fekete szennyvízének, így annak újrahasználatra megfelelő tisztítás után lehetséges, meghatározott felhasználások esetében. A jövőben tehát fontos, hogy a szürkevíz újrafelhasználási lehetősége kiemelt figyelmet kapjon.

Feladatok

- Illegális rákötések csökkentése és a jogszabályoktól eltérő szennyvízkezelés feltárása.
- A közművekkel kapcsolatos fejlesztések során nem csak az infrastruktúra, hanem a környezetvédelmi hatások vizsgálata is szükséges.
- Önkormányzati beruházás során az elhagyott közművekre figyelemmel kell döntést hozni, az elhagyott közműveket meg kell vizsgálni, valamint kezdeményezni kell a közművek kezelői felé a szükséges intézkedések megtételét, és lehetőség szerint a közterületi zöldsávok közműmentesítésének vizsgálatát.
- Az önkormányzati épületek elavult csatornahálózatainak cseréje.
- A szürkevíz felhasználási lehetőségeinek megvizsgálása.

A feladatok mérőszámai

- A feltárt illegális rákötések száma.

A feladatok végrehajtásának várható eredménye

- A megoldatlan csapadék-, és szennyvízelvezetésből adódó problémák megszűnése.
- Az illegális bekötések felszámolásával a környezeti kockázatok csökkenése.
- Talajminőségi mérések eredményeinek változása.

IV.5.6. Föld és talaj

Célkitűzések

Budapest Főváros Kormányhivatala Földhivatali Főosztály adatai alapján a kerület külterületi termőföldjeinek összterülete, ami alatt a gyümölcsösöket, réteket, legelőket, fásított területet, és szántókat is értjük, 178,3214 hektár, míg a belterületi földek (erdő nélküli) összterülete, amelyet a kertek, szántók, legelők, rétek adják, 44,0289 hektár. Fővárosi viszonylatban ez csekély termőterületnek minősül, ezért ezek védelme, valamint mennyiségi csökkentésének megakadályozása egyszerre kerületi és fővárosi érdek.

A környezet szempontjából kiemelkedő jelentőséggel bír a föld és a talaj védelme. Ezen témakörben kiemelt cél a termőföld minőségének védelme és termőképességének megőrzése, javítását biztosító támogatási rendszerek kialakítása, valamint a jelentős környezeti kockázatot jelentő talajkárosítók, talajszennyeződések feltárása, értékelése. A talaj közegészségügyi szempontból is kiemelkedő jelentőséggel bír annak figyelembevételével milyen utakon keresztül gyakorol hatást az ember egészségére. A talaj különféle fertőző megbetegedések terjesztő közege lehet (bélférgesség, sebfertőzések stb.), a talaj vízzeloldható sótartalma meghatározza a vizek összetételét, növényi felvétel útján a táplálékláncba kerülő elemek, vegyületek körét továbbá a légmozgások hatására a levegőbe kerülő porszennyezést.

A talaj a beépítésekkel, egybefüggő burkolatok kialakításával elveszti funkcióját, ezért fontos, hogy ahol erre lehetőség van, olyan építési rendszereket alkalmazzanak, amelyek megőrzik a beépített talajfelszín lehető legtöbb funkcióját (pl. vízáteresztő térburkolat használatával a talaj

csapadékvíz befogadó és tározó kapacitás növelése).

Kiemelendő cél a kerületi településrendezési eszközök felülvizsgálata, a barnamezős területek zöldfelületi célú hasznosításának előnyben részesítése.

A kerületben több kármentesítési eljárás van folyamatban, illetve több olyan területrész is található, ahol a korábban végzett tevékenység (ipari terület) okozhatott talaj, illetve talajvíz-szennyeződést. A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet értelmében a felszín alatti vizek jó állapotának biztosítása érdekében tevékenység csak úgy végezhető, hogy hosszú távon se veszélyeztesse a felszín alatti vizek jó állapotát, a környezeti célkitűzések teljesülését. Amennyiben azt a korábbi terület-felhasználás módja indokolja – különös tekintettel az építési engedélyezési dokumentációban vagy tényfeltárási dokumentációban ismertetett korábbi iparterületeken és azok környezetében – a bontások, tereprendezések és építkezések során kitermelt talaj minőségét meg kell vizsgálni. A vizsgálati eredmények alapján dönthető el a kitermelt talaj elhelyezésének módja, illetve,0 hogy szükség van-e kármentesítésre.

Az önkormányzati épületek elavult csatornahálózatait cserélni kell a jövőben, amelyeket a vízhálózat cseréjével párhuzamosan a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. szükség szerint végez. Ezáltal megszüntethetők a sorozatos dugulás-elhárítások, illetve a benőtt fagyókerek miatti dugulások, talajkimosások, a szennyvizek elszívárgása és a talajszennyezés megakadályozása.

Feladatok

- Vízáteresztő térköburkolatok kialakításának ösztönzése.
- Talajszennyező környezethasználók kiszűrése érdekében ellenőrzések lefolytatása, szükség esetén a hatáskörrel rendelkező hatóság felé intézkedés kezdeményezése.
- A jelentősebb nagyságú burkolt parkolókon összegyűlő csapadékvíz tisztításának megkövetelése.

A feladatok mérőszámai

- A vízáteresztő térburkolatok, gyepesített területek arányának változása.
- Regisztrált szennyezések évenkénti száma.
- Talajminőség mérések eredményeinek változása.

A feladatok végrehajtásának várható eredménye

- A hálós térburkolatokkal a talaj jobban megőrzi eredeti funkcióját.
- A lakosság környezettudatosságának erősödése.
- Talajminőség javulása.
- Szennyezések ritkább előfordulása.
- Környezetegészségügyi kockázat csökkenése.

IV.5.7. Természet- és tájvédelem

Célkitűzés

A kerület természetvédelmi területe, a Felsőrákosi-rétek kijelölt területe jelentős, védendő értéket hordoz. A védett terület növénytani és állattani értékei ugyancsak a legértékesebb védett értékek között tartandók számon. A kerület természeti értékeinek eredeti, illetve eredetihez közeli állapotban való fenntartása és környezetének fenntartható használata kiemelten fontos. Megóvásuk, fenntartásuk, kezelésük elsősorban természet- és tájvédelmi értékeket szolgál, de kiszolgálhatja az idegenforgalmat, a turizmust és része az oktatásnak, nevelésnek, tudatformálásnak.

2014. január 1. napján a Felsőrákosi-rétek kijelölt területeit a Fővárosi Közgyűlés helyi természetvédelmi területté nyilvánította, amelynek következtében a Fővárosi Önkormányzat a védett terület határát hatósági táblákkal jelölte meg. 2019. július 1-jével a védett terület kibővült a lápi póc élőhelyével és annak közvetlen környezetével.

Több esetben a védett területek állapota azért nem megfelelő, mert a tájidegen, illetve invazív fajok elterjedése, az illegális hulladékelhagyások és a bolygatottság mértéke (a túlhasználat, szomszédsági hatások, tiltott és engedély nélküli tevékenységek) fokozatosan romló állapotot eredményeznek. A természetközeli élőhelyeket veszélyeztető tényezők között napjainkban az egyik legjelentősebb és egyre nagyobb problémát az idegenhonos, inváziós fajok terjedése jelenti, ami a biológiai sokféleség (a biodiverzitás) csökkenését, az ökológiai folyamatok átalakításával az élőhelyek elszegényedését eredményezi. Az inváziós fajok terjedését elsősorban a növény- és állatfajok szándékos betelepítése, véletlen behurcolása okozza, továbbá a klímaváltozás helyi folyamatai is elősegítik.

A Fővárosi Önkormányzatnak természetvédelmi szempontból kiemelt feladata a tájidegen fás és lágyszárú növényfajok visszaszorítása, és a területen fellelhető illegális hulladéklerakások felszámolása.

Feladatok

- Felsőrákosi-rétek helyi természetvédelmi területei kezelésének nyomonkövetése.
- Felsőrákosi-réteken fokozottabb ellenőrzés a Rákosmenti Mezei Őrszolgálat bevonásával.
- Tájsebek (pl. illegális hulladéklerakók) feltérképezése és megszüntetése a Felsőrákosi-réteken.

A feladatok mérőszámai

- Helyi természetvédelmi oltalom alatt álló terület nagysága.
- Megtett intézkedések száma.
- Elszállított illegális hulladék mennyisége.

A feladatok végrehajtásának várható eredménye

- A Felsőrákosi-réteken a környezeti szempontból kiemelt jelentőségű terület egységek fokozott védelme.
- A lakosság figyelmének felkeltése, környezettudatosság erősödése.

IV.5.8. Környezetbiztonság

Célkitűzések

Az egységes környezethasználati engedélyezési (IPPC) eljárás alkalmazása biztosítja, hogy a levegőbe, vízbe vagy talajba történő kibocsátások egymástól elkülönült, akár párhuzamos hatósági vizsgálata helyett a környezet egészének egyidejű, megelőzést alkalmazó védelme valósulhasson meg, a környezetügy szempontjából is jelentős ipari üzemek, mezőgazdasági létesítmények esetében.

A környezetbiztonság nemzetközi szinten kiemelten kezelt biztonsági kérdés. Tekintettel arra, hogy a kerület sűrűn lakott területein beékelődött néhány jelentős ipari üzem, különös figyelmet

kell fordítani a környezetbiztonságot garantáló feltételekre, a haváriák elhárításához szükséges eszközökre, a környezetbiztonsági tevékenységek megalapozására.

Fontos feladata van a környezetbiztonság területén a települési polgári védelmi szervezetnek. A települési polgári védelmi szervezetnek alkalmasnak kell lenni a helyi veszélyeztető tényezők hatásainak csökkentésére és a mentési tevékenységgel összefüggő védelmi feladatok elvégzésére. Rendeltetése a kerületi szintű veszélyeztetettség mértékének és jellegének megfelelő lakosságvédelmi és mentésszervezési feladatok irányítása, koordinálása. A gazdálkodó szerveknél létrehozott, munkahelyi polgári védelmi szervezetek alkalmazásának ismerete. Kőbányán 6 munkahelyi polgári védelmi szervezet lett megalakítva (pl. Dreher Sörgyárak, Ereco Zrt., Egis, Tauril Kft.) A szervezet egyik fontos feladata a lakosság felkészítése. A lakosság katasztrófavédelmi felkészítésének fő célkitűzése a helyben jellemző veszélyeztető hatások, és a veszély esetén, illetve riasztáskor követendő magatartási szabályok lehető legszélesebb körben történő megismertetése.

Megemlítendő e témakörben a téli időszak egyik fontos lakosságvédelmi feladata, a gyors és hatékony síkosságmentesítés.

A téli síkosságmentesítési feladatok elvégzésénél hatékony, de mégis környezetbarát megoldásra kell törekedni, így a zeolitos örlemény, homok, hamu, faforgács, fűrészpor, sóder, zöldsó (CaCl_2 oldat) használata javasolt.

Az intézkedések a környezeti biztonság növelését célozzák. A balesetek kezelésében elsődleges a megelőzés, az elővigyázatosság és a károkozó felelősségének elve.

Feladatok

- Járdák tisztántartása, avarmentesítése, síkosságmentesítési feladatok elvégzése, hatósági ellenőrzése.
- Közreműködés az egységes környezethasználati eljárásban a környezetbiztonsági szabályokra figyelemmel.
- Települési polgári védelmi szervezet hatékony működtetése.

A feladat mérőszámai

- Az Önkormányzat és intézményei által síkosságmentesítés céljára felhasznált környezetbarát anyag mennyisége.

- Engedélyezési eljárások során kiadott szakvélemények száma.
- Lakosság katasztrófavédelmi felkészítése érdekében tett tájékoztatók száma.

A feladatok végrehajtásának várható eredménye

- Környezeti károk, balesetek bekövetkezésének csökkenése.
- Hatékony kárelhárítás.

IV.5.9. Zöldfelület és épített környezet

Célkitűzések

A településen található zöldterületek összessége javítja a helyi ökológiát, csökkenti a város káros környezeti hatásait, és a lakói számára elősegítik a minőségi pihenő idő eltöltését, a városi vadállatok számára pedig otthont biztosít.

Az Önkormányzat az elmúlt években kiemelt figyelmet fordított a helyi környezet fejlesztésére, a zöldfelületek bővítésére, a közterületeken a lakosság kényelmét szolgáló nyilvános helyiségek kialakítására (pl. nyilvános illemhelyek, közterületi biciklitárolók létesítése). Ezt a környezetbarát városvezetési irányt a jövőben is folytatni kívánja.

Az Egészséges utcák program lényege, hogy minden városi közterület- és közlekedésfejlesztést egy általánosabb célrendszer alá rendel, amelynek középpontjában az emberek egészségi állapotának és életminőségének javítása áll. Az Egészséges utcák megközelítés megalkotója Lucy Saunders, brit egészségügyi és közlekedési szakértő, aki munkájáért több díjat is átvehetett.

A megközelítés alapja tíz, az utcákat használó emberek élményére összpontosító, úgynevezett Egészséges utca jellemző. Ezek közül a két legfontosabb; Mindenki otthon érzi magát és Az emberek szívesen sétálnak és bicikliznek. Amennyiben egy utca egészséges és befogadó környezetet teremt, akkor ott üldögélő, ácsorgó, sétáló és bicikliző embereket találunk. A nyolc további jellemző azokra a lényegi összetevőkre mutat rá, amelyek a két legfőbb jellemző megerősítéséhez szükségesek. Lemenni az utcára olyan élmény, ami az ember összes érzékszervére hatással van, így szükségszerűen a különböző jellemzők is összefüggenek egymással. Például, ha az utca nagyon zajos, akkor az emberek nem érzik magukat jól, aminek következtében talán nem is szívesen sétálnak vagy ülnek biciklire.

Az Egészséges utcák program pályázat célja a Budapesten élők egészségi állapotának és életminőségének javítása, olyan közterület-megújítási projekteken keresztül, amelyek kifejezetten az emberi egészség javításának és fejlesztésének céljával kerülnek megtervezésre. Az emberi egészség megőrzésében kiemelt szerepe van az egészséges életmódnak, a rendszeres mozgással jellemzett életvitelnek, a sérülékeny csoportok védelmének és a prevenciónak. A pályázat során támogatható tevékenységek a gyalogos- és kerékpáros közlekedés fejlesztése, a gépjárműforgalom csillapítása, akadálymentesítés, zöld- és kékinfrastruktúra fejlesztése, ökológiai szempontok érvényesítése, befogadó, közösségi aktivitást ösztönző közterületek létesítése. Az Önkormányzat 2024 évben pályázatot nyújtott be az Egészséges utcák program TOP-PLUSZ-4.1.1-23 pályázatra.

A kerületben található száraz fák felmérése, kivágása és azok pótlása továbbra is fő szempont a faállomány frissítése céljából. A megváltozott városi klimatikus hatások csökkentése érdekében fontos az ültetett fiatal fák gondozása. A faültetési program elősegítése céljából feladatként jelentkezik a zöldsávokban maradt tuskók kimarása, eltávolítása, amivel újabb fahelyek felszabadítása érhető el. Cél az önkormányzati tulajdonú utak menti fasorok hiányainak pótlásához készült tervben meghatározott – a közműszolgáltatókkal történt egyeztetés alapján – fahelyek beültetése.

Mind a levegő-, mind a zajterhelés mérséklése szempontjából javasolható a növényzettelepítés; etekintetben leginkább a közlekedési útvonalakat szegélyező fasorok telepítésének folytatása fontos. A hiányos fasorokat pótolni szükséges. Sajnos a jelenleg még fasorral nem rendelkező utak, utcák egy jelentős része nem elég széles ahhoz, hogy mindenütt a fatelepítés meg tudjon történni. Ahol az utca szélesítése nem jöhet szóba, ott meg lehet vizsgálni az adott útszakasz egyirányúsításának lehetőségét, az így szabaddá váló területen pedig fasor létesítését. A közterületi zöldsávokban sajnálatosan több alkalommal tapasztalható volt, hogy a közművezeték miatt nem ültethetők be az üres fahelyek. Ezeken a területeken a közműmentesítést szükséges vizsgálni.

Jövőbeni tervekben szerepel a Mélytő körüli park és az Óhegy park felújítása, zöldfelületi és rekreációs fejlesztése.

Fontos az allergizáló pollenek elleni hatékony védekezés, mivel az általuk okozott egészségi kockázat csökkentése a lakosság életminőségének javítását eredményezi. A parlagfű nagy mennyiségben szórt virágpora sok ember számára allergiás reakciót vált ki, így pollenszezonban különösen fontos a családi- és társasházasi területeken a gyomok elterjedésének és az ingatlanok elhanyagoltságának megakadályozása.

A Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. feladata a jövőben is az önkormányzati lakó- és nem lakóépületek zöldterületeinek karbantartása (gallyazás, fakivágás, bozótirtás, fapótlás, virágültetés, növényvédelem), kaszálása, parlagfűmentesítése. A Kőkert Kft. pedig a közterületi zöldfelületek kezelését, karbantartását végzi.

A kerület erdői állami tulajdonban vannak, kezelőjük a Pilisi Parkerdő Zrt. Kerületünkben erdőterület a Dömsödi utca mellett, az Újköztemető mellett, a Terebesi út mentén, valamint a volt Maglódi úti napközistábor mellett található. Kiemelt feladat a Pilisi Parkerdő Zrt. erdőgazdálkodási tevékenységének nyomon követése, valamint a megkötött támogatási szerződések alapján az Álmos utca menti 4/G és 4/M jelű erdőövezetben az „örökerdő” szerkezet kialakításának figyelemmel kísérése.

A növényzet védelme érdekében az épített környezet kialakítása során fontos olyan klímabarát építési anyagok és technológiák alkalmazása, mint például a vízáteresztő burkolatok. A hőszigetelés csökkentése érdekében növelni kell az árnyékolt területeket – pl. buszmegállók és környéke – valamint zöldtetők, zöldfalak elhelyezésének lehetőségét kell vizsgálni. A zöldtetők – azon túl, hogy kellemes látványt nyújtanak – megkötik a városi levegő szennyeződéseinek, többek között a szállóporok egy részét. A növényvel borított tetők a lehulló csapadékot is egyszerűen hasznosítják, emellett az épületek hőháztartását is szabályozzák, télen bent tartják a meleget, nyáron pedig csökkentik a felmelegedés mértékét.

Nyilvános illemhelyek bővítése, valamint a már meglévő illemhelyek felújítása, fejlesztése – pl. pelenkázóval ellátása, gyermekekre méretezett szaniter elhelyezése a jövőben is feladat. Fontos a játszóterek felújítása, játszótéri eszközök karbantartása és fejlesztése. A szabadtéri játszótérekre történő időtöltés lényeges szerepet tölt be a környezetkímélő tudatformálásban, az egészséges életmód kialakulásában, a családi és társadalmi kötelékek erősítésében, a kulturált szabadidő-eltöltés és szórakozási lehetőség biztosításával.

A társasházi övezetekben fedett kerékpártárolók kialakítása, és a már meglévő kerékpártároló népszerűsítése a jövőben is feladat.

A lakosság által a területben észlelt patkányok, vadállatok (jellemzően rókák és nyestek), méh- és darázskolóniák befogását, irtását és áttelepítését a jövőben is kiemelten kell kezelni.

A zöldfelületek gazdaságos módon történő locsolására megoldás lehet az ivóvízzel szemben a felszíni vizekből történő közvetlen locsolás, a közparkokban szikkasztómezők (esőkertek) kialakítása.

Feladatok

- A kerületi fakataszter BPFatár programhoz történő csatlakozásának figyelemmel kísérése, kezelése.
- Parlagfű és egyéb allergizáló özönnövények elleni védekezés, annak ellenőrzése és özönnövények irtása.
- Kerületi tulajdonban lévő zöldfelületek területének és minőségének növelése, közterületek állapotának fejlesztése, az illegálisan leburkolt zöldfelületek felkutatása, visszaalakíttatása-, alakítása zöldfelületté, azok területének és a fahelyek számának növelése érdekében
- Faültetési program folytatása a lakosság bevonásával.
- Száraz és balesetveszélyes fák felmérése és kivágása a közterületen, valamint tuskó és gyökérzóna eltávolítása új fák telepítése érdekében.
- A Pilisi Parkerdő Zrt. által kezelt kerületi erdőterületek vonatkozásában az erdőgazdálkodási tevékenység figyelemmel kísérése.
- A Pilisi Parkerdő Zrt. által kezelt 4/M és 4/G jelű erdőterületeken örökerdő kialakításával kapcsolatos támogatási szerződésekben foglaltak ellenőrzése, és a program folytatása újabb erdőrészekben.
- Közvilágítási lámpatesteket eltakaró fák koronájának metszése.
- Játsszótér felújítások, felnőtt játszóeszközök kihelyezése.
- Játsszótéri eszközök karbantartása, felülvizsgálata, javítása.
- Ivóvízkutak és vízvétellezési pontok kihelyezése parkok, játszóterek területén.
- Kőrösi Csoma sétány és Újhegyi sétány kiemelt tisztántartása, karbantartása.

- “Faltól-falig takarítás” program előkészítése, megszervezése.
- Mélytő szökőkútjának üzemeltetése.
- Párakapuk üzemeltetése.
- Parki öntözővíz-hálózat karbantartása.
- Parki berendezési tárgyak javítása és kihelyezése (utcabútorok, kutyaürülékgyűjtő és hulladékgyűjtő edények beszerzése).
- Köztéri szemétgyűjtők kihelyezése.
- Mélytő környezetének fejlesztése.
- Óhegy park felújítása.
- Építési beruházások során, valamint az önkormányzati épületek esetében a zöldtető, zöldhomlokzat és egyéb vertikális zöldfelületek kialakításának ösztönzése.
- Fahelyek kialakítása burkolt járdákban, fahelyek vízfeltevő felületének növelése burkolt járdákban, faveremrácsok ellenőrzése, szükség szerinti átalakítása, cseréje
- Növényvédelem, permetezés.
- Magassági gallyazások elvégzése.
- Főutak mentén virágkosarak kihelyezése.
- Patkánymentesítéssel kapcsolatos lakossági bejelentések továbbítása a Budapest Főpolgármesteri Hivatal felé.
- Rókabefogással kapcsolatos feladatok ellátása.
- Méh- és darázkolóniák áttelepítésével kapcsolatos feladatok.
- Szúnyogok elleni védekezés.
- Meglévő köztéri illemhelyek üzemeltetése és esetleges bővítése.
- Kutya-futtatók üzemeltetése és fejlesztése.
- Kutyaürülék-gyűjtők üzemeltetése.
- Kutya illemhelyek üzemeltetése.
- Kutya-barát játszótér kialakításának előkészítése.
- Értékes fák, fasorok esetén a gyökérzóna megemelkedése miatt környezetbarát gyalogos felületek kialakítási lehetőségeinek megvizsgálása.
- Közösségi kert kialakítása.
- Egészséges utcák program.
- Kerületi erdőkkel és parkokkal foglalkozó Kőbányai Zöld Gondnokság létrehozása a Pilisi Parkerdő Zrt.-vel együttműködve, az illegális hulladéklerakás felszámolása, a biodiverzitás növelése és a környezeti nevelés erősítése érdekében.

- Biodiverzitás megőrzése, folyamatos növelése a védett természeti területeken és a nem védett erdőkben, parkokban, városi környezetben egyaránt.
- Közterületen lévő fák rendszeres vizsgálata, ápolása, károsításának ellenőrzése, lehetőség szerinti megakadályozása és fakivágás ellenőrzése

A feladatok mérőszámai

- Zöldterületek, zöldfelületek évenkénti nagysága (m²).
- Kivágott száraz és balesetveszélyes fák és elültetett fák száma.
- Játsszóterek, valamint játszóeszközök száma.
- Ivóvízkutak és vízvételezési pontok száma.
- Köztéri szemetesek száma.
- Allergiás betegek száma.
- Vadállatok, méh- és darázskolóniák kitelepítésének száma.
- Továbbított patkányra vonatkozó jelzések száma.
- Kutya-futtatók nagysága és száma.
- Kutya-futtatókban kihelyezett eszközök száma (pl. pad, árnyékoló).
- Kutya-ürülékgyűjtők száma.
- Köztéri illemhelyek száma.
- Megtett intézkedések száma.
- Kutya-illemhelyek száma.
- Megújított fasorok száma.
- Közösségi kertet használók száma.
- Illegális hulladéklerakó helyek száma
- Pilisi Parkerdő Zrt. által kezelt erdőterületek növekedése (m²).

A feladatok végrehajtásának várható eredménye

- Biodiverzitás javulása.
- Természetes növényzet megóvása.
- Zöldterületek növekedése, minőségének javulása.
- Tisztább, vonzóbb környezet kialakítása.
- Frissebb levegő.
- Egészséges közterületi fák.
- Felújított játszóterek, biztonságos gyermek és felnőtt játszóeszközök.

- Több ivóvízkút a parkok és játszóterek területén.
- Használhatóbb kutya futtatók.
- Biológiai allergének csökkenése a levegőben.
- Az allergiás megbetegedések előfordulási gyakoriságának csökkenése.
- Lakossági megelégedettség.
- Biológiai aktív felületek növekedése.
- Rágcsálók visszaszorulása.
- Közterület-megújítási projekteken keresztül a kerületben élők egészségi állapotának és életminőségének javulása.
- Közterületi fák állapotának javulása

IV.5.10. Energiagazdálkodás

Célkitűzések

Az Önkormányzat részt vesz a Horizont Európa pályázaton támogatást nyert TIPS4PED EU projektben. A projekt célja, hogy modellezze és kiértékelje a zero energiakibocsátásra törekvő városnegyedek energiafelhasználási rendszereit, és ezen adatok elemzésével, valamint a változtatások modellezésével jól használható eszközt nyújtson a károsanyag-kibocsátási csökkentési célok eléréséhez.

A projekt részeként egy olyan energetikai tervezési-üzemeltetési szoftver készül, amely különféle változatok kidolgozásával és kiértékelésével segítheti az önkormányzatok munkáját a környezetvédelem és az energiafelhasználás számos területén. Az Önkormányzat a projektben elsősorban az Önkormányzat költségvetési szervei és a tulajdonában lévő gazdasági társaságok által üzemeltetett ingatlanok energetikai szempontból minél hatékonyabb fejlesztésére és üzemeltetésére kíván fókuszálni. Ehhez kapcsolódóan a projekt részeként az Önkormányzat a fenti célok elérésében érintettek bevonásával műhelymegbeszélést tart.

Ezt követően a TIPS4PED projekt egyes munkacsoportjai a projektben részt vevő önkormányzatok észrevételei, igényei, prioritásai alapján meghatározzák az energetikai tervezési-üzemeltetési szoftver kialakításának egyes lépéseit. A projekt végén az önkormányzatok lehetőséget kapnak arra, hogy teszteljék a szoftvert, amely a projekt szándéka szerint a különféle energetikai modellek kidolgozásával és kiértékelésével segítheti az önkormányzatok munkáját az önkormányzati intézmények energetikai felújítása és üzemeltetése területén.

Budapesten a közvilágítás biztosítása a Fővárosi Önkormányzat kötelező feladata, amelyet – beleértve az egyes fővárosi jelentőségű objektumok díszvilágítását (mint önként vállalt önkormányzati feladatot) – 2001 szeptemberétől a vonatkozó jogszabály alapján a Budapesti Dísz- és Közvilágítási Kft. (a továbbiakban: BDK Kft.) lát el, a Kőbányai Önkormányzat részt kíván venni azonban azon kisebb beavatkozásokban, amelyek a kerületi lakosok közbiztonságát javítják, természetesen mindezt úgy, hogy az elkészült berendezéseket, valamint azok üzemeltetését átadja a Fővárosi Önkormányzat részére. Az Önkormányzathoz beérkező lakossági hibabejelentéseket a mihamarabbi helyreállítás érdekében haladéktalanul továbbítjuk a BDK Kft. felé.

A példamutatás tekintetében az önkormányzati ingatlanok, épületek felújítása és fejlesztése esetében is elvárás a fenntartható víz- és energiagazdálkodásra való törekvés.

Energetikai hatékonyság fokozása érdekében azoknál az önkormányzati lakásoknál, amelyek felújításra kerülnek, fokozott légzárású nyílászárókat épít be a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt., továbbá a padlásfödémek és a homlokzatok utólagos hőszigetelését szorgalmazzák.

Alternatív energia a természeti jelenségek kölcsönhatásából kinyerhető tiszta energia, úgy mint napenergia, vízenenergia, szélenergia és geotermikus energia. A jövőben törekedni kell az alternatív energiaforrások lehetőségeinek felkutatására, amellyel javítható a kerület energia mérlege. Ezek megvalósítása céljából a gazdaságossági vizsgálatok elvégzése az elsődleges és a pályázati lehetőségek felkutatása. Elő kell segíteni a lakások, a lakóházak, valamint a közintézmények energiatakarékosságra és az energiahatékonyság növelésére irányuló törekvéseit, utólagos hőszigetelések, energia megtakarítást eredményező beruházások támogatásával, alternatív energiaforrások alkalmazásának ösztönzésével.

Az önkormányzati beruházások és fejlesztések során is szükséges vizsgálni az alternatív energiák hasznosítási lehetőségeit.

A napenergiát gyűjtő és tároló szolárfák elterjedése egyre nagyobb arányú az európai országokban. Magyarországon 2012-től Budapesten az Istenhegyi úton díszíti az ország első fenntartható benzinkútját két szolárfa. A benzinkút energiaigényét napsütésben teljes egészében ki tudják elégíteni a tetőn elhelyezett panelek és a szolárfák adta energiával, borult időben vagy

télen pedig fele részben hagyományos módon árammal táplálják a létesítményt. Székesfehérváron 2018 novemberében két helyszínen telepítettek napenergiás fákat, amelyek a sportolók, sétálók kommunikációs igényeit hivatottak elősegíteni. A „fa” ágaira szerelt napelemek látják el energiával a nyolc USB-töltőt és a Wi-Fi-t, amelyet ingyenesen vehetnek igénybe a parkba látogatók. Meggondolásra javasolt az ilyen jellegű napenergiát gyűjtő és hasznosító létesítmények kihelyezése.



Az energiahatékonyság költséghatékony növelése leginkább a megújuló energiaforrások minél szélesebb körű alkalmazásával lehetséges.

Az egyik leginnovatívabb megoldás a napelemes térkő használata. A napelemes térkő egy járható, duplán zöld építőanyag. A térkövekben a nagy teljesítményű napelemcellák gyűjtik össze a burkolatra sugárzott napenergiát. A cellákat nagy teherbírású, csúszásmentesített, karcolás- és ütésálló üveglapok védik. A járható napelemes felület teherbírását és a kábelek védelmét egy masszív, műanyag hulladékból készült vázszerkezet biztosítja. A térkőburkolat ott is telepíthető, ahol a hagyományos napelem nem.



Az energiahordozók világpiaci ára elképesztő ütemben változik, szinte mindegyikénél jelentős emelkedést lehetett tapasztalni az elmúlt években. A hidrogén az univerzumban a legnagyobb mennyiségben van jelen, mintegy 75%-át teszi ki annak. A hidrogénre méltán került ekkora hangsúly az utóbbi években, hiszen az egyik legfontosabb energiahordozó, veszteség nélkül lehet energiát tárolni általa.

Magyarország Nemzeti Hidrogénstratégiája négy fő pillért fogalmaz meg:

- 1) Beruházás: 2023-ig kb. 240 MW-nyi teljesítményben hidrogén-elektrolizáló üzemeket kell létrehozni az ország területén, decentralizáltan.
- 2) Zöld hidrogén arányának növelése: a jelenlegi hidrogén-felhasználók esetében a szürke hidrogént a zöld irányába tolni.
- 3) Mobilizáció: 2023-ig húsz töltőállomás telepítése, 135 ezer tonnányi CO₂ megtakarítása, 10 ezer tonnányi hidrogén előállítása.
- 4) Kapcsolódás az infrastruktúrákhoz, a hidrogén energiatároláshoz való felhasználásának lehetőségei. Zöld energiából hidrogén előállítása, energiatárolás, majd üzemanyagcellák segítségével visszatáplálás a hálózatokba vagy a tárolt energia mobilizációs célokra való felhasználása.)

Cél, hogy a zöld hidrogénnel kapcsolatos beruházásokat a jövőben az Önkormányzat támogassa.

Napjainkban a fényszennyezés egyre nagyobb szerepet játszik életünkben. Nagyvárosi környezetben különösen nagy a jelentősége a fényterhelésnek (lightsmog), és az ökológiai, természetvédelmi hatásának. A természetközeli állapotú területeket érintő fejlesztésekhez kapcsolódó közvilágítás fényszennyezéssel zavarja a helyi élővilágot. A rovarokat vonzza minden világítóttest, így az élőhelyi körülményeinek megváltozásával a helyi rovarpopuláció összetétele is megváltozik. A madarak a rájuk megtevesztően ható fény miatt éjszaka is vadásznak, felborul a bioritmusuk. A mesterségesen létrejövő poláros fény(szennyezés) a vizes élőhelyeken okozhatja a legnagyobb problémát, és jelentősen hozzájárulhat az eredetileg sokszínű élővilág elszegényedéséhez, de a városi és városközeli élővilág egysíkúvá válásában is szerepe lehet.

Feladatok

- A TIPS4PED EU-projekt keretében az önkormányzati intézmények energetikai felújítását és üzemeltetését segítő energetikai tervezési-üzemeltetési szoftver kialakítása és ezt követően a szoftver használata.
- A lakosság körében az elvégzett lakásfelújításokról, valamint a fűtési energiahordozók használatáról önkéntes adatszolgáltatáson alapuló kérdőív segítségével felmérés végzése.
- Energetikai célú pályázatok kiírása.
- Középületek, közintézmények energiatakarékos működtetése, energiahatékonyságának javítása (fűtési, hűtési és világítási rendszerek modernizálása, épületszigetelés).
- Az önkormányzati épületekben a gázhálózatok ellenőrzése, gázhálózat felújítása.
- Az önkormányzati intézmények energetikai felülvizsgálatának elvégzése.
- “Föld Órája” kampányhoz csatlakozás, Kőbányai Kéktúra Mozgalom elindítása.
- A területben az illegális áramvételezések folyamatos ellenőrzése.
- Az önkormányzati lakóépületekben az energetikai hatékonyság fokozása érdekében a felújítások alkalmával fokozott légzárású nyílászárók beépítése.
- A kerületi cégek alternatív energiahasznosítással összefüggő fejlesztéseinek ösztönzése.
- Az önkormányzati beruházásoknál a megújuló energiaforrások előnyben részesítése és alkalmazása (pl. pályázati lehetőségek igénybevételel napelemtetős biciklitárolók kialakítása).
- A társasházak energiafogyasztásának csökkentése céljából a megújuló energiák használatára való ösztönzése (pl. tetőkre telepített lapátnélküli szélturbinák, napelemek, napkollektorok).
- Lakóközösségek lakóépületek fejlesztését célzó beruházásainak pályázati úton történő támogatása, a lakóépületek műszaki fejlesztésének, felújításának, állagmegóvásának, energiahatékonysága és megújulóenergia-felhasználása növelésének érdekében.
- A kerületi építési szabályzatok készítésénél kiemelt figyelem fordítása a fényszennyezés csökkentésére.
- A napenergiát gyűjtő és hasznosító szolárfák kihelyezési lehetőségeinek megvizsgálása parkokba és közterekre.
- Napelemes térköburkolat használati lehetőségének megvizsgálása.
- Zöld hidrogénnel kapcsolatos beruházások ösztönzése.

A feladatok mérőszámai

- Energiahatékonyságot növelő programok, intézkedések száma.
- Energiahatékonyságot növelő beruházások száma önkormányzati intézményeknél.
- Lakóingatlanok energiahatékonysági besorolás szerinti megoszlása.
- Energetikai pályázaton nyert pályázók száma.
- Áramszolgáltató felé jelentett illegális áramvételezések száma.

A feladatok végrehajtásának várható eredménye

- Csökken a középületek és közintézmények energiafelhasználása.
- Csökken a lakosság energiafelhasználása, javul a takarékoság.
- Szemléletformálás és példamutatás.

IV.5.11. Környezeti nevelés

Célkitűzés

A környezetvédelmi tudatformálás célja a környezetért felelős életvitel, a környezettudatos magatartás elősegítése. A lakosság körében végzett szemléletformálási tevékenység elengedhetetlen az Önkormányzat részéről. A környezeti nevelés elsősorban az Önkormányzat által fenntartott óvodák, bölcsődék mindennapjaiban jelenik meg, hiszen a felnövekvő nemzedék attitűdjének környezeti szempontból való érzékenyítése a környezetvédelemben kulcskérdés.

A kőbányai óvodák előző fejezetekben ismertetett módon több ízben elnyerték a „Zöld Óvoda”, „Örökös Zöld Óvoda”, „Madárbarát Óvoda”, „Állatbarát Óvoda” elismeréseket, a kerületi iskolák pedig az „Ökoiskola” és az „Örökös Ökoiskola” címekre pályázhatnak. Az Önkormányzat feladata, hogy ösztönözze a kerületi intézményeket ezen címek elnyeréséhez szükséges feltételek megteremtésére.

Az Önkormányzat az elmúlt években sikeresen csatlakozott a Zokni Csereprogramhoz, amelynek keretén belül a már nem használt, lyukas zoknik új életet kezdhetnek bútorigari szigetelőanyagként, az elhasznált harisnyák, melltartók pedig az útépítésnél használatos geotextíliaként újulnak meg.

Az Önkormányzat intézményeiben a papírhasználat csökkentése érdekében tett lépéseket tovább kell folytatni, valamint lehetőség szerint újrahasznosított papír beszerzéséről kell gondoskodni.

A mindennapi életben is alkalmazható környezetvédelmi praktikákról fontos a lakosság tájékoztatása, amely az Önkormányzat honlapján, a Zöld Kőbánya aloldalon történik meg. Az aloldal folyamatos frissítése és aktualizálása a jövőben is feladat.

A lakosság környezettudatos szemléletének támogatása céljából a Rottenbiller parkban megrendezésre kerül az ingyenes Zöld Családi Nap, amelynek megtartása a jövőben is indokolt. A nap folyamán érdekes előadásokat hallhattak az érdeklődők a környezetvédelem és az állatvédelem tárgyában.

A Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Központ kiadásában és az Önkormányzat gondozásában minden évben készülő Kőbányai Kalendárium hónapokra bontva eleveníti fel az előző év nevezetes pillanatait, eseményeit, de megismerteti az olvasót a kerület történelmével, kulturális értékeivel is. A gyermekeket mesék szórakoztatják, a konyhaművészet hódolói ízletes főételek és sütemények receptjeivel ismerkedhetnek. Az olvasó az új esztendő nagyszabású programjairól, így koncertekről, szabadtéri programokról is tájékozódhat, de a jövőben minden hónaphoz köthető környezetvédelemmel és egészségvédelemmel kapcsolatos információk, tájékoztatók szintén megtalálhatók lesznek a kalendáriumban.

Feladatok

- Környezeti és egészséges életmódra nevelés támogatása az óvodai nevelésben.
- A kerületi óvodák „Zöld Óvoda” és „Örökös Zöld Óvoda” cím elnyerésére történő ösztönzése.
- A kerületi óvodások számára természetismereti túrák vezetése a kerületi erdőkben, parkokban, védett természeti területeken
- Környezetvédelmi és egészségvédelmi tájékoztatók megjelentetése a Kőbányai Kalendáriumban.
- Környezetvédelmi Világnaphoz csatlakozás keretében tudatos vásárlásra ösztönzés (zöldségfaló, szövettáska stb.).
- „Műanyagmentes július” meghirdetése.

- Zöld Családi Nap lebonyolítása.
- Együttműködés a SOKK Egyesülettel a környezetvédelmi programok kapcsán.
- Együttműködés a ZöldEb Kutyas Érdekvédelmi Egyesülettel az állatvédelemmel kapcsolatos feladatok vonatkozásában.
- Ebösszeírás lebonyolítása.
- A Zokni Csereprogramban való részvétel ösztönzése a kerületi családok, vállalkozások és intézmények körében.
- Használtelemgyűjtők üzemeltetése.
- Felmérés a lakosság környezet- és klímavédelemmel kapcsolatos tudásának, beállítódásának és cselekvési készségének vizsgálata tárgyában.
- Takarékosagra ösztönző programok meghirdetése a kerületi lakosság részére (pl.: zuhanyfej csereprogram)

A feladatok mérőszámai

- Környezet- és egészségvédelemmel kapcsolatos ismeretterjesztő anyagok száma.
- Zöld Óvoda és Örökös Zöld Óvoda címet elnyert intézmények száma.
- A Zöld Családi Napon résztvevők száma.
- A lakossági felmérésben résztvevő lakosok száma.
- Természetismereti túrák száma

A feladatok végrehajtásának várható eredménye

- A gyerekek már óvodás és iskolás korban elsajátítják az egészséges és környezettudatos életmód szemléletét.
- Környezettudatosabb lakosság.
- A lakosság környezet- és klímavédelemmel kapcsolatos tudásának, beállítódásának és cselekvési készségének ismeretében az Önkormányzat programjainak tervezhetősége.

IV.5.12. Kerületszépítési akciók

Célkitűzések

Alapvető cél Kőbánya szépítése, közterületeinek megújítása, a lakosság felé a környezettudatosság közvetítése, amelyeket gyakorlatias eszközökkel, azaz különféle környezetszépítési akciókkal kívánunk elérni. Az akciókba bevonjuk a lakosságot, akikben

ezáltal kialakul, illetve megerősödik a környezetért való felelősség. A társadalom szemléletformálásában az együtt gondolkodásnak kiemelt szerepe van.

Az Önkormányzat minden szinten igyekszik kialakítani pozitív ösztönző rendszereket, hogy a jó gyakorlatok sokasodjanak és terjedjenek, és ezeket a társadalom értéként kezelje.

A kerületszépítési akciók nagy része a II. 6. fejezetben részletesen bemutatásra kerültek.

Feladatok

- „Tiszta udvar, rendes ház”, „Tiszta, rendezett Kőbányáért”, valamint „Virágos Kőbányáért” elismerések adományozása.
- “Virágos lakóközösség” program.
- “Virágos Magyarország” pályázaton való részvétel.
- „Önnek is szeretnék adni virágot” pályázat lebonyolítása.
- Madarak és Fák napja akció lebonyolítása.
- “Madárfészek a weben” webkamera üzemeltetése.
- “Kőbányai Madárbarát Kert” program.
- “Állatok világnapja” akció lebonyolítása.
- A kerületi lakosok részére kisállatvartalanítási akció.
- „Legszebb konyhakertek” országos programhoz csatlakozás és pályázat lebonyolítása.
- A „Takarítási Világnap”-hoz csatlakozva a CIKK Egyesület takarítási és papírgyűjtési akciójának támogatása.
- Hulladékgyűjtési akciók a lakosság bevonásával.
- Kőbánya különlegesebb fáira és fasoraira tájékoztató tábla kihelyezése.
- “Adj örökbe egy fát!” akció.
- „Föld Napja” – növényültetés, Zöld Szalag Mozgalom.
- „Virággal a Földért Akció”, Virágültetés a Föld napján
- Növénykazetták felújítása a Városközpontban.

A feladatok mérőszámai

- Lebonyolított kerületszépítési akciók száma.
- Az akcióban résztvevők száma.
- Elismerő oklevelek és díjazottak száma.

- Hulladékgyűjtési akciók során összegyűjtött szemét mennyisége.
- Örökbe fogadott fák száma.
- „Virágos Magyarország” versenyen elért eredmény.

A feladatok végrehajtásának várható eredménye

- A lakosság kerületszépítésre történő ösztönzése, felelősségtudat.
- Rendezettebb, vonzóbb városkép.
- Társadalmi szemléletformálás.
- Lakossági aktivitás növekedése, közösségépítés.

IV.5.13. Ipar és pincerendszer

Célkitűzések

A Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. két nagy üreghrendszert kezel az Önkormányzat megbízásából. Az egyik az ún. S1 alatti terület, a másik az Óhegy park katlanja alatti terület. Mindkét területen folyamatos az állag-felülvizsgálat, amelyet a jövőben is folytatni kell. Az állag-felülvizsgálatok során feltárt problémákat, esetleges veszélyhelyzeteket az eddigi gyakorlatnak megfelelően meg kell szüntetni, mind az üregek állapotának, mind pedig a felszín védelmének érdekében.

Az S1 területe alatt húzódó pincerendszer a lakosság előtt sokkal ismertebb tekintettel arra, hogy itt évente általában 2 alkalommal biztosít az Önkormányzat széles körben látogatási lehetőséget, ahol a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. munkatársai tájékoztatást adnak a pincéről, annak történelmi múltjáról. Emellett több esetben veszik bérbe a terület egy-egy részét, elsősorban filmforgatás céljára.

A kerület életében számos a környezetre jelentős hatással lévő gazdasági szervezet, telephely működik, ennek következtében fontos, hogy az Önkormányzat a lehetőségeihez képest a rendelkezésre álló eszközök segítségével tegyen meg mindent az iparból eredő környezeti hatások csökkentése érdekében.

Kőbánya felhagyott agyagbányája a Gergely-bánya néven ismert hulladéklerakó, amely feltöltése évekkel ezelőtt befejeződött, a terület teljes rekultivációja azonban még nem zárult le. Fontos, hogy megtörténjenek azok a kármentesítési előkészítési, tervezési feladatok és az

ütemezett kármentesítési beavatkozások, amelyek megalapozzák a terület végső zöldterületi, városi park hasznosítását.

Az Akna-bánya néven ismert terület a feltöltések miatt építésre nem alkalmas rekultivált bányaterület. A teljes rekultiváció hosszabb időt vesz igénybe, fontos azonban, hogy a terület teljes értékű zöldterületi funkciójának eléréséig is olyan átmeneti funkciókat kapjon, amelyek megalapozzák a végső zöldterületi funkciót.

A kerületben működő számos telephely (kiemelten a hulladékkezelő cégek) tevékenységét nyomon követjük, időszakosan a működésükhöz szükséges engedélyeket és a jogszabályokban meghatározott telephelyi feltételeket társhatóságokkal (pl. rendőrség, népegészségügyi és katasztrófavédelmi szervek) ellenőrizzük.

Feladatok

- A barnamezős területek funkcióváltásának és megújulásának elősegítése.
- Gergely-bányával kapcsolatos feladatok elvégzése (pl. gázleszívó rendszer üzemeltetése, előírt környezetvédelmi vizsgálatok elvégzése, növénygondozás, őrzés).
- Óhegy parki pincével kapcsolatos feladatok ellátása.
- S1 területén szükséges éves területfenntartási, karbantartási munkák elvégzése.
- A pincerendszerben összegyűlt víz öntözésre történő felhasználása.
- Ipari vállalatok önkéntes teljesítése alapján környezetvédelmi jelentéseinek és ESG beszámolóinak megismerése.
- Ipari telephelyek időszakos ellenőrzése.
- A Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. portfóliójába vett pincerendszerekben energiatakarékos világítás megvalósításának megvizsgálása.

A feladat mérőszámai

- A kiemelt területek karbantartására fordított összeg.
- Megtett intézkedések száma.
- Beérkező beszámolók mennyisége.
- Telephely ellenőrzések száma.

A feladatok végrehajtásának várható eredménye

- A kiemelt területek biztonságossá tétele.
- A pincerendszerből adódó kockázatok csökkenése.
- Környezeti kockázatok csökkenése.

IV.5.14. Közlekedés

Célkitűzések

Kőbánya egyes útvonalai, illetve csomópontjai igen zsúfoltak, némelyikük kapacitása csúcsidőszakban 100%-ban kihasznált. Ezek az útvonalak és csomópontok jellemzően a főváros kezelésébe tartoznak, azaz fejlesztésük, átalakításuk a Fővárosi Önkormányzat hatásköre, ezért szorgalmazni kell a forgalomtechnikai beavatkozásokat olyan helyszíneken is, amelyek nem kerületi üzemeltetésben vannak.

A feladatok ellátása során elengedhetetlen a társszervezetekkel, társhatóságokkal való eddiginél is szorosabb együttműködés, igaz ez a közúti közlekedés terén a Fővárosi Önkormányzat irányítása alá tartozó szervezetekkel és hatóságokkal történő együttműködésre, a vasúti közlekedés terén a MÁV Zrt.-vel történő megfelelő kapcsolat kialakítására, és végül de nem utolsónak a Repülőtér üzemeltetőire és a légiforgalmi rend kialakításáért felelős szervezetekre.

Kiemelt figyelmet kell fordítani a közösségi közlekedés – és az ahhoz kapcsolódó infrastruktúra – fejlesztésére, valamint a kerület lakóterületeinek elkerülését szolgáló úthálózat-fejlesztésre.

Kőbányán a kötöttpályás közlekedési módok közül a vasútvonalak keretek közé zárják a közúti közlekedést, hiszen azokat csak meghatározott pontokon lehet keresztezni. Ennél kissé rugalmasabb a villamosok és még inkább a metróval való közlekedési kapcsolat. A jövőben is figyelemmel kell kísérni azokat a fejlesztéseket, amelyek a kötött pályás nyomvonalak kerületi szakaszait érintik.

Az Önkormányzat az elmúlt években jelentős anyagi forrást biztosított a saját kezelésű útjainak felújítására, amely feladatot a következő években is folytatni kell.

A kerületi belterületi utak között még mindig találhatók földutak, ezért van még teendő a

felszámolásuk tekintetében, ugyanis azt a minimális elvárást, mely szerint pormentes utakon közlekedjünk, ma már nem tekinthetjük túlzottnak. Nem elhanyagolható a zajvédelem és a közlekedésbiztonság szempontjából a nem aszfalt burkolatú utak kérdésköre. A burkolattal rendelkező utak felújítását is folytatni kell, hiszen a burkolat egyes esetekben meghaladta az elvárható kort.

Az elkövetkezendő időszakban meg kell vizsgálni, szükséges-e további kerékpárutak kijelölése, kiépítése. Míg a közösségi közlekedés fejlesztése jelentős mértékben a Fővárosi Önkormányzat feladatköre, a nem motorikus közlekedést igénybe vevők, azaz a kerékpáron közlekedők számának növelésére irányuló tevékenység, az ahhoz kapcsolódó infrastruktúra további fejlesztése a kerületi önkormányzat feladatköre is. A Fővárosi Önkormányzattal együttműködve fejleszthető lehet a Rákos-patak menti kerékpáros út is.

A nagyobb Kőbányai lakótelepeken szükséges tovább vizsgálni, mely területekre lehet fedett, zárt, biztonságos kerékpártárolót építeni. Ezzel párhuzamosan a kerületi építési szabályzatokban előírásokat szükséges tenni, hogy az új épületekben kerékpártárolókat is kötelező legyen kialakítani.

Napjainkban az elektromos autók iránti érdeklődés és kereslet növekedést mutat, továbbá számos vezető autógyártó cég bejelentette, hogy a jövőben a teljesen elektromos autók gyártását fogja előtérbe helyezni. Ezeket a trendeket figyelembe véve az elektromos autók széleskörű elterjedésére lehet számítani. Az autót vásárlók körében a különböző kedvezmények hatására is, egyre népszerűbb választásnak tűnik ez a típusú jármű (pl. ingyenes parkolás). Az elektromos autó számos előnnyel rendelkezik, amelynek használatához nélkülözhetetlen az otthoni elektromos autó töltő, illetve az utak mentén fellelhető elektromos töltőállomás kiépítése és bővítése.

A nemzetközi tendenciáknak megfelelően Magyarország kiemelten kezeli az elektromobilitás fejlesztését, amely együtt jár az infrastruktúra, a forgalomszervezés, a hálózatüzemeltetés és a szabályozói rendszer átalakításával. Az elektromobilitás hazai elterjedése, a szükséges infrastrukturális és szolgáltatási feltételek biztosítása és átfogó kezelése csak állami kontroll mellett biztosítható. Annak érdekében, hogy a hazai e-mobilitási tudás és kompetencia egy helyen összpontosuljon, a Nemzetgazdasági Minisztérium kezdeményezésére 2016-ban

létrejött a 100%-ban állami tulajdonban álló e-Mobi Elektromobilitás Nonprofit Kft. Az e-Mobi Elektromobilitás Nonprofit Kft. elsődleges küldetése a felhasználók számára komfortos szolgáltatást biztosító töltőhálózat kialakítása, olyan nemzeti infrastruktúra rendszer felépítése, mely hosszútávon képes hatékonyan működni, fejlődni.

Az e-Mobi Elektromobilitás Nonprofit Kft. kerületünkben 8 töltőállomást üzemeltet az alábbi helyszíneken:

- Füzér utca,
- Gergely utca,
- Gyakorló köz 7. előtt,
- Maláta utca 6. előtt,
- Oltó utca 2. előtt,
- Szárnyas utca 14. előtt,
- Szentimrey utca és
- Szent László tér 1-4. előtt.

A töltőhálózat fejlesztésének legfontosabb hatása, hogy elősegíti az elektromos gépjárművek használói körének bővülését, mivel egyre több potenciális érdeklődő számára válik elérhetővé a közlekedés ezen új, környezettudatos formája. A kerületben eddig kiépült elektromos töltőállomás hálózatnak a bővítését a jövőben szorgalmazni szükséges.

A Fővárosi Önkormányzat 2008-ban hozott döntést a budapesti közbringarendszer létrehozásáról. 2013-ban lezajlottak a tenderek a kerékpárok és a többi szükséges eszköz gyártására, 2014 tavaszára pedig elkészültek a gyűjtőállomások és az almazöld biciklik is. Mára a MOL Bubi közbringarendszer 143 gyűjtőállomásból és 1846 kerékpárból áll. Sajnálatosan a kerületben még nem igénybevehető ez a szolgáltatás, de szükséges a jövőben kezdeményezni a körzet kiterjesztését Kőbánya területére is.

Budapest első elektromos autómegosztó rendszere, a GreenGo segítségével percdíjas elszámolással lehet bérelni elektromos autókat. Az elmúlt időszakban több mint másfélszeresére nőtt a GreenGo közösségi autómegosztó szolgáltatási területe, amit reményeink szerint Kőbánya területére is kiterjesztenek majd. Az elektromos autómegosztó rendszert működtetők köre az évek során tovább bővült.

2023. október 1-jétől megváltoztak a kölcsönzési célú elektromos rollerek közterületen történő elhelyezésnek, használatának és parkolásának szabályai. A Fővárosi Önkormányzat tulajdonában álló közterületeken (pl. Kőbányai út, Kerepesi út, Jászberényi út, Maglódi út) a Fővárosi Önkormányzat tulajdonában álló közterületek használatáról szóló 3/2013. (III. 8.) Főv. Kgy. rendeletet, míg az Önkormányzat tulajdonában álló közterületeken a közterület-használatról szóló 12/2013. (III. 25.) önkormányzati rendeletet kell alkalmazni.

A fővárosi szabályozás szerint a fővárosi tulajdonú kőbányai közterületek a külvárosi terület zónába tartoznak, ahol a kölcsönzési célú mikromobilitási eszközök mikromobilitási pontokon kívül is elhelyezhetők, azaz úgynevezett free-float rendszer működik. Az elhelyezés akkor lehetséges, ha az a közterület rendeltetésszerű használatát, így különösen a gyalogosközlekedést nem akadályozza, és a közúti közlekedés rendjét, a biztonságos járműközlekedést nem zavarja.

Az Önkormányzat a fővárosi szabályozással összhangban alkotta meg a helyi szabályozást, így az Önkormányzat tulajdonában álló közterületeken is free-float rendszer került bevezetésre, jelenleg még nem kerültek kialakításra mikromobilitási pontok.

A helyi szabályozás nagy hangsúlyt fektet a biztonságos eszközhasználatra és elhelyezésre, amellyel biztosítani kívánja a balesetveszélyes helyzetek elkerülését. A cél megvalósítása érdekében a használóknak az utazás befejezésekor az eszközt úgy kell elhelyezniük, hogy az a gyalogosközlekedést nem akadályozhatja, és a közúti közlekedés rendjét, a biztonságos járműközlekedést nem zavarhatja. Ennek érdekében a kölcsönzési célú e-rollert rendezetten úgy kell elhelyezni, hogy

- a járdán a járdaszegéllyel párhuzamosan állítva, a zöldsáv mellett, ennek hiányában az útszegélytől legalább 0,5 méter szabadon hagyásával a járda szélességének legfeljebb a felét foglalhatja el úgy, hogy a járdán legalább 1,5 méter szabad terület biztosított maradjon a gyalogos közlekedés céljára,
- zöldterület igénybevétele esetén a zöldterület szélén, annak szegélyével párhuzamosan vagy merőlegesen állítva helyezhető el úgy, hogy a zöldfelületet ne károsítsa,
- a közösségi közlekedés megállóhelyének és a gyalogátkelőhelynek a megközelítését, rendeltetésszerű használatát ne akadályozza, valamint
- a közút pályáján a közúti közlekedést ne akadályozza.

A kölcsönzési célú elektromos rollerek elhelyezése és tárolása nem megengedett a Szent László téren, a Kőrösi Csoma sétányon, az Újhegyi sétányon, valamint az Óhegy parkban. E közterületeken az eszköz kizárólag gyalogosan tolva vagy kézben tartva vehető igénybe.

Az eszköz közterület-használati hozzájárulás nélküli vagy a közterület-használati hozzájárulásban foglaltaktól eltérő módon történő elhelyezése, a nem megfelelő műszaki állapotú, illetve a rendeltetésszerű használatra nem alkalmas eszköz elhelyezése, valamint az elhelyezésre és a tárolásra vonatkozó fenti előírásokat megsértő módon történő elhelyezése 2023. október 1-jétől jogellenes közterület-használatnak minősül, amelynek jogkövetkezménye a mikromobilitási szolgáltató részére a többszörös közterület-használati díj megállapítása és az eszköz elszállítása lehet.

Feladatok

- Európai Mobilitási Hét és Autómentes Nap rendezvényeihez történő csatlakozás.
- Közutak úrszelvény biztosítása, valamint a közvilágítást biztosító lámpatesteket eltakaró fák koronájának metszése.
- Kerékpárút hálózat fejlesztése.
- Isaszegi kerékpáros emléktúra.
- Járdafelújítás.
- Útfelújítások, útépitések.
- Várakozási övezetek üzemeltetése.
- Várakozási övezetek bővítése.
- Hiányzó és megrongálódott utcanévtáblák cseréje.
- Zöld Küllő mozgalom.
- Mol Bubi közbringa rendszer körzete kiterjesztésének kezdeményezése.
- Zárt kerékpártárolók építésére vonatkozó pályázatokon való részvétel, meglévő zárt kerékpártároló üzemeltetése és népszerűsítése.
- Kerékpáros infrastruktúra fejlesztése, kerékpártámaszok kihelyezésének vizsgálata.
- Az önkormányzati feladatok ellátásánál elektromos kerékpárok és elektromos rollerek használatának ösztönzése.
- Elektromos töltőállomások létesítésének ösztönzése.
- Elektromos autómegosztó rendszerek kiterjesztésének kezdeményezése a terület egyes

részeire.

- „Bringázz a munkába!” program meghirdetése.
- Kerékpárosbarát Település és Munkahely program.
- A bérelhető elektromos rollerek parkolási szabályainak megvizsgálása.

A feladat mérőszámai

- Európai Mobilitási Hét és Autómentes Nap rendezvényen és az Isaszegi emléktúrán résztvevők száma.
- A felújított utak és járdák nagysága.
- Kerékpáros közlekedési infrastruktúra százalékos arányának változása.
- Intermodális csomópontok, parkolóhelyek száma.
- Az egyéni és közösségi közlekedés igénybevételi részarányának alakulása.
- Zárt kerékpártárolók száma.
- Mol Bubi szolgáltatás általi kiterjesztéssel érintett terület nagysága.

A feladatok végrehajtásának várható eredménye

- Európai Mobilitási Hét és Autómentes Nap rendezvényen a környezettudatosság mélyítése.
- Javul a kerület útburkolatainak minősége, mely zajcsökkentő hatással is jár.
- Nő a kerékpáros- és gyalogosforgalom.
- A közösségi közlekedési formák elosztásában csökken az egyéni autós közlekedés aránya.
- Emelkedik az elektromos autót használók aránya.

IV.5.15. Környezetvédelmi irányítás az Önkormányzatnál

Célkitűzések

Az Önkormányzat számos környezetvédelmi intézkedést hozott az elmúlt években annak érdekében, hogy fenntartható és élhető környezetet biztosítson a helyi lakosság, a közösségek és a területben lévő cégek dolgozói számára. Ezek a feladatok különféle területeket fedtek le, ami helyi szabályozásokban, programokban és akciótervekben öltöttek formát.

Az Önkormányzatnak nemcsak az előző alfejezetekben részletezett feladatokat kell eredményesen teljesítenie, hanem biztosítania kell azt is, hogy a környezetvédelmi szemléletmód áthassa magát az önkormányzati működést és döntéshozatalt. Ennek megvalósításához viszont hatékony belső és külső kommunikáció szükséges. A külső kommunikációhoz kapcsolódóan az Önkormányzat környezeti tevékenységének és az eredményeknek a külső érdekelt felek felé történő kommunikációját és a környezeti nevelés fejlesztését kell kiemelni.

Meghatározott környezeti információk nyilvánosságának biztosítása (közzététele) jogszabályi kötelezettség. Fel kell ismerni a nyilvánosságban rejlő erőt a környezetvédelmi szempontok érvényesítésében, amely gyakran hatékonyabb a jogi szabályozásnál.

A környezetvédelem és fejlesztés területén jelentős segítséget jelenthetnek a civil szervezetek, valamint a környezetügyért elkötelezett vállalkozások. Az Önkormányzatnak kezdeményező szerepet kell vállalnia ezen potenciálok feltérképezésében, és biztosítania kell a szükséges szakmai, erkölcsi lehetőségekhez mérten anyagi támogatását ezen szervezetek számára.

Az éghajlat változása, a globális felmelegedés már jelenleg is komoly hatást gyakorol a mindennapi életünkre. Abban az esetben azonban, ha nem teszünk záros határidőn belül érdemi lépéseket a felmelegedés mértékének csökkentésére és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodásra, a jövő generációival szembeni kötelezettségeinket ássuk alá. Erkölcsi felelősségünk, hogy a gyermekeinkre és unokáinkra lehetőség szerint jobb, de semmiképp nem rosszabb állapotban hagyjuk a világot, mint ahogyan azt a szüleinktől és nagyszüleinktől megkaptuk mi magunk.

Felismerve ezt a problémakört, valamint a megoldás fontosságát, számos környezetvédelmi dokumentumot dolgoztunk ki. 2003. óta rendelkezünk kerületi Környezetvédelmi Programmal. A mindenkor érvényben lévő Környezetvédelmi Program célkitűzései alapján minden évben intézkedési tervet és az előző évben megvalósult feladatokról beszámolót készítünk, amelyet a Képviselő-testület hagy jóvá. 2020 augusztusában elkészült Kőbánya Klímastratégiája, amelyben a klímaturatosság erősítése az első és a legfontosabb cél. 2021 októberében kidolgozásra került Kőbánya Fenntartható Energia- és Klímaakcióterve (a továbbiakban: SECAP). A SECAP tartalmazza a lakossági, önkormányzati és vállalati energiafelhasználások alapján a CO₂-kibocsátási leltárt, a részletes, számszerűsített energiamegtakarítási és kibocsátáscsökkentési tervet, valamint az éghajlati kockázatok elemzését és a lehetséges adaptációs intézkedéseket. A klímaváltozás kedvezőtlen hatásainak mérséklése érdekében az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése a legfontosabb feladat, ezért a SECAP-ban 40%-os dekarbonizációs célérték került meghatározásra. Ez azt jelenti, hogy a 2018. évhez képest 2030-ra el kell érni azt, hogy a kerület kibocsátása 40%-kal kevesebb legyen. A SECAP felülvizsgálatára 2024-ben sor került, azaz a meghatározott célok elérését időszakonként nyomon követjük.

2022 áprilisában indult útjára Kőbánya meghatározó nagyvállalatai és az önkormányzat közös fejlesztési szerveződése, az X-GAIN. Az X-GAIN célja, hogy a kiemelt nagyvállalatokon túl a kis- és középvállalkozásokat, illetve a kulturális, szociális, és egyéb szakmai szervezeteket, szereplőket is bevonja a helyi közösségért folytatott együttműködésbe.

2021. óta Zöld Családi Napot szervezünk, amelynek központi gondolata a környezetvédelem, a klímavédelem és a fenntartható fejlődés témaköre.

Kiemelt cél a megújuló energiahordozók arányának nagymértékű növelése az energiaellátáson belül. Az ezek segítségével előállított energia mind gazdasági, mind károsanyag-kibocsátási szempontból kedvezőbb lehet a fosszilis energiára épülő energiaellátásnál, nemcsak a széndioxid, illetve az üvegházhatású gázok kibocsátásainak szempontjából, hanem egyéb levegőszennyezők tekintetében is.

A fenti célok megvalósítása érdekében olyan számonkérhető feladattervet szükséges készíteni, ami lehetővé teszi a globális klímaváltozási szempontokon túlmenően az itt élők

életminőségének folyamatos javítását, az egészségesebb települési környezet kialakítását és a turisztikai vonzerő növekedését. A fejlesztéseket a gazdasági-társadalmi-környezeti fenntarthatóság figyelembevételével kell megvalósítani.

Feladatok

- Prioritásokat meghatározó környezetvédelmi stratégia érvényesítése az Önkormányzat döntéshozatalaiban.
- Környezetvédelmi Program célkitűzéseire épülő, éves intézkedési tervek kidolgozása és a beszámolók készítése.
- Kőbánya Klímastratégiájának felülvizsgálata.
- Kőbánya Fenntartható Energia- és Klímaakcióterv (SECAP) végrehajtásának nyomonkövetése, monitoring jelentés elkészítése.
- A SECAP Monitoring Jelentése alapján az energiafelhasználás és a CO₂ kibocsátás csökkentése érdekében workshop szervezése a kerületi intézmények, gazdasági társaságok és a lakosság részére
- A környezeti információk közzététele az önkormányzati honlapon.
- Az Önkormányzat környezeti tevékenységeinek és eredményeinek a külső érdekelt felek felé történő kommunikációja.
- A Polgármesteri Hivatal ügyintézése során a papírmentes, e-ügyintézés szorgalmazása, illetve az e-hulladék csökkentése.
- A Polgármesteri Hivatalban és az önkormányzati intézményekben a takarékos, ésszerű villany- és vízhasználat és a szelektív hulladékgyűjtés tudatosításának erősítése.
- Klímabarát Települések Szövetségében aktív részvétel.

A feladatok mérőszámai

- Azon döntések száma, amelynél a döntés kimenetelét megváltoztatta a környezeti hatások figyelembevétele.
- Közzétett környezeti információk száma.
- Az Önkormányzat, annak intézményei és a legalább többségi befolyása alatt álló gazdasági társaságok működése által kibocsátott károsanyagok mértéke, energiafogyasztás csökkenése.
- A Polgármesteri Hivatalban a felhasznált papír mennyisége.

A feladatok végrehajtásának várható eredménye

- Környezettudatosabb önkormányzati döntések.
- Hatékony és naprakész információ nyújtása a lakosság és a cégek részére.
- Az Önkormányzat, annak intézményei és a legalább többségi befolyása alatt álló gazdasági társaságok éghajlatváltozásra gyakorolt hatásának mérséklése, csökkenő energiafogyasztása.

V. A Környezetvédelmi Program (2025-2029) összefoglalása, intézkedési terve

A Környezetvédelmi Program készítésének célja olyan használható program megalkotása, amelyben foglaltak megvalósítása elősegíti a településen élők életkörülményeinek javulását. A Környezetvédelmi Program környezeti jövőképének a fontosabb hajtóerők, ok-okozati folyamatok, tendenciák ismeretén kell nyugodnia, a környezeti jövőkép nem választható el a kerület működésének szakterületi jövőképeitől (pl. energia, közlekedés, városfejlesztés, városüzemeltetés, környezetvédelem).

Az V. fejezet a 2025-2029. évekre vonatkozó környezetvédelmi célokat és programokat mutatta be. Jelen fejezet a kitűzött célok és programpontok alapján összeállított, a következő négy évre szóló intézkedési tervet tartalmazza.

A Környezetvédelmi Program intézkedési terve egy átfogó feladatrendszer, amely a környezeti hatások csökkentésére és fenntarthatósági célok elérésére irányuló intézkedéseket tartalmaz.

Kőbánya Környezetvédelmi Programja 2025-2029 évekre átfogóan tartalmazza a kerület környezetvédelmi feladatait annak érdekében, hogy a kerület környezetvédelmi eszköztára teljeskörűen áttekintésre kerüljön. A feladatok ugyanakkor csak ütemezetten, egymásra épülve és egymást erősítve valósíthatók meg, ezért az egyes feladatokat rövid-, közép- és hosszútávú kategóriákba soroltuk.

	Tervezett feladatok	Felelős	Ütemezés		
			Rövid- távú	Közép- távú	Hosszú- távú
1. Levegőtisztaság-védelem					
1.1.	A Kormányhivatallal egyeztetve a légszennyező pontforrások nyilvántartásának folyamatos aktualizálása	Környezetvédelmi Osztály	x	x	x
1.2.	Szmogriadó elrendelésével kapcsolatos feladatellátási kötelezettség figyelemmel kísérése	Környezetvédelmi Osztály	x	x	x
1.3.	Szmogriadó esetén szükség szerint a helyi lakosság tájékoztatása	Környezetvédelmi Osztály	x	x	x
1.4.	Avar és kerti hulladékok égetési tilalmának ellenőrzése	Környezetvédelmi Osztály Kőbányai Közterület-felügyelet	x	x	x
1.5.	A levegőminőség folyamatos nyomonkövetése a Gergely utcai mérőállomás adatai segítségével	Környezetvédelmi Osztály	x	x	x
1.6.	Indokoltság esetén egyedi levegőminőség vizsgálat végeztetése és az eredményektől függően további intézkedések megtétele	Környezetvédelmi Osztály		x	
1.7.	Bűz és levegőtisztaságvédelmi eljárás kezdeményezése az illetékes hatóságoknál	Környezetvédelmi Osztály	x	x	x

1.8.	A levegő üledő- és szállópor terhelésének csökkentése az út menti zöldsávok és zöldfelületek növelésével, a faültetési program folytatása	Városüzemeltetési Osztály Kőkert Kft. Kőbányai Vagyongkezelő Zrt. Főépítész Osztály	x	x	x
1.9.	A közlekedési eredetű emisszió csökkentése érdekében további kerékpárutak kiépítése	Városüzemeltetési Osztály Kőbányai Vagyongkezelő Zrt. Főépítész Osztály	x	x	x
1.10.	A szállópor mennyiségének csökkentése érdekében a burkolt utak arányának növelése a területben	Városüzemeltetési Osztály Kőbányai Vagyongkezelő Zrt.	x	x	x
1.11.	Az önkormányzati tulajdonú épületek esetében a légszennyező források (kémények) tervszerű felülvizsgálata, karbantartása és felújítása	Kőbányai Vagyongkezelő Zrt.	x	x	x
1.12.	A családi házak fatüzeléses fűtési rendszerének átalakítására vonatkozó támogatási rendszer kidolgozásának megvizsgálása	Jegyzői Főosztály		x	
2. Zaj- és rezgésvédelem					
2.1.	Lakossági panasz kivizsgálása céljából szükség esetén zaj- és rezgésmérés végzése	Környezetvédelmi Osztály	x	x	x

2.2.	Kerületfejlesztési és beruházási egyeztetések során különös figyelem fordítása a védendő épületek zajvédelmére	Főépítési Osztály Környezetvédelmi Osztály	x	x	x
2.3.	Környezetvédelmi védőterületek kijelölése településrendezési eszközökben	Főépítési Osztály		x	x
2.4.	A Repülőtér területén működő Zajvédelmi Bizottságban bizottsági tagként történő aktív részvétel	Környezetvédelmi Osztály Alpolgármester			
2.5.	A Budapest Airport Zrt. Zajszigetelési Programjával kapcsolatos feladatok ellátása	Környezetvédelmi Osztály	x	x	x
2.6.	A Repülőtér működéséből eredő zajhatások csökkentése érdekében egyeztetések, a kerület lakossága szempontjából hátrányos döntések felülvizsgálatának kezdeményezése, jogorvoslati kérelmek benyújtása	Környezetvédelmi Osztály	x	x	x
2.7.	A Repülőtér környezetében kijelölt zajgátló védőövezet felülvizsgálati eljárásban a kerületi érdekek érvényesítése	Környezetvédelmi Osztály	x	x	x
2.8.	Vasúti zajhatások csökkentésére zajárnyékoló falak kialakításának figyelemmel kísérése és megépítésének szorgalmazása	Környezetvédelmi Osztály Főépítési Osztály		x	x
2.9.	A határérték feletti terheléssel bíró fő közlekedési utak mentén passzív akusztikai védelem kiépítési lehetőségének vizsgálata,	Főépítési Osztály Környezetvédelmi Osztály Kőbányai	x	x	x

	nyomonkövetése új épületek, felújítások esetén	Vagyongazdálkodó Zrt.			
2.10.	Zajcsökkentést támogató forgalomtechnikai eszközök ösztönzése	Főépítészeti Osztály Városüzemeltetési Osztály		x	
3. Hulladékgazdálkodás					
3.1.	Illegális hulladéklerakások felszámolása	Városüzemeltetési Osztály Kőbányai Közterület-felügyelet Környezetvédelmi Osztály Kőbányai Vagyongazdálkodó Zrt. Kőkert Kft.	x	x	x
3.2.	Rendszeresen hulladékkal terhelt fővárosi tulajdonban lévő területek vonatkozásában egyeztetések, intézkedések kezdeményezése	Környezetvédelmi Osztály	x		
3.3.	A Terebesi-erdő vonatkozásában az érintett szervezetekkel közös bejárás	Környezetvédelmi Osztály	x		
3.4.	Hulladékmentesítési akciókra irányuló civil kezdeményezések támogatása	Városüzemeltetési Osztály	x	x	x
3.5	Az élelmiszerhulladék csökkentésének ösztönzése a lakosság körében	Környezetvédelmi Osztály	x	x	x
3.6.	Lakossági használt sütőolaj begyűjtésének biztosítása	Városüzemeltetési Osztály	x	x	x

3.7.	Kerülettakarítási akciók	Városüzemeltetési Osztály	x	x	x
3.8.	A szelektív hulladékgyűjtés fontosságának tudatosítása a kerület lakói és intézményei körében	Városüzemeltetési Osztály Környezetvédelmi Osztály	x	x	
3.9.	Elhullott állatok elszállítása, valamint a témában a lakosság tájékoztatása (újságcikk, honlapon történő kiemelt megjelenítés)	Környezetvédelmi Osztály	x	x	x
3.10.	Hulladékkezelő telepek időszakos ellenőrzése	Hatósági Osztály Környezetvédelmi Osztály	x	x	x
3.11.	Kerületi Komposztálási Program folytatása a lakosság részére	Városüzemeltetési Osztály	x	x	x
3.12.	“Passzold vissza Tesó!” mobiltelefon visszagyűjtő kampányhoz való csatlakozás	Városüzemeltetési Osztály Kőkert Kft.		x	
3.13.	Zöldhulladék-gyűjtőzsákok biztosítása a lakosság és az önkormányzati intézmények részére	Kőkert Kft. Igazgatási Osztály	x	x	x
3.14.	Lakosság részére ágdarálás lehetőségének megvizsgálása	Városüzemeltetési Osztály Kőkert Kft.		x	
3.15.	A zöldhulladékgyűjtési rendszer kiterjesztésének megvizsgálása a Korponai utca, a Kolozsvári utca és a Kőrösi Csoma Sándor út által határolt területre	Környezetvédelmi Osztály	x		

3.16.	Az önkormányzati ingatlanokon lomtalanítások elvégzése	Kőbányai Vagyongkezelő Zrt.	x	x	x
3.17.	A hulladékgazdálkodási tevékenység szabályozása a kerületi építési szabályzatokban	Főépítési Osztály		x	
3.18.	Az építkezések és bontások során a keletkező hulladékok kezelésére vonatkozó jogszabályi előírások (nyilvántartások, adatszolgáltatás) betartásának figyelemmel kísérése	Környezetvédelmi Osztály Építésügyi Osztály	x	x	x
4. Vízállás és vízhasználat					
4.1.	A Rákospatak revitalizációjának elősegítése érdekében szoros együttműködés kialakítása a Budapest Főváros Önkormányzatával	Főépítési Osztály Környezetvédelmi Osztály Városüzemeltetési Osztály		x	x
4.2.	A Rákospatak vízminőségének nyomonkövetése	Környezetvédelmi Osztály	x	x	x
4.3.	Nyílt csapadékelvezető árkok kaszálása, karbantartása, és csapadékelvezető csatornafedelelek tisztításának ellenőrzése	Városüzemeltetési Osztály Kőkert Kft.	x	x	x
4.4.	Csapadékvíz helyben történő megőrzésének, hasznosításának megvizsgálása	Városüzemeltetési Osztály Kőkert Kft.		x	
4.5.	Az önkormányzati tulajdonú épületekben a takarékosagra ösztönző vízmérők felszerelése és az ivóvíz hálózati rendszerek felülvizsgálata	Kőbányai Vagyongkezelő Zrt.		x	

4.6.	Az önkormányzati épületek víz- és csatornahálózatának ütemezett felújítása	Kőbányai Vagyongkezelő Zrt.			x
4.7.	Fenntartható csapadékvíz-gazdálkodás, csapadékvíz lefolyásának csökkentése, párologtatásra képes felületek növelése	Városüzemeltetési Osztály Főépítész Osztály			x
4.8.	Záportározók és esőkertek önkormányzati területeken történő kialakítási lehetőségeinek megvizsgálása	Városüzemeltetési Osztály Főépítész Osztály Kőbányai Vagyongkezelő Zrt.		x	x
4.9.	A burkolt járdáknál a fahelyek vízfelvevő területének növelése (minimum 2,25 m ² -re)	Városüzemeltetési Osztály		x	x
4.10.	Kőbányai Csapadékvíz-gyűjtési Program folytatása	Városüzemeltetési Osztály	x	x	x
4.11.	Víz Világnapja rendezvény	Városüzemeltetési Osztály	x	x	x
4.12.	A kerületi víztározók karbantartása	Városüzemeltetési Osztály		x	
5. Szennyvíz-kibocsátás és kommunális létesítmények					
5.1.	Illegális rákötések csökkentése és a jogszabályoktól eltérő szennyvízkezelés feltárása	Környezetvédelmi Osztály Építésügyi Osztály	x	x	x

5.2.	A közművekkel kapcsolatos fejlesztések során nem csak az infrastruktúra, hanem a környezetvédelmi hatások vizsgálata is szükséges	Városüzemeltetési Osztály Főépítész Osztály	x	x	x
5.3.	Önkormányzati beruházás során az elhagyott közművekre figyelemmel kell döntést hozni, az elhagyott közműveket meg kell vizsgálni, valamint kezdeményezni kell a közművek kezelői felé a szükséges intézkedések megtételét, és lehetőség szerint a közterületi zöldsávok közműmentesítésének vizsgálatát	Városüzemeltetési Osztály Főépítész Osztály Kőbányai Vagyongazdálkodó Zrt.	x	x	x
5.4.	Az önkormányzati épületek elavult csatornahálózatainak cseréje	Kőbányai Vagyongazdálkodó Zrt.			x
5.5.	A szürkevíz felhasználási lehetőségeinek megvizsgálása	Városüzemeltetési Osztály Főépítész Osztály		x	
6. Föld és talaj					
6.1.	Vízáteresztő térköburkolatok kialakításának ösztönzése	Városüzemeltetési Osztály Főépítész Osztály	x	x	x
6.2.	Talajszennyező környezethasználók kiszűrése érdekében ellenőrzések lefolytatása, szükség esetén a hatáskörrel rendelkező hatóság felé intézkedés kezdeményezése	Környezetvédelmi Osztály Építésügyi Osztály	x	x	x

6.3.	A jelentősebb nagyságú burkolt parkolókon összegyűlő csapadékvíz tisztításának megkövetelése	Városüzemeltetési Osztály Kőbányai Vagyongkezelő Zrt. Főépítészeti Osztály	x	x	x
7. Természet- és tájvédelem					
7.1.	Felsőrákosi-rétek helyi természetvédelmi területei kezelésének nyomkövetése	Környezetvédelmi Osztály	x	x	x
7.2.	Felsőrákosi-réteken fokozottabb ellenőrzés a Rákosmenti Mezei Őrszolgálat bevonásával	Kőbányai Közterület-felügyelet Környezetvédelmi Osztály	x	x	x
7.3.	Tájsebek (pl. illegális hulladéklerakók) feltérképezése és megszüntetése a Felsőrákosi-réteken	Kőbányai Közterület-felügyelet Környezetvédelmi Osztály	x	x	x
8. Környezetbiztonság					
8.1.	Járdák tisztántartása, avarmentesítése, síkosságmentesítési feladatok elvégzése, hatósági ellenőrzése	Kőbányai Vagyongkezelő Zrt. Környezetvédelmi Osztály Kőbányai Közterület-felügyelet Kőkert Kft.	x	x	x

8.2.	Közreműködés az egységes környezethasználati eljárásban, a környezetbiztonsági szabályokra figyelemmel	Környezetvédelmi Osztály	x	x	x
8.3.	A települési polgári védelmi szervezet hatékony működtetése	Jegyzői Főosztály			
9. Zöldfelület és az épített környezet					
9.1.	A kerületi fakataszter BPFatár programhoz történő csatlakozásának figyelemmel kísérése, kezelése	Városüzemeltetési Osztály Kőkert Kft.	x	x	x
9.2.	Parlagfű és egyéb allergizáló özönnövények elleni védekezés, annak ellenőrzése és özönnövények irtása	Környezetvédelmi Osztály Kőkert Kft. Kőbányai Vagyonkezelő Zrt.	x	x	x
9.3.	Kerületi tulajdonban lévő zöldfelületek területének és minőségének növelése, közterületek állapotának fejlesztése, az illegálisan leburkolt zöldfelületek felkutatása, visszaalakítása-, alakítása zöldfelületté, azok területének és a fahelyek számának növelése érdekében	Városüzemeltetési Osztály Kőkert Kft. Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. Főépítész Osztály	x	x	x
9.4.	Faültetési program folytatása a lakosság bevonásával	Környezetvédelmi Osztály Kőkert Kft.	x	x	x

9.5.	Száraz és balesetveszélyes fák felmérése és kivágása a közterületen, valamint tuskó és gyökérzóna eltávolítása új fák telepítése érdekében	Környezetvédelmi Osztály Városüzemeltetési Osztály Kőkert Kft.	x	x	x
9.6.	A Pilisi Parkerdő Zrt. által kezelt kerületi erdőterületek vonatkozásában az erdőgazdálkodási tevékenység figyelemmel kísérése	Környezetvédelmi Osztály	x		
9.7.	A Pilisi Parkerdő Zrt. által kezelt 4/M és 4/G jelű erdőterületeken „örökerdő” kialakításával kapcsolatos támogatási szerződésekben foglaltak ellenőrzése, és a program folytatása újabb erdőrészekben	Környezetvédelmi Osztály	x	x	x
9.8.	Közvilágítási lámpatesteket eltakaró fák koronájának metszése	Kőkert Kft.	x	x	x
9.9.	Játszótér felújítások, felnőtt játszóeszközök kihelyezése	Városüzemeltetési Osztály Kőkert Kft.	x	x	x
9.10.	Játszótéri eszközök karbantartása, felülvizsgálata, javítása	Városüzemeltetési Osztály Kőkert Kft.	x	x	x
9.11.	Ivóvízkutak és vízvételvezési pontok kihelyezése parkok, játszóterek területén	Kőkert Kft.	x	x	x

9.12.	Kőrösi Csoma sétány és Újhegyi sétány kiemelt tisztántartása, karbantartása	Kőkert Kft.	x	x	x
9.13.	“Faltól-falig takarítás” program előkészítése, megszervezése	Városüzemeltetési Osztály	x		
9.14.	Mélytő szökőkútjának üzemeltetése	Kőkert Kft.	x	x	x
9.15.	Párakapuk üzemeltetése	Kőkert Kft.	x	x	x
9.16.	Parki öntözővíz-hálózat karbantartása	Kőkert Kft.	x	x	x
9.17.	Parki berendezési tárgyak javítása és kihelyezése (utcabútorok, kutyaürülék-gyűjtő és hulladékgyűjtő edények beszerzése)	Városüzemeltetési Osztály Kőkert Kft.	x	x	x
9.18.	Köztéri szemétgyűjtők kihelyezése	Városüzemeltetési Osztály Kőkert Kft.	x		
9.19.	Mélytő környezetének fejlesztése	Városüzemeltetési Osztály Főépítész Osztály			x
9.20.	Óhegy park felújítása	Városüzemeltetési Osztály Főépítész Osztály Kőbányai Vagyongkezelő Zrt.	x	x	

9.21.	Építési beruházások során, valamint az önkormányzati épületek esetében a zöldtető, zöldhomlokzat és egyéb vertikális zöldfelületek kialakításának ösztönzése	Városüzemeltetési Osztály Főépítész Osztály Kőbányai Vagyongkezelő Zrt.	x	x	x
9.22.	Fahelyek kialakítása burkolt járdákban, fahelyek vízfelvevő felületének növelése burkolt járdákban, faveremrácsok ellenőrzése, szükség szerinti átalakítása, cseréje	Városüzemeltetési Osztály Kőkert Kft.	x	x	x
9.23.	Növényvédelem, permetezés	Kőkert Kft.	x	x	x
9.24.	Magassági gallyazások elvégzése	Kőkert Kft.	x	x	x
9.25.	Főutak mentén virágkosarak kihelyezése	Kőkert Kft.	x	x	x
9.26.	Patkánymentesítéssel kapcsolatos lakossági bejelentések továbbítása a Budapest Főpolgármesteri Hivatal felé	Környezetvédelmi Osztály	x	x	x
9.27.	Rókabefogással kapcsolatos feladatok ellátása	Környezetvédelmi Osztály	x	x	x
9.28.	Méh- és darázskolóniák áttelepítésével kapcsolatos feladatok	Környezetvédelmi Osztály	x	x	x

9.29.	Szúnyogok elleni védekezés	Környezetvédelmi Osztály	x	x	x
9.30.	Meglévő köztéri illemhelyek üzemeltetése és esetleges bővítése	Kőkert Kft.	x	x	x
9.31.	Kutyafuttatók üzemeltetése és fejlesztése	Kőkert Kft. Városüzemeltetési Osztály	x	x	x
9.32.	Kutyaürülék-gyűjtők üzemeltetése	Kőkert Kft. Városüzemeltetési Osztály	x	x	x
9.33.	Kutyaillemhelyek üzemeltetése	Kőkert Kft. Városüzemeltetési Osztály	x	x	x
9.34.	Kutyabarát játszótér kialakításának előkészítése	Városüzemeltetési Osztály Kőkert Kft.	x	x	x
9.35.	Értékes fák, fasorok esetén a gyökérzóna megemelkedése miatt környezetbarát gyalogos felületek kialakítási lehetőségeinek megvizsgálása	Városüzemeltetési Osztály Kőbányai Vagyongkezelő Zrt.	x	x	
9.36.	Közösségi kert kialakítása	Városüzemeltetési Osztály Kőkert Kft.	x	x	x
9.37.	Egészséges utcák program	Városüzemeltetési Osztály Kőbányai Vagyongkezelő Zrt.	x	x	x

9.38	Kerületi erdőkkel és parkokkal foglalkozó Kőbányai Zöld Gondnokság létrehozása a Pilisi Parkerdő Zrt.-vel együttműködve, az illegális hulladéklerakás felszámolása, a biodiverzitás növelése és a környezeti nevelés erősítése érdekében	Városüzemeltetési Osztály Környezetvédelmi Osztály Kőkert Kft.			x
9.39.	Biodiverzitás megőrzése, folyamatos növelése a védett természeti területeken és a nem védett erdőkben, parkokban, városi környezetben egyaránt	Kőkert Kft. Városüzemeltetési Osztály Környezetvédelmi Osztály			x
9.40	Közterületen lévő fák rendszeres vizsgálata, ápolása, károsításának ellenőrzése, lehetőség szerinti megakadályozása és fakivágás ellenőrzése	Környezetvédelmi Osztály Kőkert Kft.	x	x	x
10. Energiagazdálkodás					
10.1.	A TIPS4PED EU-projekt keretében az önkormányzati intézmények energetikai felújítását és üzemeltetését segítő energetikai tervezési-üzemeltetési szoftver kialakítása és ezt követően a szoftver használata	Főépítész Osztály	x	x	x

10.2.	A lakosság körében az elvégzett lakásfelújításokról, valamint a fűtési energiahordozók használatáról önkéntes adatszolgáltatáson alapuló kérdőív segítségével felmérés végzése	Környezetvédelmi Osztály, Gazdasági és Pénzügyi Főosztály	x		
10.3.	Energetikai célú pályázatok kiírása	Jegyzői Főosztály	x	x	x
10.4.	Középületek, közintézmények energiatakarékos működtetése, energiahatékonyságának javítása (fűtési, hűtési és világítási rendszerek modernizálása, épületszigetelés)	Kőbányai Vagyongkezelő Zrt.			x
10.5.	Az önkormányzati épületekben a gázhálózatok ellenőrzése, gázhálózat felújítása	Kőbányai Vagyongkezelő Zrt.			x
10.6.	Az önkormányzati intézmények energetikai felülvizsgálatának elvégzése	Városüzemeltetési Osztály Kőbányai Vagyongkezelő Zrt. Gazdasági és Pénzügyi Főosztály			x
10.7.	“Föld Órája” kampányhoz csatlakozás, Kőbányai Kéktúra mozgalom elindítása	Városüzemeltetési Osztály		x	
10.8.	A kerületben az illegális áramvételezések folyamatos ellenőrzése (önkormányzati épületekben)	Kőbányai Vagyongkezelő Zrt.	x	x	x

10.9.	Az önkormányzati lakóépületekben az energetikai hatékonyság fokozása érdekében felújítások alkalmával fokozott légzárású nyílászárók beépítése	Kőbányai Vagyongkezelő Zrt.		x	
10.10.	A kerületi cégek alternatív energiahasznosítással összefüggő fejlesztéseinek ösztönzése	Főépítész Osztály	x	x	x
10.11.	Az önkormányzati beruházásoknál a megújuló energiaforrások előnyben részesítése és alkalmazása (pl. pályázati lehetőségek igénybevételevel napelemtetős biciklitárolók és parkolók kialakítása)	Főépítész Osztály Kőbányai Vagyongkezelő Zrt.			x
10.12.	A társasházak energiafogyasztásának csökkentése céljából a megújuló energiák használatára való ösztönzése (pl. tetőkre telepített lapátnélküli szélturbinák, napelemek, napkollektorok)	Főépítész Osztály Jegyzői Főosztály		x	x

10.13.	Lakóközösségek lakóépületek fejlesztését célzó beruházásainak pályázati úton történő támogatása, a lakóépületek műszaki fejlesztésének, felújításának, állagmegóvásának, energiahatékonyságának és megújuló energia-felhasználása növelésének, illetve városképi megjelenésének javítása érdekében	Jegyzői Főosztály		x	
10.14.	A kerületi építési szabályzatok készítésénél kiemelt figyelem fordítása a fényszennyezés csökkentésére	Főépítészi Osztály	x	x	x
10.15.	A napenergiát gyűjtő és hasznosító szolárfák kihelyezési lehetőségeinek megvizsgálása a parkokba és közterekre	Főépítészi Osztály Városüzemeltetési Osztály Kőbányai Vagyongkezelő Zrt.			x
10.16.	Napelemes térkőburkolat használati lehetőségének megvizsgálása	Városüzemeltetési Osztály Kőbányai Vagyongkezelő Zrt.			x
10.17.	Zöld hidrogénnel kapcsolatos beruházások ösztönzése	Főépítészi Osztály Építésügyi Osztály			x

11. Környezeti nevelés					
11.1.	Környezeti és egészséges életmódra nevelés támogatása az óvodai nevelésben	Érintett Főosztályok	x	x	x
11.2.	A kerületi intézmények Zöld Óvoda és Örökös Zöld Óvoda cím elnyerésére történő ösztönzése	Humán-szolgáltatási Főosztály	x	x	x
11.3	A kerületi óvodások számára természetismereti túrák vezetése a kerületi erdőkben, parkokban, védett természeti területeken	Érintett Főosztályok	x	x	x
11.4.	Környezetvédelmi és egészségvédelmi tájékoztatók megjelenítése a Kőbányai Kalendáriumban	Polgármesteri Kabinet	x	x	x
11.5.	Környezetvédelmi Világnaphoz csatlakozás keretében tudatos vásárlásra ösztönzés (pl. zöldségfaló, szövettáska)	Városüzemeltetési Osztály		x	
11.6.	“Műanyagmentes július” meghirdetése	Városüzemeltetési Osztály	x	x	x
11.7.	Zöld Családi Nap lebonyolítása	Városüzemeltetési Osztály Kőkert Kft.	x		

11.8.	Együtműködés a SOKK Egyesülettel a környezetvédelmi programok kapcsán	Városüzemeltetési Osztály Környezetvédelmi Osztály		x	
11.9.	Együtműködés a ZöldEb Kutyás Érdekvédelmi Egyesülettel az állatvédelemmel kapcsolatos feladatok vonatkozásában	Városüzemeltetési Osztály		x	
11.10.	Ebösszeírás lebonyolítása	Környezetvédelmi Osztály	x		x
11.11.	A Zokni Csereprogramban történő részvétel ösztönzése a kerületi családok, vállalkozások és intézmények körében	Jegyzői Főosztály Környezetvédelmi Osztály Humán-szolgáltatási Főosztály	x		
11.12.	Használtelemgyűjtők üzemeltetése	Jegyzői Főosztály	x	x	x
11.13.	Felmérés a lakosság környezet- és klímavédelemmel kapcsolatos tudásának, beállítódásának és cselekvési készségének vizsgálata tárgyában	Környezetvédelmi Osztály	x	x	x
11.14.	Takarékosságra ösztönző programok meghirdetése a kerületi lakosság részére (pl. zuhanyfej csereprogram)	Jegyzői Főosztály		x	

12. Kerületszépítési akciók					
12.1.	„Tiszta udvar, rendes ház”, „Tiszta, rendezett Kőbányáért” és „Virágos Kőbányáért” elismerések adományozása	Városüzemeltetési Osztály	x	x	x
12.2.	“Virágos lakóközösség” program	Városüzemeltetési Osztály	x	x	x
12.3.	„Virágos Magyarország” pályázaton való részvétel	Városüzemeltetési Osztály Kőkert Kft.	x	x	x
12.4.	„Önnek is szeretnék adni virágot” pályázat lebonyolítása	Városüzemeltetési Osztály	x	x	x
12.5.	“Madarak és Fák napja” akciók lebonyolítása	Városüzemeltetési Osztály	x	x	x
12.6.	“Madárfészek a weben” webkamera üzemeltetése	Városüzemeltetési Osztály	x		
12.7.	“Kőbányai Madárbarát Kert” program	Városüzemeltetési Osztály	x		
12.8.	“Állatok Világnapja” akció lebonyolítása	Városüzemeltetési Osztály	x	x	x
12.9.	A kerületi lakosok részére kisállat ivartalanítási akció	Városüzemeltetési Osztály	x		
12.10.	„Legszebb konyhakertek” országos programhoz csatlakozás és pályázat lebonyolítása	Városüzemeltetési Osztály	x	x	x

12.11.	A „Takarítási Világnap”-hoz csatlakozva a CIKK Egyesület takarítási és papírgyűjtési akciójának támogatása	Városüzemeltetési Osztály Kőkert Kft.	x	x	x
12.12.	Hulladékgyűjtési akciók a lakosság bevonásával	Városüzemeltetési Osztály Kőkert Kft.	x	x	x
12.13.	Kőbánya különlegesebb fáira és fasoraira tájékoztató tábla kihelyezése	Városüzemeltetési Osztály Kőkert Kft.		x	
12.14.	„Adj örökbe egy fát!” akció	Városüzemeltetési Osztály		x	
12.15.	„Föld Napja – növényültetés”, Zöld Szalag Mozgalom	Városüzemeltetési Osztály			x
12.16.	Növénykazetták felújítása a Városházán	Kőkert Kft.			x
12.17.	„Virággal a Földért! – Virágültetés a Föld napján	Városüzemeltetési Osztály	x		
13. Ipar és pincerendszer					
13.1.	A barnamezős területek funkcióváltásának és megújulásának elősegítése	Főépítési Osztály	x	x	x

13.2.	Gergely-bányával kapcsolatos feladatok elvégzése (pl. gázleszívó rendszer üzemeltetése, előírt környezetvédelmi vizsgálatok elvégzése, növénygondozás, őrzés)	Kőbányai Vagyongkezelő Zrt.	x	x	x
13.3.	S1 területén szükséges éves fenntartási, karbantartási munkák elvégzése	Kőbányai Vagyongkezelő Zrt.	x	x	x
13.4.	Óhegy parki pincével kapcsolatos feladatok ellátása	Kőbányai Vagyongkezelő Zrt. Városüzemeltetési Osztály	x	x	x
13.5.	A pincerendszerben összegyűlő víz öntözésre történő felhasználása	Kőbányai Vagyongkezelő Zrt.		x	
13.6.	Ipari vállalatok önkéntes teljesítése alapján környezetvédelmi jelentéseinek és ESG beszámolóinak megismerése	Környezetvédelmi Osztály	x		
13.7.	Ipari telephelyek időszakos ellenőrzése	Hatósági Osztály Környezetvédelmi Osztály	x	x	x
13.8.	A Kőbányai Vagyongkezelő Zrt. portfóliójába vett pincerendszerekben energiatakarékos világítás megvalósításának megvizsgálása	Kőbányai Vagyongkezelő Zrt.			x
14. Közlekedés					
14.1.	Európai Mobilitási Hét és Autómentes Nap rendezvényeihez történő csatlakozás	Jegyzői Főosztály	x		

14.2.	Közutak űrszelvény biztosítása, valamint a közvilágítást biztosító lámpatesteket eltakaró fák koronájának metszése	Kőkert Kft.	x	x	x
14.3.	Kerékpárút hálózat fejlesztése	Városüzemeltetési Osztály Főépítész Osztály		x	
14.4.	Isaszegi kerékpáros emléktúra	Érintett Főosztályok	x		
14.5.	Járdafelújítás	Városüzemeltetési Osztály Kőbányai Vagyongazdálkodó Zrt.	x	x	x
14.6.	Útfelújítások, útépitések	Városüzemeltetési Osztály Kőbányai Vagyongazdálkodó Zrt.	x	x	x
14.7.	Várakozási övezetek üzemeltetése	Kőbányai Vagyongazdálkodó Zrt.	x	x	x
14.8.	Várakozási övezetek bővítése	Városüzemeltetési Osztály Kőbányai Vagyongazdálkodó Zrt.			
14.9.	Hiányzó és megrongálódott utcanévtáblák cseréje	Városüzemeltetési Osztály Kőbányai Vagyongazdálkodó Zrt.	x	x	x
14.10.	Zöld Küllő mozgalom	Városüzemeltetési Osztály			x

14.11.	Mol Bubi közbringarendszer körzete kiterjesztésének kezdeményezése	Építésügyi Osztály Főépítészi Osztály			x
14.12.	Zárt kerékpártárolók építésére vonatkozó pályázatokon való részvétel, meglévő zárt kerékpártároló üzemeltetése, népszerűsítése	Kőkert Kft. Városüzemeltetési Osztály Főépítészi Osztály		x	
14.13.	Kerékpáros infrastruktúra fejlesztése, kerékpártámaszok kihelyezésének vizsgálata	Városüzemeltetési Osztály		x	
14.14.	Az önkormányzati feladatok ellátásánál az elektromos kerékpárok és elektromos rollerek használatának ösztönzése	Érintett Főosztályok	x	x	
14.15.	Elektromos töltőállomások létesítésének ösztönzése	Építésügyi Osztály Főépítészi Osztály		x	
14.16.	Elektromos autómegosztó rendszerek kiterjesztésének kezdeményezése a terület egyes részeire	Építésügyi Osztály Főépítészi Osztály		x	
14.17.	„Bringázz a munkába!” program meghirdetése	Városüzemeltetési Osztály		x	
14.18.	“Kerékpárosbarát Település és Munkahely” program	Érintett Főosztályok	x		
14.19.	A bérelhető elektromos rollerek parkolási szabályainak megvizsgálása	Építésügyi Osztály Főépítészi Osztály			x

15. Környezetvédelmi irányítás az Önkormányzatnál					
15.1.	Prioritásokat meghatározó környezetvédelmi stratégia érvényesítése az Önkormányzat döntéshozatalaiban	Érintett Főosztályok	x	x	x
15.2.	Környezetvédelmi Program célkitűzésére épülő, éves intézkedési tervek kidolgozása és beszámoló készítése	Környezetvédelmi Osztály	x	x	x
15.3.	Kőbánya Klímastratégiájának felülvizsgálata	Környezetvédelmi Osztály			x
15.4.	Kőbánya Fenntartható Energia- és Klímaakcióterv (SECAP) végrehajtásának nyomonkövetése, monitoring jelentés elkészítése	Környezetvédelmi Osztály			x
15.5.	A SECAP Monitoring Jelentése alapján az energiafelhasználás és a CO ₂ kibocsátás csökkentése érdekében workshop szervezése a kerületi intézmények, gazdasági társaságok és a lakosság részére	Érintett Főosztályok			x
15.6.	A környezeti információk közzététele az önkormányzati honlapon	Érintett Főosztályok	x	x	x
15.7.	Az Önkormányzat környezeti tevékenységeinek és eredményeinek a külső érdekelt felek felé történő kommunikációja	Érintett Főosztályok	x	x	x

15.8.	A Polgármesteri Hivatal ügyintézése során a papírmentes, e-ügyintézés szorgalmazása, illetve az e-hulladék csökkentése	Érintett Főosztályok	x	x	x
15.9.	A Polgármesteri Hivatalban és az önkormányzati intézményekben a takarékos, ésszerű villany-és vízhasználat és a szelektív hulladékgyűjtés tudatosításának erősítése	Érintett Főosztályok	x	x	x
15.10	Klímaparát Települések Szövetségében aktív részvétel	Környezetvédelmi Osztály	x	x	x

V.1. A Környezetvédelmi Program megvalósításának költségigénye és előrehaladásának nyomonkövetése, monitoring

A Környezetvédelmi Program megvalósításának költségigényének és előrehaladásának nyomon követése fontos feladat a program hatékonyságának és fenntarthatóságának biztosítása érdekében. Ezen cél eléréséhez minden évben intézkedési tervet, valamint az adott évet követően az intézkedési terv alapján megvalósult feladatokról beszámolót kell készíteni. Az intézkedési tervet, valamint az előző évben végrehajtott feladatokról készült beszámolót a Képviselő-testület tárgyalja.

A környezetvédelmi célok eléréséhez szükséges feladatok egy részének megvalósításához költségvetési fedezet biztosítása szükséges, így a Környezetvédelmi Programban, illetve intézkedési tervben meghatározott feladatok ellátása az Önkormányzat adott évben elfogadott éves költségvetésének függvénye. A Környezetvédelmi Program ugyanakkor számos olyan feladatot is tartalmaz, amely külön pénzügyi ráfordítást nem igényel.

VI. ÖSSZEFOGLALÁS

A környezetvédelem az elmúlt évtizedeken egyre nagyobb hangsúlyt kap, mivel a természeti erőforrások védelme a világ valamennyi országának lakóit érintik. A szabályozási szintek ezért szorosan függenek egymástól, amely alapján az alacsonyabb rendű programnak illeszkednie kell a hierarchiában felette álló program célkitűzéseire.

Az Európai Unió célja, hogy Európa legyen a világ első karbonsemleges kontinense, amelynek elérését 2050-re határozta meg. Az Európai Unió 2022-ben elfogadott 8. környezetvédelmi cselekvési tervének hosszú távú kiemelt célkitűzése az, hogy az uniós polgárok legkésőbb 2050-ig bolygónk tűrőképességének határain belül jól éljenek, egy olyan jóléti gazdaságban, ahol semmi nem megy veszendőbe, a növekedés regeneratív, megvalósul a klímasemlegesség, és jelentősen csökkennek az egyenlőtlenségek. Az európai zöld megállapodásra épülő környezetvédelmi cselekvési program felismeri, hogy az emberek jólétének és a jólétnek feltétele az egészséges ökoszisztéma, ezért igyekszik felgyorsítani a klímasemleges és erőforrás-hatékony gazdaságra történő átállást.

Magyarország Alaptörvénye alapján *„A természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége” továbbá „Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.”*

A Kvt. 46.§-a alapján a települési önkormányzat (Budapesten a Fővárosi Önkormányzat is) a környezet védelme érdekében önálló települési környezetvédelmi programot köteles kidolgozni, amit a képviselő-testület hagy jóvá. A települési környezetvédelmi programnak a település adottságaival, sajátosságaival és gazdasági lehetőségeivel összhangban tartalmaznia kell a levegőminőséggel, a zaj- és rezgésvédelemmel, a zöldfelület-gazdálkodással, a köztisztasággal, az ivóvízellátással, a csapadékvíz gazdálkodással, a szennyvízkezeléssel, a hulladékgazdálkodással, az energiagazdálkodással, a közlekedésszervezéssel, valamint a környezetveszélyeztetéssel kapcsolatos helyzetelemzést és feladatokat, figyelembe véve a fővárosi kétszintű önkormányzati rendszerből adódó feladat-és hatáskör megosztási szabályokat. A tervezés során a települési környezetvédelmi programnak összhangban kell lennie a magasabb szinten lévő területi, valamint az országos programmal.

Egy jól megvalósított környezetvédelmi program hozzájárul a környezet fenntarthatóságához, a helyi és globális környezet javításához, az életminőség javulásához, a gazdasági növekedéshez a zöld technológiák és innovációk révén.

Az Önkormányzat alapvető célkitűzései közé tartozik az egészséges környezet feltételeinek biztosítása, az emberi egészséget károsító, veszélyeztető hatások csökkentése, megszüntetése, a megfelelő életminőséghez szükséges környezeti állapot megőrzése és javítása. Mindezek érdekében az Önkormányzat elkötelezett abban, hogy megőrizze a helyi értékeket, sajátosságokat, sokszínűséget. Fontos ugyanakkor az, hogy a helyi lakosság bevonása és tájékoztatása rendszeres legyen, hiszen a környezeti problémák megoldása közösségi szinten is történik.

Az elmúlt évek is azt bizonyítják, hogy az Önkormányzat által kezdeményezett törekvések és programok (kiemelve a kerületszépítési akciókat) hatására az emberek öntevékenyen is fel kívánnak lépni a környezet védelme érdekében. Az Önkormányzat évről-évre tett cselekedeteivel igyekszik olyan közgondolkodást kialakítani a kerületi lakosokban, amely elítéli a környezetkárosító cselekedeteket. Tudatosítani kell, hogy a globális problémák megoldását a háztartásokban, kiskertekben kell elkezdni. Az ifjúság szemléletének alakítása döntő lehet, hiszen egy felnőtt hozzáállása legtöbbször nehezen változtatható meg, a gyerekek azonban mindig fogékonyak a környezet ügyére és rajtuk keresztül a szülők környezeti szemlélete is hatékonyan befolyásolható. Az Önkormányzat azon dolgozik, hogy a környezetvédelem ügye a lakosság körében egyre népszerűbbé váljon, és a meghirdetett programokkal szélesebb rétegeket érjen el.

A kerület környezetvédelmi programjának elkészítésével az Önkormányzat nemcsak a környezetvédelmi törvény előírásainak tett eleget, hanem egy hosszútávú, átfogó és rendszer szemléletű munkának az alapját teremtette meg. Az új környezetvédelmi program összeállítása során elvégzett felülvizsgálat az előző, 2020-2024. évekre szóló Környezetvédelmi Program gyakorlatilag maradéktalan teljesülését mutatta ki. Megállapítható, hogy az elmúlt években teljesített intézkedések jól szolgálták a környezetvédelmi programban megfogalmazott célok hatékony megvalósítását. A feladatok végrehajtásával a program felelősei eredményes szolgálatot tettek a program szellemiségének és céljainak minél nagyobb lakossági elfogadtatása és támogatása érdekében.

A Környezetvédelmi Programmal, mint eszközzel az Önkormányzat a felelősségi körébe tartozó területeken meghatározta, meghatározza a célokat, az azok eléréséhez szükséges eszközöket és az intézkedések ütemezését. A Környezetvédelmi Program alapján, az egyes területeken összehangolt rövidtávú intézkedési tervek kidolgozása válik lehetővé, amelynek eredményeként az egyes szakterületek szabályozása, fejlesztése az erőforrások optimális felhasználásával lehetővé válik. A környezetvédelem alakítása csak megfelelő környezetpolitika, erre épülő környezetvédelmi stratégia alapján lehetséges.

A kerület sokszínűsége többszörös kihívás elé állítja az Önkormányzatot. A különböző vonzerők és fejlesztési igények versenyeznek egymással, különösen nagy a lakóövezetek bővítésének igénye. A természeti és városszerkezeti adottságok azonban egyszerre jelentenek vonzerőt, de akadályt is a fejlesztések számára. A következő években a kerület egyik kihívása az lesz, hogy miként tudja a kerület a növekvő társadalmi-gazdasági igényeket a védendő természeti, építészeti értékeinek és kulturális gyökereinek megőrzésével egyidejűleg biztosítani.

Forrásjegyzék

Budapest Környezetvédelmi Programja 2021-2026

<https://budapest.hu/zold-budapest/klima-es-kornyeztvedelem/budapest-kornyeztvedelmi-programja-es-kornyezeti-allapotertekelese>

Nemzeti Környezetvédelmi Program 2021-2026

<https://xn--kornyeztvedelem-jkb3r.hu/nemzeti-kornyeztvedelmi-program>

Budapest Környezeti Állapotértékelése – 2023

chrome-

extension://efaidnbmnnnibpcajpcgltclefindmkaj/https://archiv.budapest.hu/Documents/BKAE/2023/BK%C3%81%C3%89_2023.pdf

Radó Dezső terv - Népliget

<https://rdt.budapest.hu/dialogs/nepliget>

Radó Dezső terv – Terebesi-erdő

https://rdt.budapest.hu/dialogs/feherdulo-terebesi-erdo/blog_posts

Zöld Ipar magazin – XIII. évfolyam, 2023. 2. szám

Zöld Ipar magazin – VIII. évfolyam, 2018. 6. szám